

Charles G. Harrison (1855–1936):
Az érzékfeletti univerzum¹⁵⁹

Hat előadás az okkult tudományról, a teozófiáról és a katolikus hitről, London, 1893 (első kiadás 1894).

Charles G. Harrison

**Az
érezékfeletti
univerzum**

Hat előadás az okkult tudományról,
a teozófiáról és a katolikus hitről

London, 1896.

Ford., jegyz.:
Z. Tóth Csaba, 2015.

¹⁵⁹ Az 1896. évi második kiadás alapján fordította, jegyzetekkel, ábrákkal kiegészítette: Z. Tóth Csaba, 2015. (A ford. előszavát ld. ZMTE Acta 2023/3, p. 269).

Forrás: C. G. Harrison (b. 1855) *The Transcendental Universe, Six Lectures On Occult Science, Theosophy, and the Catholic Faith*, delivered before the Berean Society, 1893. A fordítás alapjául szolgált az 1896-os második kiadás, www.archive.org (2015. ápr. óta). Ld. még az 1993-as új kiadást bővebb bevezetéssel és jegyzetekkel: <http://www.balderexlibris.com/index.php?post/2012/04/09/Harrison-C-G-The-Transcendental-universe>, és németül: *Das transzendente Weltenall*, Stuttgart, 1898, ford. Carl Graf zu Leiningen-Billigheim, új kiadás 1990. —

Tartalom:

A szerző előszava és bevezetése

I. előadás

Elméleti és gyakorlati okkultizmus – Ezoterikus társaságok és testvériségek – Pártok az okkultizmusban – „Ezoterikusok,” „liberálisok,” és a „bal testvérei” – A titkosság Scyllája és az elhamarkodottság Charybdise – A modern spiritizmus eredete – Blavatsky asszony – Egy „bal testvér” árulása – A valódi „Kut-Humi” – A „mahatma”-mítosz eredete.

II. előadás

A beavatott – Mi ő, és mi nem – Torz elképzelések a „Küszöb Őrével” kapcsolatban – Bulwer Lytton 'Zanoni' c. allegorikus regénye – Az okkult tudomány három alaptétele – A hetes szám – Az életjelenségek periodikussága az egészségben és a betegségben; idézetek szaktekintélyektől – A „mikrokozmosz és a makrokozmosz” – A „megfelelés törvénye” – Az „ember hét kora”; ezek közül kettő okkult – Népek és rasszok – Példák Európa történetéből – Az induktív és deduktív módszerek alkalmazása – A harmadik alaptétel – Elemi örvények – Anyag és erő – „Protyl” – Crookes professzor lemniszkáta-elmélete és Hermész kaduceusz-botja – A modern tudomány tanúsága a „múlt babonái” mellett.

III. előadás

Az isten-eszme fejlődése – Örvénymozgás a mentális síkon – A lemniszkáta-elmélet alkalmazása – Az isten-eszme hétlépcsős kialakulása – A „semleges pont”, politeizmus, ezoterikus panteizmus, antropomorfizmus, teomorfizmus, keresztény panteizmus, keresztény politeizmus – A jelenlegi, vagy ötödik fázis – Teomorfikus vallás, panteisztikus tudomány – A tudomány és vallás közötti konfliktus valószínű eredménye.

IV. előadás

Az alsó ív és a semleges pont – A személyes középpont – A kereszténység politeisztikus eleme – A vele való foglalkozással kapcsolatos ellenvetések – A tíz Szefirot – A kabbalisztikus sorozatok komoly hiányossága – A dionüszoszi sorozatok mentesek ettől – Egyéb okok az alkalmazásuk mellett – A mennyei hierarchia kilenc rendje – Az első hármasság – A második hármasság – A „Világosság és Sötétség Hatalmai” – Jehova nem Atyaisten – Isteni megnyilatkozások – A harmadik hármasság – „Korszakok angyalai” – Az ördög és a Sátán nem ugyanaz – „Evilág” (korszak) fededelmé – Arkangyalok – Enoch könyve – Fel- és alászálló arkangyalok – A szent háború – A szellemi konfliktus kivetülése a külső világba – A legutóbbi összecsapás eredményei – Az 1879. év – „Segítő szellemek” – Duális természetük – E ciklus szellemi automatizmusa – Kapcsolat az angyalokkal – Az ima elmélete.

V. előadás

A Nyolcadik Szféra titka – A halál hétrétű titka – Mr. Sinnett és a Nyolcadik Szféra – Az „Ezoterikus buddhizmus” és a „Titkos tanítás” – Tévedések a planetáris kötelékek kapcsolatban – „Manvantara” és „Pralaya” – Világkorszakok – A gonosz eredete – Számszimbolika – A gyorsítás és lassítás törvénye – A kettős örvény és a „csavart hatás” – A fizikai Hold – Jehova-Michael az emberi szaporodás istene – Az angyalok első bukása – Adam Kadmon – Az angyalok második bukása – A tüzes és a nedves elemi lények – A döntő együttállás nagy napja.

VI. előadás

Fejlődés és visszafejlődés – A természet hét országa a makrokozmoszban – Kozmikus nappalok és éjszakák – A dhyanik alászállása a jelenlegi üdvrendben – A sátán mítosza – Lucifer, az ötödik kozmikus princípium képviselője – Szembenállása a hatodikkal – Háború a mennyben – Jehova-Michael – A Genézis allegóriája – „Szabad akarat” és személyiség – A fájdalom misztériuma és az áldozat misztériuma – A Mélység vagy a „Máyá méhe” – Az inkarnáció – A test megváltása – A szakramentalizmus – Záró megjegyzések. — 37

A szerző függeléke az első előadáshoz

Jegyzetek

Ábrák

A Szerző Előszava

Az itt következő előadások 1893 elején hangzottak el a „Bereai Társaságban” (Berean Society, London), melynek az előadó az elnöke volt abban az évben. E társaság az elméleti okkultizmus tanulmányozására jött létre s nevét az Apostolok Cselekedetei 17,11. verséből vette [i.], ami nem annyira a tanulmányaik természetére, mint inkább az irányulására vonatkozik.

Többek kérésére, akik nem tudtak rendszeresen részt venni az előadásokon, ezeket most könyv formában is megjelentetjük. Az előadások célja az volt, hogy anyagot nyújtsanak arról, mi a különbség az igazi „gnózis” és a „a hamis nevű ismeret ellenvetései” között (*ψευδωνύμων γνώσεως*) [1. Timóth. 6,20; vö. Máté, 13,35, Ján. 16,25.] közelebbi felvilágosítást nyújtva azokról a nehézségekről, melyeket akkor találunk, ha összehasonlítjuk a Teozófiai Társaság által napvilágra hozott igazságokat a kereszténység alapvető tanításaival; olyan nehézségek ezek, melyek gyakran származnak egyfelől az okkult tények nem értéséből, másfelől pedig az egyház filozófiai irodalmát illető tájékoztatlanságból. Az első előadás a „színfalak mögötti” konfliktussal foglalkozik, ami a Teozófiai Társaság megalakulásához vezetett, a további előadások pedig a teozófiai tanításokat vizsgálják, melyek az ember eredetével és rendeltetésével, a gonosz problémájával foglalkoznak az okkult tudomány fényében. Az előadások formáján keveset változtattunk, kivéve, hogy az első előadás egyes részleteit jónak láttuk áttemelni a bevezetőbe az átlagolvasó kedvéért, aki kevésbé ismeri a Teozófiai Társaság céljait és módszereit, de még a 19. század művelt professzorai is a teljes járatlanságukról tesznek bizonyosságot ezzel kapcsolatban, miközben felkészültnek érzik magukat, hogy írjanak róluk.

Az előadások nyilvánosságra hozásakor a szerző egy lehetséges kritikával is számol. Mivel az előadásokat eredetileg bizonyos fokig *ad clerum* [ii.] tartotta, ezek stílusa talán túl dogmatikusnak tűnhet, és sok mindent meg kellene magyarázni. A tárgyunk kielégítő megvilágításához egy beható tanulmányt kellene írni az okkult kutatás módszereiről, de elegendő rámutatni, hogy az okkult tudományban a deduktív módszert a felfedezés terén alkalmazzák (következtetés az általánosból az egyedire), az induktív módszert pedig a bizonyításnál (következtetés az egyediből az általánosra); ezenfelül az adatok, melyeken az általános igazságok nyugszanak, az érzékfeletti területek észlelésének eredményei, melyek a dolog természetéből fakadóan nagymértékben ezoterikusak. A szerző nem érzi feljogosítva magát arra, hogy ezekkel a szellemi vagy „magasabb misztériumokkal” foglalkozzon, de az okkult módszerek ismeretéből fakadó tudása alapján szeretne bevezetést nyújtani az intellektuális vagy „alsóbb misztériumokba”,

mindazok számára, akik készek próbaképpen elfogadni bizonyos elvont állításokat, melyek az önmagukban érthető általános igazságokra vonatkoznak. Ezekre alkalmazni lehet az *induktív* módszert, amikor az olvasó elegendő tudást szerzett ahhoz, hogy elemezze a *deduktív* módszer eredményeit [iii.] s átszűrheti azokat a tapasztalat próbáján, összehasonlítva és igazolva az érintkezési pontjaikat a modern tudomány tényeivel s fényt vetve az emberiség történetére.

A szerző köszönetet mond mindenkinek, „akit illet,” a nagylelkű segítségért, amit kapott a nehézségek közepette, miközben intellektuális fogalmakba öltöztette mondanivalóját, melyet csak homályosan észlelt az ő nagyon tökéletlenül fejlett magasabb képessége révén. Ezt a segítséget olyanok nyújtották, akik világosabban látnak és képesek áthatolni az intellektuális ködökön, melyek elsötétítik a szellemi világot. A szerző hálás nekik, noha nem mindig tud egyetérteni velük abban a kérdésben, hogy mennyit ajánlatos közölni, mennyire kell ragaszkodni a szabályhoz, amely tiltja az okkult közlések leírását – olyan szabály ez, amelyet bár használtak a múltban, de gyakorlatilag elavult, és jelenleg csupán nagy nehézségek árán lehet fenntartani. Olyan okokból, melyek nyilvánvalóvá fognak válni, a szerző – felemelve a fátyol csücskét, amely eddig eltakarta az Okok Birodalmának titkait, melyekbe csak a beavatottaknak volt módjuk bepillantani –, szeretné kinyilvánítani, hogy egyedül a saját felelősségére nyilatkozik, mert meg van győződve arról a tényről, hogy mások, kihasználva az avatatlan többség tudásának hiányosságait, a komoly és gondolkodó emberek elé egy új és hamis vallást helyeznek, amely megtévesztően igényli a katolicitást, egyetemességet. Ha „a kis tudás veszélyes”, akkor a megoldás bizonyosan nem a tudatlanság, hanem a nagyobb tudás.

A Szerző Bevezetője

A század utóbbi fele, amely most a végéhez közeledik (1893), rendkívüli mértékben volt a nyugtalanság korszaka. Az emberi élet minden területén – politikában, tudományban és vallásban – a korábbi, megkérdőjelezhetetlennek hitt elvek a vita porondjára kerültek, és szigorú vizsgálatnak vetették alá őket. Ennek a rostálásnak az eredményei egy mély elégedetlenséghez vezettek, amely állandóan feszegeti a jelenlegi tudásunk határait, kifejezésre jut a korszak művészeti életében, és jellegzetes karaktert kölcsönöz neki. „Fényt, több fényt!”, ezek voltak Goethének, a 19. század pionírjának utolsó szavai, és a halódó század visszhangozza őket.

Igen figyelemreméltó az a változás, amelyen a gondolkodási szokásaink keresztülmentek az utóbbi néhány évben. Egészen a legutóbbi időkig az intellektuális fensőbbség jele volt az „agnosztikus” alapállás az ember figyelmét felkeltő legfontosabb dolgok tekintetében. Azt bizonygatták, hogy nem csupán semmit nem tudunk Istenről, a lélekről vagy a túlvilági életről, hanem az ezzel való foglalkozás is hiábavaló s az igazi bölcsesség tagadja még a lehetőségét is bármely hasonló megismerésnek, és minden megnyilatkozás, ami ezekre vonatkozóan akar információt adni, csupán a zavaros fantázia terméke. De az intellektuális büszkeségnek ez a különös formája vezette az agnosztikusokat ahhoz, hogy, mint a puritánok a *Hudibras*-ban [i.]:

„Növelve bűneiket, melyekre hajlottak,
Káromolták, kik ezeknek híjával voltak.”

Ez nem tartotta vissza őket a legvadabb spekulációktól a földi élet eredetével kapcsolatban s komolyan állították, hogy a fő különbség az ember és egy majom agya között abban áll, hogy az előbbi nagyobb mennyiségű foszfort tartalmaz.

Elkerülhetetlen volt, hogy az inga az ellenkező irányba lendüljön, és az agnoszticizmusra adott válasz egy nagyon különös jelenséget eredményezett – a gnoszticizmus visszatérését, az alexandriai gondolkodás valóságos újjáéledését a 19. században.

A teozófiai mozgalom vagy gnosztikus újjáéledés igen figyelemreméltó, és megérdemli, hogy komolyan foglalkozzanak vele. A kérdést nem lehet elintézni néhány gúnyos megjegyzéssel „Kut-Humira” és a dupla téácsészére vonatkozóan, és számos követőt sem lehet csupán az emberi hiszékenységre áldozatának tekinteni. Az emberek többsége lehet félkegyelmű vagy sem, de a teozófusok tagsága nem a többségből, nem a társadalom gondolatlan részéből verbuválódott. A teozófia nagy ereje abban a tényben rejlik, hogy egy koherens, összefüggő rendszer – kozmogónia, filozófia és vallás. Azt állítják, hogy rendelkeznek az élet és az emberi elme problémáinak kulcsával, mely problémákat eddig megoldhatatlannak tekintettek; számolnak az ember vallási ösztönével, és a fejlődési törvény alapján igyekeznek megmagyarázni a különböző formákat, melyekben a fejlődés kifejeződik a különböző emberi rasszokban és a világtörténelem különböző periódusaiban.

Számos jele van annak, hogy korunk gyorsan kinövi a vallási és tudományos kereteit. A vallás automatikus tekintélye és a tudomány induktív módszerei akadályként jelentkeznek a szabad fejlődés útjában, és ha valaki bizonyítékot akar erre, elég hivatkozni egyfelől a „Lux Mundi”-ra, amely, mint az elismert „High Churchmen”-ek terméke, az idők figyelemreméltó jele, másfelől Crookes professzor birminghami előadására az „Elemek geneziséről”, melyben szinte látni, ahogy az „egzakt tudomány” és a „múlt babonái” közötti szakadékot áthidalja, és Hermész kaduceusza újra a teremtető intelligencia szimbólumává válik.

Attól kezdve, hogy Justinianus császár „háromszor eltörölte a múltat”, mint Westcott püspök mondja, vagyis, amikor eltörölte a római konzulságot, bezáratta az athéni filozófiai iskolákat, és elítéltette Origenészt, azóta a keresztény gondolkodás az ágostonizmus bilincseiben sínylődik, a tudományban pedig az arisztotelészi realizmus uralkodik.

Azonban kinőttük (vagy épp kinőjjük) azt a tudományos módszertant, amely a gyakorlatban kizár a megismerés területéről minden tapasztalást, ami nem az érzékszervek útján adódik, és kinőttük a teológiát, ami az imperializmuson alapszik, és a római jogtudomány elveivel összhangban dolgozták ki. A materializmus rossz hírbe került, részben azért, mert alapjait megrendítette a „szeánsz-szoba” jelensége, és a hipnotizmus képességének, mint gyógyító erőnek a felismerése, részben pedig azért, mert a materializmust nem lehet kielégítőnek tekinteni az univerzum magyarázatában. És azok, akik érzik, hogy a vallási imperializmus nincs összhangban azzal a „tökéletes szabadsággal”, melyben Isten szolgálata áll, utálattal fordulnak el a latin teológia megfeneklett tekintélyétől, és örömmel üdvözlnek olyan tanítókat, mint Origenész, aki a kereszténységet a legmagasabb filozófiai rendszernek járó megkülönböztetésben részesíti, és kijelenti, hogy a kereszténység képes összhangot teremteni az emberi aktivitás minden formája között, legyen az fizikai, mentális vagy spirituális.

Mármost pontosan ez az, amit Blavatsky asszony [Jelena Petrovna Blavatszkája, 1831-1891], a modern teozófia alapítója állít arról a vallási-filozófiai rendszerről, melyet a világnak adott, és ez lenne az állítólagos fensőbbiségének alapja minden más vallás felett, melyeket szerinte a teozófia magába foglal s megmagyaráz. Más szavakkal, egy rivális katolikus egyházat akart alapítani, és azok, akik hiszik, hogy „más alapot senki nem vethet, mint ami vettetett” [1.Kor.

3,11.], jól teszik, ha megvizsgálják a teozófiai hit és gyakorlat alapjait, és a Teozófiai Társaság igényét a katolicitásra.

Ami Blavatsky asszonyt magát illeti, remélem világossá tehetem, hogy okunk van azt hinni, hogy nem volt tudatában, vagy nem teljesen, az inspirációja igazi forrásainak; hogy gátlástalan emberek eszközévé vált, akik tisztességtelen módon felhasználták a figyelemreméltó képességeit, úgyszólván kihasználták őt a saját céljaikra; s amikor jobban megismerjük a konfliktus természetét, ami boldogtalan személye körül dült, kiderül, hogy bűnösebbnek tekintették, mint amilyen volt. Sőt remélem bemutathatom, hogy a hatalmas tudás ellenére (amit Isten tudja honnan szerzett, de majdnem biztosan nem Tibetből), időnként rendkívüli tudatlanságot tanúsított, amit nehéz megmagyarázni, kivéve, ha feltételezünk egy tudatos szándékot, amellyel meg akarták tévesztetni általa az avatatlanokat. Blavatsky „Titkos tanítása” módfelett hiányos munka, mind a kozmogenezis, mind az antropogenezis tekintetében, különösen az utóbbi téren; ezenkívül átítatja a szerző személyisége, oly mértékig, ami komolyan lerontja egy tudományos munka értékét. Ezenfelül a szenvedélyes kirohanásai, a tények elferdítése, amikor ezek történetesen nem igazodnak az elméleteihez, és szektás lelkülete, mellyel bármely nem-keresztény vallásnak kedvez (kivéve a júdaizmust), olyan kombináció, amely őt a legbizonytalanabb vezetővé teszi a magasabb bölcsesség területén.

A „színfalak mögötti” konfliktussal, ami a Teozófiai Társaság megalakulását eredményezte, az első előadásban foglalkozom. A kérdés, ami itt felmerül bennünk az, hogy milyen legyen a magatartásunk egy rendszerrel kapcsolatban, ami tudományos oldalról majdnem napi megerősítést kap, és milyen válaszokat ad az intellektuális és morális problémákra, melyeket a modern kereszténység a saját hitvallása alapján képtelen megoldani? Az előbbivel kapcsolatban általában magától értetődőnek tekintik, hogy semmit sem ismerhetünk, csak azt, amit a kutatás általánosan elfogadott módszerei révén meg lehet ismerni, és minden állítást, ami kívül esik ezen a kategórián, „tudománytalannak” bélyegeznek. Ez azonban egy önkényes értékítéleten alapszik, ami teljesen alkalmatlan bizonyos igazságok mérlegeléséhez. A közönségesen elismert módszerek, noha a maguk módján nagyon kiválóak, nem az egyedüli módszerek, melyek által az igazsághoz juthatunk. Vannak más, ma még viszonylag kevesek által elismert módszerek, melyek idővel általánossá válhatnak, amikor az emberekben kialakulnak bizonyos képességek, melyekről ma még csak kezdetleges ismereteik vannak.

Ilyen természetűek azok a módszerek, melyek által sok mindent már felfedeztek, ami megjelenik ezekben az előadásokban s ami szokatlan lesz az átlagolvasó számára. Ha egyáltalán elfogadják ezeket, a bennük rejlő értékeik alapján kell elfogadni a szellemi megkülönböztetés által, ami olyan, mint a „zenei hallás”, mely által számszerű viszonyok észlelhetők a levegő rezgései között, melyek túl gyorsak ahhoz, hogy konkrét nyomot hagyjanak az emberi értelemben. Nem tagadható, hogy ha igazsághoz akarunk jutni, akkor egész megismerésünket a felfogóképességünkön belülre kell irányítanunk, jöjjön bármilyen forrásból, bármilyen úton az igazság. Egy példa világosabbá teheti ezt. Mr. Norman Lockyer a világegyetem keletkezéséről szóló meteor-elméletét majdnem kizárólag kémiai kutatásokra alapozza. Ha azonban egy matematikus levezeti, hogy a feltételezett erők megszabhatják vagy sem a fejlődési görbéket, akkor nincs józan kutató, aki elutasítaná ezt azért, mert az eredmények nem a tűzpróba vagy a szinképelemzés konkrét kémiai eszközeitől származtak.

Ezért az olyan kérdésekkel való foglalkozásnak, mint az ember eredete és sorsa, helye az univerzumban, az élet és az elme titkai, és más problémák, melyeket a modern tudomány képtelen megoldani, nincs más alternatívája, mint vagy tudatlanságban maradni, vagy ideiglenesen elfogadni bármely információt, ami eloszlatni látszik a sötétséget, mely ezeket a problémákat takarja.

Másfelől, a teozófia vallási eleme megrázkódtatta a klerikalizmus száraz csontjait. Mint hírt adtak róla, Dr. Newman azt mondta Rómában a bíborosi beiktatása alkalmával, hogy úgy látja, „nincs más remény a vallás számára, mint egy új kinyilatkoztatás.” De vajon nem kellene inkább meggyőződünk arról, hogy meg kell-e tagadni bármely régi kinyilatkoztatást? Amikor e gonosz és hitetlen nemzedék jelet keres, nem adatik más jel, mint Jónás prófétáié [Mt. 12,39.] vagy a Feltámadásé. Amikor egy szkeptikus és materialista nemzedék egy új kinyilatkoztatást keres, kell-e csodálkozni, ha egy hasonló választ kap, és rálel az eszmék feltámadására, melyeket régóta halottnak hittek?

Kevesen tagadják, hogy korunkban teljesebb információra van szükségünk az anyagtalan univerzumból, mint amit a zsidó írások nyújtanak, és ha így van, miért kellene haboznunk, hogy a hindu és más írásokat tanulmányozzuk s arra vállalkozzunk, hogy áthatoljunk a szimbólumok és mítoszok fátylán, melyek mögött az igazi megismerés rejtőzhet, ami a régóta elkülönült tudományt és vallást újra összekapcsolja? Mert, noha ez különösen hangozhat a modern keresztények számára, van egy igazság, amelyről több, korai egyházatya tanúságot tesz, miszerint a pogányok egy kinyilatkoztatás részesei voltak, mely alakjában eltérő, de ugyanolyan jelentős volt, mint ami a zsidóknak adatott s hogy a kereszténység igazsága, melyet „katolikus hitnek” neveznek, ennek az elvnek az elismerésén nyugodott. Általánosságban szólva, az egyik kinyilatkoztatás morális jellegű volt, a másik intellektuális. A zsidóknak adatott a Törvény és a Próféták; kinyilatkoztatásuk főként egy szabályrendszer volt, melynek célja a nemzeti közösség kialakítása, amely modellként szolgált minden későbbi kor számára. A pogányok esetében a kinyilatkoztatásnak más formája, tudományos jellege volt, és olyan fontos tárgyai, mint a kozmosz eredete és természete, a szellemi intelligenciák alakja és jellege, akik irányítják mindazt, amit „természeti erőknak” neveznek s a törvények, melyekkel e magasabb lények kormányoznak, valamint más titokzatos igazságok [1.Kor. 1,22.]. Mindkét kinyilatkoztatás hiányos volt, mindkettő részleges. Az isteni igazságosság kinyilatkoztatása, ahogy fokozatosan napfényre került, kielégítette a választott nép morális igényeit, de nem foglalkozott az intellektuális fejlődésükkel. A pogányok bölcsessége nem volt érvényes mindaddig, amíg meg nem tanulták a leckét, hogy minden igaz bölcsesség kezdete az Úr félelme. Másfelől a morális elemet szükségképp kizárta a pogány kinyilatkoztatás formája, „nem ismerte meg a világ a bölcsesség által az Istent” [1.Kor. 1,21.], de ez előkészítette őket arra, hogy befogadják a kereszténység teljesebb kinyilatkoztatását, ami egyedül képes kielégíteni az ember vallási ösztönét, anélkül, hogy ugyanakkor elcsökevényesítené vagy legyengítené az Isten-fogalmunkat.

Aligha kétséges, hogy a modern kereszténység mulasztása, hogy találkozzon a kor intellektuális követelményeivel, nagyban köszönhető annak a téves felfogásnak, hogy a zsidó írások önmagukban a teljes kinyilatkoztatást nyújtják s hogy az isteni inspiráció adománya csak egyetlen népet illetett meg a világtörténelem egyetlen korszakában. Ez a szűklátókörűség teljesen idegen a kereszténység szellemétől. A katolikus egyház minden igazságot megörökölt,¹ és mivel nem lehet igazi szembenállás az egyik és a másik igazság között, ezért kötelességünk „vizsgálni mindent, és megtartani, ami jó” [1.Thess. 5,21.], bármely forrásból is származzon. Ezt olyan világosan tudták a görög egyházatyák, hogy nem haboztak elismerni a pogány filozófusok isteni inspirációit. „Azok, akik az Örök Ige (*μετα λόγου βιώσαντες*) vezetése alatt éltek”, mondotta Justinus mártír, „mint Szókratész, Hérakleitosz, etc., keresztények voltak, akkor is, ha a kortársaik ateistáknak nevezték őket.”² [ii.]

Ezért, ha a teozófia, mint hamis és antikeresztény tanítás elítélése helyett arra törekszünk, hogy megbizonyosodjunk róla, mennyi igazságot tartalmaz, hogy vajon a tanításai kiegészítik vagy támadják a kereszténység alapvető tanait, amint azok megjelennek az egységes egyház hitvallásában, s hogy mennyire illeszkednek Krisztus testetöltésének nagy, középponti tanításához, ezzel nem pusztán ésszerűbb, hanem keresztényibb szellemet alkalmazunk. Jól meg kellene fontolnunk Origenész tanácsát, és olyan tanításokkal kellene foglalkozni, mint a „karma” és a

reinkarnáció, „hogyan az ilyen nehéz dolgokat tökéletesen megértsük. Mert ha az értelmünk tele van előítéletekkel és elfogultságokkal *más vélemények iránt*, és eretneknek, az egyház hitével szembenállónak ítéljük azokat (meggondolatlanul), *akkor nem az értelem meggyőződésének engedünk, hanem a dogmatikus előítéleteknek.*”³ Maga Origenész, noha valószínűleg sosem hallott a „karmáról”, azon a véleményen volt, hogy „inkább egyezik az értelemmel, ha úgy hisszük, hogy minden lélek bizonyos titokzatos okokból *az érdemei és korábbi cselekedetei szerint* kerül egy testbe”, mintsem, hogy minden születendő gyermek egy új lelket kap.⁴ [Vö. Mt. 11,14, 17,10-13.]

Amit tennünk kell az, hogy mérlegeljünk a bizonyítékokat pro és kontra, az univerzum ilyen vagy olyan elméletével kapcsolatban, és azt fogadjuk el, ami nagyobb számú tény magyaráz meg. Ezekben az előadásokban arra vállalkoztam a legjobb képességeim szerint, hogy ezt az elvet alkalmazzam Blavatsky asszony kinyilatkoztatásaira, melyeknek a médiuma volt, s a következő eredményre jutottam: 1.) A modern teozófia, amely nagymértékben érdekes és fontos lehet tudományos szempontból, nem alkalmazható etikai értelemben; mint kozmogónia a hiányosságai ellenére értékes hozzájárulást jelent az okkult tudomány számára; minden európai okkultistának el kell ismernie, hogy megnyitotta a kutatást egy eddig felfedezetlen, hatalmas terület előtt. Mint filozófia azonban, 2.) sok kívánnivalót hagy maga után, mert nem tesz kísérletet, hogy megoldja a szabad akarat problémáját, amely a személyiség igazi lényege s túlságosan fatalista.^[iii.] S miközben 3.) vallásnak tekintik, a teozófia nélkülözi a hajtóerőt, nem nyújt eszközt ahhoz az altruizmushoz, önzetlenséghez, amihez a teozófusok oly erősen ragaszkodnak. A „karma” és a reinkarnáció legjobb esetben egy önös indítékot nyújthat a jó cselekvésére, legrosszabb esetben pedig minden egyéni erőfeszítést megbénítanak. Az altruizmus egy üres dogma, ha csupán haszonelvűség az alapja. Más szavakkal, az emberek testvériségében való hit elválaszthatatlan az Isten Atyaságában való hittől, melyet a teozófusok tagadnak, mivel ellentmond annak a személytelenségnek, amely, mint mondják, a lényege egy isteni lény fogalmának.

De ez a tagadás végzetes a modern teozófia számára, amennyiben az „ősi bölcsesség-vallást” akarja képviselni, mert egyetlen vallás sem tanította soha, hogy Isten személytelen. Még a „pozitivizmus”, a materialisztikus filozófia Frankenstein-szörnyetege is feltételez egy árnyaszerű személyiséget, amely magában foglalja az emberi aktivitás összességének eredőjét, s amely méltó az Ember névre, nagy E-vel. Természetesen a személyiség imádata (ha igazi) bálványimádás, mert „a katolikus hit ez: imádjuk az Egy Istent a Háromságban, és a Háromságot az Egységben”, és bármely más isten imádata bálványimádás, akár az emberiség az „eidolon” ^[iv.], akár a végtelenné maszkírozott végesség metafizikai fogalma, vagy egy faragott fadarab.

A vallás a kötelék, amely egyesíti az embert Istennel. Ez számos formát ölthet, de csak egyetlen van, ami alkalmas minden ember és minden kor számára. Az IGE TESTTÉ LETT tanítása, ismétlem, az egyedüli, amely képes arra, hogy kielégítse az ember vallási ösztönét, anélkül, hogy ugyanakkor elcsökevényesítené és lefokozná az Isten-fogalmunkat.

A kereszténység minden más vallásnál átfogóbb vallás. Vallja az Egy Urat, Egy Hitet, Egy Keresztiséget. Egy Ura az emberi faj vezetője, Egy Hite a kulcs minden misztériumhoz, Egy Keresztisége tanúságot tesz az emberiség szolidaritásáról – ez a szerves egység az, amely, ha felismerik, harmóniába old minden szembenálló véleményt a vallásról, amelyek a szembenálló érdekekből származnak, mert az Igazság Szellemével való közvetlen viszonyra alapították, Amelyből az értelmi tevékenység minden formája származik.

Az uralkodó vallási tendencia minden korban tükröződött a művészet jellegzetességeiben. Az ősi görögök rajongó természetimádata a forma idealizálását eredményezte, de a színérzékük fejletlen maradt. A görög szellemiség plasztikus volt. A középkorban, az ún. „hit korában” a láthatatlan világ különös fényeket és árnyékokat vetett az érzékek világába, gyakran eltorzítva

annak természetes formáit s az ember figyelmét a változó és tűnékeny megjelenéseire irányította, melyek a festő művészetéhez tartoztak s a színek és a kompozíció szépségében rögzítették és tolmácsolták az állandót. De manapság elvesztettük a hitet a láthatatlan világban, és a tudomány lerombolta a jóságos anyatermészetről alkotott fogalmainkat s helyükbe annak könyörtelen törvényeit állította. Leigázott bennünket a természet fensége és keressük az eszközöket, hogy elmenekülhessünk egy olyan területre, ahol az alsóbb világ szenvedései és felfordulásai eszményi módon feloldódnak a szépség elemében. És a zenében megtaláljuk ezt az ideális területet. Minden művészet szimbolikus, bizonyos szellemi valóság kifejeződése, és a zene – amely hangsúlyozottan *modern* művészet, ahogy a festészet és építészet a középkor művészete volt, a szobrászat pedig az ősi Görögországé –, a jelenkor felkiáltása a világ lármája ellen, a harmónia keresése. Az univerzum valójában egy nagy szimfónia. Fő motívuma Isten Szeretete, alaphangja pedig az „*Et Incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine.*” [Fogantatott a Szentlélektől s született Szűz Máriától.]

Egy fontos ciklus végéhez közeledünk az emberiség történetében, és ma, mint minden más „utolsó időkben”, kiárad a Bölcsesség Szelleme. Jóél próféta szavai, ha helyesen értjük őket, alkalmazhatók a 19. század végére, mint ami a zsidó törvény vége [Jóél 2,28, Ap.Csel. 2,17.]. Fiaiunk és lányaink, a század intellektuális utódai és a 20. századi gondolkodás szülői, kezdenek prófétálni. Ne forduljunk feléjük süket fülekkel. Fiaiunk, legjobb tudósaink, látomásokat látnak, és ezek egy Crookes, egy Keely vagy egy Tesla látomásai, oktalanság lenne lebecsülni őket. És öregjeink, vagyis azok, akiknek intellektuális élete teljesen ehhez a századhoz tartozik s akiknek nincs öröksége a jövő számára – a Spencereink, Huxleyjaink, „ortodox” teológusaink és közgazdászaink – hiú álmokat álmodnak, mielőtt a kor végképp elmerül. De most, mint egykor, „léssen, hogy mindaz, aki az Úr nevét segítségül hívja, megtartatik [Ap. Csel. 2,21, Róm. 10,13.]. Fújhat a hamis tanítások szele és fenyegethetnek az eretnekség hullámai [v.], de sosem sodorhatják el „a hitet, amely egyszer a szenteknek adatott” [Júd. 1,3.], mert Kősziklára épült, az Örök Igazságra, amely kulcsa a világmindenség minden problémájának.

I. előadás

A tudomány (vagy rendezett megismerés) háromféle: fizikai, mentális és szellemi. A fizikai vagy természettudomány a külső jelenségekkel foglalkozik; a mentális vagy elméleti tudomány a kapcsolatokkal, a szám, állapot és a mozgás igazságával; a szellemtudomány [i.] pedig a harmónia igazságaival, a természet örök princípiumával, amelyet a zene művészete igyekszik szimbolikusán kifejezni a levegő rezgéseinek közvetítésével, melyek között meghatározott számszerű viszony van.

A szellemtudományt gyakran nevezik „okkult tudománynak”. Ezt a meghatározást gyakran félreértik, főként amiatt, mert összekapcsolják bizonyos területekkel, a jóslással, szellemidézésel, boszorkánysággal, és különösen a modern spiritizmussal [ii.], amely se nem művészet, se nem tudomány, hanem egy veszélyes játék éles eszközökkel. Ezeket a foglalatosságokat lehet gyakorolni kevés okkult tudással is, ahogy egy távírász sem rendelkezik elektromérnöki ismeretekkel. De van egy tudomány, amely a törvények többé-kevésbé tökéletes megismerésén alapszik, mely törvények az okok szellemi területét igazgatják. Ezt a tudást századokon át szóban hagyományozták és féltékenyen őrizték egy kidolgozott szimbolizmus segítségével, hogy a titkossággal védjék az érdemtelenektől, és megőrizték a szuggesztivitását. Ezáltal azokat, akik a szellemi megkülönböztető képességüket egy bizonyos pontig fejlesztették, további kutatásra serkentették.

Ennek a titkosságnak az az oka, hogy a kérdéses tudás kulcsot jelent egy erőhöz, amely nagymértékben veszélyes lenne a társadalomra (mint jelenleg megnyilatkozik), ha köztulajdonná válna.[iii.] A szellemi régió, mint mondtam, az *okok* világa. Amit „természeti erőnek” neveznek, annak eredete a létezésnek ugyanazon a síkján van, mint az emberi akarat, mert az ember és az univerzum között van egy titokzatos megfelelés. Az anyag alapja (vagy „szubsztanciája”, mint a tanítók nevezik) az erő, és mivel az emberi individualitás szellemi ereje alapvető (objektív) erő a természetben, ez szétbonthat és feloldhat minden másodlagos kémiai és mechanikai erőt. Bizonyos megismerés átadásával lehetséges gyakorlatozás révén fejleszteni a mindenkiben benne rejlő erőket, ami számos fegyvert adna gátlástalan emberek kezébe, képessé tenné őket bűntények végrehajtására a leleplezéstől való legcsekélyebb félelem nélkül. A dolgok ezen állapotában bevezetnék a terror uralmát, ami megrázkódtatná a társadalmak alapjait. Ez egykor valóban megtörtént. Minden nép megőrizte a világméretű áradás, a vízőzön hagyományát, ami erről a katasztrófáról tanúskodik. Van a kataklizmáknak egy bizonyos periodikus törvénye, amely ilyen körülmények között működésbe jön, és nagymértékben hatástalanítja a gonoszt, ahogy egy későbbi előadásban majd kifejtjük.

Lehetetlen azonban minden oldalról őrizni a szellemtudomány bástyáit, és ha egyszer létrejött egy rés, nagyon könnyen szélesíthető, mert a tudományokban van egy tendencia, hogy átfedjék egymást. A kémia például, amely természettudomány, egy ideje a magasabb ágaiban értékes segítséget kap a matematikától, amely tisztán mentális, elméleti tudomány. A „gallium” nevű ritka fém felfedezése egy ilyen eset volt. A szentpétervári Mengyelejev előre jelezte az elemek periódusos rendszerében, hogy kellene találni egy fémeket, ami kitölti az üres helyet a sorban, és megadta a valószínű fajsúlyát, ami nagymértékben egyezett a galliummal végzett párizsi kísérletek eredményeivel.

Hasonlóképpen a természettudósaink jelenleg bizonyosan nem hagyják figyelmen kívül a szeánsz-szoba jelenségét és a hipnotizmus legutóbbi fejleményeit. Ezek közvetlenül a kutatás tárgyaivá váltak nagyszámú gyakorlott megfigyelő részéről, hogy meggyőződjenek arról, milyen viszonyban vannak ezek az élet és az elme titkaival – milyen viszonyban vannak például az emberi akarat működése által keltett elektromos jelenségek a szervetlen szubsztanciák hasonló állapotaival – s majdnem lehetetlen, hogy bizonyos természeti erőket ne fedezzenek fel a módszerekkel együtt, melyekkel ezeket manipulálni lehet, s azután a tudósaink, mint lenni szokott, ne tennék nyilvánossá mindezt azonnal. Ez komoly veszélyt jelent, de olyasmi, amit lehetetlen elkerülni. Ílymódon tanácsosnak vélték néhányan, akik rendelkeznek a magasabb megismerés kulcsával, hogy ezt átadják azoknak, akiket kiválasztottak bizonyos tények befogadására, melyeket mindeztidáig titokban tartottak, mert egy titok részei voltak és az ismertté válásukra eddig nem volt különösebb ok. E döntés értelméről és az okokról, melyek ide vezettek, az alábbiakban fogok beszélni.

Az okkultisták két nagy csoportra oszthatók: vannak „gyakorlati” és „elméleti” okkultisták. A gyakorlati okkultizmussal vagy a „mágia” tudományával ezek az előadások nem foglalkoznak. Szükséges azonban elmondani, hogy kétféle mágia van – *fehér* és *fekete*. A fekete mágia kérdése annyira visszataszító, hogy csak röviden említem. A világmindenségben a legközelebb áll az ördög közkeletű fogalmához a fekete mágus. Amikor azt mondom, hogy az állatkínzás a legkiválóbb tréning azoknak a képességeknek a kifejlesztéséhez, melyek lényegesek a fekete mágia gyakorlásához, akkor valószínűleg jobb képet adok ennek természetéről, mint valamely tényleges leírás a szörnyű rítusokról; bár e tekintetben azt mondhatom, hogy ha *per impossible* abba a helyzetbe hoznám magam, hogy angolul elismételjem egy bizonyos mondóka szavait (melyet már eredetűnek tartanak, de konyhalatinul van), olyan hatása lenne, hogy öt percen belül kitisztulna a szoba.

A fehér mágia a gyógyítás mestersége, nem csupán fizikai értelemben, hanem a mentális és morális betegségek gyógyításáé is. Azonban nem kell azt feltételezni, hogy a gyakorlati okkultista (mint okkultista) orvos, filozófus vagy egy vallás papja. Lehet ezek egyike és mindegyike, és más korokban és országokban kombinálták és kiváltságossá tették e három mesterséget. De az igazi munkát az okok magasabb síkján végzik. Nagyon nehéz tolmácsolni az avatatlanoknak egy fehér mágikus tevékenység természetének világos eszméjét. Ez olyasmi, mint egy vallási funkció – az egyház vallási funkcióit valóban használták is néha ilyen célokra az európai kontinensen, mígnem az egyházi hatóságok felfedezték és féltékenyen leállították, mert minden szellemi hatalmat a saját kezükben akartak tartani.

A *magasabb mágia* rituáléja azonban több fontos szempontból különbözik bármilyen ezoterikus funkciótól, és olyan írók, mint *Eliphas Levi*, hiába kutatták a tényleges mivoltára vonatkozó információkat, melyeket sosem tettek át írásba. A „Magas mágia tana és rítusai” [iv.] mindazonáltal egy érdekes művelődéstörténeti dokumentum, és számos sajátos részletet tartalmaz a gonosszal vagy legalábbis a *kétes* műveletekkel kapcsolatban, ami a fő érdekességét adja. Arról is értesültem, hogy az utóbbi években a rituálé nagyban egyszerűsödött. A drámai elem (ha szabad ezt a kifejezést használnom), amely egy időben használatban volt, majdnem eltűnt, és ezzel együtt a palástok, keresztbetett kardok és az üres fecsegés összes kelléke. A kardok helyére hegyes rézpálcák kerültek, ami jobban jellemzi a szándékokat, míg a törökfürdő és a vadászöltözék bőségesen megfelel a tisztaság minden követelményének.

De a ceremóniális mágiát csupán bizonyos rendek gyakorolják s csak kivételes esetben. Ez komoly veszéllyel jár az intellektus számára, és minden Fehér Testvériségben ellenzik, néha kizárás terhe alatt tiltják azon okból, mivel a kísértés egy sajátos formáját hozza felszínre, ti. az öngyilkosságot.

Egy gyakorlati okkultista általában egy testvériséghez tartozik, és kijelenthetem, hogy közülük számosan a szabadkőművesség magasabb rendjeinek tagjai, s e testületben *imperium in imperio* vannak jelen [v.]. Vannak olyanok is, akik vallási rendekhez tartoznak a római katolikus egyházban, különösen a *jezsuiták*, melyekkel ugyanolyan viszonyban állnak, mint mások a szabadkőművesekkel. Ezek és az utóbb nevezettek között van egy késhegyig menő harc, és mindegyik a másikat vádolja a „bal kéz felőli ösvény” követésével. Vannak természetesen kivételek e szabály alól; jómagam ismerek egy gyakorlati okkultistát, aki független, de az együttműködés előnyei olyan nagyok, hogy majdnem minden *gyakorlati* okkultista (hacsak nem adja fejét a gonosz mesterségre) tagja az egyik vagy másik, többé vagy kevésbé szigorú testvériségnek. Egy elméleti okkultista másfelől nem szükségképp tagja egy ezoterikus testvériségnek, noha természetesen közülük számosan azok. Van számos önbeavatott személy ebben az országban [ti. Angliában], akiket különböző okok akadályoznak, hogy megtegyék a lépéseket, melyek szükségesek a gyakorlati okkultizmusban való előmenetelhez, s akik mégis közeli kapcsolatban vannak azokkal, akiknek megvan ez a jártassága, és akiknek a társaságát és a tanácsait keresik és szívesen fogadják azok, akik aktív részt vállalnak a függöny mögötti harcban.

Az okkultistákat (mind a gyakorlatiakat, mind az elméletieket) három csoportra lehet osztani: „ezoterikusok”, liberálisok, és a „Bal Testvérei”. Bizonyos értelemben természetesen minden okkultista „ezoterikus”, ugyanúgy, ahogy minden politikus konzervatív, bármennyire is haladó (feltéve, ha nem teljesen nihilista).

Aki átjutott a „Küszöb Örén”, sosem érezhet kísértést, hogy feltárja a Küszöb titkát, mert csak egy örült vágja maga alatt a faágat, melyen ül. Ez a tudás a túlsó területhez tartozik, és vannak véleménykülönbségek, hogy mennyit tanácsos közölni ebből. Sok mindent egyszerűen kötelesség lenne közölni a világgal, ha biztosak lennénk abban, hogy nem élnek vissza vele. Bizonyos tényeket, melyek az emberi szaporodással kapcsolatosak, hasznos lenne mindenkinek tudni.

Számos rossz dolog, mely a betegségek okai felőli tudatlanságból ered, könnyen elhárítható lenne, és a betegségek legyőzhetőek lennének gyógyszerek alkalmazása nélkül. Sok időt és munkát megtakaríthatnánk, ha a harmonizáló éterikus rezgések aránya ismert lenne, és az ügyes technológusaink segíthetnének a „természet finomabb erőinek”.

De a nehézség abban áll, hogy ezeknek a dolgoknak egyike sem nyilatkozik meg magától. A születés és halál misztériuma a kulcs egy láthatatlan világ kapuihoz, melyet az ember leghalálosabb ellenségei laknak; halálosak a kölcsönhatás miatt, ami az ember alsóbb és e lények magasabb természete között létezik, mely a vonzásnak egy végzetes köteléke miatt hatásában teljesen gonosz az emberiségre nézve. [vi.]

Hasonlóképpen a betegségek gyógyításának hogyanjára vonatkozó tudást nem lehet elválasztani a létrejöttükre vonatkozó tudástól, és nagyon komoly kérdés, hogy ennek a tudásnak az elterjedése egészében vajon áldás vagy átok lenne a társadalom jelenlegi állapotában.

Ugyanez az érv vonatkozik hatalmas erővel arra, hogy a gazdagok kezébe lehet-e adni egy erőt, amely képessé tenné őket, hogy nélkülözzék a munka 9/10-ét, ami jelenleg az akaratukat szolgálja, és ugyanakkor eszközöket nyújtana arra, hogy folyamatosan letörjenek bármilyen ellenséges demonstrációt a munkanélküli többség részéről, akik azután teljesen a kényüktől-kedvüktől függenének. Ez az erő néhány ember kezében a dolgoknak egy olyan állapotát eredményezné, amit még elgondolni is ijesztő.

Ex tribus, disce omnes. [vii.] A titkosság pártja az okkultisták között nagyon erős. Ez nem büszkeségből fakad, vagy egy öncélú titokzatosság szeretetéből, még kevésbé pusztán önzésből, mellyel a tudás kulcsát akarják birtokolni. Jómagam nem vagyok „ezoterikus”; különben nem tartanám ezeket az előadásokat. Noha nem tagadom a diszkréció jelentőségét, képtelen vagyok egyetérteni sokakkal, akiket a legmélyebben tisztetek s akik vallják a teljes hallgatás elvét, mely a legutóbbi időkhöz megőrződött egy olyan tudomány létezésével kapcsolatban, mint az okkultizmus, és nem támogathatom a filiszterek [viii.] melletti jezsuita kiállást sem a „középkori babonák” ellen, ahogy a sajtóban folyik. „*Független*” lévén, módomban állónak tekintem, hogy szabadon kifejtsem a véleményem ebben a kérdésben.

Van azután az a társaság, melyet liberális pártnak lehet nevezni az okkultisták között, és mint a liberális pártot a politikában, azzal vádolják őket a konzervatívok, hogy eltávolodtak az egy nemzedékkel korábbi liberálisok elveitől. A liberalizmust úgy lehet meghatározni, mint „*bizalom a megfontoltságra hajló embereken*”, ennek ellenkezője pedig a „*bizalmatlanság a félelemre hajló emberek iránt*”. A meghatározás egészében véve helytálló s ha a legutóbbi liberális nemzedéket most konzervatívoknak neveznénk, az ötven évvel ezelőtti „liberális” okkultisták bizonyosan „ezoterikusok” lennének a teljes titoktartás elvével kapcsolatban. De az idők változtak. A 19. század első felének durva materializmusa összeomlott, mielőtt bármilyen útmutatást lehetett volna adni. Ilyenformán az utóbbi liberális nemzedék erőfeszítései egy jelenség közvetett létrehozására irányultak, ami modern spiritizmusként vált ismertté. A gabonatörvények visszavonása melletti agitáció, ami ugyenebben az időben zajlott a politikai életben, nem volt kevésbé heves, mint a „függöny mögötti” konfliktus a spiritizmus kérdésében. Azokat, akik támogatták ezt a modern gondolkodási szokásokkal végzett kísérletet, úgy szidták, mint a bal testvéreket sőt mint fekete mágusokat, ugyanúgy, ahogy Brightot és Cobdent egyenlőségpártiaknak, ateistáknak és általában a társadalom ellenségeinek bélyegezték. Sajnos azt kell mondanom, hogy az eredmények nem lettek ugyanazok a politikai és az okkult világban. Az ezoterikusok győztek, és a Természetkutató Társaság most siránkozik a „jelenség” hiábavalósága felett, és hiányolja az „igazi” médiumokat.

Van egy harmadik párt az okkultisták között, akiket ellenfeleik a „Bal Testvéreinek” neveznek (left-hand path, a bal kéz felőli ösvény) s néha az „Árnyék Testvéreinek”, mely utóbbi

elnevezés komoly félreértésre adott okot, mivel összekeveri őket a fekete mágusokkal. Az igazi fekete mágus azonban majdnem ismeretlen Európában, noha a gonosz praktikák gyakorlata, sajnos ezt kell mondanom, messze nem szokatlan, főleg az amatőrök között. De a fekete mágus egy Ismael [ix.] az okkultisták között. Ő mindenki ellen és mindenki őellene van. Nincsenek „fekete” testvériségek, mert nincs kölcsönös bizalom azok között, akik teljesen önközpontúak.

Az „Árnyék Testvére” valami teljesen más, mint bizonyos filléres ponyvák szereplője. Az „Árnyék” semmi köze a kétes erkölcsökhöz. Ez egyszerűen szólva a pápaság – a régi Római Birodalom árnyéka vagy „kísértete”, mint Gibbon nevezte. Káros befolyása alatt az egyéni felelősség érzéke elfonnyad, jó és rossz azonossá válnak a szellemi tekintély előtti engedelmességgel és engedetlenséggel. És szomorúan látjuk, hogy a jezsuiták között a legmagasabb tudás és a legnemesebb erők eszközzé válnak, hogy tisztességtelen előnyt szerezzenek a politikai intrikák gyakorlásában (melyek gyakran önmagukban is nagyon kétesek), melyekkel céljuk a pápa múltó hatalmának megerősítése. Nem kétkem, hogy a legőszintébben hiszik, hogy ez szükséges Európa szellemi jólétéhez, de a „cél szentesíti az eszközt” az Árnyék elve, nem a világosságé. [x.]

Természetesen nem minden bal testvér jezsuita, noha ezek a legerősebbek és legjelentősebbek.[xi.] Anélkül, hogy tovább részleteznénk elég annyi, hogy a „bal testvére” elnevezés *gyakorlati* okkultistákat jelöl, akik energiájukat arra fordítják, hogy olyan célokat mozdítsanak elő, amelyek inkább a keveseké, mint általában az emberiség többségéé. Még utalok rájuk a teozófiai mozgalommal kapcsolatban.

Az alábbiakban szeretnék néhány szót mondani a szeánsz-szoba jelenségével kapcsolatban – mi az, amit modern spiritizmusként ismerünk. Ennek szerencsétlen a története.

Nagyjából 1840 körül a modern Európa nemzetei elértek egy bizonyos pontot a fejlődési ciklusukban, melyet a „*fizikai intellektualitás pontjának*” neveznek. Azoknak a kríziseknek az egyike érkezett el, amely *bizonyos* fajta közvetlen cselekvést igényelt azok részéről, akik figyelemmel kísérik az idők jeleit. Mert a nemzetek életében van egy periodikus apály-dagály tendencia, különböző erősségű intellektuális és spirituális fejlődési periódusok váltakozása. Ez a váltakozás alá van vetve a növekedés és csökkenés állandó arányának, amelyet egy későbbi előadásban fogok elmagyarázni. Abban a periódusban, melyről beszélek, a spirituális fejlődés elérte a minimumát, az intellektuális pedig a maximumát, és egy erős áramlat lépett fel a materializmus irányában az emberi tevékenység minden területén. Mármost a materializmus nagy veszélye a jóság utilitarista, haszonelvű értelmezése; és az intellektuális *fejlődés* ilyen feltételek között egy spirituális *visszafejlődést* vagy halált eredményez.

Ezért komoly kérdéssé vált az okkultisták között, hogy 1.) meddig titkolják még el azt a tényt, hogy van körülöttünk egy láthatatlan világ, amely ugyanolyan valódi, mint az érzékek világa, és 2.) hogyan közöljék ezt biztonságos módon. Más szavakkal: hogyan lehet biztonsággal átkelni a Scylla és Charybdis között.

Minden részről elfogadottá vált, hogy valamit tenni kell, de a titkosság pártján állókban volt egy ellenkezés a közvetlen útmutatással kapcsolatban. „Legyünk óvatosak”, mondták, „és előbb közvetetten bizonyosodjunk meg arról, hogy a közvélemény felkészült-e egy ilyen útmutatás befogadására.” Így kísérletek történtek először Amerikában, majd Franciaországban s azután Angliában bizonyos meghatározott lelki alkatú személyekkel, akiket azóta médiumoknak neveznek. De az egész dolog kudarcba fulladt. A médiumok valamennyien közölték, hogy a földről eltávozott szellemek kontrollálták őket. „Ez előre látható volt”, mondták azok, akik utólag mindig okosak, de valójában senki sem várta. Erről csak azt mondhatom, hogy „e világ gyermekei

bölcsebbek a maguk módján, mint a világosság gyermekei.” Az okkultisták olyanok voltak, mint az az ember, aki annyira eltelt a csillagok szemlélésével, hogy beleesett egy gödörbe.

Mivel ilyen körülmények között a „spiritisztákat” nem lehetett jobb belátásra téríteni az inspirációik forrása felől, és nem volt más alternatíva, mint visszavonulni a kísérletezéstől. De a hibát elkövették. Az ajtó kinyílt a földöntúli befolyások előtt és nem lehetett újra bezárni. A spiritizmusból Frankenstein szörnyetege lett, egy Proteus az alkuban [xii.]. A médiumizmus (különösen Amerikában) foglalkozássá vált, és a médiumokat mindenféle lelki befolyás alatt kihasználták a „bal testvérek” a saját céljaikra. A titkosság hívei majdnem teljesen el voltak foglalva azzal, hogy ellenálljanak ezeknek a befolyásoknak és sokan segítettek nekik azok közül, akik „liberálisoknak” nevezték magukat (amúgy ez egy teljesen új név) s ekkor történt valami, ami egyesítette a két csoportot a közös veszély elleni védekezésben. Egy személy, akinek létezéséről tudtak, de akit még nem fedeztek fel, hirtelen megjelent Párizsban egy okkult páholynál, és a felvételét kérte ebbe a testvériségbe olyan feltételekkel, melyeket akkor nem lehetett elfogadni. A hölgy erre eltűnt és a következő dolog, amit hallani lehetett az volt, hogy egy bizonyos Madame Blavatskyt kizárta egy amerikai testvériség, mert támadást intézett az Egyesült Államok alkotmánya ellen,⁵ majd Brit Indiába ment, hogy beváltson egy bizonyos fenyegetést, amelyről úgy látszott, hogy jó esélye van megtenni. Csupán az utóbbi hónapokban ⁶ értesültem ennek a homéroszi küzdelemnek a részleteiről, melyben a szegény Blavatsky asszony Patroklosz szerepét játszotta Achillész páncéljában.

Mint Patroklosz, először ő is megdöbbenést keltett, de hamarosan megölték (képletesen), vagy inkább börtönbe vetették. Ekkor kezdődött az igazi küzdelem és sok éven keresztül dült Blavatsky boldogtalan személye körül [xiii.]. De nem áll módomban a kapott információ korlátlan használata s legjobb lesz, ha felolvasok egy kivonatot, amit abban az időben készítettem azzal a szándékkal (melyet azután elvettem), hogy az újságolvasók kezébe adjam interjú formájában. A könnyebb érthetőség kedvéért politikai meghatározásokat használtam, mint „liberális”, „konzervatív”, „koalíció”, etc., amit, mondanom sem kell, csupán képletesen kell érteni. Az első rész, mint látni fogják olyasmit érint, amivel már foglalkoztunk.

A következő információkat gyűjtöttem össze az európai és amerikai teozófiai mozgalomról:

- 1.) A szeánsz-szoba jelensége nem a halottak szellemeinek köszönhető, hanem az élők szellemének [xiv.]; a modern spiritizmus egy kísérlet volt a modern civilizációval, amiről kb. 50 évvel ezelőtt döntött az okkult testvériségek szövetsége azzal a céllal, hogy teszteljék az emberek alkalmasságát és megbizonyosodjanak arról, hogy az emberiség képes-e veszély nélkül befogadni az új igazságokat.
- 2.) Vannak „liberális” és „konzervatív” pártok az okkultisták között, de a tagság általában erősen konzervatív, noha a vezetők kb. kétharmada többé-kevésbé hajlik a liberalizmusra; a konzervatív vélemény túlsúlya következtében a „spiritizmus” egy komoly csapást szenvedett el, aminek az lett a hatása, hogy általában véve hitelteleníti a „jelenséget”.⁷
- 3.) A „szellemi világ kilátásai” [xv.] Blavatsky asszony fellépése idején megrémítették a „konzervatívokat”, és ez egyfajta „koalíciót” eredményezett, amely utat engedett egy liberálisnak 1841-ben.
- 4.) Egy „bal testvér” felfedte ezt a tényt Blavatsky asszonynak Egyiptomban kb. húsz évvel ezelőtt; Blavatsky azonnal visszatért Európába és bizonyos feltételeket szabva a bebocsátását kérte egy

okkult testvériségbe Párizsban, amely dühösen elutasította; ezután fogadták Amerikában, majd nem sokkal később elűzték onnan.

5.) Miután Blavatskyt a fenyegetése miatt az amerikai testvériség hamarosan „elhallgattatta” („shut up shop”-ba tette), az amerikai és európai okkultisták egy konferenciát tartottak Bécsben [xvi.], és egy meghatározott cselekvéssorról döntöttek.

6.) Abban az időben, amikor Blavatsky azt képzelte, hogy Tibetben van, valójában Katmanduban volt egy olyan állapotban, amit az okkultisták „börtönnék” neveznek.

7.) Bizonyos hindu okkultistáknak, akik hazafias okokból mellé álltak az amerikai testvériséggel szemben, majdnem sikerült elérniük, hogy saját erejükből kiszabadítsák a „börtönből”, majd beleegyeztek egy kompromisszumba, mely által Blavatsky kiszabadult, azzal a feltétellel, hogy nem avatkoznak bele semmibe, ami már lezárult. (Mr.----- nagyon komolyan elítélte ezeket a hindu okkultistákat, akik országuk érdekeit az emberiség érdekei elé helyezték.)

8.) Kut Humi egy valóságos személy, de se nem tibeti, se nem „mahatma”. Mint Mr.----- mondta, „ez egy álnok csirkefogó, akit az orosz kormány pénzel s egy időre sikerült megtévesztenie Blavatsky asszonyt, de akinek igazi jellemét és személyiségét azután alaposan kiismerte.” Blavatsky bosszúsága, hogy oly régóta megtévesztették, komoly betegséget okozott neki. De mivel a „mahatmák” voltak a Teozófiai Társaság sarkkövei, kötelessége volt fenntartani a megtévesztést. Kitalálta azonban, hogy fokozatosan hagyja eltűnni „Kut Humit”, mint a „jelenség” forrását, és egy mítikus „Mahatma M.”-mel helyettesítette, aki sosem jelent meg „asztráltestében.”

9.) Volt egy „Háló-eset” (Kiddle incident), ami először nyitotta fel a szemét a trükkre, amit vele játszottak.

10.) „Kut Humi” volt az, aki ezt követően megrontotta a Coulomb-okat Adyarban [xvii.] - feltehetően bosszúból a machinációi meghúzásáért.

11.) Hihetetlennek tűnik, de Blavatsky, miután visszatért Angliába, engedte magát újra megtévesztenie, ekkor egy áruló zsidótól, akit kizártak egy európai testvériségből, mert a gonosz mesterséget gyakorolta. Úgy döntöttek, hogy nem figyelmeztetik ezzel a személlyel kapcsolatban, mivel ő tartotta életben Blavatskyt. Meggyöngült egészségi állapotában az illető kontroljának visszavonása végzetes lett volna. A férfi várt, amíg Blavatsky teljesen befejezi a Titkos tanítás második kötetét és ekkor otthagya. Blavatsky megadta magát a következő rohamnak és 1891-ben meghalt, a végsőig gyanútlanul (amennyire ismeretes) és teljes tudatlanságban afelől, hogy az egész élete egy eszköz volt ármánykodó személyek kezében, akik közül nagyon kevés volt azonos intellektuális színvonalon vele, és akik becstelenül felhasználták az ő rendkívüli mentális aktivitását és egyedülálló tehetségét.

Mármost úgy gondolom, mindez jelentős fényt vet a tárgyra, amit eddig titokban tartottak. Ez felmenti Blavatsky asszonyt a „közönséges csaló” vádjá alól s egyúttal hatékonyan semlegesíti a „mahatma”-teóriát. A neki tulajdonított ún. „csodákkal” kapcsolatban úgy látom, nincs okunk kételkedni abban, hogy ezek némelyike igazi okkult erőről tesz bizonyosságot, illetve nem lehet tagadni, hogy más „csodái” viszont tisztességtelenek voltak. Nem tulajdonítok túl nagy jelentőséget az utóbbi kérdés morális oldalának. Azok, akiknek volt már valamilyen élménye a spiritizmus magasabb jelenségéről, tudják, hogy milyen nehéz jogosan megállapítani a felelősséget, ami egyenlően oszlik meg a médium és a kontrolja között csalás esetén.

Úgy gondolom nem lehet kétséges, hogy Blavatsky asszony egy nagyon kivételes *médium* volt, sok szempontból egyedülálló lelki alkattal. Életében korán megkapta a képességet, amit

Skóciában „second sight”-nak neveznek [xviii.]. Az ilyen személyek általában „negatívak”, mint mondják, ritkán rendelkeznek erősen körvonalazott egyéni jellemvonásokkal. De ez a rendkívüli nő egyesítette magában a legnagyobb fogékonyságot, a figyelemreméltó bátorságot és egy független jellemet. Tekintet nélkül a világ jó vagy rossz véleményére, félresöpörte a társadalmi konvenciókat, mintha ezek csak pókhálók lennének. Erőteljes intellektussal rendelkezett, bár nem volt igazán *nagy* ez az intellektus, mert híjával volt a logikai képességnek. De a tudás felvételében megmutatkozó képessége rendkívüli volt, és sajnos hozzá kell tennem, hogy az ügyessége is, amellyel ezt a tudást a saját céljaira használta. Mint egy bizonyos híres államférfi, aki úgy követte a lelkiismeretét, mint egy kocsis a lovait, azaz maga előtt hajtva őket, úgy követte Blavatsky asszony is az igazságot azzal kapcsolatban, amit ő *helyesnek* tartott. Ezenfelül a legkedvesebb, legnagyobblelkűbb természete volt s noha nélkülözött minden különösebb nőies minőséget, figyelemreméltóan elbűvölő volt mindenkivel, akivel érintkezésbe került.

Mármost, bár veszélyes úton járok, néhány szót kell szólnom a titokzatos „börtön” részleges magyarázatával kapcsolatban. Mi az okkult „bebörtönzés”, és miért ítélték erre Blavatsky asszonyt?

Van egy bizonyos művelet a ceremoniális mágiában, melynek eszközeivel a lelki befolyások falát lehet építeni valaki köré, aki veszélyessé vált s ennek van egy bénító hatása a magasabb képességekre és alkotásra, melyet az „erőfeszítés visszaverődésének” neveznek, és az eredménye egyfajta szellemi alvás, amit fantasztikus víziók jellemeznek [xix.]. Ehhez a művelethez ritkán folyamodnak még a bal testvérei is, és Blavatsky asszony esetében *majdnem minden európai okkultista helytelenítette*. Egyedül az amerikai testvériséget terheli a felelősség azért, ami történt. A néhai Mr. Oliphant [xx.] úgy vélem többet tudott az ügyről, mint bármely honfitársunk.

De, hogy rövidre fogjuk ezt a hosszú történetet, Blavatsky asszony tibeti buddhistaként és egy új vallás prófétanőjeként bukkant elő a „börtönből”.

Blavatsky asszony újramegjelenése teljes változást tett szükségessé a titkosság elvében, melyet eddig követtek. Akár jó volt ez, akár rossz, ő egy hatalmas tömegű információt tett közzé olyan dolgokról, amelyekről egészen a legutóbbi időkig sosem beszéltek bizonyos társaságokon kívül, de ami olyan jellegű, hogy érdemes a gondolkodó emberek figyelmére, bármilyen forrásból is származzék. Mert a legnagyobb tévedés a világon azt feltételezni, hogy a teozófia attól függ, hogy bizonyítják-e Blavatsky asszony „csodáinak” vagy a „mahatmák” létezésének valóságát.

Blavatsky asszony halála, 1891 óta a vezető teozófusok magatartása valóban az, hogy a „mahatmákat”, amennyire lehet a háttérben tartsák. Így például Mrs. Besant (aki, bár messze kevesebb tudással, mint tanítója, rendelkezik annak a képességnek a nagy előnyével, hogy gondolatait rendszerezni tudja) teljesen világosan látja, hogy ha a teozófia sikeres akar lenni, birtokba kell vennie az értelmet és a 19. század lelkiismeretét. Ezért arra vállalkozott, hogy részletesen megmagyarázza a teozófia tanításait, különös tekintettel az érintkezési pontokra az ortodox tudománnyal, az intellektuális és morális problémákkal, melyeket a modern kereszténység képtelen megoldani, lévén híjával van a tudásnak, amivel a tibeti adeptusok állítólag rendelkeznek.

Mármost az, hogy Blavatsky asszony közönséges úton szerezte-e hatalmas tudását, nem jöhet szóba. Úgy hiszem igazat beszélt, amikor azt mondta, hogy különleges módszerek révén jutott hozzá. Ő ténylegesen médium volt egy bizonyos személy vagy személyek kezében, akik önző okokból őt választották, hogy a személye mögé rejtőzzenek. Nagyon kevés az igazi információ arról, hogy honnan kapta a majdnem enciklopédikus ismereteit. Amit meg lehet vizsgálni, azt óvatosan, a megismerés fényében már megtettük. Nem lehet tagadni, hogy az „Isis Unveiled” [A fátylától megfosztott Isis] kevés olyan információt tartalmaz, ami ne lett volna ismert már korábban is, míg a „Titkos tanítás” a legértékesebb anyagot nyújtja a történelemelőtti civilizációkról és vallásokról, és utal bizonyos titkokra, amelyek létezését eddig még csak nem is

sejtették – ezek közül néhányat felülvizsgáltak az okkultisták és helyesnek találták őket. És bár a Teozófiai Társaságon kívül talán csak egy van az ezerből, aki olvasta a „Titkos tanítást” s egy a tízezerből, aki képes szétválasztani a bűzát az ocsútól, a teozófia egyre inkább figyelmet kelt, mivel a vallási gondolkodás fokozatosan függetleníti magát a latin befolyásoktól, a modern tudományos felfedezés pedig az atomisztikus illúzióktól.

II. előadás

A beavatott eredetileg azt az embert jelenti, aki útmutatásokat kapott, melyek képessé teszik arra, hogy behatoljon az érzékfeletti fogalmak területére, melyet egy vékony fátyol rejt el az érzékek világától s hogy megkülönböztesse a valóságot az illúziótól, melyek e határterületen szoros közelségben vannak egymáshoz, s ezért veszélyforrást jelentenek az intellektus számára; aki képtelen megkülönböztetni az illúziót a valóságtól, az örültté válik.

A régmúltban a tudást nem az irodalom segítségével terjesztették. Az irodalom még Görögországban is csak nagyon jelentéktelen szerepet játszott a nevelésben, a költészetre és történelemre korlátozódott. Az útmutatás a tudomány területén szóban terjedt. Amikor leírták, mindig szimbólumokkal fátyolozták el, és az egyetlen exoterikus, külső tudomány a matematika volt. Egyiptomban, Káldeában és Indiában nem lehetett konfliktus a tudomány és a vallás között, mert művelőik ugyanahhoz az osztályhoz vagy kaszthoz tartoztak. Bármennyire is visszatetsző a kasztok megkülönböztetése a mai, egyenlőségről alkotott felfogásunk számára, ezek erőteljesen hozzájárultak az ősi civilizációk stabilitásához, melyek több szempontból messze magasabban álltak, mint a miénk.

Manapság azonban sem nem lehetséges, sem nem kívánatos, hogy a tudást osztályokra korlátozzák, kivéve egy bizonyos fajta megismerést; ezt (úgyszólván) mindenki javára ápolják, amíg az idő megéri arra, hogy átadják a világnak.

Egykor minden beavatott egy okkult testvériség tagja volt, aki szabályos útmutatást kapott és tanításon ment keresztül. De a mai korban vannak kivételek e szabály alól. Jelenleg képességek állnak rendelkezésre az önbeavatásra, ami a régi korokban nem létezett, és az ezoterikus testvériségek kénytelenek voltak elismerni ezt a tényt és eszerint módosítani a titkos szabályaikat. Egy nagyon ősi szabály alapján minden beavatott egy előrehaladottabb testvértől kapott útmutatást, amikor cselekvésre került sor, olyan pontokon, ahol a tudatlanság a hátrányára vált volna, és jómagam örülök, hogy megragadhatom ezt az alkalmat, hogy tanúságot tegyek a nagylelkű hozzáállásról, melyben a saját esetemben részesültem.

Mi tehát egy beavatott a modern korban, hogyan lehet felismerni az egyéni törekvésről, ami alkalmassá teszi, hogy útmutatást kapjon a magasabb titkokról, melyeket egykor a kifejezés magában foglalt?

A beavatott az, aki átment a láthatatlan világ küszöbén, segítséggel vagy anélkül; maga mögött hagyta a „Küszöb Őrét”, ellenállt a kísértésnek, hogy vele maradjon, és félelemtől mentesen, amit az ismeretlen mindig felkelt, megismerkedett az érzékfeletti világgal, majd a közönséges józan eszével rendezte a tapasztalatait, melyek annyira szokatlanok, mint az újszülött gyermek számára az érzékek világa.

A beavatott *nem* szükségképp adeptus. Megértheti a látható és a láthatatlan világ közötti viszonyokat, felgöngyölítheti az okok hálózatát (ha szabad ezt a kifejezést használnom) a láthatatlan világban, mely hatásaiban megnyilatkozik a jelenségvilágban, és mégis teljesen képtelen kontrollálni ezeket a hatásokat, és rémülten hőkölne vissza a felelősségtől, hogy részt vegyen a küzdelmes előkészületben, amit az éveken át végzett tréning jelent. Ki lenne önkéntes egy mentőcsónakban a viharos tengeren azért, mert megtanult evezni egy csendes tavon? Vagy ki tekintené alkalmasnak magát egy operáció elvégzésére azért, mert résztvett egy végtag-amputáción egy ügyes sebész mellett?

A beavatott (vagy akár egy adeptus, hacsak nem tartozik egy bizonyos osztályhoz) nem szükségképp „clairvoyant”, tisztánlátó. Valaki képes lehet olvasni akkor is, ha gyengén lát, míg a legerősebb szemek is haszontalanok, ha valaki nem tanult meg olvasni vagy nem ismeri a nyelvet. Néhány adeptus mentális látása valójában gyenge (az adeptusságot ritkán lehet elérni az intellektuális erő bizonyos elvesztése nélkül), és jobban szeretnek olvasni, ha szabad ezt a kifejezést használnom. Az avatatlan számára furcsának és irreálisnak tűnhet, de tény, hogy az okkultisták között az igazán nagy intellektusok megelégednek azzal, hogy szolgálnak és engedelmeskednek, és ritkán akarnak uralkodók és nagyurak lenni. Különösen így van ez az asztrológiai rendeknél, akik időről-időre átadják a megfigyeléseik eredményét, de tanácsot soha, vagy csak nagyon ritka esetben – talán egyszer-kétszer egy évszázadban.

A beavatott az az ember, aki megtanult egy nagy titkot, mely paradox természetű. Veszélyes isteníteni, pusztító felfedni. Órűlség lenne átadni a világnak, mert az lenne a hatása, hogy az emberiséget Káinokra és Ábelekre osztaná. Ha valakit részesítenénk benne, hatalmat adnánk neki az élet felett. Olyan titok ez, amit kínzással nem lehet kiszedni valakiből, mert a kényszer alatti közlés mérlegelésének gyötrelme elvenné az áldozat eszét és valószínűleg az életét is.

Mármost, mivel ezeknek az előadásoknak a célja nem az, hogy tantaluszi kínokat okozzanak vagy misztifikálják a dolgokat, hanem információt adjanak, így a legjobb tudásom szerint megpróbálom elmagyarázni az analógia révén ennek a különös tapasztalásnak a természetét, amire az imént utaltam.

A legfurcsább képzetek uralkodnak a „Küszöb Órével” kapcsolatban, ami valószínűleg Glyndon élményeinek túlságosan szó szerinti értelmezéséből fakad, Bulwer Lytton „Zanoni” című regényének nagyszerű allegóriájából, vagy inkább (mivel a szerző elutasítja az allegória meghatározást, mert a karakterek nem absztrakt dolgok megszemélyesítései) az eszményit kereső emberi törekvések nagyszerű parabolájából. Bevallja azonban, hogy „az elbeszélés mögött meghatározott jelentések rejlenek.” Biztosan nem úgy érti, hogy egy elfátyolozott alak jelenik meg a látás előtt, akinek tekintete démoni tűzben izzik, akár normális, akár clairvoyant ez a látás. Glyndon esetében a saját profán vágyainak démona az, ami rávillan, miközben átkel a küszöbön, és megrémíti őt egész szörnyűségével. A szoros affinitás ez, ami a saját alsóbb természetének romlott erői és a föld romboló erői között létezik, mely a vonzás végzetes kötelékét alkotja önmaga és a betegség és halál gonosz erői között. És akkor jön a kísértés, amit, Zanon szavaival, „az ajkaknak tilos elismételni, a kéznek feljegyezni.” Ezt azonban illusztrálni lehet az analógia segítségével. Könnyű átmenni egy szobán a padlóra húzott két, párhuzamos vonal között, melyek 15 cm-re vannak egymástól, de nagy bátorságot és nyugalmat követel, ha egy 15 cm széles deszkán kell átkelni egy szakadék felett. A kísértés, hogy félrelépünk majdnem ellenállhatatlan, és azok, akik végrehajtották, leírják, hogy van egy ösztönös erőfeszítés, hogy ellenálljanak az oldalra hajlásnak, ami abból is fakad, hogy a szem fókuszálása gyorsan változik a deszka és a mélységben lévő részletek között. Ugyanilyen módon nehéz megkülönböztetni az illúziót a valóságtól a láthatatlan határvidéken s ez a mentális egyensúly felborulását okozhatja. Az ellenséges hatások észlelése (melyek természete csupán hatásaiban mutatkozik meg az érzékek világában) teljes leplezetlenségükben szörnyű vonzerőt gyakorol arra, aki az alsóbb természetét még nem tisztította

meg az önfegyelmeléssel. Egy fuldoklóhoz hasonlóan, aki közvetlenül az ájulás előtt látja az egész életét mint egy hirtelen panorámát elvonulni maga előtt, aki átkel a küszöbön, annak minden gonosz gondolat, melyre képes volt, akár megcselekedte, akár nem úgy jelentkezik, mint egy kötél, melyet mohó kezek húznak le a mélybe. Ilyen kötelek valójában nincsenek, de a helyzet elviselhetetlenül szörnyű, amikor valaki először tapasztalja. Csupán lélekjelenlétre van szükség. A figyelem a fegyverünk, és biztonsággal átjuthat a Küszöb Őrén az, aki nem törődik a *fizikai* veszélyekkel, melyeket először *érez*, és a nyugodt reagálás segít megérteni, hogy az ember az alanya minden megismerésnek s a megismerés maga nem veszélyes, ha megőrzi valaki a nyugalma. De ha valaki elveszti a fejét, utat nyit a pusztulásnak. Jobb meghalni *delirium tremens*-ben, mint ezernyi illuzórikus fantom hatása alá kerülni, melyek elzárják az utat visszafelé az érzékek világába. Egyszer egy fiatalember rábeszélésére, akinek morális bátorságát alkalmasnak véltem, átadtam bizonyos útmutatásokat, melyeket, ha követ, képessé tesz biztonsággal átkelni a küszöbön. Utolsó szavaim, mikor kezet ráztunk a vasútállomáson, ezek voltak: „Ne veszítse el az önbizalmát és mindig használja a józan eszt, hogy megkülönböztesse az illúziót a valóságtól.” Néhány hét múlva hallottam róla. A legelső érzékfeletti élménykor elhajította az egészet, mint az izzó parazsat, és a szokásos következmények jelentkeztek – képtelen fantáziák, hangok, jelenések és minden egyéb. Írásban azt tanácsoltam neki, hogy hagyja abba a kísérletezést, és megfogadtam, hogy sosem veszek magamra ilyen felelősséget. Azok, akik útmutatást akarnak kapni, forduljanak az illetékesekhez. Ha ilyenek léteznek, valószínűleg meg fogják őket találni, „teljesen véletlenül”.

Befejezve a témámnak ezt a részét, remélem világossá tettem, hogy a beavatott nem szükségképp mágus, tisztánlátó, próféta vagy akár tanító, mert híjával lehet a képességnek, hogy pontosan viszonyítsa egymáshoz azokat a törvényeket, melyek a szellemi régiót kormányozzák, azokkal, melyek a tisztán fizikai jelenségeket szabályozzák. De a beavatott ismeri a mágus hatalmának titkát; amit a tisztánlátó *lát*, azt ő képes *olvasni*; s ha veszi a fáradságot, hogy bizonyos problémákat megoldjon, melyek a saját tapasztalataiból származnak, egy kis előzetes számszimbolikai útmutatást követően megbizonyosodhat a viszonyokról, melyek minden látható hatás és a láthatatlan okaik között fennállnak, és a „Három Nagy Alaptétel” kulcsának alkalmazásával nyomon követheti kibontakozásukat az időben, csálhatatlan biztonsággal.

A Három Nagy Alaptétel:

- I. A hét tökéletes szám.
- II. A mikrokozmosz másolata a makrokozmosznak.
- III. Minden jelenség az örvényekből ered.

Ez a „Három Alaptétel” az okkult tudomány alapja, és az egyetemes igazságoké, noha az avatatlanok számára nem axiomatikusak (nem magától értetődőek), kivéve talán a 2. számút, ahogy Euklidész 9. tétele, „az egész nagyobb, mint a részek összege”, ugyanolyan magától értetődő egy oktan kutjának az eledel esetében, mint az értelmes embernek. De nem védelmezem e tételek axiomatikus jellegét, hanem ellenkezőleg, javasolom, hogy vegyük pusztá feltevéseknek őket és vizsgáljuk meg, mit lehet felhozni a valószínűségük igazolására.

A hét tökéletes szám? A modern gondolkodás egész tendenciája visszatérést jelent egy homogén bázis ősi eszméjéhez látszólag nagyon különböző dolgokkal kapcsolatban; a különbözőség az azonosságból alakult ki, mint a biológiai „protoplaszma” kutatása során a „protyl”

a kémiában (a név, mely Crookes-tól származik, a hipotetikus, homogén szubsztanciára vonatkozik, melyből az atom áll), és az erő, amelynek válfajai a hő, az elektromosság, a fény és a mágnesség. Az irány, amely a modern tudományt az általánosítás felé fordította, a számok harmóniájának észlelésén alapszik, mely a természetben mindenütt megtalálható. Már 1844-ben megjelent egy cikk a *Medical Review*-ban, melyben a szerző utal az „általános elvre, mely minden (tudomány) alapvető törvényét egy egyszerű számbeli aránnyal fejezheti ki,” és azt mondja (Whewell: *Philosophy of the Inductive Sciences*, és Mr. Hay kutatásai nyomán a szín és forma harmonikus törvényeiről), hogy „ezekből kitűnhet, hogy a hetes számnak kitüntetett jelentősége van a törvények között, mely szabályozza a formák, színek és hangok harmonikus tökéletességét s valószínűleg az ízekét is, ha matematikai pontossággal elemezhetnénk az effajta észleleteinket.”8

Van a ciklusoknak egy periodikus, hetes visszatérése a betegségek tetőzésében és megszűnésében, és a rovarok, hüllők, madarak, halak, emlősök és maga az ember születésében, növekedésében, érésében, hanyatlásában és halálában. Dr. Laycock (*Lancet*, 1842-43), az életjelenségek periodicitásáról szólva megjegyzi, hogy ez „az egyik legfigyelemreméltóbb illusztrálása és megerősítése a rovarvilág törvényeinek”, és számos példát hoz a természettudományból, majd hozzáteszi: „a tények, melyeket röviden említettem, általános tények, melyek nem történhetnek pusztán véletlenségből nap mint nap, valamennyi állatfaj millióival, a *parányi rovar lárvájától vagy petéjétől az emberig*, meghatározott periódusokban... Úgy gondolom nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy az állatokban a változások 3, 5, 7, 21 és 28 naponként következnek be, vagyis bizonyos számú *hét* alatt.” A láz esetében ugyancsak Dr. Laycock közli, hogy „bármilyen típusú láznál a csúcspont a *hetedik* napon jelenik meg... a *14. napon* pedig csökkenés áll be”, akár gyógyulás, akár halál esetén. „Ha a negyedik (tetőpont) komoly, és az ötödik kevésbé, a betegség a hetedik tetőpontnál fog végződni, és... a *14. napon* fog jobbra fordulni, konkrétan hajnali 3-4 óra körül, amikor a szervezet a legernyedtebb.” „Ez a törvény,” mondja másutt, „összeköt minden periodikus sejt-jelenséget, és kapcsolódik a legegyszerűbb állatoknál és az embernél mint legmagasabbrendű gerincesnél megfigyelt periódusokhoz.”

Mármost, ha a titokzatos Hetes Ciklus egy természeti törvény s ha ez megtalálható a fejlődés és visszafejlődés (vagy halál) folyamataiban az állatvilágban, a rovaroktól az emlősökig, és az emberben is, miért ne lehetne jelen és lehetne aktív a kozmoszban általánosan, és miért ne lenne képes egy okkultista ugyanezt a törvényt megtalálni a naprendszer életében, a földön, és az emberi rasszoknál is, melyek a földet lakják? A hetes szám alapvető tényező az okkult tudományban és minden ősi vallásban, mert alapvető tényező a természetben.9

Ez elvezet bennünket a második tételhez, „A mikrokozmosz másolata a makrokozmosznak.” Ez a megfelelés törvénye, amely a számokkal való jövődőlés igazi szellemtudományának (vagy inkább művészetének, mesterségének) alapja, és az univerzum hetes felépítéséből fakad. Minden sorozat, amelyben a hét az arányszám, önmagában egy „kozmosz”, legyen *viszonylag* nagy vagy kicsi. Ennek a törvénynek a legmagasabb kifejeződése az ember, aki egy *valódi* mikrokozmosz. Shakespeare-nél „Az ember hét kora” természetesen tisztán a fantázia terméke. A születéstől a halálig csupán öt periódus van: csecsemőkor, gyermekkor, ifjúkor, felnőttkor és öregkor. A csecsemőkort azonban megelőzi a terhesség periódusa a születés előtt, és az öregkort követi a tudattalan földi életnek megfelelő periódus, amely a test halálával kezdődik és a tudat visszatéréssel zárul, teljesen más feltételek között **[i.]**. Az egyes ember makrokozmosza a *nemzet* élete, mely következésképpen a makrokozmosz *rassz* mikrokozmosza. **[ii.]**

Leszámítva a két tudattalan periódust, melyekkel jelenleg nem foglalkozunk – noha megvannak az analógiáik a nemzetben és a rasszban –, a születés, fejlődés és halál jelensége nagyobb léptékben megismétlődnek a nemzetek életében, melyek az egyének életéből állnak.

Vegyük példaként a mai Európát. A szláv népek kivételével, akikről az alábbiakban fogunk beszélni, és leszámítva egy kis turáni elemet, amely túl jelentéktelen ahhoz, hogy foglalkozzunk vele [iii.], a modern Európa nemzetei, valamint amerikai és gyarmati elágazásaik képviselik a nagy árja főkorok ötödik alkorszakát [iv.]. A Római Birodalom napjaiban e nemzetek csecsemőkorukat élték. A római hódítást megelőzően Gallia, Britannia és Germánia nem nemzetek voltak, hanem csupán törzsi szinten léteztek. Meghódításuk és a Római Birodalomba tagozódásuk jelezte a csecsemőkor fázisát. A római jog volt a dajkájuk és pártfogójuk. A dajkát a tanító követte. A Római Birodalom összeomlása és a pápaság felemelkedése jelezte a gyermekkor szakaszát, vagy az értelmük kibontakozásának kezdetét. Az ifjúság kora a szélesebb érdeklődéssel, megnövekedett képzelőerővel a Reneszánsszal kezdődött és a Reformációval ért véget. A modern Európa férfikora a 16. századtól kezdődik. Folytathatnánk az analógiát tovább, de a következő periódus, a Francia Forradalom, túl közel hoz bennünket a mai korhoz, mintsem tanácsos lenne a vizsgálódásunk jelen pillanatában. Nézzük a szláv népeket, akik a hatodik árja alkorszakhoz tartoznak. Mit találunk? Oroszországot, egy erőteljes birodalmat, amely egy despotikus kormányzás alatt egyesíti a számos helyi közösséget; Lengyelországot, egy királyság maradványát, amelynek egyetlen összetartó ereje a vallása s amely ennek ellenére végül újra beolvad az Orosz Birodalomba. Itt van még számos törzs, akik levetették az idegen törökség elnyomásának igáját és mesterségesen konszolidálódtak kis államalakulatokba, melyek függetlensége addig fog tartani és nem tovább, míg kitör a következő nagy európai háború [v.]. Mi ennek az alkorszaknak a jellegzetessége a maga csecsemőkorában? A nyugat európaiak megszokták, hogy a barbarizmusukról beszéljenek és bizonyos fokig igazuk van. A mi civilizációnk csupán az álarca a felsőbb osztályoknak és ugyanolyan idegen képződmény, mint a római civilizáció volt Britanniában. Sorsuk az [ti. a szlávoké, oroszoké], hogy a jövőben saját magukból kifejlesszék magasabb civilizációjukat. Az Orosz Birodalomnak meg kell halnia, hogy az orosz nép élhessen [vi.], és a pánszlávisták álmainak megvalósulása jelezni fogja, hogy a hatodik árja alkorszak elkezdte élni a saját szellemi életét és nincs többé a csecsemőkor szakaszában. Nem szükséges tovább részletezni a dolgot, kimondhatjuk, hogy a nemzeti karakter képessé teszi őket a szocializmus politikai és gazdasági kísérleteinek megvalósítására [„experiments in Socialism”], ami jelenleg számtalan nehézséget okozna Nyugat-Európában. [vii.] A fentiek csupán egy törvény illusztrációi, a „megfelelés törvényének” egyetemes megjelenései, melyet ismer az okkult tudomány. Emlékeztetni kell, hogy az okkult tudományban a deduktív módszert a felfedezéshez használják, az induktív módszert pedig a bizonyításhoz.

Elérkeztünk a harmadik alaptételhez: „Minden jelenség az örvénymozgás eredménye.” Milyen fényt vet erre a modern tudomány? Már említettem a modern tudomány szándékát, hogy egy homogén princípiumot keressen a természetben, és Mr. Crookes ennek a hipotetikus entitásnak a *protyl* nevet adta. A *protyl* úgyszólván az az anyag, amiből az atom áll. Mármint, mi ez a „*protyl*” – erő vagy anyag? Ha a „*protyl*” anyag, akkor oszthatónak kell lennie, és az atom oszthatóságának [viii.] elismerése egyenértékű az anyag végtelen oszthatóságának elismerésével, amit a materialisták kénytelenek tagadni. Büchner például azt mondja, hogy „a végtelen oszthatóság elfogadása abszurd, és végső soron kétségbevonja az anyag egész létezését.” Az atom tehát oszthatatlan. De, mint Butlerof professzor rámutat (Scientific letters), *rugalmas* is:

„Egy kísérlet, ami megfosztaná (az atomot) a rugalmasságtól, elképzelhetetlen, és végső soron abszurditáshoz vezetne. Teljesen rugalmatlan atomok sosem mutatnának egyetlen számbeli jelenséget sem, ami a viszonyaik sajátja. Bármilyen rugalmasság nélkül az atomok nem fejthetnék ki energiájukat, és a materialisták *szubsztanciája* minden erőből ki lenne gyomlálva. Ezért, ha az univerzum atomokból áll, ezeknek az atomoknak *rugalmasnak kell lenniük*. Itt egy leküzdhetetlen akadállyal találkozunk. Mert milyen feltételek szükségesek a rugalmasság megnyilvánulásához? Egy rugalmas labda, amikor akadálnak ütközik, belapul és

összepréselődik, ami lehetetlen lenne, ha nem részecskékből állna, amelyek relatív helyzete egy átmeneti változást szenved az ütközés pillanatában... Más szavakkal a rugalmasság csupán azokhoz az anyagokhoz tartozhat, amelyek oszthatók, és *az atom rugalmas.*”

A „protyl” tehát nem anyag, hanem erő? Idézzük ismét Butlerof professzort: „Mi az erő, egy szigorúan tudományos szempontból, és mint olyasmi, amit igazolnak az energia-megmaradás törvényei? Az erő fogalmai a mozgás ilyen vagy olyan módjáról alkotott fogalmainkból származnak.” Ez a mozgás egyik állapotának átfordulása a mozgás másik állapotába. De a mozgás magába foglal valami mozgatót, és ez a valami, mint láttuk, nem lehet anyag, mert az atomok végtelen oszthatósága kizárja annak lehetőségét, hogy az anyagot objektív valóságnak tekintsük. A protyl, vagy az atomok homogén bázisa ezért mozgás egy ismeretlen közegben, vagyis *tisztán objektív erő*, és az atomok egyszerűen erőközpontok. Van ezeknek örvényszerű mozgásuk? Crookes professzornak ez a véleménye. Egyik előadásában, melyet Birminghamben tartott a Brit Kémiai Társaság előtt, felhívja a figyelmet az anyagok létezésére, „amelyek, noha sem vegyületek, sem keverékek, nem *elemek* a szó legszigorúbb értelmében – anyagok, amelyeket bátorítok ’meta-elemeknek’ nevezni.” Azután nagyszámú példát hoz fel látszólag ugyanolyan anyagokról, melyek közelebből megvizsgálva mégis különbségeket mutatnak, melyek noha alig észrevehetőek, mégis azt mutatják, hogy egyik sem egyszerű anyag, és Mr. Crookes kénytelen összebékíteni az új felfedezést a régi „periodicitás-elmélettel”, amely az elemek korlátlan sokszorozódásában áll. „Ez az elmélet (mondja) olyan bőséges megerősítést kapott, hogy nem egykönnyen fogadhatjuk el a jelenség olyan magyarázatát, amely nincs összhangban ezzel. De ha feltételezzük, hogy az elemeket megszilárdítja az anyagok hatalmas száma, melyek kissé eltérnek egymástól a tulajdonságaikban és alakjukban, ha szabad ezzel a kifejezéssel élnem, mint a csillagködök halmazai, melyekben korábban külön csillagokat láttunk vagy véltünk látni, akkor a periódusos elrendezést nem lehet többé pontosan megragadni. *Nincs többé, kivéve, ha fenn akarjuk tartani az elemre vonatkozó szokásos elképzelésünket.* Tehát módosítanunk kell ezt a fogalmat. Elem helyett értsünk ’elemcsoportot’ – ilyen elemcsoportok váltanak fel a régi elemek helyét a periódusos rendszerben –, és a nehézség megoldódik. Egy elem meghatározásában ne egy külső határt vegyünk, hanem egy belső típust. Mondjuk a legkisebb mérhető mennyiségű yttrium olyan atomok együttese, melyek végtelenül közelebb állnak egymáshoz, mint bármely hasonló elem atomjai. Ebből nem szükségképp következik, hogy az atomoknak teljesen azonosnak kell lennie. Az atomsúly, amit az yttriumnak tulajdonítunk, pusztán egy középértéket jelent, mely körül az ’elem’ egyedi atomjainak súlya elrendeződik bizonyos határokon belül. De, ha a feltevés helyes, és elkülönítjük az egyik atomot a másiktól, változékonyaknak találjuk őket a középérték minden oldalán, szűk határokon belül. Az atom feltörésének ez a folyamata magában foglalja ilyen különbségeknek a létezését bizonyos anyagokban.” Majd azt mondja, hogy „ez az eltérés az abszolút homogenitástól... talán világosabb lesz, ha képzeletben visszamegyünk az anyagi univerzumunk hajnaláig, és szembesülünk a nagy titokkal, mikor próbáljuk átgondolni az elemek fejlődésének folyamatát.” Az eredmény, melyre jut, már ameddig elér, teljesen helyes, és egy igazán csodálatos példája az iránynak, melyet a modern tudomány vett a legmagasabb képviselői egyikének személyében. Úgy tűnik, mintha áthidalná a szakadékot a „múlt babonái” és az „egzakt” tudomány között.

Egy évvel későbbi előadásában a Királyi Intézetben a következőt mondja: „...két erőnek, amelyek az eredeti protylra hatnak s az egyik az idő, melyhez egy csökkenő hőmérséklet társul, a másik pedig ide-oda leng, mint az inga, van egy növekvő és egy csökkenő, egy nyugalmi és egy aktív ciklusa, (de) nyilvánvalóan számításba kell venni egy harmadik tényezőt is. A természet nem egy lapos felületen működik; teret igényel a kozmikus műveleteihez, és ha bevezetjük a teret, mint harmadik tényezőt, minden világossá válik... Tegyük fel, hogy a cikk-cakk diagramot (Emerson Reynolds professzorét) nem síkban ábrázoljuk, hanem kivetítjük a háromdimenziós térbe, milyen

ábrát kapunk, ami minden feltételnek megfelel..., amennyiben az ív átmegy egy semleges ponton, mint ahogy az elektromosság és kémiai energia kétszer átmegy ugyanazon a cikluson?... A 8-as alak, vagyis a lemniszkáta... minden feltételnek megfelel a problémával kapcsolatban. Ha kivetítjük ezt az ábrát a térbe, azt találjuk, hogy az ívek pontjai, ahol a klór, bróm és jód elrendeződnek, közel kerülnek egymás alatt; így lesz a kénnel, szeléniummal és tellúriummal is, és ismét a foszforral, arzénal és antimonnal, valamint hasonló módon az analóg anyagok más sorozataival. Feltehetjük a kérdést, hogy vajon ez a séma megmagyarázza-e, hogy az elemek hogyan és miért jelennek meg ebben a rendben? Képzeljünk el egy ciklikus átfordulást a térbe; minden fejlődés az elemek csoportjának geneziséről tanúskodik, amelyet korábban úgy írtam le, mint ami az inga egy teljes lengése folyamán jön létre. Tegyük fel, hogy egy ciklus befejeződik; az ismeretlen kreatív erő központja a hatalmas útján a téren keresztül szétszórja a pályája mentén az ősi atomjait – a *magokat*, ha szabad ezt a kifejezést használnom, melyek azonnal egyesülnek és csoportokba fejlődnek, melyeket most lítiumnak, berylliumnak, bórnak, szénnek, nitrogénnek, oxigénnek, fluornak, nátriumnak, magnéziumnak, alumíniumnak, szilíciumnak, foszforak, kénnek és klórnak ismerünk. Legvalószínűbben milyen a nyom alakja, amely keletkezett? Ha szigorúan ugyanarra a hőmérsékleti és idősíkra korlátozzuk, a következő elemcsoport, amely megjelenne, ismét a lítiumé, és az eredeti ciklus örökké ismétlődne s újra és újra ugyanaz a 14 elem jönne létre. A feltételek azonban nem teljesen ugyanazok. A tér és az elektromosság **10** ugyanazok, mint először, de a hőmérséklet megváltozott, s így ahelyett, hogy a lítium atomjai kiegészültek volna a velük minden szempontból analóg atomokkal, az atomcsoportok, amelyek létrejönnek, mikor a második ciklus befejeződik, nem lítiumot alkotnak, hanem egyenes utódját, a káliumot... A lemniszkáta mindegyik hurka ugyanazon a vertikális vonalon halad át, egyre alsóbb pontokon... A domináns atomi állapotokat a semleges középponti vonaltól való távolság irányítja (előre és hátra), az egy-atomos elemek eggyel mozdulnak el, a két-atomosak kettővel, és így tovább. Minden egymást követő hurok ugyanazt a törvényt valósítja meg.”

Ez egy új felfedezés vagy mindig ismert volt? A „múlt babonáinak” egyike a hit a kaduceusz mágikus erejében. A formáját módosították a görögök, de Hermész (az egyiptomi Thoth, a héber Énoch, a hinduk Hét Rishije vagy megvilágosodottai legnagyobbikának) kaduceusza egy pálca volt, melyre két kígyó tekeredett. Mindenki ismeri a kaduceusz alakját, és mi ez, ha nem a lemniszkátaszerű sorozatok szimbóluma? **[ix.]** Ez volt a mágia (vagy bölcsesség) szimbóluma, mert a mágia az a művészet, mely által az ember, felismerve a saját szellemi természete és a látható univerzum mögötti erők lényegi azonosságát, képessé válik létrehozni hasonló jelenséget, kisebb léptékben. „Senki sem tagadhatja,” mondja Blavatsky asszony, „hogy az ember különböző erőkkel rendelkezik: magnetikus, szimpátia- és antipátia erővel, idegi, mozgási és mentális erővel s hogy ezek lényegében mind biológiai (élő) jellegűek; a fizikai összekeveredhet vagy feloldódhat azokban az erőkben, melyeket intellektuális és morális erőknek nevezünk; az előbbi a hordozó az utóbbi számára. Jelenlétük és keveredésük a lényünk igazi lényege; ezek nem feltételezések és absztrakciók, hanem valóságok, és az egyedüli működő valóságok, melyeknek tulajdonságait közvetlen megfigyeléssel meg lehet határozni.” **11** Minden atomikus-mechanikus elmélet ellenére, mely által a tudományos materializmus reméli, hogy elkerülheti az atom oszthatóságának vagy oszthatatlanságának problémáját, megmarad a tény, hogy az okkultizmus egész tudománya az anyag illuzórikus természetének tanára épül.

Olyan röviden foglalkoztam a három alaptétellel, amennyire csak lehetséges, természetesen nem azért, hogy *igazoljam* őket, hanem hogy bemutassam: ezek nem eleve lehetetlenek, amennyiben nagy tömegű bizonyíték, és nagy számú személy – akik felháborodnának, ha dogmatikus felfogást tulajdonítanak nekik – tanúskodik az alaptételek mellett, mint amelyek a tudományos kutatás alapjai.

III. előadás

A Talmud elbeszéli, hogy Eliezer ben-Orkanaz rabbi nem kielégítően válaszolt bizonyos kérdésekre, melyeket feltettek neki a tanításaival kapcsolatban, s a doktorok elutasították a következtetéseit. Erre Eliezer rabbi azzal próbálta meggyőzni őket a tanításai igazságáról, hogy növesztett egy szentjánoskenyérfát a földből, amely azután átültette magát száz könyökkel odébb; majd megfordította egy patak folyását; s végül megszólalt a Nagy Bat-Kol, a Hang a Mennyből: „Mi a rabbik véleménye Eliezer rabbi tanításairól?” Ekkor felállt Joshua rabbi, és azt mondta, „Meg van írva, hogy 'a törvény nem a mennyben van, hanem a te szádban és a te szívedben.' Ezért, ha Eliezer rabbi bebizonyítja nekünk, hogy a szentjánoskenyérfák, a patakok és az ismeretlen hangok ugyanolyan értékes érveket nyújtanak számunkra, mint amelyeket Isten helyezett belénk, hogy vezesse az ítéleteinket, akkor elfogadjuk a tanúságukat, és úgy tekintjük őket, ahogy Eliezer rabbi kéri.”

Ha a keresztények követnék ezt a bölcs tanácsot, sok időt és energiát fordíthatnának hasznosabb dolgokra, mint az olyan értelmetlen próbálkozások, hogy a keresztény kinyilatkoztatásnak igaznak kell lennie, mert a mi Urunk és apostolai „csodákat” tettek.

A kereszténységnek ezek a „bizonyítékai”, mint nevezik őket, nem csupán haszontalanok, hanem olykor félrevezetőek is, ha Isten létezésének „érveiként” hozzák fel őket. Tetszetősségük igazi veszélyt jelentett, míg az evolúció tudományos tana ki nem mutatta babonás jellegüket. Természetesen Isten nem *létezik* (exist), hanem *van* (subsists); másképp nem lenne Isten.

Mondhatni, hogy ez panteizmus, de a panteizmus, mint minden más, hamis vagy inkább hiányos rendszer: annyiban igaz, amit állít, és csak abban téves, amit tagad – azaz, a személyiséget illetően, melyet a panteisták kizárnak az immanencia tana által (mint a német szólásban az ember, aki nem látja a fától az erdőt¹²).

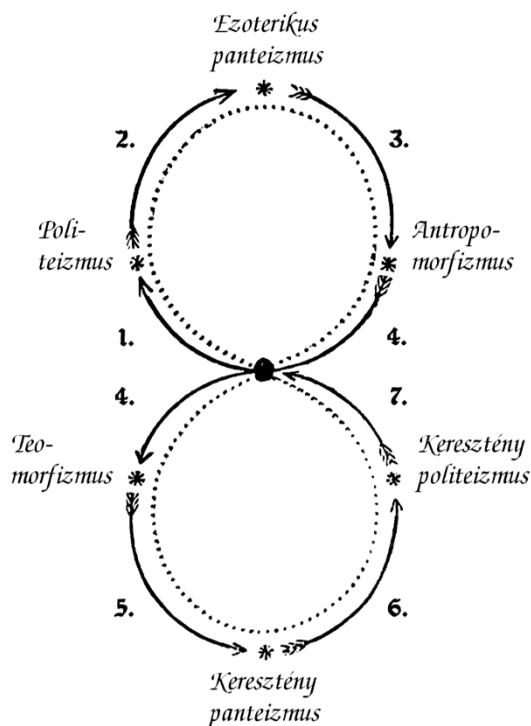
Azonban Isten kozmikus immanenciájának tanítása lényeges a keresztény monoteizmusban, és magának Szt. Pálnak a tekintélye, aki hatékonyan alkalmazta ezt az athéni filozófusok agnoszticizmusával vitatkozva, megalapozta az atomikus-mechanikus fogalmakat vagy inkább tévképzeteket az univerzumból. A panteizmus nagy tévedése, hogy Isten tükröződését a természetben magának Istennek tekinti s így kiteszi magát az ateizmus támadásának. Az evolúciót, amely a tökéletlentől a tökéletes felé halad, nem lehet az Isteni Lényre alapozni, Aki sosem lehet más, mint tökéletes.

Istenről, az Ő lényegéről és abszolút Tökéletességéről nem tudhatunk és nem tudunk semmit, hanem csak az időbeli tükröződéséről, amely az illúzió közege. Magának Istennek nem lehet evolúciója, hanem a Róla, mint Okról alkotott emberi fogalmaink önmagukban hatás-jellegűek, és a *hatás* az *ok* kifejlése az időben. De beszélhetünk az Isten-eszme fejlődéséről, vagy az ember Isten-fogalmáról, amely gyorsan változik az ember saját intellektuális és szellemi fejlődésével. Mármost, az Isten-eszme, mint minden más jelenség, az örvényműködés eredménye, mert ugyanaz a törvény uralkodik az intellektuális és szellemi világban, mint a fizikai világban. Ez azonban magyarázatot igényel. Kérdezhetnénk, „hogyan lehet az eszméknek és szellemi fogalmaknak mozgást tulajdonítani, a mozgás kategóriájában beszélni róluk?” A következő módon: az erő-fogalmaink a fizikai síkon a mozgásból származnak, és a mozgás az, ami növeli vagy csökkenti a távolságot az egyik és a másik tárgy között. Mármost, mivel a távolság egy meghatározás, amit alkalmazhatunk absztrakt eszmékre – pl. távolság a szeretet és a gyűlölet között –, így

beszélhetünk arról, ami növeli vagy csökkenti a távolságot a különálló eszmék között, mint egy mozgásról az intellektuális síkon. Ezért, ha a mozgás a fizikai síkon magába foglalja a fizikai erőt, így használhatjuk az intellektuális erő meghatározást, hogy jelöljük azt, ami mozgást okoz az eszmék világában. A mozgás irányt foglal magában, amely magában foglalja a tér és természetesen az idő eszméjét, valamennyi fogalom elemét. Ekkor adott az idő, tér és erő a mentális síkon s az örvény vagy bármilyen egyéb mozgás alapja lehet a mentális fogalmaknak. Ezért, ha egyetemes igazság az, hogy minden jelenség az örvénymozgás eredménye, mit találhatunk, amikor arra vállalkozunk, hogy az Isten-eszme fejlődésének nyomát követjük?

Itt fel kell hívni a figyelmet egy-két tényre. Már mondtam, hogy az Isten-eszme fejlődése gyorsan változik az ember saját intellektuális és szellemi fejlődése során. Isten az, amivel szüntelenül rendelkezünk a megismerési folyamatban, és minden új fejlődési fokon a Legfelsőbb Lény korábbi ideáljai torz módon jelennek meg, és csodálkozunk, hogyan is foglalkozhatott ezekkel intelligens ember. Csak utalhatunk Kálvin szörnyű koholmányára, és az utóbbi nemzedék részéről a „Három Lord Shaftesbury egyetlen Lord Shaftesburyben” mondásra, mint a fatális vallási empirizmus példáira, mely elkerülhetetlenül arra irányul, hogy ördögi módon rivalizáljon az isteni fensőbbiséggel. Ezért az Isten-eszme fejlődésével kapcsolatban emlékeztetni kell, hogy az a gondolat, miszerint a világ nemzetei e bolygó ötödik vagy árja periódusához tartoznak [ld. a ford. 2. ábrája az előadások végén], megfelel az érettség, a felnőttkor periódusának az emberben vagy mikrokozmoszban; ezért remélhetjük, hogy amennyire Isten megragadható az intellektus vagy az ötödik princípium által, az ember el fogja érni ennek megértését a korszak vége előtt. Isten teljesebb *szellemi* megértése képességeket igényel, melyek még csíra-állapotban vannak az emberi fejlődés jövőbeli állomásai számára fenntartva, amikor az ember be fog lépni a földi élet hanyatlásának periódusába és felkészül a magasabb tudatállapotokra.

Lássuk tehát, hogy vajon a kettős örvény vagy lemniszkáta alkalmazható-e ugyanúgy az intellektuális, mint a fizikai síkon. Az ábra illusztrálja a mondanivalómat. (1. ábra)

A pontozott nyolcas körül, amely az Isten-eszme fejlődését mutatja a jelenlegi, Ötödik Főkorszakban, hét nyíl van, 1, 2, 3, etc., melyek a fejlődés hét fázisát jelentik, és durván megfelelnek az alkorszakoknak. Azért durván, mert jelen szándékunk szerint csak vázoljuk ezeket a fázisokat s enélkül zűrzavar keletkezne, ha az Isten-eszme fejlődését úgy akarnánk nyomon követni, hogy egyből a különböző, összetett erőket vizsgáljuk, melyek kialakítják a törzsek és nemzetek intellektuális életét. De nagyjából azt mondhatjuk, hogy az Ötödik Főkorszak hét fázisa sorrendben megfelel a hét alkorszak intellektuális fejlődésének. A fekete pont az ábra közepén a tudattalanság semleges középpontját jelenti, Mr. Crookes szavaival a „semleges pontot az elektromosság és a kémiai energia között.” Az Isten-eszme fejlődése ebből a semleges középpontból kezdődik és félúton ugyanide érkezik vissza a fejlődés folyamán; majd ismét érinti a befejezőkor. De a tudattalanság kétféle, a reményé és a tompultságé; és ez utóbbi jellemzi a materialisztikus vagy negyedik periódust [i.]. Az intellektuális materializmus „agnoszticizmusnak” nevezi magát, sőt „tudományos agnoszticizmusnak”, amely, ha van bármilyen értelme, azt jelenti, hogy az Istenről való tudatlanság a bölcsesség kezdete. Ezzel a fejlődési fázissal a maga helyén foglalkozunk. A nyílak, melyek a fejlődés hét fázisát jelentik, sorrendben hat csillagra mutatnak, melyek az uralkodó vallási tendenciákat jelzik az illető periódusban. Nem szabad azonban feltételezni, hogy a fejlődés teljesen szabályosan halad előre. Ez a tenger árapályához, a dagályhoz és az apályhoz hasonlít, mintsem egy folyó egyenletes áramlásához, ezért nehéz elhelyezni egy adott alkorszakot egy meghatározott vallási formában. Egy alkorszak számos nemzetből áll, melyeknek intellektuális élete számos különböző körülménytől függ, mint pl. földrajzi elhelyezkedéstől, fizikai típustól és fejlődéstől, etc., ami kizárja, hogy ezeket akár megközelítő pontossággal meghatározzuk. Ezenkívül a hanyatlás elemét is figyelembe kell venni. A hanyatlás egy felismert tény a tudományban, és mint a „Lux Mundi”-ban írják, jól megfigyelhető, hogy „erősebben működik a vallásban, mint bármely más területen.” A vallás sosem haladja meg a legutóbbi reformátorát, amíg egy új meg nem jelenik.

Vegyük például a 4. nyíllal jelzett periódust. Azt lehet mondani, hogy ez a zsidóknak a fogságból való visszatérésekor kezdődött [ii.], és a jelenkorban közeledik a végéhez. [iii.] A fogság előtt a választott nép történetére leginkább a politeizmus erős hajlama jellemző. Ennek oka az volt, hogy olyan nemzetek hanyatló utódai éltek körülöttük, akik túlélték a periodikus kataklizmát [iv.], mely utat nyitott az Ötödik Főkorszak fejlődésének. A tiltások ellenére, melyeket a mózesi törvény szabott ki rájuk, időről-időre házasságok létesültek a környező pogányokkal; ez a hibrid elem a népben erősen hozzájárult az elkorcsosulásukhoz, és a nép, amelynek életétől az egész faj sorsa függött, gyorsan kihalt. A fogság volt a megváltásuk. Úgy tűnt, hogy egy időre megszűntek létezni, de az idők során egy csodálatos változás történt. Érintkezésbe kerültek a Negyedik Főkorszak egy még erőteljes ágával, amelynek intellektuális életéből az árja befolyás hulláma áradt. Ez volt nagyjából az a periódus, amikor Sakya Muni hívei egy heves üldözést éltek át a reformálatlan brahmanizmus képviselői részéről, ami az indiai szubkontinensről való kiűzésükhöz vezetett. Buddha hívei kelet és észak felé menekültek, miközben elültették vallásukat brahmanikus formákban, bizonyos hindu-kínai népekben, másokba pedig beoltották a kontemplatív teizmusukat az uralkodó bálványimádásba; mert a buddhizmusban mindig volt egy ezoterikus és egy exoterikus tanítás s az előbbi alkalmazni lehet bármely létező vallási rendszerre. Nem kétséges, hogy eljutottak nyugat felé Babilonig [v.], mert felismerjük őket azokban a „brahmanokban”, akikről gyakran tesznek említést mind a későbbi filozófiai, mind az egyházi iratok. Alexandriai Szt. Kelemen név szerint említi Buddhát, mint akit „a Brachmanok Istenként tiszteltek az erényei miatt.”¹³ Ha ezek a régi brahmanizmus követői lettek volna, akkor bizonyosan semmi jót nem mondtak volna Buddháról.

A fogságnak a zsidók szívébe kellett hatolnia. Ahogy „ültek Babilon vizei mellett és könnyeztek, amikor Cionra emlékeztek”, helyzetük reménytelennek látszott. De a nemzet egy maradéka túlélte a megpróbáltatást, és amikor 70 év múlva visszatértek atyáik földjére, eltűnt

minden régi hajlamuk a bálványimádásra. Korábban vonzódtak a politeizmushoz. Most a monoteizmusuk vált erőteljessé. De mint később bemutatom, egy határozott előrelépés történt ebben a periódusban az Isten-eszme fejlődésében. A fogság előtti kor nyers antropomorfizmusát módosította egy árja eredetű panteisztikus elem, amely azután beoltódott a régi törzsbe és gyümölcsöket hozott a Kabbalában és az alexandriai miszticizmusban.

Világossá kell válnia, hogy noha az Isten-eszme hét formán keresztül fejlődik az Ötödik Főkorszakban s ezek durván, sorrendjükben, megfelelnek a Hét Alkorszak fejlődésének, az előbbi egy intellektuális, az utóbbi pedig egy fizikai fejlődés. A hetesség törvénye uralja mindkét sítot, de nem szabad feltételezni, hogy *minden* törvény, amely az intellektuális régiót kormányozza, *pontosan* egybeesik azokkal, melyek a tisztán fizikai jelenséget igazgatják. Ezért az Isten-eszme fejlődését nyomon követve, csupán esetenként hivatkozunk a fázisainak megfelelésére a hét alkorszakkal.

Egy pillantás az ábrára felfed egy meglepő tényt, azt, hogy míg az 1. és 2. nyíl egy állandó előmenelt jelez Isten intellektuális megértésében, a 3. nyíl egy retrográd mozgást mutat, és senki sem tagadhatja, hogy az antropomorfizmus *intellektuálisan* egy nyilvánvalóan alacsonyabb rangú Isten-fogalom, mint a panteizmus. A második fázis vége jelzi a legmagasabb civilizáció korszakát Indiában, néhány évezreddel a keresztény éra előtt, és ennek az „ezoterikus panteizmus” nevet adtam, mivel, noha a brahmanizmus egy politeisztikus vallás a tömegek számára, egy filozófiai rendszeren alapul, amely lényegében panteista. Ezidáig az Isten-eszme fejlődése tisztán intellektuális volt. Ez úgyszólván Isten felfedezése volt az Ő feltételekhez nem kötött okszerűségében. De a személyes és ezzel a morális elem hiányzik, ezért a fejlődési vonal nem tér vissza önmagába, és szükséges volt egy hatás, ami új irányt ad. Emlékeztetünk, hogy Mr. Crookes sémája a lemniszkátát a háromdimenziós térbe vetítette, és a két ív nem esett egybe. Ennek az ábrának a létrehozásához szükséges három erőt feltételezni: az ívekre ható centripetális és centrifugális erőt, és egy oldalerőt az elfordulásukhoz. Az elemek fizikai fejlődésében ezt a harmadik tényezőt egy *hőmérséklet-csökkenés* képviseli. Találhatunk-e valamilyen megfelelést ezzel az Isten-eszme fejlődésében? Ha elfogadjuk az „intellektuális hőmérséklet” fogalmát, akkor a történelem mutat-e bármilyen eseményre, amely jelezni látszik egy ilyen állapotot valamely adott periódusban? Mármint, bármit is mondjunk az izoláció elvéről, amely a mózesi törvényrendszer alapeszméje, ezt bizonyosan nem azért alkalmazták, hogy előmozdítsa az ennek alávetett nép intellektuális fejlődését. Anyagi gyarapodás volt az engedelmesség díja s az engedetlenség büntetése betegség vagy pusztulás az ellenség kezétől. A jövőről vagy a síron túli életről nem alkottak eszméket a fogság előtti korszakban; a későbbi időkben pedig a szadduceusok szektája diadalmasan fordult a Törvényhez és a korai Prófétákhoz, mert nem adtak hitelt a farizeusok hitének a szellemi világgal és szellemi lényekkel kapcsolatban.¹⁴ Első pillantásra különösnek tűnik, hogy a nép, akitől függött az egész faj intellektuális és morális jövője, egy ilyen durván materiális civilizációt kellett kialakítson. Sem a tudományt, sem a művészetet nem mozdították előre. A második parancsolat befagyasztotta a művészetet, és minden tudományos kutatást meggátolt a válasz: „a dolgok azért vannak így és nem másképp, mert Jehova így akarja.” [vi.] Aligha kétséges, hogy Salamon bölcsességének és az első templomnak a ragyogó megjelenéséig mindkét irányt durván túlhajtották. Máskülönben a legrendkívülibb tény, hogy a zsidó nemzetet, amely fölött néhány száz évvel a fogság előtt a hatalmas Salamon uralkodott teljes dicsőségében, olyan pompával, hogy a legnagyobb uralkodókhoz sem hasonlítható, milliókat költve egy templomra, ezt a népet a történész Hérodotosz figyelembe sem vette, amikor Egyiptomról és Babilonról írt, melyeket meglátogatott, és természetesen majdnem biztos, hogy átkelt a néhány mérföldnyi ragyogó fővároson, mely mint a fönix emelkedett ki a hamvaiból. És bár Salamon bölcsessége figyelemreméltó volt, emlékeztetni kell, hogy öregkorában más isteneket követett s valószínűleg beavatták ezek misztériumaiba.

Hogyan fejlődött tovább a zsidó antropomorfizmus a hindu [iráni] panteizmus hatására? Ez egyáltalán nem intellektuális fejlődés volt, hanem morális. Az Ötödik Főkorszak történetében először, az Isten-eszme elválaszthatatlanul összekapcsolódott az igazságosság eszméjével, és az intellektuális fejlődést átmenetileg megállította egy szellemi kinyilatkoztatás oldalereje, melynek hatása az volt, hogy módosította az alsó fejlődési ív irányát. Ez az Isteni Személyiség kinyilatkoztatása volt a maga Egységében, előkészítve az IGE TESTTÉ LETT és a keresztény Hármasság tanításának teljesebb kinyilatkoztatását, amely egyedül képes összebékíteni a látszólagos ellentmondást az immanencia és a személyiség között. Így a látszólag retrográd mozgás valójában egy előrelépés volt; mert míg a monoteizmus, legalacsonyabb formájában, az antropomorfizmusban, tudományosan torz, a legmagasabb formájában meghaladja a panteizmust, ami képtelen „átszűrődni a tiszta áttetszőségig”. A monoteizmus ténylegesen egy szellemi kinyilatkoztatás. Teljes tévedés azt hinni, mint a legtöbb teológus véli, hogy a „primitív ember” az Egy-Istent imádta. A primitív (anyagilag 15) [vii.] ember az ősei szellemét imádta, és a politeizmus, mint Herbert Spencer rámutatott, a következő fejlődési fok volt. Ábrahám volt az első monoteista, mert a zsidó történelemnek az Ábrahám előtti periódusát a szimbólumok és a mítoszok régiójába kell helyezni; és neki, mint a választott nép atyjának, része volt a kinyilatkoztatásban, hogy van egy Legfelsőbb Isten. De az Ő Nevének kinyilatkoztatása egy későbbi periódusban jött el, és ez annak az embernek jutott, aki a képzettsége révén alkalmasabb volt erre, mint a félig civilizált nomád főnök. Mózes volt az, aki „megtanulta az egyiptomiak minden bölcsességét” [Ap.Csel. 7,22.], és Isten kinyilatkoztatta neki a *Yah-veh* (vagy Jehova) nevet, amely megfelel a hindu Manu-Swayambhuva vagy „önmagában létező” névnek, azzal a különbséggel, hogy *Yah-veh* magába foglalja a személyiség eszméjét. A Kivonulás 5,3. versében olvassuk, hogy ezt a nevet nem ismerte Ábrahám, Izsák és Jákob. Igaz, hogy a név gyakran előfordul a Teremtés Könyvében, de Calmet, és a legtöbb kommentátor szerint ez a név későbbi beszúrása. Mármint, ez egy nagyon jelentős lépést jelez az Isten-eszme fejlődésében. Egy nép olyan nevet adott Istennek, amely magában foglalja a saját morális fejlődésének jellegét, de ez a Névvé, amely kinyilatkoztatásként adatott a zsidóknak, magában foglal természetesen gondolati elemeket azon túl, amit a zsidók felfoghattak. Ez a név megkülönbözteti az igaz Istent minden hamis Istentől. Jól mondta Dr. Kay (Crisis Hupfeldiana, p. 9), hogy „mivel gyakran visszatérő kifejezés a 'Yahveh a te Elohimod' [viii.], így világos, hogy többé nem cserélhetjük fel a szavakat, ahogy az 'Én vagyok József a te testvéred' kifejezésnél sem... *Yah-veh*, noha etimológiailag önmagában létezőt jelent, mégis, mivel *személyes* név, bármely vonást magába foglal, ami kifejezi Isten együttérző kapcsolatát az emberrel, különösen az Ő igazságosságát, hűségét és kegyelmét.”

Azonban, mivel az intellektuális fejlődés az őstisztelettől a panteizmusig egy fokozatos folyamat, így volt az isteni személy eszméjének fejlődésével is. Az antropomorfizmus volt természetesen az első lépés, és a közvetítés mindig „Jehova angyalán” keresztül történt, akivel még foglalkozunk, mikor a mennyi hierarchiáról lesz szó. Az antropomorfikus elem valóban elválaszthatatlan a személyiség eszméjétől, és a fejlődési csúcspontja az „Ige testté lett”-ben arról tanúskodik, hogy szükséges, mint eszköz, mely által az ember igazi kapcsolatba kerülhet Istennel. Ennek a következő fejlődési foknak a „teomorfizmus” nevet adtam, amely jelzi a Negyedik Periódus végét, és ez, mint mondtam, elhozta nekünk a modern kort. A teomorfizmus az Istenember imádata; és itt szembetaláljuk magunkat az előbb említett nehézséggel. Majdnem lehetetlen, hogy ezt a periódust teljes pontossággal kapcsoljuk a Negyedik és Ötödik Alkorszak történetéhez. Ebben a korszakban, melyet néha a „hit korának” neveznek, amikor a Negyedik Alkorszak, vagyis Európa latin népei voltak a vallási gondolat vezetői, Krisztust kétségtelenül Istenként imádták. De a Szentháromság tana, mely nélkül a teomorfizmusnak nem lett volna értelme, egy skolasztikus dogma volt; és ez a középkoron keresztül végig arra irányult, hogy triteizmusra, a „három isten” tanára csökkenjen, ami egy visszalépés az antropomorfizmus irányába. Ez a tendencia megmutatkozott a korszak művészetében, melyben az Atyaistent gyakran ábrázolták trónoló öregemberként, lengő, fehér szakállal, előtte a megfeszített Megváltóval s

fölötte egy fehér galambbal, a Szent Szellem szimbólumával. A torzulás következő állomása volt az Atya, Anya, Fiú hármassága, amelyre a középkori művészet számos példát nyújt. Másfelől, a modern teomorfizmus hajlik egy homályos panteizmus másik véglete felé, ezért ezt félúton helyeztem el a Negyedik és Ötödik Periódus között. Az Ötödik Alkorszakot nagyjából az angolul beszélő népekkel azonosíthatjuk. [ix.] Természetesen ez a korszak tartalmaz elemeket a Negyedik sőt a Harmadik Alkorszakból is, de aligha tagadható, hogy a vallási gondolkodás gravitációs középpontja eltolódott a modern időkben, és hogy inkább az angol, mint a latin kereszténység az, amelynek az Isten-eszme további fejlődésére kell tekintenie. A fejlődés hulláma visszahúzódott a Negyedik Alkorszaktól, és a modern Európa latin népei egy erős tendenciát mutatnak a tudományos materializmus felé, mely ellen az egyház, megfosztva korábbi hatalmától és befolyásától, csupán erőtlően léphet fel. De Angliában a materializmus kiadta az erejét. [x.] A hullám továbbterjed, és a visszaáramlás már megállt. A tendencia a materializmus irányába, ami 10-15 évvel ezelőtt még jellemezte az angol tudomány legjelentősebb képviselőit, most már a múltté. „Huxley” és „Tyndall” olyan nevek, melyeket már nem idéznek ezzel kapcsolatban, és az agresszív tudományos materializmus, azt lehet mondani, kihalt W. K. Clifforddal. Be kell azonban látni, hogy az „Első Ok” létezéséről való mai agnosztikus spekulációból sok mindent még átitat a materializmus. Amikor pl. Herbert Spencer úgy határozza meg a „Megismerhetetlent”, mint egy „erőt, amely a jelenségen keresztül nyilatkozik meg”, s mint „végtelen, örök energiát”, akkor úgy tűnik, mintha csak a lét fizikai aspektusát tudná megragadni, vagy a kozmikus szubsztancia energiáját. Az, hogy a kozmikus energia lehet oka a kozmikus képzetalkotásnak (ideation), nem látszik megjelenni nála, és aligha kétséges, hogy ez az egyoldalú foglalkozás a problémával nagymértékben köszönhető a dolgoknak alárendelt tudat káros gyakorlatának, mely dolgokat a tudat veszi számba, s a képzetalkotást mégis a molekuláris folyamatok melléktermékének tekinti.¹⁶ Akárhogy is van, kezdik elég jól felismerni Angliában és Amerikában, hogy a materializmus kiadta a leheletét, és ha egy kielégítő magyarázatot akarunk az univerzumból, akkor a tudománynak más irányba kell tekintenie. A materializmus hanyatlásával sok minden eltűnt abból a vallással szembeni ellenségeségből, amely egészen máig jellemezte a vezető tudósok magatartását. Másrészt a vallási gondolat vezetői – az anglikán egyházban mindenképpen –, akik eddig ellenséges fényben látták a tudományos felfedezéseket, készek sőt buzgóak barátként és szövetségesként fogadni azokat.¹⁷ A kereszténység morális oldalával a tudománynak nincs vitája, de a szakramentalizmus – vagyis annak az elvnek az elismerése, hogy a *numen* (magánvaló, szellem) valóság, és a *phenomenon* (jelenség) illúzió – mégsem illeszkedik a tudományos értelemezhez, mint az univerzummal kapcsolatos munkahipotézis, amely, mint az evolúció, lehetne alapja a kutatási módszerek új irányának, azonban a tudomány elveti Krisztus istenségét.

Ílymódon azt találjuk, hogy míg az Ötödik Alkorszak vallása határozottan teomorfikus, a tudománya erős hajlamot mutat a panteizmusra. De az alkorszak vallási és intellektuális fejlődése egyaránt a szakramentalizmus pontja felé konvergál, és amikor eléri ezt a pontot és megjelenik a tudományos szakramentalizmus élharcosa [xi.], az Isten-eszme fejlődésének Ötödik Periódusa a végéhez közeledik, és a keresztény panteizmus véget vet a konfliktusnak tudomány és vallás között, ami oly sok évszázadon át tartott.

Az újabb fejlődési fokról, vagyis a „keresztény politeizmusról” a következő előadásban beszélek, amely a mennyei hierarchiával foglalkozik.

IV. előadás

Az előző előadásban arra vállalkoztam, hogy bemutassam, miként működik az Isteni Egység kinyilatkoztatása, mint egy oldalerő az Isten-eszme ciklikus fejlődésében, amely új irányt ad ennek egy másik középpont körül. Egy tisztán intellektuális folyamattal kezdődően a lemniszkáta első hurkának középpontja az emberi értelem volt. De „nem ismerte meg a világ a bölcsesség által az Istent” [1.Kor. 1,21.], és a továbbhaladás érdekében egy új középpontra volt szükség. Az idők teljessége elérkezett az Istenemberrel. Az Isten-eszme továbbfejlődött a politeizmus, panteizmus és antropomorfizmus egymást követő fázisain, és újra elérkezett a tudattalanság semleges középpontjába.

Mármost, bármi legyen a vélemény Krisztus személyéről – hogy Ő isteni volt, vagy emberi, vagy félig emberi, vagy ember előtti, vagy, mint a katolikus egyház mindig tartotta, Isten és Ember, „de mégsem kettő, hanem egy Krisztus” – nem lehet tagadni, hogy az Ő megjelenése a világban egy intellektuális korszak végét jelezte és egy másik kezdetét. A kereszténység előtti spekuláció Istenről lényegében teleologikus volt. [i.] Egy próbálkozás volt, hogy megmagyarázzák az ember létezését és a látható univerzumot, és ez a gondolkodás a hindu panteizmusban érte el legmagasabb intellektuális pontját. De a morális elem, amelyet a modern korban az Isten-fogalom lényegének tekintenek, nyilvánvalóan hiányzott s ez nem jelentkezett mindaddig, amíg a végéhez nem közeledett az a periódus, melyet Platón írásaiból úgy ismerünk, mint egy morális középpont szükségességének homályos jelzését az Isten-eszme bármely további fejlődése számára; egy ilyen középpont létezéséről a természet nem nyújtott bizonyítékokat. A tudattalanság semleges középpontját ismét elérték, s az ember Isten és remény nélkül létezett a világban, amikor hirtelen egy nagy jel tűnt föl. Egy Ember született a Római Birodalom egyik homályos szegletében, Akit magának a morális középpontnak tartottak. Most nem foglalkozunk ennek az állításnak az igazolásával, hanem csupán rámutatunk, hogy lehetetlenné vált nem venni tudomást róla. A leginkább „liberális” modern gondolkodók is tartózkodnak attól, hogy vakmerő csalónak nevezzék egy etikai rendszer alapítóját, amely kikényszeríti a csodálatukat s Akinek élete a vallási ideál legmagasabb ismert megnyilatkozása volt. Ílymódon azok leleményessége, akik képtelenek elfogadni az Ő jogát az Istenségre, a legvégső határig ment, hogy félremagyarázzák ezt. Azt, hogy Ő egy nagy morális tanító volt, senki sem tagadja, de hogy az Ő személyének „metafizikai és kozmikus jelentősége”¹⁸ volt, ez egy olyan eszme, amely ellentmond a kornak, mely oly türelmetlen a természetfeletti iránt, mint a miénk. De ezt számításba kell venni, és ílymódon a kozmosz törvényeivel vagy az ember eredetével foglalkozó modern fizikai kutatások jelentősége azonnal kiemelkedik, amikor ezek a kutatások gyaníthatóan, de mindazonáltal közvetetten, közel visznek Krisztus Szent Személyéhez. Az Isten-eszme fejlődése a kereszténység előtti korban, teleologikus karakterével együtt, az emberi értelem körül összpontosult. De ezt most alkalmatlannak érezték arra, hogy a probléma megváltozott feltételeivel szembesüljön. Amíg a fejlődési vonulat az intellektuális síkra korlátozódott, az értelem centripetális ereje fenntartotta a szükséges egyensúlyt. De az oldalirányú szellemi hatás egy új elemet vezetett be, az igazságosságát, mint az Isten-fogalom lényegét, és a tudományos kutatás centrifugális erejét, amely máskülönben kimerült volna egy érintőleges irányban keresve a Végtelent, most egyensúlyban tartotta Krisztus Személye. Egy személyes középpontnak megvan a nagy előnye, hogy a vonzásnak ez a szférája nem korlátozódik az intellektuális síkra, hanem képes kontrollálni az Istenről való spekuláció centrifugális erejét, akár fizikai, intellektuális vagy morális alakot ölt. Ílymódon a keresztény gondolat szerint az istenhit bármilyen formát ölthet, ami nem áll szemben „a mi Urunk Jézus Krisztus Megtestesülésének” helyes felfogásával, és ez magába foglalja a keresztény vallás jogát a katolicitásra. A hit Istenben csupán három formát ölthet, lehet politeizmus, panteizmus vagy antropomorfizmus, és a Szentháromság tanítása egyedül képes

szintetikus egységbe hozni ezeket a látszólag összeegyeztethetetlen eszméket. Az Ember-Isten imádata kielégíti az antropomorfikus ösztönt, amely megkülönbözteti a vallást a filozófiától. A szakramentalizmus eszméje, amely együtt jár az „Ige testté lett” tanításával, lényegében panteisztikus; míg a politeizmust, vagy a sokféleség felismerését az Egységben, a teleologikus kutatás megváltja a bálványimádás vádjától, amikor a Szt. Pál által lefektetett princípiumot (1.Kor. 8.) elfogadják, hogy noha „van sok isten és sok úr”, mégis (*számunkra*) csak „egy Isten és egy Úr” van; – azaz, minden másodlagos ok eredete az egyetlen nagy Okban van, Akit egyedül illet a legfőbb tisztelet.¹⁹

Így áll a dolog ezzel a politeisztikus elemmel a kereszténységben, amivel most foglalkozunk, egyszersmind felhozhatunk két ellenvetést, ami bármilyen hasonló elem létezése ellen szól. Az első egy vallási ellenvetés, vagyis, hogy a politeizmus, vagy az alsóbb istenségek elismerése, még ha léteznek is ilyenek, ellentétes a kereszténység szellemével, és kifejezetten tiltott a Szentírásban, amennyiben elhomályosítja a kapcsolatunkat a Legfelsőbb Istenséggel. Nagy ereje van ennek az ellenvetésnek. Korábban nagyon nagy volt a veszélye, és még nem szűnt meg teljesen. A magasabb lényekkel való kapcsolat vezethet a bálványimádás bűnébe, kivéve, ha figyelembe vesszük bizonyos feltételeket. Mivel nem beavatottnak beszélek, hanem átlagos keresztényeknek, mindjárt hozzá kell tennem, hogy ezeket a feltételeket csak a Szentáldozás Szentségén keresztül lehet megközelíteni, vagyis az egyház által hivatalosan jóváhagyott módon, a római katolikusok esetében [ii.]. Másrészt rá kell mutassak, hogy a politeisztikus elem kérdése a kereszténységben jelenleg csupán tudományos jelentőségű. Még nem érkeztünk el az Isten-eszme fejlődésének abba a fázisába, amelyben ennek vallási jelentősége lesz.

A második ellenvetés az, hogy az alsóbb istenek létezése teljesen alaptalan felvetés. „Rendben”, mondhatná valaki, „a fizikai univerzum abból ered, ami nem fizikai, de miért kellene megkülönböztetnünk egy Ismeretlen Okot?” A válasz: azért, mert a lények fejlődésének analógiája, logikus rendje megköveteli. Kénytelenek vagyunk elgondolni a Legfelsőbb Istent egyfelől, mint egy tisztán szellemi lényet, ami minden végsőség felett helyezkedik el; másrészt pedig mint olyasmit, aminek meghatározott viszonya van a teremtetett univerzummal. Mármost, a teremtés magában foglalja az irányulást, vágyat, gondolatot, működést; és ezek olyan tulajdonságok, melyek határt feltételeznek s ezért egy véges lényhez tartoznak. Ezen felül a teremtés tökéletlen és körülhatárolt természete kizárja, hogy a Végtelen és Tökéletes közvetlen működésének eszméje létezzen. A probléma megoldása az Ige testté lett keresztény kinyilatkoztatásában nyugszik. A kinyilatkoztatás, mint mondtam, egy rejtett igazság feltárulása [Mt. 13,35, 1.Kor. 2,7.], és ezt az igazságot bizonyítja a tény, hogy nincs más értelmes hipotézis az univerzum létezésére, amivel számolhatunk. Vizsgáljuk ezt meg közelebbről.

Önmagában Isten természetéről csak egy dolgot tudhatunk és tudunk – azt, hogy ez az érzékfeletti Szeretet. Mármost a Szeretet az én megnyilatkozása afelé, ami nem-én. Hogyan nyilatkozik meg akkor az Atya szeretete? A Fiúban és Általa, aki az időbeli megjelenése révén viszonzozza az Atya szeretetét a megjelenése által, máskülönben Isten Szeretete csak magának nyilatkozna meg. A Fiú ezért az univerzum Oka, vagy mint Szt. János mondja, „Minden dolog Általa lett, és Őbenne vala az élet,” mert a „hatás az Ok időbeli kifejlése.”²⁰ Ekkor az univerzumot úgy tekinthetjük, mint teofániát, vagyis az Isteni Szeretet külsődleges megjelenését.

A következő kérdés az, hogy „mely folyamat által nyilatkozik meg az Örökkévaló szeretet az időben?” Mint Szt. János mondja, „Az Ige *élete* az emberek *világossága*.” A Fiú így a korlátozás által Isteni Értelemmé válik, vagyis összekötő kapocs a relatív és az abszolút között. A kabbalisztikus „Zóhár Könyvében” a princípiumot így nevezik meg: „Mindenek eredete az Ain Soph-ban van” (vagy Isteni Bölcsességben). „De az eszme először nem bomlik ki; önmagába burkolva nyugszik. Amikor az eszme kezd kiterjedni, elérkezik a *szellem* fokára, és ekkor kapja az *intelligencia* nevet (vagyis a teremtményi értelmet), és többé nem rejtett, mint korábban, hanem

az eszme kibontja magát.” Ílymódon a „Szefiroth”-on, vagy intelligenciákon keresztül az „Ain Soph” végül kibocsátja az anyagi univerzum plasztikus princípiumát. Itt jelentkezik a kereszténység politeisztikus eleme, mert az eszme, amit általában a teremtésről tartanak, mint ami valaminek a létrehozása a semmiből, abszurd, és összeegyeztethetetlen Isten mindenüttvaló jelenlétével. Az anyag az erő egy fajtája, az erő az akarat egy fajtája, és az akarat az intelligencia egy formája.

A Kabbala szefirot-sorozata [iii.] mindazonáltal egy komoly ellenvetésnek ad alapot. Nem veszi számításba az illúzió elemét, amely szükségképp bennerejlik a teofanikus tanításban; mert az univerzum nem *valódi*, mivel nem *örökkévaló*. Isten az egyetlen Realitás, és a kozmosz az Ő tükröződése, mint egy tükörben. A panteizmus a tükröződést valóságnak veszi s így kiteszi magát az ateizmus támadásának. Ezért a folyamatot kutatva, mely által az Örökkévaló megnyilvánul az időben, jómagam a dionysius-i sorozatokat javasolom alkalmazni, ami nem csupán azáltal előnyös, hogy összhangban van a keresztény hagyománnyal, mivel valószínűleg magától Szt. Páltól származott, hanem minden feltételnek megfelel. Dionysius Areopagita, akit a hagyomány szerint Pál apostol szentelt fel Athén püspökévé [iv.], mindig nagy tekintélynek örvendett a keresztény egyházban a mennyei hierarchiával kapcsolatban, és hivatkozott erre Dante is a paradicsomi látomásában:

„ . . . quel cero

Che, giuso in carne, piu addentro vide

L’Angelica natura e’l ministero.”21

Igaz, hogy a modern kritika későbbinek tartja az írásokat, melyeket egy időben közvetlenül Dionysiusnak tulajdonítottak, de ennek nincs túl nagy jelentősége. A pszeudepigráfia régen egy nagyon általános módja volt a hagyomány fenntartásának, és nincs okunk kételkedni abban, hogy az ismeretlen összeállító helyesen bánt az anyaggal, ami a birtokában volt. [v.]

Ezekben az írásokban ránk maradt a mennyei hierarchiára vonatkozó egész hagyomány, és ez a rendszer nem csupán a modern gondolkodással van harmóniában, hanem a Szentírással és az Isten és ember közötti viszony keresztény szemléletével is. A dionysius-i rendszer szerint a mennyei lényeknek kilenc rendje van, amely három csoportra oszlik, hasonlóan a hindu „Trimurti”-hoz, [vi.] vagyis a fejlődési folyamat elemeihez, melyek által az anyagi univerzum kialakult a tiszta szellemből.

Első hármasság:

Szeráfok (שרפים, Σεραφίμ, Seraphim)
Kerubok (כרובים, Χερουβίμ, Cherubim)
Trónok (Θρόνοι, Throni)

Második hármasság:

Uraságok (Κυριοτητες, Dominationes)
Erők (Δυνάμεις, Virtutes)
Hatalmasságok (Ἐξουσίαι, Potestates)

Harmadik hármasság:

Fejedelemségek (Αρχαί, Principates)
Arkangyalok (Αρχαγγελοί, Archangeli)
Angyalok (Αγγελοί, Angeli)

Az első hármasságot nem különálló lények csoportjának kell tekinteni, hanem inkább isteni képességeknek vagy emanációknak. Ezek megfelelnek az indiai misztikusok „Adi Buddhájának”, és az összességét jelentik az univerzum szellemi energiájának és bölcsességének. Ahogy az agy a középpont, melyből számtalan képesség sugárzik ki – fizikai, intellektuális, és művészi képességek –, éppúgy a Szeráfokat és Kerubokat, és kisebb mértékben a Trónokat, az Istenség legelső, külső megnyilatkozásainak kell tekinteni. Ezek az Abszolút Tudat régiójához tartoznak, vagy a *tartamhoz* (duration), ami különbözik az *időtől*, mert az idő az, amely az illúziót létrehozza. Amit ’jelennek’ nevezünk, az csupán egy matematikai vonal, amely elválasztja a tartamnak azt a részét, amit jövőnek nevezünk, attól a résztől, amit múltnak. A valóságos személy vagy dolog számunkra mindannak különböző és változó állapotaiból áll, *ami átmegy a mi tudati síkunkon*. „Senki sem mondhatja, hogy egy vasrúd, amit a tengerbe dobunk, akkor jön létre, amikor elhagyja a levegőt, és megszűnik létezni, amikor a vízbe merül s hogy maga a rúd csupán a vizet keresztezve létezik, abban a pillanatban, amikor egybeesik a matematikai síkkal, amely elválasztja és ugyanakkor érinti a levegőt és az óceánt.”²² Így az aktualitás érzékelése is, ami valamely személy vagy dolog átmeneti megpillantásának sorozatából jön létre, egy illúzió, mert ez csupán a valóság keresztmetszete. A Szeráfok tehát az Isteni Szeretetet képviselik, annak abszolút tudatosságában, a Kerubok az Isteni Bölcsességet, és a Trónok az abszolút Isteni Uralmat. (Sovereignty)²³ A sorozatban az utolsók, a „Trónok”, összekapcsolják az első és a második hármasságot. Figyelembe kell venni, hogy itt olyan létmódokkal foglalkozunk, melyek teljesen érzékfelettiek, s így, amikor azt mondjuk, hogy az „Uraságok” az első *objektív* megnyilatkozásai a *szubjektív* Isteni Uralomnak és egyúttal a kozmosz férfi princípiumának, ez alatt nem kell többet érteni, mint hogy ezek a relativitás régiójába tartoznak, azaz a tudat vagy tiszta szellem legmagasabb síkján *létezők*. Az „Erők” megfelelnek az indiai „Mula Prakritinek”, amely az őseredeti szubsztancia vagy tiszta erő a szellem síkján. Ez minden jelenség magánvalója a relatív tudat minden síkján, és úgyszólván az univerzum mátrixa vagy női princípiuma, amely a misztikus egyesülés gyümölcse a Prakriti és a *Purusha*, vagy a tiszta, differenciálatlan szellem között. A második hármasság utolsó rendje a „Hatalmasságok”. Ez azonban egy nagyon pontatlan szó az Exuziákra, ami objektivitást jelez. Ezek az egyetlen lények ebben a csoportban, akiknek létezését emberi értelemben objektívnek lehet nevezni; két fajtájuk van, a Világosság Hatalmasságai és a Sötétség Hatalmasságai. Az utóbbiakról egy következő előadásban lesz szó, összefüggésben a gonosz eredetével és a Nyolcadik Szféra misztériumával. A Világosság Hatalmai az „Elohák” (Elohim, El-ek, istenek),

akikről a Genézis első fejezete többes szám első személyben beszél (Teremtsünk embert a mi képmásunkra),24 s ők Isten hét szelleme (vagy lélegzete) az Apokalipszis könyvében.

Ezek az „Elohák” bizonyos értelemben a világ teremtői; azaz, mondhatni, a világ belőlük indult ki, mert, mint láttuk, az eszme, amelyet általában a teremtésről tartanak, hogy ez valaminek a teremtése a semmiből, abszurd, ha másért nem, azért, mert összeegyeztethetetlen Isten mindenütt jelenvalóságának tanával. A hét lélegzet mindegyike kapcsolódik a természet hétrétű okkult erőivel, melyek a tudat különböző síkjain működnek, és ezek az okkult erők következésképpen kapcsolódnak a minden emberben meglévő rejtett képességekkel, de ezek természete felől az emberek nagy többsége teljesen tudatlan. Jőmagam azonban, nyilvánvaló okokból, ezt nem elemzem tovább. Az anyagi világ teremtője Jahve (vagy Jehova) volt, a forma Ura. És itt szükséges kijavítani egy hibát, amely oly széles körben elterjedt, hogy ennek megemlítése sokakat csodálkozással tölthet el. Valahogy természetessé vált, hogy Jehova az Első Személy a Szentháromságban, és a Szentírás sehol sem nyújtja a leghalványabb kételyt efelől. Szt. János apostol azonban kifejezetten azt állítja, hogy minden dolog az Ige által lett. A mi Urunk azt mondja a zsidóknak: „Ábrahám, a ti atyátok örvendezett, hogy meglátja az *én* napomat, és örült” (Ján. 8,56). [vii.] Minden arra a tényre mutat, hogy Isten, akár Teremtőként, akár Megváltóként vagy Megszentelőként, mindig az Igében, az Ige által, az Igén keresztül nyilatkoztatja meg Magát, és nem lehet felfogni semmilyen más módon, csak abban, amiben az Örökkévaló megnyilatkozhat az időben. A megnyilatkozott Logoszt a hinduk „Isvará”-nak nevezik (az Úr), a legmagasabb természetű tudatnak, amely egy kevert egysége a megnyilatkozott élő szellemeknek, ezenfelül isteni *tükröződéseknek* az illúzió síkján.

Így a Világosság Erői (Maha Buddhi), noha lényegükben egyek, mint a megnyilvánult Logosz, *időben* egy hetességben tükröződnek, amely a Logoszból emanál és a Logoszba tér vissza, mindegyik a maga idejében. E hét közül Jahve a forma ura. A másik hat a lények fejlődése felett őrökdi, akik abban a régióban léteznek, amit „Arupa loka”-nak vagy formátlanságnak neveznek. Nem lehet további információt adni erről, mert ez a tudás a magasabb misztériumokhoz tartozik, melyekről csak azt mondhatjuk, mint Szt. Pál (beavatottként szólván): „ezeket nem szabad embernek kibeszélnie.” [2.Kor. 12,2-4., és 1.Kor. 2,6-7., 14,14-15.]

Mivel Isten az Ige által teremtett mindent, így az Ige Jahve által teremtette a *forma univerzumát*, és mint Ember nyilatkoztatta meg Magát az embernek. A Genézis könyve világos különbséget tesz Jahve munkája és az Elohim együttes munkája között, és mindkettőt megkülönbözteti az El-Yon-tól, a Legfelsőbbtől, vagy Legmagasabbtól. Azt olvassuk (5.Móz. 32,9), hogy amikor a Legfenségesebb különválasztotta az embereket, az ÚR (Jahve) *saját része* volt az ő népe, Izrael, Jákob lévén az örököse. Az Úr istenszerű angyala Michael volt, akinek neve azt jelenti, „olyan mint Isten”; ő volt a zsidó nemzeti istenség, vagy Izrael *Fejedelme* [viii.]. Itt egy nagy titkot érintünk. Noha a mi Urunk Jézus Krisztus nem vette Magára az angyalok természetét, mégis „Őbenne lakozék az Istenség egész teljessége.” [Kol. 1,19, 2,9.] S bár a „Fejedelemségek és Hatalmasságok fölé emeltetett” [Efez. 1,21.], rajtuk keresztül nyilatkoztatja meg ezt a teljességet. Ezért úgy tekinthetünk Őreá, mint aki a zsidó törvény alatt kifejti azokat a tevékenységeket, melyeket ezek a mennyei rendek képviselnek. Szt. Pál világosan tanítja (Gal. 3,19.), hogy a Törvény angyali eredetű volt, és Alexandriai Kelemen mondja, hogy „Korábban az Ige angyal volt, de... az Ige *megjelent*, és ez a misztikus angyal *megszületett*,” – vagyis *emberi természetet* vett Magára.25 Természetesen az „angyal” elnevezés alatt az isteni tükröződést érti, és ez elvezet bennünket a harmadik csoporthoz – a Fejedelemségekhez, Arkangyalokhoz és Angyalokhoz. Noha az „angyal” elnevezés leginkább a mennyei hierarchia legalsó rendjének felel meg, a segítő szellemeknek és az emberek őrangyalainak, ez magába foglalhatja és ténylegesen magába is foglalja a harmadik hármasság minden szellemi lényét, mivel ezek ténylegesen intelligenciával és szabad akarattal rendelkező *létezők* (existences). Ezek nem tisztán differenciálatlan szellemek, és noha felső lények, nincs abszolút tudatuk s abszolút idejük [ix.]. A

Fejedelemségek, noha együtt mindenttudók, nem mindenhatók. Akaraterejük ellenállhatatlan, de mint látni fogjuk, amikor a Sötétség Fejedelemségeivel foglalkozunk, az ellenállhatatlan akarat és a mindentudás nem ugyanaz, mint a mindenhatóság. Az Arkangyalok nem mindenttudók, noha tudásuk felette áll minden emberi fogalomnak, és bölcsességük által vezetik a világ nemzeteit, mindegyiküknek meghatározott szerepe van az emberi rasszok fizikai, intellektuális és szellemi fejlődésében. De sosem foghatják át az Isteni Szeretet megnyilatkozásának hosszúságát, mélységét és magasságát [Efez. 3,18.], és a Megtestesülés misztériuma előtt elfátyolozzák arcukat és így kiáltanak: „Szent, Szent, Szent” [Ésa. 7,3, Ján.Jel. 4,8.]. Az Angyalok nem mindenüttvalók, mert noha nincsenek alávetve a tér korlátozó feltételeinek,²⁶ a cselekvési szférájuk ebben a világban van; feladatuk az egyes ember segítése az Isteni Szeretetből fakadóan, amely magába foglalja az egész teremtést. [x.]

Meg lehet figyelni, hogy ha összehasonlítjuk méltóságrendjüket, a harmadik hármasság funkciói a fordítottjai az elsőnek. A legmagasabb Istenei képességet, a Szeretetet a legmagasabb rend, a Szeráfok képviselik; a következők a Kerubok vagy az Isteni Bölcsesség, és a Trónok vagy Uralom az utolsó; a harmadik hármasságban pedig a legalsóbbak az Angyalok vagy a „Szeretet Segítői”, azután a Bölcsesség Segítői magasabbak, és az Akarat Segítői még magasabbak. Ennek oka az, hogy ezek *létező* lények.

Isten, mint mondtuk, az Egyetlen Valóság, és a Kozmosz az Ő tükröződése. De ne értsenek félre. A valóság az, ami Van. De a valóság emberi ismérve az objektivitás, és a dolgok a mi tudatállapotaink szerint szubjektívek vagy objektívek. A legmagasabb igazságok, azok számára, akik felismerik őket, objektív létezők; a legdurvább anyagi formák nem léteznek annak, aki nem észleli őket. Számunkra a valódi az, amit *felismerhetünk*, vagyis az objektív létezés, és eszerint a harmadik hármasság valódi abban az értelemben, hogy objektíven létező, és csupán abban az értelemben valótlan, melyben osztozik az egész teremtéssel, nem Istennel, hanem az Ő tükröződésével a *Mája*-ban, vagyis az illúzió közegében.

Most pedig a harmadik hármasság funkcióival foglalkozom, amilyen röviden csak lehet. A Fejedelemségeket úgy lehet leírni, mint a korszakok angyalait. Nagyon nehéz kifejezni a tevékenységük természetének eszméjét, de a feladatot meg kell kísérelni. Minden kornak van úgyszólván saját eszmeisége vagy *Zeit Geist*-je, korszelleme. Mármost közhely, hogy az eszmék uralják a világot. De az általában nem ismert, hogy az eszmék az erejüket abból a szellemi erőből nyerik, ami mögöttük húzódik, és előkészítik a világot annak befogadására. Luther volt-e a reformáció oka? Bizonyos értelemben kétségtelenül ő volt. De ha Luther a 10. században született volna, akkor egy ismeretlen szerzetesként élt és halt volna. Másfelől, a 16. század nem múlhatott el bizonyos nagy vallási megrázkódtatások nélkül. Az emberek nem okai a *Zeit Geist*-nek, hanem együttműködnek vele. Minden nagy mozgalom a külső világban olyan küzdelmek, harcok és győzelmek eredménye, melyek a szellemi régióban zajlanak. Egy konfliktus, melynek számtalan szereplője van, a végső kifejeződését féltucat emberi organizmusban találja meg, akik a győztesek által elnyomva egy új mozgalom vezetőivé válnak. Ezzel azonban majd az Arkangyalokkal összefüggésben foglalkozom. A Fejedelemségek rendjéhez tartozik az a titokzatos lény, akit Sátánnak neveznek s akit tévesen összekevernek az Ördöggel. Ehhez a zavarhoz kapcsolódik az ellentmondás, hogy vajon az Ördög személy-e vagy sem. Szigorúan szólva, az Ördög nem létezik abban az értelemben, ahogy a hideg sem létezik. Ez a meleg hiánya. De ha megtagadjuk, hogy az Ördöggel foglalkozunk a teológiában, ez ugyanolyan értelmetlen, mint ha valaki nem gyújt tüzet télen, mert a tudomány azt tanítja, hogy nincs olyasmi, mint a hideg. A Sátán azonban, vagyis az Ördög *megnyilatkozása*, egy személyiség, és ennek a planétának a bitorló fejedelme. De ő nem egy bukott arkangyal, mint Milton tanította, és mint általában feltételezik, nem olyan, mint Belzebub, Mammon etc. [xi.] Szt. Júdás apostollal mondhatjuk, hogy Michael Arkangyal felismerte az Ördög magasabb méltóságát, amikor nem merte vádolni őt [Júd. 1,9, Dán. 12,1., Zak. 3,2.].

Az Arkangyalokat általában „az emberi rasszok angyalainak” nevezik. De ez nagyon pontatlan képet ad e mennyei rend funkcióiról, melyek nincsenek mindig alávétve az etnikai határoknak. Az ún. „kánoni Írások” csupán kettőt említenek név szerint – Michaelt és Gabrielt (utóbbi a teofanikus osztályhoz tartozik), de Énoch Könyvében, melyet kánoninak fogad el az abesszin (etiópiai) egyház, több más nevet találunk, mint pl. Fánuél, Szurákiél, Raguél, és ezek nem a rasszok angyalai, hanem a rasszokban működő emberi aktivitás ágazatai. Így Fánuél a megbánás arkangyala, és azok reménye, akik örökölni fogják a Mennyei Életet [xii.], Szurákiél [vagy Szaraqaél] pedig azok arkangyala, akik megszegik a morális törvényt. Nagyon különös és szuggesztív az a mód, ahogyan Isten „parancsol a bűnös emberek féktelen akarátának és hajlamainak,” [xiii.] a szellemi hierarchia által kontrollálva és alárendelve a viszonyokat azoknak a közbenjáró erőknél, akiknek feladata, hogy harmóniába hozzák a világ egyenetlenségeit, és egészében véve létrehozzák azt, amit Isteni Gondviselésnek nevezünk.²⁷ Az Arkangyalok a keleti vallási rendszerek Dhyani Kohanjai, s két fajtájuk van, a felszállók és az alászállók. Az előbbieket a korábbi nagy ciklusok előrehaladott lényei, akik a legmagasabb határokon túlra fejlődve a planetáris élet bármely feltételéhez alkalmazkodnak – például a mi földi feltételeinkhez –, s továbbhaladtak a Dhyani-Kohani állapotba. A többiek azok, akik a Prakriti, vagy a természet anyaprincipiumának végtelen méhéből keletkeztek, és a létezés legkülső határai felé áramlanak. Ezzel a megkülönböztetéssel azonban most nem foglalkozunk, hanem egy másikkal: a megoszlásukkal jó és gonosz angyalokra, akik között szüntelen konfliktus dúl. Már mondtam, hogy a külső világban minden nagy mozgalom eredete a szellemi világban van, s hogy az eszmék konfliktusa, amely jelzi az átmeneti periódust egy történeti korszak és egy másik között, egy olyan küzdelem reprodukálása, amelyet már megvívta a szellemi régióban. Az emberiség épp egy ilyen átmeneti periódusba lépett. Az olvasó tekintse úgy a következő tényeket, amilyen értékét tulajdonít nekik.

Az 1879. év egy korszak lezárását jelzi Európa és Amerika intellektuális életében [xiv.]. Ebben az évben a világosság seregei Szt. Mihály Arkangyal vezetésével döntő győzelmet arattak a sötétség seregei felett, melyeket Belzebub és Mammon vezettek,²⁸ ütközetek során át, melyek 30-40 éven keresztül tartottak. E század [19. század] közepe táján az Ötödik Világkorszak elért ahhoz a ponthoz, amit az okkultisták a fizikai intellektualitás pontjának neveznek, vagyis a legalacsonyabb pontnak ebben a fejlődési ciklusban. A felfelé ívelő fejlődés, ha a ciklikus útján halad, a *szellemi intellektualitás* felé kell fejlődjön. Nagyon nehéz ábrázolni az átlagolvasónak e fogalmak értelmét, melyek, lássuk be, kissé sántítanak. A fizikai intellektualitást azonban le lehet írni úgy, mint egy tendenciát afelé, ami mindent valótlannak tart, melynek meghatározására és értékelésére az emberi szabályok képtelenek. Ez a korlátok és határok periódusa, a merev tekintélyelvűség a vallásban, az atomizmus a tudományban, és az individualizmus a politikában. A szellemi intellektualitás mindaz, ami a fizikai nem: gondolatszabadság a vallásban, pneumatizmus a tudományban (ha lehet ezt a szót kreálnom) és szocializmus a politikában. [xv.]

Ebbe a korszakba, mint említettem, csupán épphogy beléptünk. A szellemi régióban az ütközetet megvívta, a győzelmet kiharcolták, de néhány évnek el kell telnie, mielőtt a hatásai világosan megmutatkoznak a világban. Két ember már idejekorán megszületett és rövidesen egy harmadik fog megjelenni. [xvi.] John Worrell Keely Amerikában, és Tolsztoj Oroszországban a születő korszak úttörői; és mindkettő osztozik a korukat megelőző emberek sorsában, azaz a rágalmazásban, üldözésben és bukásban. De „akinek van füle a hallásra, hallja” az Arkangyalok harsonáit, amint hirdetik dicső győzelmüket evilág Fejedelme fölött, akinek eljött a második ítélete (vagy válsága). Még egy harmadik és megköttöztetik ezer esztendőkre. [xvii.]

Most továbblépünk azokhoz a lényekhez, akiket angyaloknak, vagy segítő szellemeknek neveznek. A 'segítő' szó bizonyos félreértésre adhat okot. Az uralkodó elképzelés az, hogy az angyalok a *mi* segítőink vagy szolgálk, de ez tévedés. Még az egyes emberek mellé kinevezett őrzőangyalok is *Istennek* szolgálnak, *értünk*. Eredetileg „*λειτουργικά πνεύματα*” volt az megjelölésük, és a melléknév magába foglalja az Isten-Szolgálatot.²⁹ Az elfogadott Biblia-

fordítások is felelősek ezért a tévedésért, azaz, hogy az Angyalok tiszta szellemek és tüzes természetűek lennének. Az Angyalok nem tiszta szellemek, hanem szellemből és lélekből állnak, és csak egyik osztályukat lehet tüzesnek nevezni. A tévedés a Zsoltárok 104,4. versének félrefordításából ered [xviii.]. A Zsidókhoz írt levél szerzője (Zsid. 1,7) jól alkalmazta a LXX. változatot [xix.], hogy szolgálatába állítsa ezt a szöveget. Nem lehet becstelenséggel vádolni, mert a πνευμα ugyanúgy jelent szelet és szellemet, mint az αγγελος követet.

Az Angyaloknak tehát kettős természete van, mint minden teremtettnél az ember kivételével: szellemi és lelki. Az ember alatt minden teremtmény lélek és test, akár az anyagi síkon lévő állatokról van szó, akár olyan lényekről, melyeket anyagtalanoknak nevezünk, mert az anyag, amiből a testük áll, észlelhetetlen finomságú a mi érzékeinknek (s amelyeket „elementáloknak” is neveznek).³⁰ Egyedül az ember hármassal felépítésű, vagyis Isten képe (test, lélek, szellem). Néha kifogásként felhozzák a nem-bukott Angyalok ellen, hogy akaratonkívüliek, de ez nem egészen helyes. Ne feledjük, hogy mivel ezek az egész teremtetést magába foglaló Isteni Szeretet közvetítői az egyes emberekhez, szellemileg automatikusak s nem is lehet másképp, mert különben elveszítenék a tisztaságukat. Ennek a veszélynek azonban ki vannak téve a fejlődésük bizonyos fázisában, s amikor ez a pillanat elérkezik, a látens akaraterejük megnyilatkozik egy bizonyos irányban, melyet nem lehet megnevezni, mivel ennek tudása a magasabb misztériumok körébe tartozik.

Nézzük most, hogy mennyire helyénvaló a kapcsolat az angyali rendekkel, vagyis mennyire helyénvaló az ún. KERESZTÉNY POLITEIZMUS – más szavakkal, lehet-e imádkozni hozzájuk anélkül, hogy a bálványimádás bűnébe esnénk?

Az imát tekinthetjük az intellektuális értékkel bíró szellemi energia egyik formájának, mely képes akaratot kifejteni, ahogy az akaraterő a mechanikus értékkel bíró életerő egyik formája, mely képes mozgást kifejteni. Mármint, megjelenik egy különbség az adott energia-mennyiség által létrehozott hatások között a fizikai és intellektuális síkon, ha összehasonlítjuk egy közműves napi munkájának értékét és egy tudósét. Ugyanígy azok, akik ismerik a fizikai erőtan (dinamika) törvényeit, tudják, hogy egy meghatározott energia-mennyiség által létrehozott munka az intellektuális síkon sokkal csekélyebb ahhoz képest, amit a szellem síkján végeznek. A „*laborare est orare*” (dolgozni annyi, mint imádkozni) szavak mély igazságot tartalmaznak. Ha tehát imádkozni munka a szellemi síkon, ki mondhatja meg, mi minden következménye lehet a kapcsolatnak azokkal a láthatatlan intelligenciákkal, akik az Isteni Gondviselés parancsára közvetlen kapcsolatban állnak a természet rejtett erőivel, és hatalmukban áll, hogy az Isteni Akarattal összhangban működjenek? Ha igaz, hogy számtalan angyali lény teljesíti a Mindenható parancsait, mint megbízható közvetítők evilág és más világok ügyeinek kormányzásában, eltűnik a nagy nehézség az ima és a törvény uralma közötti kiegyenlítést illetően. Mert az univerzum elméletével kapcsolatban, mellyel foglalkozunk, a törvény nem egy vak, kérlelhetetlen erő eredménye, hanem a *kozmosz képzetalkotása* (ideation). Az imát ezért úgy lehet tekinteni, mint a szellemi energia átfordítását akaraterővé, s mint ami úgyszólván része a gépezetnek, mely által az univerzumot kormányozzák.

Talán nincs nevetségesebb, mint az olyan ima, mellyel esőért vagy jó időért imádkoznak. De kiknek jut ez eszébe – gyerekeknek, akik azért imádkoznak, hogy ne essen vasárnap? „Nem”, mennydörögnek a meteorológus tudósaink, „hanem az anglikán egyház papságának, élükön a canterbury-i érsekkel, aki tudja, vagy illene tudnia, hogy a légkör állapotát törvények szabályozzák, melyeknek nincs kapcsolatuk az egyénnel vagy egyének csoportjával.” De valóban így van ez? Nagyon keveset tudunk azokról a törvényekről, melyek a légköri feltételeket szabályozzák, azon a tényen túl, hogy a levegő szárazságát és nedvességét a hőmérséklet-különbség okozza, ami nagyban függ a földmágnességtől. De mi a magnetizmus? Egy energiafajta. De az akaraterő is egy energiafajta. Tudósaink készek-e határozottan megerősíteni, hogy nincs

semmilyen közös nevező a kettő között azon kívül, amit már elfogadtak a magnetizmus és más energiaformák között, mint a hő, elektromosság, etc.? Nagyon tudománytalan lenne-e azt hinni, hogy egy egész közösség vágya, mely egy meghatározott tárgyra összpontosul, felszabadíthat erőket, melyek ne hatnának a földmágnességre? – vegyük például a rezgési együtthatót (vibratory coincidence).³¹ Természetesen a tudásunk jelen állapotában – vagy inkább a tudatlanságunkéban a természet törvényeivel kapcsolatban –, nem engednek többet feltételezni, mint a pusztán lehetőségét annak, hogy ez előfordulhat, de bármilyen ellenkező bizonyíték hiányában a babona vádját mégsem lehet fenntartani.

Mivel tehát az ima a szellemi energia felszabadulása, ezért nem csak teológiai, hanem tudományos kérdés, hogy kihez szól. Emlékezzünk mindenekelőtt, hogy a keresztény politeizmus, vagyis a „sok isten, és sok úr” elismerése és a kapcsolat velük, akik, mint mi magunk, élnek, mozognak és léteznek a Nagy Feltétlen Okban, *nem* bálványimádás, amíg fenntartjuk a Hitvallásban foglalt igazságokat. Paradoxnak hangzik, de épp ellenkezőleg, ez valójában védelem a bálványimádás bűne ellen. Mert mi a bálványimádás, ha nem az átfordítása annak a másik, magasabb tiszteletnek, amely csak a SZENT és OSZTATLAN HÁROMSÁGOT illeti? Az egyház számos zsinata is szabálytalanul irányította imáinkat Krisztusra, ahelyett, hogy az Atyára irányította volna, a Szentlélek *által*, Krisztuson *keresztül*. Ez nagyon különösnek tűnhet a mai keresztényeknek, akik megszokták, legnagyobb részt a jámborságuk arányában, hogy egész odaadásukat a mi Áldott Urunk Személyére összpontosítsák. Miközben ingerülten elutasítják a szabellianizmust szavakban, nem lehet tagadni, hogy számos jó ember, afeletti aggodalmukban, hogy elkerüljék az arianizmus Scylláját, a szabelliánus Charybdis felé navigálnak.³² [xx.] Akárhogyis, az angyalok tisztelete a hagyományos ellenszere az antropomorfizmusnak, amely nem csupán torz és elégtelen fogalmat ad a Legfelsőbb Lényről, de teljesen összeegyeztethetetlen a Szentháromság hitével. Mert a legmagasabb képzet, amit *értelmünkben* alkothatunk egy Nagy Első Okról, mérhetetlenül kívül esik még egy Arkangyal igazi létállapotán is, és egy ilyen lénynek isteni tiszteletet adni olyan, mint megfosztani Istent a Neki járó tisztelettől. Akkor tehát tagadjuk-e az Atyaisten elérését, mert a mentális képességeink nem emelkedhetnek fel az Ő képzetéhez? Ezerszer is: nem! Krisztus révén, Aki az Atya Képmásának kifejeződése, megvan ez a lehetőségünk az Ő Szent Teste és Vére Áldozatában. Az Isteni Életben legteljesebben feloldódott emberi életünk a legvilágosabban *nem nekünk*, hanem *bennünk* nyilatkoztatja meg az Atyát. Nem intellektus, hanem szeretet nyilatkoztatja ki az Atyát, és a Tökéletes Fiú szeretetében és engedelmisségében a megnyilatkozás teljes és tökéletes. Törvényének közbenjárói az Angyalok, Szeretetének, mely Ő Maga, közbenjárója az Ő Áldott Fia. De ha az Angyalok az Isteni Törvény közbenjárói, bizonyosan fordulhatunk hozzájuk az alsóbb tiszteletadással, amit mindig fenntartott számukra a katolikus egyház, világos elvek alapján, az egyik lénynek a másikhoz való viszonyát illetően. És ha, mint láttuk, az ima a szellemi energia felszabadulása, a kapcsolat az angyali rendekkel bármilyen formát is öltön, végül feloldódik a régi „*Ora pro nobis*”-ban. [xxi.] Mivel a szellemi lények működése, akikre hatással van az ima, szintén a szellemi síkon van, ezek ugyanabba a kategóriába esnek. Természetesen vannak veszélyek, melyeket el kell kerülni. Az igazságra törekvés mindig veszéllyel jár. De a lábunkat szilárdan megvetve a Hitvallás szikláján, nincs valódi alapja az aggodalomnak, hogy a mennyei intelligenciák kontemplációja, ami megnyilatkozik az angyali rendek közbenjárásában, annyira elvakítaná a szellemi látásunkat, hogy megfeledkeznénk forrásukról, az Úrról és Életadóról, Akit az Atyával, az Istenség Forrásával, és a Fiúval, az Ő Képmásának kifejeződésével, mint az EGY, SZENT és OSZTATLAN HÁROMSÁGOT egyedül illeti meg minden teremtmény legmagasabb tisztelete.

V. előadás

A ma esti feladatom nehéz lesz. Az igazságok, melyeket megpróbálok közölni, a legmagasabb misztériumokhoz tartozó tudás-töredékek, s a teljes megértésük olyan képességek kialakítását igényli, melyek az emberek többségénél teljesen látensek s csak nagyon gyengén fejlettek Nyugaton, még a beavatottak között is. A dolgom lesz elmagyarázni, legjobb képességeim szerint, bizonyos tényeket egy misztériummal összefüggésben, melyet a Nyolcadik Szféra Misztériumaként ismernek [Ján. Jel. 17,11.], mely a kulcsa a gonosz problémájának az univerzumban. Ez hétrétű, és a kisebb misztériumainak mindegyike az Élet hétrétű misztériumához kapcsolódik a tudat hét síkján. Mármost jól tudom, hogy létezik számos okkultista, akik szerint ezt a témát egyáltalán nem kellene nyilvánosságra hozni, kifogásolják az egész dolog megemlítését, és közülük néhányan próbálták figyelmeztetni jóbarátomat, Mr.-----t, aki óvatosságra intett s ezt be is tartom ezekben az előadásokban. E személyeknek válaszolva el kell mondanom, hogy nem szegek esküt és nem élek vissza a bizalommal. Ezeket az előadásokat meghirdettem a lapokban, és mindenkit üdvözlök, aki úgy döntött, hogy eljön. Sajnálom, hogy el kell térnem sokak véleményétől, akiket a legnagyobb tiszteletben tartok, és meg kell említenem ezeket a dolgokat, akár megérett rá az idő, akár nem. De ezeket már megemlítették – óvatosan vagy sem –, és ismertté váltak mindazoknak, akik érdeklődtek a teozófiai mozgalom iránt. Mi több, ezekről már gondolkodnak, és meg vagyok győződve arról, hogy a jelenkor feltételei között a teljes hallgatás folytatása, amit ezidáig követtek, *kevésbé* bölcs, mint a megfontolt beszéd. Ha meggondoljuk, hogy már nyilvánossá vált egy hatalmas tudástömeg, s noha a forrásait illetően minden jel szerint fagyott állapotban van, de a következő században fel fog olvadni, így jómagam alázattal elfogadom, hogy bölcsőbb dolog öntöző-árkokat ásni, mint megkockáztatni egy pusztító árvizet. Az első személy, aki profanizálta a misztériumokat (bár öntudatlanul), Mr. Sinnett volt, az „Ezoterikus buddhizmus” szerzője, mely jelentős szenzációt keltett, amikor megjelent, de semmi újat nem tartalmaz, ami igaz, és semmi igazat, ami új. Mivel ő volt az első, aki nyilvánosságra hozta az információt, hogy van egy „Nyolcadik Szféra” s egy misztérium, amely összefügg ezzel, amiről neki nincs tudomása, így azt lehet mondani, hogy mindkét állítás igaz. De amikor azt mondja, hogy a Nyolcadik Szféra a Hold, azoknak a fél igazságoknak egyikét mondja, melyek félrevezetőbbek, mint a hazugságok. Ez olyan, mintha az embert úgy határoznák meg, hogy egy széteső test, amely kémiai alkotórészek összessége.

A misztérium valóban a Halál misztériuma; ez hétrétű,³³ és a hét misztérium mindegyike kapcsolódik az Élet hétrétű misztériumával a tudat hét síkján.

Az „Ezoterikus buddhizmus” olvasói emlékezhettek rá, hogy e könyv szerint az ember a hét planétán alakult ki; ezek közül három látható (beleértve a Földet), a másik négy szintén anyagból áll, mely a láthatóságig redukálódott. Van egy nyolcadik bolygó is – a Hold, amelyben az anyag még erősebbé „tette magát”, mint a földön. A többi teljesen félrevezető a könyvben, és lehetetlen megérteni. Blavatsky asszony, aki nagyon jól tudta, hogy egy ilyen dolog előbb-utóbb biztosan elterjed, kijavított néhány tévedést a „Titkos tanításában”, de mivel nem világította meg a Misztérium néhány részletét, kivéve olyanokat, amelyek igazodtak a szándékaihoz, s mivel ő ráadásul híjával volt tanítványa irodalmi képességeinek, a tanítása úgy tekint a Hét Planétára és a Nyolcadik Szférára, mint ami „*kaviár* lesz a közvéleménynek”, amely folytatni fogja Mr. Sinnett munkáját, mint igazi „ezoterikus buddhizmust.” Ha szabad felhívnom a hallgatóság figyelmét, az ezoterikus tanítás már nem csupán a buddhisták sajátja (legyenek tibetiek vagy európaiak), akárcsak maga a Hold, és megpróbálok annyi fényt vetni erre a tárgyra, amennyit csak tudok.

Először is, az egyetlen látható bolygó, amelyen az ember kialakult, a Föld. Az ember sosem lakott a Marson, vagy a Merkúron, vagy bármely más bolygón, s nem volt kapcsolatban semelyikkel **[i.]**, kivéve a Holdat, mielőtt ez a Föld körül keringett. Minden más planétát a naprendszerben a saját „korszak-angyala” vezet, és a természet alsóbb birodalmainak fejlődése (az állatvilág kivételével) rajtuk ment végbe (vagyis velük összefüggésben), különböző fokon, összhangban azzal a törvénnyel, amelyet úgy ismernek, hogy a gyorsítás és lassítás törvénye (acceleration and retardation). Egy bolygó láthatóságának ténye csupán azt mutatja, hogy a negyedik vagy ásványi birodalom a fejlődés negyedik fázisában **[ii.]** van, ilyen vagy olyan távolságban a Naptól. De az ember, noha ebben az értelemben semmi köze a Marshoz vagy a Merkúrhoz, a múltban kapcsolódott a másik három bolygóhoz, és a jövőben lakni fogja a többi hármat, melyek a Földdel együtt hetet tesznek ki. Az is igaz, hogy a természet alsóbb birodalmainak fejlődése különböző fázisokban halad előre a Földön, és amit a Föld „társ-égitestek” lehet nevezni, meg kell különböztetni maguktól a bolygóktól **[iii.]**. Ezek a társ-égitestek természetesen láthatatlanok, mivel az anyagi sík fölött vagy alatt helyezkednek el.**34**

A következő dolog, amit figyelembe kell venni, az, hogy minden, ami létezik, két, váltakozó állapotban létezik, melyeket úgy lehet leírni, mint megnyilvánuló vagy *aktív*, és megnyilvánulatlan vagy *potenciális* állapotokat. A szanszkrit „*manvantara*” és „*pralaya*” szavak alkalmasak, hogy jelöljék ezeket az állapotokat, így használhatjuk őket. Emlékeztetni kell, hogy ezek összefüggenek a síkokkal, melyeken megjelennek. Például, amikor egy ember a világban megszületik, belép a földi tudatának „*manvantarájába*”, és a „*pralayáját*” úgy tekinti, mint korábbi állapotát. Hasonlóképpen, amikor meghal, a földhöz képest a „*pralayában*” van, és „*manvantarában*” az érzékfeletti fogalmak világához képest, mely mindazonáltal nem a „*Devachán*”.**35**

Mármost ahhoz, hogy megértsük az emberi fejlődés természetét a földön, és a társ-szféráit, először tisztázni kell a viszonyát más létformákhoz. Minden planétát, mint mondtam, a saját korszak-angyala irányít, és minden korszak a kozmikus energia konkrét megnyilatkozása, amely a természet egyik birodalmának fejlődését képviseli egy bizonyos fokon, melyet nevezzünk *x*-nek. Az ember – a legmagasabb látható birodalom – a kozmikus energia legmagasabb megnyilatkozása a természetben (mivel az anyagi hierarchia természet *feletti*, és a kozmikus képzetalkotás birodalmához tartozik). De a természet minden birodalma tartalmaz egy bizonyos részt az összes többiből, potenciálisan vagy aktívan, melyet sorban felvesz minden körforgásban, ún. „*rundban*” (életállapot), a lánc minden egymást követő „*glóbuszán*” (formaállapot), az újabb elején. Például, az ember most a planetáris láncának Negyedik Glóbuszán fejlődik, melyre negyedszerre érkezett el. A három korábbi „*rund*” alaktalan volt, mivel csupán *potenciálisan* tartalmazta azokat az erőket, melyek az ember fejlődése jelenlegi fokán képessé teszik, hogy alávesse magát saját léte törvényének, a kémiai affinitás törvényének, mely a negyedik vagy ásványi birodalom egyik törvénye. Az emberi test egy különleges kémiai összetétel, mert amint az ember leveti, bekövetkezik a felbomlás. Az ember fizikai élete folyamán a kémiai affinitás törvényét a kiválasztás és anyagcsere magasabb biológiai törvénye uralja; és itt vállalkozom arra, hogy megtisztítva a talajt a számtalan tévképzettől, elmagyarázzam, mi a Nyolcadik Szféra valójában. Ehhez messzire kell visszamennünk a kozmosz történetében. Máskülönben találkozánk azzal az akadállyal, hogy egy Nyolcadik Szféra létezése ellentmondana az I. alaptételnek. (a hét tökéletes szám).

A legutóbbi előadásban mondtam, hogy a mennyei hierarchia második hármassága (vagy a létrehozás hármassága)**36** a férfi és női princípiumból áll (Maha-purusha, vagy pre-kozmikus ideáció, és Mula-prakriti, vagy pre-kozmikus szubsztancia), és tőlük erednek az Elohák (Elohim), vagy Teremtők, a legmagasabb lények, akiknek, mint láttuk, lehet a létezéséről (existence) beszélni, vagy a képességükről, hogy differenciálódjanak az Abszolút Lénytől. Mármost, a létezés vagy megnyilvánulás egész lényege a dualitás, a kettősség, ezért ezek az Elohák két osztályra bomlanak, a Világosság Hatalmaira és a Sötétség Hatalmaira.

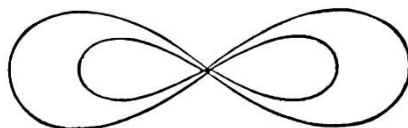
És itt találjuk szembe magunkat a Gonosz Eredetének nagy problémájával, s azzal, hogy a létezését hogyan egyeztessük össze Isten jóságával. A kérdéssel kapcsolatban, hogy „miért engedi meg Isten a Gonoszt?“, egy teológus, aki erős a hitben, de gyenge a megismerésben, azt a korrekt, de bosszantó választ adja, hogy „A saját dicsőségéért.” A problémát azonban meg kell oldani, nem elég az *ex cathedra* válasz. Sajnos, a teológus, aki azonnal meg akarja oldani a problémát, a legelső lépésnél beleesik a gödörbe, a „dualizmus” gödrébe, mely a teológia átka volt az ágostoni kortól mostanáig. Pedig ettől a katasztrófától egy kis tudás megmentené. A kettő nem a tökéletesség szimbóluma, nem is lehet az, mert magába foglalja a különbséget vagy ellentétességet. A monoteizmus és a politeizmus egyaránt fenntarthatóak teleologikus értelemben, de a „di-teizmus” teljesen abszurd és használhatatlan. [iv.] Másfelől, a kettő a megnyilvánulás szimbóluma, vagyis a szubjektivitás és az objektivitás, és ennek a ténynek a felismerése az, amiben megtaláljuk a gonosz eredete problémájának megoldását. Az Abszolút Jó, a dolgok természetéből fakadóan, csak Magának nyilatkozhat meg. Minden véges fogalom szükségképp relatív. Csak úgy ismerhetjük meg a fényt, ha összevetjük az árnyékkal, és a jót akkor, ha összehasonlítjuk a gonosszal. Nincs olyasmi, hogy abszolút gonosz, mert ez az abszolút jónak, Istennek a tagadása lenne. Ezért minden gonosz relatív, alá van vetve az időnek – ami az illúzió közege –, és a viszonylagos jó tagadása. De a viszonylagos jó tökéletlen, és a tökéletlenség tagadása tökéletes. Ezért a gonosz tökéletes, vagyis Isten, ami abszurd. De Isten Minden, ezért ha a gonosz nem Isten, akkor semmi. Q.E.D. [Quod erat demonstrandum – Íme, a bizonyítás]. „Miért nevezel engem jónak?“, kérdi a Mester, „Senki sem jó, egyedül az Isten.” „Legyetek tökéletesek, mint a ti Mennyei Atyátok tökéletes” [Mt. 19,17, Mt. 5,48.]. Hagyjuk, hogy a teológusok, akik a gonosz misztériumát meg akarják érteni, latolgassák e két mondást, mert ezek összhangjában rejlik a megoldás. A „szabad akarat” *ignis fatuus*, lidércfény, és azok, akik követik ezt az akaratot, előbb vagy utóbb a fatalizmus *zsákutcájában* vagy a dualizmus gödrében találják magukat.

Most azonban a problémának nem a metafizikai, vagy a történeti aspektusával foglalkozunk. A kozmosz időbeli, mint mondtam, a véges intelligenciáknak megnyilatkozó aspektusában – azaz, van egy kezdete, vagy egy fejlődési fázisa, mely mögé, visszafelé nem mehetünk; a korábbi állapotok elgondolhatatlanok, noha nem kevésbé *valóságosak*. A jelenlegi kozmikus manvantara az Isteni Szeretet megnyilatkozása. Ezt megelőzte az Isteni Bölcsesség kozmosza, amely élt, mozgott, és léte a tudat érzékfeletti síkján volt, és előrehaladott lények fajtájában kulminált, akik a következő, új érában együttesen nyilatkoztak meg, mint Elohim, vagy a Világosság Hatalmai. De, mint láttuk, a megnyilvánult világosság magába foglalja a sötétséget. Mik tehát a Sötétség Hatalmai? Ha a gonosz tökéletlen, akkor ezek az Isteni Bölcsesség tökéletlen megnyilatkozásai. Ha visszaemlékeznek a keleti Dhyantik, vagy mennyei lények felosztására két csoportban, felszállókra és alászállókra, akkor felismerhetik a Sötétség Hatalmait, mint entitásokat az Isteni Bölcsesség korábbi ciklusának felszálló ívén, melyet nem fejeztek be, mielőtt a pralaya periódusa bekövetkezett. De ahogy túl messzire haladtak tovább, visszazuhantak az új fejlődési örvénybe, visszatértek a kozmikus pralaya folyamán a statikus állapotukba, és látens erőként megmaradtak a következő kozmikus manvantaráig, amikor a fejlődés bizonyos fokán keveredtek az új periódus előrehaladott lényeivel, és általuk fejezték be a fejlődésüket.

Van egy törvény, amit a gyorsítás és lassítás törvényének neveznek, mely egyensúlyt teremt oly módon, amit most fogok elmagyarázni. Állítsuk fel az *a* és az *r* törvényét. Minden fejlődés ciklusokban történik. Mindegyik ciklus első felében a sebesség egy fokozatos csökkenésnek van kitéve, amely, ha a kezdeti gyorsaság *x*, akkor *x*/7-nél kulminál. Azután ez ugyanolyan arányban növekszik, ahogy csökkent, míg végül megfelel a kezdeti sebességnek; az egész sorozat a hét többszöröse szerint nyilvánul meg. Emlékezzünk, hogy a korábbi periódus Dhyanjai a ciklusuk *felszálló* ívében voltak, és *ebben* a periódusban fejezték be a fejlődésüket, a gyorsításnak egyre növekvő mértékében, míg azok a Dhyantik, akik már befejezték a ciklusukat, és megnyilatkoztak

az új periódusban, mint Elohim, vagy a „Világosság Hatalmai”, a lassítás törvénye alá kerültek, mivel az új ciklus *alászálló* ívén voltak.

Mármost, az erők a tudat különböző síkjain, melyek lehetővé teszik az ember létrejöttét, végül két örvényre osztották magukat, melyek az ember magasabb és alacsonyabb természetét képviselik, és ha a lemniszkátát vesszük szimbólumnak, módszerünk folytatásaként, akkor az ember viszonyát a kozmoszhoz, összhangban a II. alaptétellel (a mikrokozmosz másolata a makrokozmosznak), a következő ábra fejezi ki (2. ábra):

A nagyobb ív szimbolizálja a makrokozmoszt, a kisebb a mikrokozmoszt. Hogyan jött létre ez az ábra? Ez három erő eredménye.³⁷ Mindegyik hurok spirál-sorozatokból áll, melyek az elemeket jelentik a fejlődési folyamatban, amely által a magánvalóból jelenség lesz. De a metszéspont egy halott középpont, és egy harmadik tényező szükséges a probléma feltételei között. Mivel a metszéspont megfelel az akaratnak, vagyis a középső princípiumnak a magasabb és az alacsonyabb természet között, ezért, hogy a pont körré váljon (vagyis megnyilatkozzon), egy új örvény tengelyének kell kereszteznie, egy másik szögben. Mármost, ez a kör a valóságban egy *szféra* – a Nyolcadik Szféra; de ezt nem lehet másképp kifejezni, mint két térbeli meghatározással, tömören ezzel az illusztrációval, amely szükségképp tökéletlen. A lemniszkáta kivetül a háromdimenziós, vagy jelenség-térben, míg a természet kozmogenikus műveletei nincsenek így korlátozva, hanem kiterjednek abba, amit úgy ismerünk, mint az „áteresztés régióját.” (region of permeability) Ezért a „Nyolcadik Szféra Misztériuma” mindig titok kell, hogy maradjon az avatatlanoknak, és bizonyos fok alatt a beavatottaknak is [v.], mivel a megértése az észlelőképeség fejlettségét igényli, ami az emberek többségében látens.

Mr. Crookes fizikai létesülés-sémájában a nehézséget legyőzi a hőmérséklet elemének bevezetése, melynek csökkenése összehúzódot eredményez. De maga a hőmérséklet a mozgásnak egy hatása az áteresztés régiójában, így a fizikai létesülés is igényli, hogy a „harmadik tényezőhöz – a térhez” „társuljon (egy negyedik) a hőmérséklet-csökkenés.” Noha az illusztráció tökéletlen a jelenlegi szándékunk számára, és csupán kivetíti a valóság körvonalát, mint egy vetítővászon, segíthet megérteni valamit a Nyolcadik Szféra Misztériumából, amennyire a működése az értelmi tevékenység hatókörébe kerül.

Nézzük először azt, amit „csavart hatásnak” neveznek (torsion of impact), vagyis azt a hatást, ami akkor jön létre, amikor két örvény találkozik, melyeknek tengelyei egy szögben találkoznak. Ha a kettő közege ugyanolyan sűrűségű és a sebességük is azonos, akkor egyesülnek és kialakítanak egy parabola alakzatot, de ha a sebességük nem azonos, akkor két kúpalakú szferoidot, vagy ellipszoidot alkotnak, melyek ellenkező irányba forognak, a 8-as alaknak megfelelően, amelyet az emberi fejlődés szimbólumának választottunk. Ez, mint látni fogjuk, megfelel a kialakult állapotoknak, mert emlékeztet arra, hogy a korábbi periódus felszálló Dhyani-jai befejezték a fejlődésüket ebben a manvantarában a gyorsítás törvénye alatt, míg azok a Dhyani-k, akik a Fény Hatalmaiként nyilatkoztak meg, a ciklusuk *alászálló* ívén vannak, a lassítás törvénye alatt. Így az örvények, melyek kölcsönösen kifejezik aktivitásukat, nem azonos sebességűek.

Most elérkeztünk a Misztériumnak abba a részébe, amely a Holddal kapcsolatos. Ezt szakszerűen így fejezhetjük ki: „Amikor a makro- és mikrokozmosz negyedszerre találkozik a metszéspontban, a négy (a kozmosz vagy a létrehozás) egybekel az öttel (a gonosz száma),³⁸ vagyis, mint Blavatsky asszony mondaná, amikor az ember befejezte a planetáris láncolatának Harmadik Körét [vi.], és elkezdte a Negyediket, az új örvény centrifugális ereje, mely a természet ásványi, vagy negyedik birodalmában tevékeny, kivetíti a térbe a „d” glóbuszt (vagyis a negyediket a láncban), amely megforgatja a „rundot”, mint szatellitjét. Blavatsky asszony a „Titkos tanításában” nagy hangsúlyt fektet a tényre, hogy a Hold idősebb, mint a Föld, s hogy Jehova egy hold-istenség. Bárki, aki ismeri az igazságot, aligha tudja csodálat nélkül olvasni a művének ezt a részét, a szerző rendkívüli képessége miatt, de ugyanakkor megfigyelheti a rendkívüli felületességet, amellyel azt állítja, hogy Jehova a tisztátalanság és közönségesség istene, és az ő ellenfele az emberiség igazi jótevője. Azt el lehet fogadni, hogy Jehova-Michael az emberi szaporodás istene [vii.], a száma a 4 (a tetragrammaton) [viii.], s hogy ellenfele Lucifer volt, a fényhozó [ix.], az emberi bölcsesség ura. De a nemzés gonosz dolog? Blaszfémia ezt állítani, a „démonok tanítása”, mint Szt. Pál mondja [1.Timót. 4,1-3.]. Mert a nemzés a Szeretet utolsó kifejeződése az anyagi síkon. Akárhogyis, tisztátalanságot vagy közönségességet kapcsolni ehhez az eszméhez, agyszülemény. Shakespeare kimondott egy mély igazságot, Hamlet szavával: „Semmi sem jó vagy rossz, csak a gondolat teszi azzá.” A házasságtörés és a paráználkodás rosszak, mert rendellenesek. *Corruptio optimi pessima* (A legjobb romlása a legrosszabb). A külső világban minden rendellenesség a szellemi síkon létrejött ciklikus elhajlásból (cyclical aberration) ered, és a ciklikus elhajlás oka a fényhozó, a maga sátáni, ellenséges karakterében – evilág bitorló fejedelme. Nem szabad elfeledni, hogy Lucifer Sathanos a Fejedelemségek rendjéhez tartozik, és korszaka az emberi értelem kialakulásnak periódusa. Feltehetjük a kérdést, hogy a Sötétség Hatalmai miért nyilvánulnak meg a fényhozó személyében? A válasz: azért, mert ezek az illúzió síkján nyilvánulnak meg. A fény, amely felett uralkodnak, az emberi értelem, és ez csalóka, mivel minden értelem alá van vetve az időnek, vagyis az illúzió közegének. Ez azonban csupán a mérték kérdése. Mivel minden gonosz tökéletlen, és az abszolút gonosz egyet jelent Isten tagadásával, vagyis semmi (*asat*), így abszolút sötétség nincs, és nem lehet, kivéve a kozmikus pralaya alatt.

Ez nyilvánvaló a Genezis könyvének allegóriája alapján. Amikor az Elohim mondá: „Legyen világosság”, ez azért volt szükséges, hogy a világosság megnyilatkozzon és elváljék a sötétségtől. Így jött létre (manifesztálódott) a két nagy világító, a Nap, amely a nappalok kormányzója, és a Hold, az éjszaka kormányzója. Itt nem az anyagi Napról és Holdról van szó, mert a szöveg egy olyan periódusra vonatkozik, amely sok-sok korszakkal azelőtt volt, mielőtt az univerzum anyagi formában létezett volna. A Nap jelenti az Elohim együttesét, a Hold pedig Jahve-Elohimot, amely tükröződik az „Úr Angyalának” személyében, az igazságosság Napjának isteni Fényében, míg elérkezik az Ő megnyilatkozásának periódusa. És most láthatjuk, hogy Jehova miért volt lunáris, hold-Istenség. A Logoszból emanálódva, vagyis a tudat legmagasabb síkján lévő Lényből, megnyilatkozik az angyala személyében a periódusa tetőpontjáig, amely a sötétség vagy illúzió periódusa. Szt. Pál, mint beavatott, jól tudta ezt, de ő nem mondhatta ki másképp, mint közvetetten. Ezért van a nagy igyekezete a Római levélben, hogy bemutassa, nem vagyunk a törvény alatt, amely által a bűn lett.

„Mert tudom, hogy nem lakik én bennem, azaz a testemben jó; mert az akarás megvan bennem, de a jó véghezvitelét nem találom” (Róm. 7,18). Apostoltársa helyesen mondja: „amiképpen a mi szeretett atyánkfia, Pál is írt... némely nehezen érthető dolgokat, amiket a tudatlanok... elcsúrnak-csavarnak... a maguk vesztére,” (2.Pét. 3,15-16.) mert a Római levelének hetedik fejezetében újra és újra ellentmondásba látszik jönni magával. Az érvelése valójában erre vonatkozik. Az embernek van egy magasabb és egy alacsonyabb természete; és az alsóbb természetben van a „kívánság” (kama-rupa) törvénye, amely küzd a magasabb ellen – a „belső ember”, vagyis az igazi én ellen. De Isten ugyanúgy forrása az alsóbbnak, mint a magasabbnak,

az ének. Tehát Isten teremti a bűnt? Nem, mondja Pál, mert „a bűn a törvény nélkül *halott*” (8. vers), hanem „ama parancsolatnak eljövételével felelevenedék a bűn,” (9. vers). Isten tehát nem a bűn forrása, hanem a törvényé, amelyet mindenhol „megparancsoltak”, mondja, „angyalok által, közbenjáró kezében.” (Gal. 3,19) De miért volt ez megparancsolva, ha, bár önmagában „szent, igaz és jó”, a következménye gonosz? Azért, mondja Pál, hogy a bűn „*megjelentesse a bűnt*” [Róm. 7,13.], vagyis manifesztáltá váljon. Más szavakkal, a szimbolikus lemniszkátánk metszéspontja, amely az akaratot jelenti, vagyis a középső princípiumot az ember magasabb és alacsonyabb természete között, kiterjedt a megnyilvánulásban a centrifugális hatás alatt, amelyet a test okozott, és a gyorsabb örvény, amely a korábbi periódus felszálló Dhyani-jai által keletkezett, előmozdította a gyorsítás törvénye alatt, hogy befejezzék a visszamaradt fejlődésüket az új kozmoszban. Ez volt az Angyalok első bukása, vagy alászállásuk az anyagba, mert lényegüket összekeverték a legfejlettebb anyagi formákkal, melyekbe Jahve „belé lehelte az élet leheletét” (Gen. 2,7). Az ember akarata ezért megnyilatkozott az értelmének a fejlődése révén, és ennek közvetlen hatása a jó és rossz megismerése volt. „Íme,” mondta Jehova, „az ember olyanná lett, mint közülünk egy” (mint az Elohim közül egy). „Most pedig, nehogy szakítson az élet fájáról és örökké éljen,” azaz, nehogy felemelkedjen a spiritualitásba a gyorsítás törvénye alatt, „ezért Jehova elküldte őt az Éden kertjéből a *földre*, melyből vétetett.” Ebből nyilvánvaló, hogy az Éden kertje egyáltalán nem a földön volt. A muszlimoknak van egy hagyományuk, amely rendkívül közel áll az igazsághoz; nevezetesen, hogy az Éden kertje a középső régióban volt, a Föld és a Hold között. A tények ezek. Az elkülönülés a szellemi síkon előidézi az elkülönülést a fizikai síkon, és a természet alacsonyabb és magasabb birodalmi között. A „Bukás” idején az ember befogadta a saját lény törvényei mellé a természet három (elementális) birodalmát, melyek megelőzték az ásványi birodalmat. Az ember egy alászálló Dhyani volt a fejlődése negyedik fázisában, vagyis, mint Blavatsky asszony mondaná, negyedszerre alakult ki a planetáris láncolatának első három „glóbuszán” (a, b, c) [x.], és megkezdte fejlődését a negyediken (d) – a mi földünkön. Mármint, a természet minden birodalma megfelel egy „princípiumnak” az emberben, és minden princípium, mint korábban már mondtam, kapcsolódik egy kozmikus princípiumhoz. A negyedik princípium a kozmoszban az Isteni Bölcsesség, és ezáltal fejleszthette ki az ember a negyedik princípiumát (*kama rupa* vagy „vágy-test”) a tudat három síkján a fizikai sík alatt. Mármint, összhangban a II. alaptétellel, az ember fejlődésének első három fázisa a fizikai síkon egy reprodukciója volt – ekkor mikokozmikus – a három korábbi síkon lezajlott fejlődésének, éppúgy, ahogy az emberi magzat néhány hónap alatt a fogantatástól a vajúdásig átmegy a fejlődés teljes skáláján, az ásványi léttől az emberi létig. Így, amikor az ember először megjelent ezen a földön, *anyagát* tekintve differenciálatlan volt – Adam Kadmon [xi.], a Kabbala szavaival. Még nem szállt le az anyagba, és ebben az időben az örvények a makrokozmoszban az ásványi birodalomban nyilvánultak meg, ami a negyedik, a „d” glóbusz egy részének térbeli kivetülését okozta, mely ekkor lett az ember vágy-testének hordozója. Nagyon fontos figyelembevenni, hogy ez egy *térbeli* kivetülés volt, és semmiképpen sem érintette a szimbolikus lemniszkáta alakját, mert ez a *metszéspontban* zajlott le. A centrifugális és centripetális erők, melyek létrehozták a spirálokat, melyekből az alakzat áll, nem a fizikai síkon vannak s csupán egy pontban érintik azt. A spirálok, amelyek az ember alsóbb princípiumait jelentik, konvergálnak (összetartanak) e pont felé, míg az ember magasabb princípiumait jelentő spirálok divergálnak (széttartanak) ebből a pontból, és egyaránt fent és lent vannak a fizikai síkon, mivel, mint fentebb mondtuk, a kúpalakú ellipszoidok, melyek a nem azonos sebességű két örvény hatásából keletkeznek, ellenkező irányokban forognak. A pont tehát, mely felé az ember irányul a fejlődése első felében, és amelyből felemelkedik a másodikban, *mája* vagy illúzió. Ezért a „vágy-teste”, vagy a képesség, mely által kapcsolatba kerül az anyagi (vagy illuzórikus) világgal és törvényeket hoz létre, melyek kormányozzák azt, mint saját léte törvényei, az akarat vagy középső princípium, s ez következésképpen maga egy illúzió. Az emberi akarat abban az értelemben szabad, ahogy a fizikai világ valódi, és nem más módon. Ezért ez az alászállás az anyagba, vagy a makro- és mikrokozmosz tengelyének egybeesése, amikor az előbbi elérkezett

a negyedik (vagy ásványi) fokra, a két glóbusz (a Föld és a Hold) közötti *egyensúlyban* történt, melyek elkülönülése az ásványi birodalomban a két örvény hatásából következett.

Ennyi, amit kibeszélhetek a Nyolcadik Szféra Misztériumáról, a Holddal kapcsolatban; de remélem, hogy világossá tettem, 1.) hogy a Hold nem a Nyolcadik Szféra, kivéve a legalsóbb anyagi értelemben; 2.) hogy a gonoszt a szaporodáshoz kapcsolni agyszülemény, és ezt a kapcsolódást nem lehet Jehovának tulajdonítani, és 3.) hogy amit gonosznak nevezünk, csupán a lassítás ciklikus törvénye, amely az illúzió síkján nyilvánul meg; s hogy ez megfelel a két örvény tengelyi szembenállásának, mely eltűnik, amikor a tengelyük egybeesik. Nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy a gonosz csak akkor pozitív, amikor a *Máyá*-ban tükröződik. A szellemi síkon egyszerűen a viszonylagos jó, vagy a tökéletlen tagadása. A Sötétség Hatalmai önmagukban nem gonoszok, mert az Isteni Bölcsesség emanációi. De ezek tökéletlenül nyilatkoznak meg, mivel alá vannak vetve az időnek, mert nem fejezték be a ciklusukat. Azonban ugyanez vonatkozik a Világosság Hatalmaira, akik az Isteni Szeretet ciklusának *alászálló* ívén vannak, és akik ugyanúgy nyilatkoznak meg az utóbbi tökéletlen képviselőiként. Ez az az önmagában negatív tökéletlenség, amely a *Máyá*-ban tükröződve antagonizmussá válik és analóg a sötétséggel, melyet a világosság hullámainak kölcsönhatása (interference) hoz létre. De, mint láttuk, a tendencia két áramlata egyesül az emberben. Az emberben és rajta keresztül fog az univerzum addig fejlődni, míg az Isteni Szeretet tökéletes kifejeződésévé válik. Szt. Pál jól tudta ezt, amikor azt mondta: „Mert tudjuk, hogy az egész teremtett világ egyetemben fohászkodik és nyög mind idáig... várván a fiúságot, a mi testünknek megváltását” [Róm. 8,22.], amely egybe fog esni az Isten fiainak megjelenésével (a *Máyá* síkján; Róm. 8,19). Ők a hinduk „Agni-shwatha”-i, a Tűz Fiai (tisza Akasa), mely tűz a kozmosz Hatodik Princiþiuma. Megnyilatkozásuk lerombolja az időbelit és illuzórikust az Isteni Szeretet emésztő tűzével, mely a *Máyá* síkján Isten Haragja. Ez meg fog történni. A Sötétség Hatalmai, akik csak a tengelyi szembenállásban nyilatkozhatnak meg, megfosztva a centrifugális energiáiktól, visszatérnek a látenciájuk statikus állapotába. A Nyolcadik Szféra centripetális ereje ekkor ellenállhatatlanul az örvényébe húzza az anyagi energia maradványát a „d” glóbuszon, amely azután belép az „elsötétülésének” első fázisába, vagyis a planetáris pralayába. Nem szükséges itt szólnom a romlás (degradation) tizenhat fázisáról, amelyen sokan átmennek azok közül, akiknek akarata összekeveredett a bolygónk anyagi energiájával, csak annyit kell megemlíteni, hogy ezek visszamaradnak a fejlődési folyamatban, mintegy a saját súlyuk által.

A következő előadásban azzal foglalkozom, hogy bemutassam, hogyan fog eltűnni a kettős örvény rendellenessége a gyorsítás törvénye alatt, de mielőtt befejezem a témánknak ezt a részét, szükséges hozzáfűzni az elhangzottakhoz néhány szót az angyalok második bukásáról, amely teljesen más jellegű volt, mint az első. Ez a világosság angyalainak, „Isten fiainak” bukása volt, akik „látták az emberek leányait, hogy szépek” [1.Móz. 6,2.], és egyesültek velük az anyag kötelékeiben. Ez a bukás a mennyeből a földi szeretetbe közvetlenül a Sátán, evilág fejedelmének uralma alá helyezte őket, és bevezette a földön a fizikai és intellektuális erő uralmát. Az intellektusnak és a formának ez az egyesülése hozta létre a művészeteket és a tudományokat. A civilizáció ugrásszerű fejlődésnek indult, de ez inkább átok volt, mint áldás. Ettől az időtől a Negyedik Főkorszak a maga fizikai és intellektuális óriásaival **[xii.]** elérte fejlődésének csúcsát, az egész föld tele volt erőszakkal, és végül a nagy kataklizma korszaka, mely Özönvízként ismert és emlékét megőrizte minden nép hagyománya, elsöpörte őket és gyermekeiket. **39** Ezeket a félemleri teremtményeket, a bukott angyalok utódait a hindu iratok „aszuráknak” nevezik s néha „ráksaszáknak” vagy démonoknak, de ezek teljesen mások voltak, mint az „incubus”-ok vagy „succubus”-ok **[xiii.]**, akik a víz eleméből származnak (természetesen nem az anyagi vízből, hanem az univerzum nedves, vagy passzív eleméből). Az aszurák tüzes vagy dinamikus természetű lények, és gonosz erejük szörnyen nagy volt. Ezt az erőt örökre megsemmisítette Jézus Krisztus eljövetele, és e lényeket most, mint Szt. Júdás írja, „a nagy nap ítéletére örök bilincseken,

sötétségben tartják”⁴⁰ [Júd. 1,6.]. Tudományos nyelven szólva e lényeket ellenőrzés alatt tartják, hogy képtelenek legyenek előre vagy visszamozogni a Föld és a Nyolcadik Szféra között, a látencia pontján, ahol mindkettő vonzása azonos minden síkon, s ez így lesz egészen a tengelyek egybeesésének „Nagy Napjáig”, amikor az utóbbi örvénye ellenállhatatlanul lehúzza őket. Szt. Júdás szövegét sajnálatos módon félreértették, azt hitték, hogy Luciferre és az angyalok első bukására vonatkozik, mint a miltoni és a középkori mítoszok tartották.

VI. előadás

Az előző előadásban mondtam, hogy az okkultizmus egész tudománya a *numenon* vagy magánvaló realitásának (vagy állandóságának) és a *phenomenon* vagy jelenség illuzórikus (vagy múlandó) jellegének elismerésére épül. A fizikai (természet-) tudomány teljesen a jelenséggel foglalkozik, a magánvalót a megismerhetetlen régiójába helyezi. Ez azonban a gondolkodásnak csak egy köztes fázisa. Mert az utóbbi háromszáz évben a modern tudomány odáig fejlesztette a jelenségek tényeiről való ismereteket, hogy végül elérkezett arra a pontra, mely szükségessé teszi egy új irány bevezetését a módszerei között; vagyis arra a következtetésre juthatunk, hogy az anyagi univerzum egyöntetű alapja az erő.

Az intellektuális fejlődés, amit a reformáció utáni korszak nagy, tudományos fejlődése jelzett, egy szellemi visszafejlődési folyamat eredménye, amely Ágostonnal kezdődött és Kálvinnal ért véget. Az intellektuális reneszánsz periódusához mindig egy spirituális dekadencia társul. Ennek megvilágítása messze túlvezetne bennünket azokon a határokon, melyeket ebben az előadásban tárgyalunk. Elég annyit mondani, hogy ez kapcsolódik a Születés és Halál Misztériumához – a Hét Nagy Misztérium egyikéhez,⁴¹ melyeket „Kimondhatatlannak” neveznek, tekintve, hogy ezeket nem lehet szavakban elmagyarázni, hanem szükséges egy szimbolikus rendszer alkalmazása, melynek természetét nem áll módomban leírni.

A szellemi visszafejlődés, amely az Erő kultuszában tetőzött a Mindenható neve alatt, létrehozta az induktív értelmet és bevezette az intellektuális fejlődés periódusát, melynek ciklusa majdnem véget ért. A determinizmus a teológiában és a materializmus a tudományban hasonló eredetűek a szellemi síkon. De elkezdődött egy új korszak hajnala. Sem a tudomány, sem a teológia nem alapulhat egy *reductio ad absurdum*-on. [i.] Kálvin ellenállhatatlan logikája nem volt bizonyíték a morális érzék lázadása ellen, és a fiziológusok legvilágosabb demonstrációja, miszerint a mentális állapotoknak és a morális affinitásoknak kémiai megfelelőik vannak, sosem fogja meggyőzni az embereket, hogy „az agy gondolatokat választ ki, ahogy a máj kiválasztja az epét.”⁴² Ezt általában kezdik elég jól felismerni, és így a tudósaink némelyike azzal kísérletezik, hogy tisztázza a kapcsolatokat, hogy az emberi testben az akarat működése általi mely elektromos állapot hasonló a szervetlen szubsztanciákéhoz. Innen könnyen továbbléphetünk a kozmikus képzetalkotás felé. Az erő misztériuma megoldódik, amikor megtanuljuk, hogy ezt a köztes állapotra vonatkoztassuk a szubjektív akarat és az objektív tett között. A megnyilvánulatlan eszme az erő közvetítésével nyilatkozik meg az objektív jelenségben, mely erő úgy határozható meg, mint átmenet a magánvaló és a jelenség között, vagy mint a magánvaló a megnyilvánulás folyamatában. Mivel az erőt nem lehet felfogni az anyagon kívül, vagy az akaratot az intelligencián kívül, ebből az következik, hogy az anyagi univerzum eredete a kozmikus képzetalkotásban (ideation) van. Ennek az elvnek az elismerése egyenértékű a magánvaló realitásának vagy

állandóságának elismerésével, és amikor ez az eszme megkapja az *imprimatur*-ját **[ii.]** a tudósaink kezében, végetér a konfliktus a vallás és a tudomány között, mert közös alapjuk lesz a szakramentalizmusban **[iii.]**. Az univerzum igazság szerint két örök princípium konfliktusának külső, látható jele – a Világosság és a Szereteté, s ebből ered minden jelenség magánvalója. A princípiumok örökkévalóak, de a konfliktusuk időbeli, ezért „elmúlik e világnak ábrázataja” [1.Kor. 7,31.], lévén, hogy archetipikus formái alá vannak vetve a változásnak. A fizikai univerzum evolúciója a kozmikus bölcsesség-folyamat szakramentális kifejeződése, és a szépség a szakramentális jelzése az Isteni Ideállal való összhangjának. De emögött húzódik az Isteni Természet titokzatos *involúciója*, visszafejlődése, amely végső kifejeződését a halálalig való engedelmisségben találta meg – akár a Kereszthalálig. És mindkettő szükséges volt, mert az Isteni Szeretetnek teljesen meg kellett nyilvánulnia; mivel a dualitás a megnyilvánulás lényegi eleme. Ez a negyedik a Hét Nagy Misztérium közül, a „Születés és Halál Misztériuma.” Valahogy kényelmetlenül érzem magam, ahogy ezzel foglalkozom, mert egyfelől semmi nem áll távolabb tőlem, mint hogy profanizáljam a magasabb misztériumokat, ugyanakkor abszolúte szükséges kijavítani bizonyos hamis nézeteket Isten és az ember viszonyát illetően, melyekért Blavatsky asszony tanításai felelősek. Például, majdnem mindenki, aki elfogadja a Teozófiai Társaság kozmogóniáját, kialakította a hat Glóbusz képzetét, a többé vagy kevésbé gáz-halmazállapotok képzetét a Föld társ-planétáiról, melyek a Nap körül keringenek, ugyanolyan módon, mint a látható bolygók, sok-sok mérföld távolságban a Naptól és egymástól. Mármint ez teljesen téves. Nem létezik glóbusz, amely megfelelne ennek a leírásnak, legalábbis, mint aminek bármilyen kapcsolata van a Földdel. A tény az, hogy a hét planétát a Földtől és egymástól nem mérföldek választják el, hanem a sejtközi állomány. A legmagasabb természetű tudat, vagyis a kozmikus képzetalkotás szempontjából tekintve egy látható bolygó – például a Földünk – a hét fázisban megnyilatkozó Isteni Eszme negyedik fázisának, vagyis az ásványi birodalomnak a konkrét kifejeződése. Ez potenciálisan magába foglalja a három magasabb birodalmat – így ezek ezzel összefüggésben a kristályosodás saját molekuláris törvénye alatt nyilvánulnak meg. De az erők, melyek összetartják a „c” glóbuszt, vagyis az archetipikus formák világát, sokkal gyengébbek, mint ezen a Földön, mivel az *ásványiség eszméje* úgyszólván csak a harmadik fázisába érkezett. A növények, állatok és az ember ekkor csupán éteri formában léteztek. Hasonlóképpen az „e” glóbuszon, amely az ötödik „rundban” **[iv.]** az Isteni Idea ötödik fázisának kifejeződése, az ásványi birodalom belép a *pralaya* periódusába, és a kristályosodás törvénye átadja a helyét a kiválasztás élettörvényének, amikor az ember ötödszörre jön létre. Mivel a „d” glóbuszon az ásványiség ideája a tudat negyedik síkján, vagyis a jelenség-térben nyilatkozik meg, ugyanígy a növényiség ideája ugyanezt a fejlődést az „e” glóbuszon éri el, az ötödik „rundban”. Más szavakkal, az ember ekkor lép abba a periódusba, amelyben a szolidaritás felismerése, vagy amit „általános emberinek” nevezünk, nem a test és vér közösségétől függ majd, hanem az *akarat* közösségétől. Az ember a tudatnak egy legmagasabb síkján fog létezni, melyben nem lesz helye az illúciónak, hogy az egyéni jó bármely módon elkülönülhet az általános jótól. Az ember saját lényé törvényének lesz alávetve, amit a *növényiség eszméjének* neveztem, vagyis az organikus élet törvényének, ahogy a jelenlegi világban az ásványi ideának volt alávetve, vagyis a kémiai affinitás törvényének, amely jelenleg az egymáshoz fűződő kötelékeket alkotja – a „közös testet és vért.” És ez az akaratközösség, mely az emberben az ötödik princípium tökéletes kifejlődésével jön létre, elhozza az ember megtestesülését (incorporation) a kozmosz hatodik princípiumába (Maha Buddhí), vagyis a Krisztus-princípiumba **[v.]**. Szt. Pál szavai, „Nem én, hanem Krisztus bennem” [Gal. 2,20.], a mentális aktivitás legmagasabb formáját fejezik ki, vagyis az Isteni Értelmet **[vi.]**, mely az emberi értelmén keresztül nyilatkozik meg.**43**

Ez a kitérő azért volt szükséges, hogy megértsük a hamis nézetet, miszerint bármilyen törés lenne az emberi fejlődés folyamatosságában, mint amilyen egy „utazás egy másik bolygóra”. Amikor az ember befejezi a fejlődését ezen a földön, nem repül ki a bolygóközi térbe, mint Mr. Sinnett sugallja az „Ezoterikus buddhizmusban”, hogy az „e” glóbuszra érkezzen. Kinövekszik a

„d” glóbuszból az „e” glóbuszba, ugyanúgy, ahogy kinövekedett az archetipikus világból a mai formájába. Valóban helyesebb azt mondani, hogy a föld hagyja el az embert, mint hogy az ember a földet; mert amikor az Isteni Idea elérte az ötödik fázisát, a negyedik megszűnik manifesztálódni, és az ötödik „rund” kezdete az „elsötétülés” első fázisa lesz, vagyis a „d” glóbusz „planetáris pralayá”-ja.

Az emberi lét ideájával az a helyzet a földön, hogy ez csupán az alsóbb természetének vagy az illúzió világának a figyelembevételére korlátozódik. A ’magasabb’ és ’alacsonyabb’ kifejezéseknek nincs *valódi* (azaz örök) jelentősége. A kettős örvény egy időbeli megnyilatkozás az illúzió síkján, és a ciklikus elhajlás eredménye, mely a szellem síkján játszódik le.

Ennek az alapvető tévedésnek a tisztázása után, nézzük az ember teremtéséről és kiűzetéséről szóló beszámoló igazi jelentését, mely a Genézis könyvében olyan drámai allegória alakjában jelenik meg, hogy ezt tudatlanságból a tények szószerinti előadásának tekintették, ami katasztrofális hatással volt mind a vallásra, mind a moralításra. Még ott is, ahol az allegorikus jelleg felismerhető, szörnyen félremagyarázták. A tiltott gyümölcs története az emberi értelem fejlődésének parabolája, és, hacsak nem akarjuk azt bizonygatni, hogy az értelem önmagában rossz dolog, jól tennénk, ha eltávolítanánk a lelkünkől minden költői képzelgést, melyben a „Kiűzetés” vagy „Bukás” úgy jelenik meg, mint a bűn büntetése, és az egész történetet egy teljesen más fényben kell látnunk. Általában nem tudják, hogy a Genézis első és második fejezetében leírt események között van egy hatalmas időtávolság: az elohisztikus Sabbath, vagyis az emanációk visszatérése a megnyilvánulatlan látencia passzív állapotába [vii.], melyeket magába fogad a Logosz a periódusuk befejezésekor. A második fejezet Jahve-Elohim, a forma Urának és az éjszaka uralkodójának periódusával kezdődik, amely *megelőzte* a jelenlegi elohisztikus nappalt, mely fölött az Igazságosság Napja uralkodik. Egy elohisztikus nappal megfelel annak, amit a teozófusok „rundnak” hívnak, és ez a negyedik az új sorozatban. Ezért Jahve az Isteni Szeretet tükröződése volt az illúzió síkján. Ő volt az, aki *alkotta* az embert a föld porából és belé lehelte a „Nefes”-t, vagy „élő (állati) lelket”. A szándéka ezzel kettős volt: 1.) hogy a születő személyiséget egyensúlyban tartsa és megóvja attól, hogy elnyelje a Nyolcadik Szféra, és 2.) hogy előkészítse az ember uralmát a természet alsóbb birodalmai fölött, s rajta keresztül az univerzum addig fejlődhessen, hogy az Isteni Szeretet tökéletes kifejeződése legyen. Ezt jobban megértjük, ha elkerüljük azt a hibát, hogy időben összekapcsoljuk a Genézis első és második fejezetét. Mert az első fejezet felöleli a teljes kozmikus manvantárát – az Isten-Eszmét, az Abszolút régiójában történt legelső elkülönülésétől kezdve a legteljesebb időbeli kiterjedéséig, vagyis a Hatodik Napig, amikor Isten „látta, hogy minden, amit teremtett, nagyon jó”, pontosabban a „legjobb” (1.Móz. 1,31). A Genézis első fejezete a kozmosz múltjának, jelenének és jövőjének története a szellem síkján, mely azután kiterjed az objektivitásba, és ez a kiterjedés a szellemi valóság *tükröződése*. Így a második fejezetben fordított sorrendet találunk. Jahve úgy jelenik meg, hogy először Ádámot formálja meg, azután az állatvilágot, majd megmutatja neki az állatokat, hogy „lássa, minek nevezi el őket” (v. 19), s végül a nemi princípium fejlődik az objektivitásig (az első fejezetben ezt szimbolizálja a felső és alsó vizek elválasztása). Ez az emberiség harmadik „rundja”, vagy a harmadik elohisztikus nappal, az *egyik* nézőpontból, de ez megfelel a kisebb ciklusnak is a planetáris manvantárában, másképp a Harmadik Főkorszaknak, amely ennek mikrokozmosz másolata, mert az emberiség ennek a „rundnak” az első három főkorszakában megismétli a folyamatot, melyen keresztülment az első három „rundban”. [viii.]

Már mondtam, hogy a korábbi ciklus (az Isteni Bölcsesség ciklusa) előrehaladott entitásai a fejlődésüket az új periódusban fejezték be, a gyorsítás törvénye alatt, monádokban inkarnálódva [ix.], akik befogadták az élet leheletét (vagy „állati lelket”) Jahve Elohimtől, a Forma Urától s az Isteni Szeretet e fázisának képviselőjétől, amely, lévén a negyedik a sorozatban, a lassítás törvényének volt alávetve. Ezeket a Monádokat Indiában Hét Pitri-nek nevezik, vagy Megvilágosodottaknak, akik az emberi bölcsesség urai [x.]. Noha ezek a Sötétség Hatalmainak

megtestesülései voltak, sértő lenne gonosznak nevezni őket, mert nekik köszönheti az ember a beszédet és az értelem erejét. A hatodik princípiumuk ereje által, amelyet a saját kozmikus manvantárjukban fejlesztettek ki, abban a helyzetben voltak, hogy ellenőrizzék az ötödik princípiumot az új feltételek között, és felébresztették az értelem alvó képességét a maguk közé fogadott testvéreikben.

Mármost, az első materiális faj [xi.] az igazi értelemben vett első *emberek* voltak, mert, noha az éteri fajok, akik megelőzték őket, már kifejlesztették az akaratot, a szellemi erők (melyek örvényszerűen megnyilatkozva lefelé, a tudat következő vagy emberi síkja felé a közvetlen vagy ható okai voltak az emberi akaratnak) a Kondicionálatlan Ok kisugárzásai voltak, az Isteni Akaraté. Az ember pusztá képe vagy tükröződése volt Istennek, és akarata illúzió volt, árnyéka az Isteni Akaratnak, mely a Májába vetült. Az emberi személyiség úgyszólván nem *született* meg a negyedik „rundig”, nem vált külön a szüleitől, az Elohim életétől. Az embernek, hogy független létező legyen, önközpontúnak kell lennie, vagyis szabadon kell végrehajtania saját cselekedeteit, és nyilvánvaló, hogy ez nem lehetséges, ha az értelmének fejlődése ugyanazokon a vonalakon halad. Ezért volt szükséges az újjárendezés, mely által a személyisége, vagyis az ötödik princípium maga vált ellenőrző impulzussá. A szabad akarat titka, igazság szerint, az emberi személyiség titka, és ennek forrása, mint láttuk, az Isteni Szeretetben van, amely egy tárgyat igényel, hogy megnyilatkozhassék. Csupán képzeljük, hogy az akarat, mint a személyiség dinamikus hatása, objektíven nyilvánul meg. Önmagában nem létezik, mert se nem alany, se nem tárgy, hanem egy középső kategória, amelyet szükségessé tettek a gondolkodás törvényei. Minden véges személyiségben az akarat a gravitációs középpont – egy matematikai pont. Istenben, a Végtelen Személyiségben nincs középpont, vagyis inkább a középpont mindenütt van, mert Őbenne szubjektív és objektív Egy, és a megnyilatkozásban mindkettő magába foglal mindent, ami van. Ezért könnyű belátni, hogy az akarat kivetüléséhez a *Májá*-ban társulnia kell egy *máyászerű* személyiség kivetülésének, azért, hogy manifesztálódjon, vagyis megjelenjen az objektív oldalon. A középpontot el kellett helyezni; innen a látszólagos szembenállás az ember akarata és az Isteni Akarat között. Mivel Isten Akarata a középpont, amelyből az erő kisugárzik, áthaladva azután a tudat minden síkján, ez a látszólagos ellentét eltűnik, amikor az ember személyisége vagy ötödik princípiuma elég fejlett lesz ahhoz, hogy megszerezze a teljes ellenőrzést az erők fölött, melyek az objektivitásba vetették alsóbb princípiumait, és ami a kettős örvény rendellenességét eredményezte – egy anomáliát, mivel centruma a negyedik vagy illuzórikus princípiumban van, megfelelően az Isten-Eszme rá vonatkozó negyedik, vagy *máyászerű* fázisának.

Vizsgálódásaink eddig a pontig vezettek bennünket; megállapítottuk, hogy az ember, amint jelenleg felépül, két örvény eredője, melyek dinamikusan nyilatkoznak meg az illúzió síkján, és eredetileg két külön irányú áramlatban mozogtak: az egyik az Isteni Szereteté, a másik pedig az Isteni Bölcsességé; ez találkozott az emberi tudat síkjával, beleolvadt egy objektív személyiségbe, mely tökéletlen, mivel az Isteni Személyiség tükröződése, amennyiben középpontja a májába helyeződött. Ez a tökéletlenség a közeg zavarosságának köszönhető, melyen keresztül megnyilvánul, és a két örvény hatásának időleges eredménye, ahogy a fény tükröződése megkettőződik a vízen, amikor a felszínt megzavarják.

Felmerülhet egy ellenvetés ezzel az illusztrációval kapcsolatban. Miért kellene a „*májá*” kifejezést alkalmazni a makrokozmosz fejlődési sorozatának negyedik fázisára, amikor ugyanezt lehet állítani az egész sorozatról? A válasz a szó etimológiájában rejlik. Ez a „maha-aya” összesűrítése. „Ya” azt jelenti ’lenni’, „a” a fosztóképző, és „maha” ’nagy’. Ezért „Maya” azt jelenti: „A Nagy Nincs,” „A Nagy Nem-Létező”. De a „nagy” kifejezés relatív, és az objektív univerzumra vonatkozik a tudat mindegyik síkján. Ezért a májáról annak *negyedik fokán* beszélhetünk, mely a forma univerzuma, vagyis mindaz, ami a háromdimenziós térhez tartozik és alá van vetve az időnek. Ebben az értelemben használom a szót a jelenlegi illusztrációban.

Bár egy metafizikai nézőpontból tekinthetjük az objektív univerzumot májaszerűnek, számunkra mégis valódi létezéssel bír, amennyiben mi, emberi személyiségek a vonzási szféráján belül vagyunk. Az első lépést az univerzum igazi jellegének, mint lényegileg illuzórikusnak a felismerése felé akkor tesszük meg, amikor az ember megfelelően kifejllesztette ötödik princípiumát, hogy túljusson ezen a vonzáson – más szavakkal, amikor alsóbb természetének centrifugális erejét aláveti a magasabb természete centripetális erejének. Jelenleg ezek az erők voltaképpen *egyensúlyban* vannak, noha összehasonlítva az egyes embereket megfigyelhetünk némi túlsúlyt az egyik vagy a másik irányban. Amikor a centripetális túlsúly nagyobb, az egyént álmodozónak, rajongónak vagy veszélyes fanatikusnak tekinti a többség. Amikor, másfelől, az állati természet nincs megfelelő kontrol alatt, az emberállatot ketrecbe kell zárni a társadalom érdekében.⁴⁴ Amíg az isteni tükröződés helyre nem áll abból a megrázkódtatásból, amit a két örvény hatása hoz létre a közegében, az embernek folytatnia kell megnyilvánulását kettős örvényként, egy saját középponttal. De könnyű belátni, hogy ez az állapot nem lehet más, mint átmeneti. A gyorsítás törvénye, amely képessé teszi a Sötétség Hatalmait, hogy sikeresen keresztezzék az Isteni Szeretet megnyilatkozását az illúzió síkján, azáltal, hogy szembhelyezik ezzel a saját gyorsabb örvényüket, szükségképp át kell adja helyét a lassítás törvényének, ami új formát vet az objektivitásba. Kimerítve magát a centrifugális impulzusban, amely létrehozta a Nyolcadik Szférát, és az ásványi birodalomban az oka volt annak, hogy a Hold a Föld szatellitje lett,⁴⁵ az örvény tendenciája az, hogy visszatérjen a látencia passzív állapotába, amely tendencia *dinamikusan* nyilatkozik meg a Nyolcadik Szféra vonzásában. Másfelől a Dhyanik a Világosság Elohimjaiból kiindulva, akik a lassítás ciklikus törvénye alatt szálltak le az anyagba, közvetlenül ezután elkezdtek felemelkedni. Azután a gyorsítás törvénye felerősödött, és attól az időtől kezdve, hogy a Negyedik Főkorszak elérte fejlődésének csúcspontját, elég erős volt ahhoz, hogy sikeresen ellenálljon a Nyolcadik Szféra vonzásának, és megóvta a kettős örvényt, hogy elnyelődjön benne. Ez az „Ezoterikus buddhizmus”-ban említett kataklizmák törvényének egyik aspektusa, amely kataklizmák olyan periodikusak, mint az inga-lengés. Ezek minden Főkorszak végén bekövetkeznek, mivel az egymást követő Fejedelemségek (vagy korszak-angyalok) ekkor a fejlődésük legelső fokán vannak s a kis ciklusuk felét befejezik. Bizonyos időkben a leggyengébb a centripetális ellenállás a Nyolcadik Szféra vonzásával szemben. Ezek a periódusok egybeesnek a napéjegylenlőségek kozmikus precessziójával, melyek közül a legutóbbi az északi félteke jégkorszakának végén volt, és fennmaradt minden nép hagyományában, mint az egyetemes vízözön emléke. Az előző kataklizmával, mely a Harmadik Főkorszak idején történt, a továbbiakban foglalkozunk. A teológusok ezt úgy nevezik, hogy „Kiűzetés”, az okkultisták pedig: „Alászállás az Anyagba”. A Genézis könyvében a Paradicsomból (nyugalomból vagy szellemi egyensúlyból) való kiűzetés képeiben jelenik meg ez a kataklizma, és az átok, melyet a földön kimondtak, nem egy sértődött Istenség önkényes ítélete volt, hanem a megrázkódtatás természetes és elkerülhetetlen következménye, melyet az örvények hatása okozott s amely az élet minden alsóbb formáját a Nyolcadik Szféra vonzásába vetette, következésképpen a lunáris befolyások alá. Ez egybeesett a nemek kialakulásával; ezért gyakran nevezik a „Szaporodásba Zuhanásnak”, mivel a viselősség és vajúdás jelensége bensőségesen kapcsolódik a hold-fázisokhoz és követi a hold-ciklusokat. A fajok, melyek korábban kialakultak, s amelyeket Blavatsky asszony „lemuro-atlantisziaknak” nevez, más felépítésűek voltak, mint a későbbi ember, és egy olyan törvény révén reprodukálták magukat (szaporodtak), mely analóg azzal, ami a materializált formák létrejöttét kormányozza a „szellem-körben” – azzal a fontos különbséggel, hogy a forma állandó volt, vagy legalábbis tartós.

A szaporodásba való zuhanással az ember az „öröklés törvénye” alá került, és ez sok félrevezető tanításnak lett alapja az „eredendő bűnnel” kapcsolatban, mely a közkeletű magyarázat szerint egy szörnyű véték az Isteni Lény ellen. Ha az ember nem zuhant volna a szaporodásba, akkor nem teljesülhetett volna az Isteni Szándék vele kapcsolatban. Egyfelől a kettős örvényt elnyelte volna a Nyolcadik Szféra, másrészt a Világosság fejedelemségei beleárasztották volna a

saját szellemi esszenciájukat az emberbe, és ettől a gyorsítás törvénye alatt túl hamar fejlődött volna a materialitásból egy tiszta és független szellemi létezés állapotába. Egyik esetben az ember anyagi, másokban a szellemi személyisége pusztult volna el. De a Világosság fejedelemségei, az Isteni Bölcsesség tökéletes és áldott emanációi felismerték az Isteni Szeretet Szándékát mindenek felett és mindenek túl, amit a legmagasabb bölcsesség csak elérhet. Ez nem kevesebb volt, mint a test megváltása az áldozat révén, és e Misztérium előtt letették bölcsesség-koronáikat a Misztikus Bárány lábaihoz, és hódolattal elfátyolozták arcukat [Ján. Jel. 4,10.]. Megválthatták az emberi lelket, de nem válthatták meg az emberi testet. Így alárendelték magukat a ciklusuk törvényének, korszak-angyalok lettek s mindegyik periódus az Isteni Szeretet előrehaladó megnyilatkozása lett, melyben előkészítették tökéletes megnyilatkozásának útját az IGE TESTTÉ LETT-ben.

Mármost, a zsidó törvény periódusa, vagyis az, amelyet a Jahvéből, a forma urából kialakuló fejedelemségek uraltak, lényegében a *szaporodás* [törvényének] periódusa volt. Ennek célja az emberiség konszolidációja volt azon kölcsönösségi viszony alapján, amelyet „természetes vonzásnak” nevezünk, annak érdekében, hogy ezáltal az ember felemelkedjen az Isten-Atyaság megértéséhez. Így az emberi faj szolidaritása megalálta a természetes kifejeződését az érzésségi közösségben, amelyben felismerjük a lényegi testvériségünket, és az öröklött tendenciák törvényében, mely által a kettős örvény egyensúlya megmaradt. E törvénnyel szemben a Sötétség fejedelemségei, Lucifer vezetésével a legerőteljesebb támadást intézték, de, mint látni fogjuk, csupán részleges sikerrel. Általában azt feltételezik, hogy a Sátán a spiritualitás ellensége az emberben; hogy öröme leli az ember romlásában, és ördögi (?) elégedettséggel tekint az ember alsóbb természetének fejlődésére s ennek minden gonosz következményére. Ennek a középkori babonának a széleskörű, majdnem egyetemes elterjedtsége szükségessé teszi, hogy fellépjünk e torz elképzelés ellen. Mert ez olyan, mintha azt mondanánk, hogy Napóleonnak az volt a célja, hogy annyi francia katonát megöljön, amennyit csak lehet. De Napóleonnak azt beszélik, hogy keservesen sírt, amikor az austerlitz-i, győztes csatája után végiglovagolt a harcmezőn, és látta a halottakat és a haldoklókat – és valószínűleg sokkal közelebb lenne az igazsághoz, ha azt mondjuk, hogy az emberiség romlása és szenvedése, melyért Isten ellensége a felelős, nem okoz neki semmilyen kielégülést, és a kudarc érzésével tölti el, ami elmélyíti kétségbeesését a végső győzelmével kapcsolatban.

Vizsgáljuk meg ezt az „ördögi” megtévesztést a kinyilatkoztatás és a józan ész fényében. Hogyan lelheti bármilyen értelmes lény az élvezetét az önmagáért való gonoszban? Egy ilyen élvezet az értelem tagadása, és az ehhez legközelebbi fogalom a mániás gyilkosé. Közismert, hogy a Sátán nem csupán értelmes lény, hanem egy sokkal magasabb rendű intelligencia, mint amilyen az ember. Ezért azt feltételezni, hogy a fő jellemzője az örült kegyetlenség, bizonyosan képtelenség [vö. Ján. 8,44]. Anélkül, hogy erőltetnénk az analógiát: ha kénytelenek lennénk választani Napoleon és egy sorozatgyilkos között, hogy melyikük az evilág bitorló Fejedelmének a képviselője, senki sem habozna, aki csak egy kicsit is elgondolkozik, azok sem, akik szerint az utóbbi egy „démon, emberi alakban.”

Mit találunk, ha a kinyilatkoztatáshoz fordulunk? Szt. Péter helyesen hasonlítja össze egy „üvöltő oroszlánnyal, aki keresi, kit nyeljen el”, más szavakkal azt, akinek a természetét magába *olvashatja*. A „hazugságok” vagy illúziók „atyjának” is nevezi, mert az emberi személyiség az ő közbenjárása révén került a *mágya* uralma alá. Máshol mindenütt a teljesen hideg intellektus szimbóluma. Jób könyvében, mely a legrégebbi fennmaradt drámai allegória, úgy jelenik meg, mint aki a cinikus kijelentést teszi, hogy a szeretet az önzés egy formája, és elképzelhetjük, mennyire csodálkozhatott Jób szavain: „Ímé, Ő megöl engem, mégis bízom Őbenne” [Jób 13,15.]. A Genézis könyvének allegóriájában kígyó – ami mindenütt a bölcsesség szimbóluma –, és a tiltott gyümölcs megevésének közvetlen következménye a *megvilágosodás* volt [Vö. Mt. 10,16.]. Ő valójában Lucifer, a fényhozó, és az ember neki köszönheti az értelmi megkülönböztetés képességét, vagyis a jó és rossz tudását az illuzórikus feltételek között. **46** Ő a kozmosz ötödik vagy

intellektuális princípiumának megnyilvánulása az *időben*, és e korlát miatt képtelen bármilyen magasabb jót felfogni a bölcsességnél. Azonban körültekintőnek kell lennünk, hogy megkülönböztessük a hét kozmikus princípiumot és mikrokozmosz megnyilvánulásait, melyek mindegyike egy teljes alsorozat.

Így Lucifer egy teljesen fejlett hétrétű lény, az univerzum vagy a kozmikus képzetalkotás ötödik princípiumának képviselője, és arra törekszik, hogy elérje a mindenhatóságot a negyedik princípium (*maha maya*) ellenőrzése révén. Mármint ez nem szellemi fejlődés vagy élet, ahogy első pillantásra látszik, hanem involúció, *visszafejlődés*, vagyis a halál szellemi princípiuma. Ezt rendkívül nehéz elmagyarázni, de emlékeztetni kell, hogy a fejlődés előrehaladás az *időben*, és a máyában való tükröződése egy szellemi valóságnak, amely nincs feltételekhez kötve. Lucifer nem maga az ötödik kozmikus princípium, hanem ennek időbeli kibomlása. Ő az ötödik emberi princípium magva, és a csírázás egy involúciós folyamat a mag szempontjából (*ha* a gabonamag, mely a földre esik, *nem hal el*, nem hoz gyümölcsöt) [Ján. 12,24.], ugyanakkor fejlődés a születő növény szempontjából. Ez a felfogás teljesen összhangban van az eredeti helyzetünkkel, miszerint a gonosznak nincs valódi (azaz örök) léte, hanem egy tökéletlen vagy alsóbb jóság.

Mi volt akkor a terv, amelyet a gonosz létrehozója ezen a bolygón végre akar hajtani? Ez nem kevesebb volt, mint az ember felemelése a saját szintjére, azért, hogy rajta keresztül a kozmosz a tiszta intellektus kifejeződése lehessen. Ez volt a magasztos, ideális célja a világosság fiának, de bukásra volt ítélve. Mert egy még nagyobb dicsőség volt fenntartva az ember számára. Arra szánták, hogy az Isteni Természet részévé válva az univerzum rajta keresztül a Szeretet tökéletes kifejeződése legyen, vagyis maga Isten. Így a fényhozó szembetalálta magát a tehetetlenségi erő (inertia) törvényével, amely elég erőteljes volt, hogy ellenálljon még az ő hatalmas akaratának is. Fáradozásai Sziszifuszéhoz hasonlóak. Miután egyesítette sorsát az emberrel, a jövője az ember intellektuális fejlődésétől függ, és ez alá van vetve egy ciklikus és szub-ciklikus apály-dagály áramlásnak, következésképpen a gyorsítás és lassítás periodikus törvényének. Ez megghiúsítja a legnagyobb erőfeszítéseit, és ennek oka a különös oszcilláció a szellemi bölcsesség pozitív és negatív pólusai között, amely a máyában tükröződve a jó és rossz konfliktusa. De ez az antagonizmus szükséges az Isteni Természet tökéletes kinyilatkoztatásához, más szavakkal a Szeretet mindenhatóságához. Az, hogy Isten a Szeretet, nem egy keleti metafora, hanem egy teljesen szó szerint veendő kijelentés, amely a kulcsot tartalmazza minden misztériumhoz. A gonosz létezése, mint gyakran mondják, bizonyíték, hogy Isten jósága vagy hatalma korlátozott. Mi nem kényszerítjük magunkat egyik választására sem. A gonosz létezése annak bizonyítéka, hogy Isten nem Akarat vagy Bölcsesség, hanem Szeretet. Ha Isten mindenhatósága megmutatkozott volna az Akaratában, nem lehetne szabadság, következésképpen személyiség sem a teremtmény számára. Ha a bölcsesség volna a legmagasabb jó, akkor örökké egy mérhetetlen szakadék választaná el a teremtményt a Teremtőtől – mert a legmagasabb szellemi állapot egy létforma, amely szükségképp kizárna minden alsóbb formát, mely az Úrtól, *minden* élet Adományozójától ered.⁴⁷

De Isten azt választotta, hogy Szeretetéként nyilatkoztassa meg magát, ezért a szabadság szükséges az ember számára, hogy válasszon jó és rossz között, mert ha nem lenne szabad, képtelen lenne viszonyozni a szeretetet.

Itt azonban találkozunk egy nehézséggel. Minden anyagi hatás eredete a szellemi okokban van, és láttuk, hogy az anyagi síkon a pozitív rossz a szellemi síkon létrejött ciklikus elhajlás eredménye, következésképp a két örvényáramlat tendenciájának hatása, amely zavart okoz a közegben, melyen keresztül az emberi tudat objektíven megnyilatkozik. Így az ötödik princípium, vagyis az emberi személyiség székhelye alá van vetve a vonzás periodikusan ciklikus és szubciklikus törvényének a negyedik princípium, vagy a „vágy-test” irányában, amelyet a saját tökéletlen fejlődésének köszönhetően képtelen teljesen kontrollálni. De felmerül a kérdés – ha ez

a vonzás az alsóbb természet vagy „vágy-test” felé a szenvedés és halál oka, nem kellene-e úgy tekinteni, mint ami önmagában egy gonosz állapot? Semmiképpen; mert ez örömet és életet is létrehoz, amelyeket csak szembenállásaikban ismerhetünk meg, másodsorban pedig az öröm és fájdalom csupán véges velejárói a jó és rossz örök princípiumainak. A kettős örvényben a tehetetlenségnek (inertia) e törvénye ellen lázad Isten ellenfele és az ember. Hiába próbálja meg elválasztani az ötödik princípiumot a vágy-testtől, és beolvasztani azt a kozmosz ötödik princípiumába, melyhez ő maga tartozik. A szaporodásba való bukás megőrizte az egyensúlyt a negyedik és a nyolcadik szféra között, és az ember intellektuális fejlődésének szabályos, ciklikus útját. Ez a gravitáció emberi törvénye, és megfelel a centripetális erőnek, amely által a bolygó (föld) alávétettségben tartja a szatellitjét (a holdat). Ezt két szempontból tekinthetjük: mint az „eredendő bűn” okát, és az Isteni Szeretet hatását.

Mármost, az eredendő bűn, mint mondtam, sem nem több, sem nem kevesebb, mint az „öröklés törvénye”. Azonban akárhogy idegenkedünk ettől, a tény megmarad, hogy az embernek van egy állati természete, szenvedélyekkel, ösztönökkel, amely a lény egyik oldalán az állatokhoz köti, s ami elpusztul. Annak is tudatában van az ember, hogy egy rendellenes helyzetet foglal el az univerzumban, mert miközben az érzéki örömek teljes kielégülést nyújtanak az állati teremtményeknek, ezek sosem jelentenek boldogságot számára, bárhogya is tisztítsa meg azokat. Ugyanakkor ezek akadályt jelentenek magasabb természete fejlődése számára, mert egyszerűen intellektuális szempontból elviselhetetlenül kényelmetlenek. A tudásvágyat folytonosan többé-kevésbé csábító kísértések tartják vissza, arra kényszerítik az embert, hogy elhagyja az utat, mely annyira tövises, és ehelyett „élvezze az életet, amíg teheti”, miközben a távolban a halál horizontja vibrál előtte.

Amíg tudatában vagyunk az élet *értelmének*, mindig előtolakszik a kérdés, hogy vajon egyáltalán érdemes-e élni. Mármost, minden vallás ennek a problémának a megoldásával foglalkozik, és egy nép vagy rassz vallása jól mutatja az intellektuális vagy szellemi fejlettségét. Bárhol uralkodóvá válik egy tisztán árja, vagy tisztán szemita típus, mindkettő erős hajlamot mutat a hanyatlásra. Az előbbi egyik példáját meg lehet figyelni Indiában, ahol az intellektuális elem a legdurvább babonává és természetimádattá alacsonyodott, az utóbbit pedig a mohamedán országokban, ahol a szellemi monoteisztikus elem a legdurvább antropomorfizmussá vált. És a keresztény országokban, ahol mindkét elem túlságosan eluralkodott, és elborította vagy megrontotta a katolikus hitet, itt egyfelől burjánzanak az ájtatos együgyűségek, másfelől a protestantizmus különösen visszataszító formája, amely az igazi szellemiség halála. Minden hamis vagy hiányos vallási rendszer nemezise, végzete, hogy legfeltűnőbb módon abban vallanak kudarcot, aminek érdekében megalapították – az emberiség felemelésében, és ennek oka az, hogy mindegyikük azon az alapvetően hibás tételen alapul, hogy a test nem a szolgája, hanem az *ellensége* a léleknek. Ennek a tévedésnek a forrása azon tény nem-ismerése, hogy az ember nem magáért teremtetett, hanem Isten dicsőségéért, és az a dolgunk, hogy megtaláljuk az igazi eredetünket.

Most elérkeztünk arra a pontra, ahonnan előítélet nélkül tekinthetünk a szellemi antagonizmusra, a Gonosz Eredetére. Ez egy negatív princípium. Az abszolút gonosz semmi, az abszolút jó Isten, vagyis a Szeretet. Mindez többé-kevésbé jó a nem-léthez képest, és többé-kevésbé rossz Istenhez képest; Lucifer szellemi tevékenysége pedig egy alsóbb jó-jellegűnek a konfliktusa egy magasabb jóval. Ennek megértéséhez meg kell fontolnunk két jelentős tény: 1.) hogy az akarati elem, mely lényeges a konfliktus eszméjéhez s az emberi tudat síkján Ok-természetű, a szellemi tudat síkján Hatás-természetű. Más szavakkal, ahol az egyik végződik, ott kezdődik a másik. És 2.) emlékeznünk kell, hogy az Angyalok Bukása a mennyei bölcsességből a földibe való bukás volt. Ez szellemi halál volt, és ahogy a halált mindig születés követi, a bukásuk az intelligencia újjászületése volt az emberi tudat síkján. Az anyagi aktivitás minden formája a szellemi síkon ered, és a szellemi aktivitás minden formáját fel lehet osztani szintetikusra vagy

konstruktívra (építő), és analitikusra vagy destruktívra (romboló). Mindkettőnek helye van az univerzum ökonómiájában, és önmagukban egyik sem jó vagy rossz, magas vagy alacsony.

Mármost, Jahve szellemi aktivitásai szintetikusak vagy alakítóak. Periódusa (Jehova-Michael periódusa) az időbeli összekapcsolását jelenti a természeti Atya- és Anya-princípiumnak, és az Ige testté lett megnyilatkozásában tetőzött. Ő a „Sabaoth Ura”, vagyis a Világosság Dhyani-Kohanikus seregeié, akik a ciklusuk alászálló ívéen vannak, és afelett uralkodnak, amit „természeti erőknék” neveznek. Mivel individuálisan akaratnélküliek, így ezek képviselik együttesen az Isteni Akaratot, és különböző működésük harmóniája alkotja az Isteni Gondviselést. Ezeknek a seregeknek a vezére Michael (héb. „ki olyan, mint Isten”), aki a Jelenések könyvében legyőzi a Sárkányt, a bölcsesség ősi szimbólumát, és kiveti a mennyből, nem egy mítikus pokolba, hanem a *földre*, és vele együtt az angyalait is. Ettől kezdve „helyük nem találtatik a mennyben” [Ján. Jel. 12,8.], és a világosság angyalaiból a sötétség angyalai lesznek, akik a Májában bolyonganak – a nagy mélységben vagy a feneketlen pokolban. A bennük lévő világosság az ember tulajdona lett. Ez felemelte az embert, hogy pusztá automatából értelmes teremtmény legyen, képessé válva arra, hogy viszonzza az Isteni Szeretetet, és értelmes együttműködést alakítson ki az őt érintő Isteni Szándékkal.

Így látható, hogy az Angyalok „Bukását” érvénytelenítették az ember érdekében, s noha valóban mondható, hogy ez a gonosz *eredete*, de ez nem gonosz *önmagában*, hanem egy nagy terv része, mely által az ember a tapasztalás révén öntudatra ébredt és méltóvá vált a befogadásra (adoption, adaptation), részt vesz az Isteni Természetből, megnyilatkozhat benne a Szeretet Mindenhatósága.⁴⁸ Emlékezzünk, hogy a gonosz semmi, a környezethez való alkalmazkodás hiánya, s hogy Isten Szeretete a Lét/Lény (Being) környezete a tudat minden síkján. Mint Hegel rámutatott, a létet csak úgy foghatjuk fel, mint valamivé válást, s ezért van, hogy „az egész teremtés fohászkodik és nyög mostanáig” (a tökéletlenség gyötrelmei között – ami egy szükséges eleme az időbeli megnyilatkozásnak), „várva a fiúságot.” [Róm. 8,22-23.]

A „Bukás” története a Genezis könyvében egy konfliktus allegorikus bemutatása, amely a szellemi síkon ered s megjelenve a Májá kapuin keresztül, belép az emberi tudat síkjára, ahol létrejön a májaszerű szembenállás az emberi akarat és Isten Akarta között. A konfliktus szimbóluma a kettős örvény a kiegyensúlyozott középponttal a Negyedik és a Nyolcadik Szféra között, s így megérthetjük, hogy miközben a gonosz megjelenik az emberi akaratban, a szabadságot, amely közvetíti azt, valódi értelemben nem lehet az okának tekinteni [Vö. Ján. 8,31-32.]. Ezért jobb helyzetben vagyunk a konfliktus természetének megértésében, melynek megjelenése túlnyomórészt szabályozza az emberi tevékenység minden területét és az emberi történelem folyamatát, amennyiben ez minden egyénnek biztosítja azt az akaratszabadságot, mely képessé teszi akár a világosság, akár a sötétség hatalmaival való együttműködésre, és kisebb-nagyobb mértékben felgyorsítja vagy lelassítja az Isteni Szándék teljesülését [xii.]. Ezért igazi értelemben azt mondhatjuk, hogy a Fejedelemségekkel és Hatalmasságokkal, evilág (αιων, aión) sötétségének Uraival, és a szellemi gonoszsággal a mennyei régióban küzdünk (Efez. 6,12), mert ezek csak az emberi akarat eszközei által és rajta keresztül nyilatkozhatnak meg az emberi tudat síkján.

Ezekből a tényekből az alábbi következtetések vonhatók le: 1.) az Angyalok Bukását nem a „lázadó akaratuk” okozta, hanem ez a lázadó akarat az emberé, s a tökéletlen kontrollból eredt, melyet az újonnan született intelligencia gyakorolt az alsóbb természete felett; és 2.) a szellemi feltételek, melyek között a magasabb és alacsonyabb természet külön-külön fejlődött, kölcsönösen antagonisztikusak voltak; az egyik a szintetikus vagy formáló aktivitásból merítette az életerejét a szellemi síkon, a másik pedig a megkülönböztető vagy analitikus szellemi aktivitásból.

Ezek után tekintsük át, milyen szerepet játszott az értelem az emberi aktivitás szétzilálásában, amely a gonosz oka a világban. Nem szabad elfelejteni, hogy az intellektuális képesség lényegében *analitikus*, és a *szintézis* ereje a hatodik princípiumhoz tartozik. És itt szükséges kijavítani egy tévedést, melybe számos teozófus beleesik. Magától értetődőnek tekintik, hogy az értelmi erő teljesen az ötödik princípiumhoz tartozik, mivel ez az emberi személyiség hordozója, amely különbözik az állattól. A félreértés valószínűleg a hét princípium teljesen materialisztikus felfogásából ered, ami az „Ezoterikus buddhizmusban” szerepel, mely mindegyiket külön tárgyalja, mintha független entitások lennének.⁴⁹ Mármint, noha igaz, hogy a *megkülönböztetés* ereje az ötödik princípiumban van, és így kisebb-nagyobb mértékben rendelkezik vele az állatvilág, melynek negyedik princípiuma vagy vágy-teste ezáltal van kontroll alatt – addig az *értelem* ereje, amely a különálló fogalmakat összekapcsolja, szintetizálja, a csíraállapotban lévő hatodik princípiumból ered. Ahogy az alacsonyabb állati lények pusztán automaták lennének a megkülönböztetés képessége nélkül, úgy az ember teljesen híjával lenne a felelősségnek Isten és embertársai irányában, ha képtelen lenne bizonyos mértékig szintetizálni, összekapcsolni a viszonyát velük.

Mármint, a hatodik princípium az emberben megfelel a kozmosz hatodik princípiumának, vagyis az Isteni Bölcsességnek, „Aki értünk, emberekért és a mi Üdvösségünkért” belépett a Májá nagy Mélységébe, az idő folyamatában megnyilatkozott Testben, és megszületett egy tiszta Szűztől. Azért nyilatkozott meg, hogy „lerombolja az Ördög műveit”, vagyis a Sötétség Eloháinak műveit, akik együttesen az ötödik kozmikus princípiumot alkotják, s akiknek időbeli kibomlása a Sátán, az Ellenség.

Anélkül, hogy belemennénk a további részletekbe, kialakíthatjuk az álláspontunkat egy átfogó elv alapján, hogy az Isteni Szeretettel, amely az emberi tudat minden síkján Életadóként és Fenntartóként működik, szembenállnak a visszafejlődési folyamatok, melyek egy lény szellemi aktivitásából erednek, aki korábban a Világosság Fia volt, de akit letaszítottak a Májá mélységébe.

Ezért a Sátán az anyagi síkon a betegség és a fizikai halál oka, az intellektuális síkon a hazugságé, a szellemi síkon pedig az önösségé, vagyis a Szeretet tagadásáé. Ennek ellenére Isten segítője, egész szembenállásával betöltve az Isteni Szándékot, mely nélkül a Szeretet mindenhatósága nem nyilatkozhatna meg. Számára a Szeretet emésztő tűz, és az Isteni Bölcsesség a sötétségtől való szörnyű rettegés. Ő és légiói az életükért harcolnak, és beássák magukat az emberi személyiségbe, mint egy erődbe, ahonnan a Szeretet, egyedül csak a Szeretet üzheti ki őket.

Láthatjuk ezért, hogy a Szeretet volt az, amely kiűzte az embert a Paradicsomból a földre, és létrehívta a szabad akaratot azáltal, hogy az ember negyedik princípiuma vagy vágy-teste a földhöz kapcsolódott egy kötelék által **[xiii.]**, amely elég erős volt, hogy kiegyensúlyozza a centrifugális hatást. Egészen addig az időig, amikor elkezdte kifejleszteni intelligenciáját, az ember akarati cselekvése teljesen automatikus volt, a saját energiái síkján úgyszólván egybeesett az eredeti örvény tengelyével. De az újonnan objektivizálódott kettős örvényben az alsóbb természetet meg kellett erősíteni, hogy ne nyelje el a Nyolcadik Szféra. Ezért a szabad akaratot az emberben úgy lehet meghatározni, mint egyensúlyi pontot az ötödik vagy intellektuális princípiuma, és a negyedik princípiuma vagy vágy-teste között. Az ember így felelős lénné vált, mivel a képességeit a Szeretet törvényéhez igazíthatta, amely őt életre hívta. Az Ember az Isteni Szeretet magva, amely megtermékenyítette a Májá nagy Mélységének, vagyis a *Nincs Illúziójának* méhét, az Isteni Szeretet által. Ez a misztériumok Misztériuma, amelynek a mélyére sosem hatol el a teremtmények bölcsessége, de amely megnyilatkozott (noha „tükör által”), amikor az Ige Testté Lett és közöttünk lakozott. Magára öltött egy testet, hogy megváltsa a mi testünket, beoltva a Sajátjával, hogy az univerzum az Isteni Szeretet tökéletes kifejeződése legyen.

A szakramentalizmus kérdését csupán röviden érintem. Ez annak az elvnek a megerősítése, hogy az anyag a szellem hordozója, és ennek felismerése intellektuálisan szükséges, ha bármilyen további fejlődést akarunk elérni a természeti rend megértése irányában. A Szentségek száma hét: Keresztelés (Baptism: bemerítkezés), Konfirmáció (Bérmálás), Eucharisztia (Oltáriszentség), Házasság, Bűnbánat (Gyónás), Papi Rend, és az Utolsó Kenet. Ezek a *fejlődési* megfelelői a hétrétű *visszafejlődési* szellemi energiának, amely a természeti rendben oka a Születés, Erő, Táplálkozás, Nemzés, Gyógyulás, Beszéd és Átalakítás jelenségének. Fordított értelemben ezek úgy viszonyulnak az ember alsóbb természetéhez, mint a Halál a Bűnhöz, a Gyengeség a Testhez, a Feloldódás a Magasabbban, Önfeladásban, Önsanyargatásban, Engedelmességben és Alkalmazkodásban. Ezért a keresztény Szentségek dinamikus hatásai (amennyiben használhatjuk ezt a kifejezést) *involucionárisak* az ember alsóbb természetét illetően, és *evolucionárisak* a magasabb természetét tekintve. Ha ezt az eszmét a kettős örvény szimbólumára alkalmazzuk, akkor felismerhetjük a Szentségekben a kitüntetett eszközöket, melyek által a szembenálló erők végül az igazi középpontjuk köré csoportosulhatnak – a személyiség (az ötödik vagy emberi princípium) köré, és a Nyolcadik Szféra vonzási ereje ezáltal megsemmisülhet. A szferoid örvények ekkor összevegyülnek és eggyé válnak, először egyetlen elliptikus szferoiddá, majd egy igazi szféraként, amely végtelen kiterjedésre képes.

A szakramentalizmus egy princípium megerősítését jelenti, amelynek a természetben mindenütt megvan az analógiája, ahol egy alacsonyabbrendű életet egy magasabbrendű követ. Mint F. D. Maurice rámutatott, „megerősítik, hogy Krisztus az Úr, s megerősítik, hogy az emberek *Óbenne* teremtetek – hogy ez a mi emberi fajunk összetartó ereje; hogy ezért az emberek minden próbálkozása, hogy külön egységekre bontsák magukat, ellentmondó és hiábavaló.”⁵⁰

Ezeknek az előadásoknak a végén lezárásképpen elmondhatom: a szándékom az volt, hogy anyagot nyújtsak ahhoz, hogy az igazi gnózt megkülönböztessék a „hamis nevű ismeret ellenvetéseitől.” Az agnoszticizmus, amely a modern gondolkodás sajátja, egy jelzés, hogy az idők megértek az igazságok befogadására, melyek húsz évvel ezelőtt mint a magok az útfélre estek volna. A tudatlanságból eredő rossz gyógyszere a tudás, de a gyógyszert nem lehet alkalmazni addig, amíg a tudatlanságot be nem ismerik. Amíg az embereket kielégíti a merev tekintély a vallásban, és tudományosnak tekintik a Megismerhetetlen nem-ismerését, más szóval, amíg az emberek jobban szeretik a sötétséget a világosságnál, addig semmit sem lehet tenni. De az utóbbi időkben tanúi vagyunk egy reagálásnak az agnoszticizmus részéről, és a gnoszticizmus újjáéledésének a legveszélyesebb formáiban. Ezért a legnagyobb jelentősége van annak, hogy megtanuljuk megkülönböztetni az igazságokat, melyek érvénnyel bírnak, a hazugságoktól, melyekkel az igazságokat ravaszul összekeverik.

A Szerző függeléke az első előadáshoz

Mióta ezek az előadások elhangzottak, megjelent egy kötet, „H. P. Blavatsky – Wachtmeister grófnő és mások visszaemlékezései” címmel. Azzal együtt, ami Blavatsky asszony pályafutásából ismert a Teozófiai Társaság megalakulása előtti időkből, ez a kötet jelentősen megerősíti a nézetet, hogy őt kihasználták különböző személyek, különböző időszakokban.

Az 57. oldalon például a grófnő elmondja, hogy látott egy „halvány írást egy albumban” 1851-es keltezéssel és Blavatsky asszony kezeírásával, amely a „Mesterrel” történt első találkozásáról szólt (eredetiben francia nyelven):

„Emlékezetes éjszaka: a telihold a Ramsgate-nél (Hyde Park, London) nyugodott le 1851. aug. 12-én – ekkor találkoztam álmomban a Mesterrel.”

Úgy tűnik ez volt az a „nagytermetű” hindu, akiről Wachtmeister grófnő hallotta, hogy ebben az évben néhány indiai herceg társaságában egy „fontos küldetésen” volt Angliában – valószínűleg a londoni világkiállításon. Hogy vajon ez „Kut Humi” volt-e, vagy a még titokzatosabb „Mahatma M-----” az „okkult világból” (utóbbit azóta sikerült azonosítani, mint Blavatsky asszony öreg dadájának, Maryának a névrokonát), nem tudjuk, de a kérdéses egyén „az együttműködését kérte egy munkában, amibe bele akart fogni”, és javasolta Blavatsky asszonynak a Teozófiai Társaság megalapítását. Azt mondta neki, hogy „három évet kellene töltenie Tibetben, hogy felkészüljön a fontos feladatra”, és így „H. P. Blavatsky úgy döntött, hogy elfogadja az ajánlatot, és rövidesen Londonból Indiába ment”, feltehetőleg azért, hogy beavassák az „Ősi Bölcsességvallás” misztériumaiba.

Mármost, ismeretes Olcott ezredes könyvéből (Emberek a másvilágról), hogy 1874-ben Blavatsky asszony „Mestere” (vagy kontroll-személye) kijelentette magáról, hogy egy vakmerő kalóz, John King „szelleme”, aki a 17. században élt, és a 19. században azzal mulattatta magát, hogy leveleket írt a „szellemi világból” (p. 455), és ellopta a kitüntetések Blavatsky apjának koporsójából (p. 355). Sőt maga Olcott ezredes volt az, aki először sugallta, hogy „John King” nem egy elhunyt kalóz volt, hanem egy „Rend” teremtménye, „amely, miközben láthatatlan közvetítőktől függött, a földön létezett az emberek között.” (p. 454) [i]

Röviddel ezt követően kellett megszületnie a „Kut Humi” káprázatnak, mert 1879-ben már leveleket „ír” Mr. Sinnettnek, és bevezeti az „Ezoterikus buddhizmus” alapelemeibe, amelyből hirtelen a Teozófiai Társaság keletkezett, és majdnem szakadást okozott a keleti és nyugati ágai között.

A „Háló-eset” (Kiddle incident) 1883 elején történt, és Blavatsky asszony ekkor teljesen szabadon nekifogott, hogy helyrehozza a szakadásokat, melyeket „Kut Humi” okozott. A „Visszaemlékezések” tartalmaz egy kivonatot (p. 114) az „Ösvényről” c. műből, amelyben két titokzatos utalás van a Titkos tanítás szerzőségével kapcsolatban. Nem nehéz olvasni a sorok között Dr. Hübbe Schleiden beszámolójában, hogy „Kut Humi” keze volt benne. De a tény, hogy Dr. Schleiden látta „a jól ismert kék színű Kut Humi kézírást” míg a Titkos tanítás készült, ez semmi esetre sem bizonyíték, hogy Blavatsky asszony a befolyása alatt volt. Minden spiritiszta tudja, hogy a kézírás identitása nem szükségképp jelenti a kontrollal való azonosságát. Az egész ügy nagyon rejtélyes, és nem valószínű, hogy maga Blavatsky asszony mindig különbséget tudott tenni aközött, ami eredeti volt, és amit diktáltak neki, még kevésbé, hogy vajon „John King” mennyire volt felelős az utóbbiért, s mennyire a „mahatmák”.

Amikor azonban tekintetbe vesszük, hogy a feltételek egyike, mely révén a „börtönből” való kiszabadulása teljesült, az volt, hogy a hindu „bal” testvérei, akik fel akarták őt használni, nem akadályoznak meg semmit, ami már megtörtént, megérthetjük, hogy a Háló-fiasco csupán a hatása volt annak, hogy Blavatsky asszonyt visszavetették az eredeti kontroll alá. Ő még hihetett az inspirációi tibeti forrásában, és ebből nem lehetett kijózanítani a kompromisszum feltételeinek köszönhetően, noha ez nagy bosszúságot kellett okozzon hindu barátainak. Így csak arra volt szüksége, hogy átkeresztelje „John King-et”, és címet adományozzon öreg dadája, Marya

„szellemének”, aki azután „Mahatma Morya” lett, ahogy a Smithből „Smythe”, amikor felbukkant a világban. Hogy mennyire volt felelős maga Blavatsky asszony ezért a megtévesztésért, vagy egyáltalán az volt-e, ezt nehéz megmondani, és a kérdés még tovább bonyolódik, ha számításba vesszük a duális személyiség nyilvánvaló jeleit, melyek jellemezték. Például „nem kell szellem” (vagy mahatma) ahhoz, hogy hirtelen meggondolja magát Würzburgban, Wachtmeister grófnő látogatásával kapcsolatban. Blavatsky asszony jobban kedvelte a szobáját az ő társaságánál, de mint „H.P.B.” nem cselekedhetett nélküle. A grófnő clairvoyant módon meglátott nála egy kéziratos albumot, és azonnal elkérte. De hagyjuk az összes ellene irányuló trükköt, akár tudatosak, akár tudattalanok voltak ezek, hagyjuk a szegény asszony történetét, és a harmadosztályú hajójegyeket, melyeket a „Visszaemlékezések” a 147. oldalon említ, és ne feledjük, hogy a Blavatsky asszonynak tulajdonított bűnöknél sokkal rosszabbakat is megbocsátottak már annak, akit, mint őt, „nagyon szerettek”. R.I.P. [ii.]

Jegyzetek

A szerző bevezetője

1 Ján. XVI. 13.

2 Apol. I. 46.

3 De princip. VI. 1.

4 Cont. Celsum, I. könyv, XXXII.

I. előadás

5 Ez egy különös állítás. Nem kezeskedhetek az igazsága fölül, és nem kockáztatom meg a találgatást sem a támadás természetével kapcsolatban, de valóban azt a gyanút ébreszti, hogy az amerikai testvériség a „bal” testvérisége volt, főként ha figyelembe vesszük a következményeket.

6 1893.

7 Ez a hatás 1894-ben még nem látszott.

II. előadás

8 Medical Review, 1844. júl., idézet a „Titkos tanítás”-ból.

9 „Titkos tanítás”, II., 623.

10 Ha szabad, a professzor iránti legnagyobb tisztelettel egy javítást ajánlunk, „elektromosság” helyett „polaritást”. Az egymást követő spirálokat, melyeket a lemniszkáta jellegű sorozatok képviselik, „Hét Tűz”-ként ismerték a középkori okkultisták, melyek közül az elektromosság az egyik. A polaritás azonban állandó tényező a teljes sorozatokban. Ez megmagyarázza a 14-es számot az elemcsoportoknál. Nagyon figyelemreméltó, ahogy a hetesség elve vezeti a modern tudomány kezét.

11 „Titkos Tanítás”.

III. előadás

12 Er sieht den Wald für Baumen nicht.

13 Strom. I, sec. 15.

14 Josephus mondja, hogy a szadduceusok elutasították az Ószövetség minden könyvét, kivéve a Pentateuchust (Tórát), de van bizonyos kétely ezzel kapcsolatban.

15 Az ember nem vált anyagivá a Harmadik Főkorszakig [Lemúria, ld. ábra]. A bukás (vagy alászállás az anyagba) jelzi az intellektuális fejlődése kezdetét a tudatnak ezen a síkján. Ezzel a későbbiekben foglalkozunk.

16 „Titkos tanítás”, I., p. 327.

17 Az „Agnosztikus Évkönyv” c. magazinban (Stewart & Co., 41, Farringdon Street, E.C.) B. Russel úr, aki feltehetőleg agnosztikus, írt “Az új anglikánizmusról”, a következő szavakkal utalva a “Lux Mundi”-ra: „Ez a High Church párt fiatalabb és felemelkedő vezetőinek hitvallása, akik az egyház sava-borsa. Minden lelkesedés, szent lelkület, önfeláldozás, tudomány, költői érzés, amivel az angol egyház bír, legjobb kifejeződését a High Church pártban találja meg. Az anglo-katolikus újjáéledés mindent az egyházért tesz. És a ‘Lux Mundi’ azoknak a férfiaknak az intellektuális teljesítménye, akik jelenleg ennek a pártnak egyedüli vezetői... Mert itt a dogma erejével, anélkül,

hogy egy pontocskát is elvonnának a papság és a szentségek érvényéből, hirtelen a legjelentősebb engedményeket teszik a józan ész szellemének, a teológiai liberalizmusnak és nonkonformitásnak. A könyv... nem egy vonakodó engedmény, amit a tények kérlelhetetlen logikája kényszerít ki, hanem inkább az új tanítások lelkes megvallása, az ortodox teológia általi alkalmazhatóságuk diadalmas elismerése.” (Agnostic Annual, 1891).

IV. előadás

18 Martensen Christl. Dogm. sec. 128.

19 Ez ellen fel lehet vetni, hogy Szt. Pál 4. verse azt mondja: „tudjuk, hogy egy bálvány sincs a világon” (1.Kor. 8,4.), de nyilvánvaló, hogy úgy érti, hogy a keresztények számára nincs, mert a 10,20. versben azt mondja, hogy a pogányok az „ördögöknek” áldoznak, és figyelmezteti a megtértjeit, hogy ne egyenek szándékosan az ilyen táplálékból. Szt. Krizosztom (Aranyszájú Szt. János), magyarázva 1.Kor. 8,5-öt, azt mondja: „úgy látszik, hogy valóban van sok isten” (ld. De Mirville „Des Esprits”, vol. II., p. 322).

20 Ld. alább.

21 Isteni színjáték, Paradicsom, X. 115.: „Isten a húsban áldta angyaloknak látni mivoltát, s szerepük vigasszát.” (ford. Babits M.)

22 Titkos tanítás, I., p. 37.

23 Nem keverendő össze a dionysiusi Szeráfok és Kerubok a teofánikus „Isteni jelenlét angyalaival”, amelyet a héber irodalomban néha használnak a megjelölésükre.

24 Teljesen téves azt feltételezni, hogy ez a többes számú alak a Szentháromságra utal. A niceai zsinaton ökumenikus egyetértés nélkül elfogadott „Filioque” klauzula szerencsétlen következményeinek egyike volt a tendencia a nyugati teológiában, hogy „felosszák” a Szentháromság szubsztanciáját. A Teremtő, Megváltó, Megszentelő kifejezések használata az Atyára, a Fiúra és a Szentlélekre a legfélrevezetőbb. Ha a Fiú által lett minden, miért kellene az Atyát tekinteni a Teremtőnek? Másfelől, bár a Szentlélek az Úr és Életadó, az életé, amely a Fiúban van (Ján. 1,4.) s a Szentlélektől származott, örökké az Atyától ered, Akire helyesebb alkalmazni az Istenség Forrása (Fount of Deity), mint a Teremtő kifejezést.

25 Paed. I., 7. fejr. Ld. még Justinus mártír, Apol. 6 és 63, és Tryph. Dial. 34, 56, 60 és 93.

26 Innen a szimbolikus szárnyaik.

27 Remélhető, hogy az anglikán egyház valamikor a jövőben felveszi a kanonizált szent iratok közé a régóta elveszett és legutóbb felfedezett Énoch Könyvét. Ez a legértékesebb anyagot nyújtja az univerzum elméletéről, ami harmóniában van a modern gondolkodással. Az a tény, hogy nem Énoch pátriárka írta, ahogy általánosan feltételezték Origenész koráig, nem ok arra, hogy jobban kirekesszék, mint Pál levelét a zsidókhoz, vagy Dániel könyvét, a kétes szerzőség alapján.

28 Belzebubot a „Legyek Istenének” nevezték. A ’betegségsírák istene’ pontosabb kifejezés lenne. A mikroszkopikus teremtmények életét, melyek a fertőző betegségek okai, s minden parazita létformát, növényit és állatit egyaránt, a Hold befolyásai határoznak meg, következésképpen a Nyolcadik Szféra Urának hatalma alá tartoznak. Jól tudják ezt azok, akik a magasabb fajta gonosz mágiát vagy boszorkányságot gyakorolják. Mammon (akinek neve a gazdagokra használt szír szóból származik) az „evilág sötétsége urainak” egyike (Efez. 6,12). Ő a „korlátok” istene, és mindazokat a gonosz befolyásokat irányítja, melyek a tudatlanságból, előítéletből és félelemből fakadnak. Ezért feltételezték, hogy főként az anyagi vagyonnal van kapcsolatban, ami az érték és méltóság hamis ítéletét adja.

29 A „liturgia” vagy oltárszolgálat, egyházi szertartásrend, ugyanebből a szóból származik. A görögben a λειτουργειν jelenti a misét.

30 Az elementálokat néha „természeti szellemeknek” is nevezik, lévén, hogy a „szellem” elnevezést gyakran pontatlanul használják az anyagtalan intelligenciák megjelölésére. Szigorúan szólva, ezek egyáltalán nem szellemek, mert nincs morális felelősségük, hanem csak akaratuk és egyfajta nagyon automatikus intelligenciájuk. Az igazi természeti szellemek az Angyalok.

31 Ha a Keely „motor” valamikor bizonyított tény lesz, ki mondhatná meg, milyen csodálatos eredmények születnek a jövőben a rezgési együtttható törvényének alkalmazásából?

32 A római szentáldozásban ez a tendencia nagyon jelen van. Bátorítják az áhítatot, mint amilyen a „Szent Szív” kultusza, amit egy 3. századi ortodox keresztény meglehetősen gyanakvással szemlélne.

V. előadás

33 Ezek egyikével kapcsolatban, az okkult kémia nézőpontjából, ha szabad ezt a kifejezést használnom a Holdat talán lehet a nyolcadik szférának nevezni. Természetesen nincs olyan okkultista, aki elismer egy ilyen tudományt, noha a legalsóbbrendű boszorkányság bizonyos értelemben egy okkult kémiai művelet.

34 A „glóbusz” vagy „szféra” szavak nagyon sántítanak, ezeket csak metaforikus értelemben lehet használni a vonzás középpontjainak megjelölésére, az emberi fejlődés magasabb és alacsonyabb fázisaiban.

35 A „Devachán” az egyetlen tibeti szó, amit az „ezoterikus buddhisták” használnak, de teljesen eltorzították a jelentését. Ezt a szót Tibetben a Nirvana egyfajta előszobájának megjelölésére használják. Az indiai buddhisták nem ismerik ezt az állapotot, és a tibetiek úgy tartják, hogy a Devachánból lehetetlen visszatérni a földre (ld. Schlagintweit: Buddhism in Thibet, p. 102). A teozófiai mozgalom „mahatmái” így nyilvánvalóan eretnekek.

36 A három hármasság: 1.) az Abszolút hármassága, amit szanszkritül „Sat”-nak neveznek, melyet csupán egyetlen fordíthatunk „Van-ság”-nak; 2.) a Létrehozás hármassága, mely megfelel a kabbalisztikus „Macroposopus”-nak; és 3.) a Maya vagy illúzió hármassága, azaz, ami az időnek van alávetve.

37 A Lét (szubszisztencia és egzisztencia) okkult formulája „Az egy kettővé válik, a kettő hárommá, és a három hétté.” Az egy az Isteni Lényeg szimbóluma, amely Egység, a kettő pedig a megnyilatkozás szimbóluma. $1 + 2 = 3$, vagyis Isten a megnyilatkozásban, a Szentháromság. Ha a kettőt megszorozzuk önmagával, 4-et kapunk, a létrehozás vagy a kozmosz szimbólumát. $4 + 3 = 7$, amely a tökéletes szám, a Minden, vagyis Isten és az Univerzum.

38 A fordított ötszög kedvenc ábrája a fekete mágusoknak, akik arra használják, hogy akarat-áramlataikat koncentrálják, és végzetes hatással kivetítsék azokra, akiknek ártani akarnak. A fordított ötszög bensőséges kapcsolatban áll a lunáris befolyásokkal, és a parazita élet szimbóluma. [A pentagram eredetileg rontáseelhárító jel volt, vö. Goethe: *Faust*, I., „Salamon kulcsa”, és a rózsakeresztesek is használták a „Tinctura Rubra” jelképeként, ld. Geheime Figuren der Rosenkreutzer, 1785, II. p.19.–A ford.]

39 „Megbánta” Jehova, a Hold ura, „hogyan embert teremtett.” [1.Móz. 6,6.] Az áradások, földrengések, vulkánkitörések, etc., mind a Hold által keletkeznek. A tengerek, óceánok árapályája titokzatos kapcsolatban van élettel és halállal, a makro- és mikrokozmoszban egyaránt.

40. Szt. Júdás Énoch Könyvéből meríthette a tárgyról való tudását. (Júd. 1,6)

VI. előadás

41 1. Mélység (Abyss), 2. Szám (Number), 3. Vonzás (Affinity), 4. Születés és Halál (Birth & Death), 5. Gonosz (Evil), 6. A Szó (The Word), 7. Jámorság (Godliness).

42 A néhai W. K. Cliffordnak tulajdonítják.

43 Végig Blavatsky asszony kifejezéseit használtam, és „glóbuszokról”, „rundokról” etc. beszéltem a kényelem kedvéért, de szükséges óvni az olvasót ezeknek a kifejezéseknek a túlságosan szó szerinti értelmezésével kapcsolatban. Ezeket nem szabad másképp tekinteni, mint a kozmikus fejlődés különböző fokainak szimbólumait.

44 Az olvasónak figyelmesen különbséget kell tennie a valódi középpont és a másá szerű középpont között; előbbi az ötödik princípiumban van, utóbbi a negyedikben, melyet akaratnak hívunk.

45 A Föld és a Hold viszonyai a makrokozmoszban megfelelnek a kettős örvénynek, amely az emberben a magasabb és alacsonyabb természet szimbóluma. A megfelelés annyira pontos, hogy a szerző sajnálja, hogy nem illusztrálhatja részletesebben (olyan okokból, melyek nyilvánvalóak minden beavatott számára).

46 A jónak az a meghatározása, hogy a „legnagyobb számú legnagyobb boldogság”, teljesen sátáni, mivel magába foglalja, hogy a gonosz a kevesebb boldogság, következésképpen, hogy a gonosz és a boldogság egymást kölcsönösen feltételezik. Ez a meghatározás a „keresztény” nemzetek mércéje, és megmutatja, hogy a modern kereszténység, mint filozófiai rendszer milyen alsóbbrendű Platón „pogány” filozófiájához képest. Protagoras minden olvasójának világos kell legyen, hogy jó és élvezet, rossz és fájdalom nem felcserélhető értékek, és úgyszólván más mérlegen kell megmérni őket. A harmónia és diszharmónia észlelése, amelynek alapja a szám örök princípiuma, vagyis a fejlődésben megnyilvánuló végtelenség, egyedül képes olyan értékmérőt adni, amelyhez a jót és a rosszat viszonyítani lehet. A szellemi romlásért, amely meggátolja az embert, hogy elválassa a jót az élvezettől és a rosszat a fájdalomtól, Lucifer a felelős, de ez a szembenállásának a következménye, és nem az indíték, amely arra készíti őt, hogy keresztülhúzza Isten Szándékát.

47 Ha figyelembe vesszük az összes létformát, amint elősugároznak az Egy Középpontból, az Atya-Istenből, az erőadó Hatás az élet Ura és Adományozója, a Szentlélek, és Tökéletes Kifejeződése a Fiú, „az Atya elsőszülöttje minden világok előtt”, a „Világosság Világossága” – vagyis az Isteni Bölcsesség a legmagasabb létforma. De, ahogy a középpontjában megforgatott vonal kört eredményez, és a kör szférát, gömböt, úgy az Isteni Bölcsesség az élet minden pontjával kapcsolatba kerül. Így Ő az Atya-Isten vagy az Isteni Szeretet Tökéletes Kifejeződése a külső megnyilvánulásában, és „Általa lettek mindennek.”

48 A Szeretet nem nyilatkozhat meg teljesen a tökéletesség irányában.

49 Mr. Mohini M. Chatterjee, egy hindu teozófus szerint ez a felelős azért a tanításért, hogy az ember olyan, mint „egy nagyon bonyolult hagyma, amelyből a rétegeket lehántva végül semmi sem marad.” Ld. „Man: Fragments of forgotten history”, írta Két Cséla [tanítvány].

A magyar fordító jegyzetei

[Szögletes zárójelben a szentírási hivatkozásokkal]

A szerző előszava:

i. *Berean Society* — Ld. Beroe, a mai Veria Görögországban, Szalonikitől északnyugatra.

ii. *ad clerum* — A „papságnak”, értő hallgatóságnak.

iii. *Induktív, deduktív* — filozófiai fogalmak, következtetés az egyediből az általánosra, és az általánosból az egyedire.

A szerző bevezetője:

i. *Hudibras-ban* — Samuel Butler (1612-1680) gúnyverse a presbiteriánusokról és az anglikán „függetlenekről”, ld. az 1993-as angol kiadás jegyzeteit Christopher Bamfordtól.

ii. — Ján. 13,38., 18,25-27., 21,18., a „Szeretsz-e engem?” párbeszédben az agapasz-filo „szintkülönbség” és áthidalása (lat. Vulgata, www.vatican.va, és gör. Septuaginta), ill. Mt. 16,23., Lk. 17,21, Ján. 4,23.

iii. — Vö. Rudolf Steiner: *A szabadság filozófiája*, első kiadás Berlin, 1894 (GA 4), Bp., 1990.

iv. „*eidolon*” — Idol, kép, szobor, innen a lat. idolatria, bálványimádás elnevezése.

v. *az eretnekség hullámai* — Tegyük hozzá, a „forradalmak” hullámai gyakran hasonlóképpen álruhások, megtévesztőek, mint az ún. „rendcsinálás”, különösen a 18. századtól.

I. előadás

i. *szellemtudomány* — Ang. Spiritual Science, ném. Geheim-, vagy Geisteswissenschaft.

ii. *modern spiritizmus* — A szerző „spiritualizmust” ír, de voltaképpen az alacsonyabb szintű spiritizmust érti alatta, ezért indokolt esetben ez utóbbira fordítottam.

iii. *(mint jelenleg megnyilatkozik)* — A szerzőnek ez a zárójeles megjegyzése úgy tűnik a „Bal Testvérei” által elindított „szocialista kísérletre” vonatkozik, ld. a 2. előadás történelmi fejtegetései és alább a xi. jegyz..

iv. *„A Magasabb mágia tana és rítusai”* — Le Dogma et Rituel de la Haute Magie.

v. *imperium in imperio* — Állam az államban.

vi. *teljesen gonosz az emberiségre nézve* — Harrison itt indokolatlanul kelt félelmet a magasabb megismerés útjával kapcsolatban; sokkal problémásabbak azok a manipulációk, melyeket a magasabb igazságok ellen, ezek és az alsóbb erők összekeverésével végeznek a titkos társaságok.

vii. *Ex tribus, disce omnes* — Ab uno disce omnes (Vergilius): a törzsről, vagy egyről ítélj a többit; az induktív elv lényege.

viii. *filiszterek* — Nyárspolgárok, de a jelenkor sem mentes a filiszterségtől, szemellenzóségtől.

ix. *Ismael* — Ti. kitasztított; Ismael, az arabok őse, Ábrahám fia volt Hágártól, a szolgálóleánytól, ld. 1.Móz. 16,7-12.

x. *nem a világosságé* — C.G. Harrison itt rámutat a károssá vált „latin” befolyásra, de nem emeli ki – akarva-akaratlan –, hogy az épp általa említett „Bal Testvérei” és a „szocialista kísérlet” egy töről fakadnak, s a cél nem az volt, hogy az oroszok magukra találjanak, hanem hogy hosszú távra aláássák az orosz-szláv, közép-európai jövőcsíra valódi életlehetőségeit, vö. R. Steiner Naplójegyzete (Országépítő 2003/2), melyet az 1917. nov. 25.-i előadásához készített (GA 178, „zwei mächte” bekezdés), és GA 198, 1920. jún. 6: „A katolikus egyház arra törekszik, hogy hidat verjen a legradikálisabb szocializmus, a kommunizmus és a saját uralma között”, ill. alább a xi. jegyz. Ld. még a hamisított „Nagy Péter testamentumával” már elkezdett machinációkról RS GA 173/2,3, és uitt Hermann Bahr: *Himmelfahrt* c. regényéről, mely megnevezi a világ „igazi urait”: „szabadkőművesek, monsignorék, rabbik”; de természetesen nem mindenki „összeesküvő” és „gyakorlati okkultista” e csoportok tagjai közül, sőt a többségük kívüláll a társaik efféle törekvésein (vö. Zsolt. 64,6-10). Ld. még a „bal kéz felőli ösvényről” Aleister Crowley: *Magick without tears*, XII. fejezet, www.hermetic.com

xi. *a legjelentősebbek* — Ld. R. Steiner, GA 167/4: „Bizonyos testvériségekben vannak tagok, akik a felsőbb fokokban egyfajta közösséget alkotnak más testvériségek magasabb fokú tagjaival. Önök tudják, hogy a jezsuiták harcolnak a szabadkőművesek ellen és fordítva. Mindazonáltal a magasfokú szabadkőművesek és a magasfokú jezsuiták egy külön testvériséget alkotnak, államot az államban.” Ugyanitt: „A jezsuitizmus teljesen az okkultizmuson alapszik... A jezsuiták olyan helyeken is működhetnek, ahol nincsenek jelen. Vannak bizonyos csatornák az emberi életben, melyeken keresztül működni lehet, így a jezsuiták is dolgozhatnak azokon a helyeken, ahol nincs megengedve számukra, hogy jelen legyenek”, és: „Egy ilyen apparátus létrejött azon a területen, mely Európa északnyugati részén fekszik Hollandia és Franciaország között, ahol az úgynevezett szabadkőművességnek, úgynevezett titkos társaságoknak nagy befolyásuk volt egy bizonyos időben, amikor jelentős dolgok történtek; bizonyos emberek aktívak voltak bizonyos okkult háttérű szabadkőműves társaságok szuggesztív befolyására. Azután szükséges volt eltüntetni a nyomokat ezen a ponton. Tehát egy bizonyos jezsuita befolyás jött működésbe, úgy, hogy a szabadkőműves és a jezsuita befolyások találkoztak; mert vannak magasabb fórumok, 'birodalmak', melyek nagyon jól használhatják mind a szabadkőműveseket, mind a jezsuitákat, hogy elérjék azt, amit el akarnak érni a kettő együttműködése révén. Ne higgyék, hogy nincsenek olyan emberek, akik egyszerre jezsuiták és szabadkőművesek. Ők túlhaladtak azon a ponton, hogy csupán egy irányba dolgoznának. Tudják, hogy a helyzeteket szükséges különböző oldalakról megragadni, hogy az ügyeket egy meghatározott irányba tereljék. Ezt azért mondom, hogy elemi szinten rámutassak bizonyos kapcsolatokra” (vö. GA 173/2, „...rámutathattam egy helyre Európában...”). Steiner „joint venture”-nek, „vegyesvállalatnak” nevezte a magas fokú jezsuiták és szabadkőművesek titkos szövetségét.

xii. *Proteus az alkuban* — A trójai háború után Menelaosz arra kényszeríti az alakváltó Próteuszt, hogy jósoljon neki.

xiii. Blavatskyról ld. RS GA 167/3, és 173/2. és 11. előadások

xiv. *az élők szellemének* — Ti. élő beavatottak okkult manipulációinak a holtak lelkeivel. Ld. Steiner részletesebb reagálása Harrison felvetéseire a GA 254. kötet 4-5. előadásaiban, ill. a „jobb, bal, közép” az okkultizmusban, GA 93a/19,20.

xv. *„szellemi világ kilátásai”* — Ti. az emberiség szellemi ébredése, ld. az 1879. évről a 4. előadásban.

xvi. *Bécsben* — A szerző egy későbbi művében kijavította ezt az értesülést, nem Bécsben volt a konferencia, hanem egy meg nem nevezett Duna-menti városban (Ch. Bamford 1993 nyomán).

xvii. *Adyarban* — Ti. a Coulomb-házaspárt, akik egy ideig anyagilag támogatták Blavatskyt.

xviii. *„second sight”* — Fr. clairvoyance, ösztönös látnokság, „tisztánlátás”, „másodlátás”.

xix. *víziók jellemeznek* — A mai elektronikus, elektromágneses eszközök is betöltenek egy ilyen „fal” szerepet, blokkolják az élő imaginációt, eleven képzetalkotást, hosszabb távon megbénítják a lelkierőket (vö. RS GA 171, 178, a pólusokról).

xx. *Mr. Oliphant* — Laurence Oliphant († 1886), skót okkultista, aki feleségével közösen írt egy *Sympneumata* c. misztikus értekezést 1883-ban, ld. a kétes Luxori Hermetikus Testvériségről Godwin, Chanel és Deveney szerzők, 1995, és Thomas Meyer: *D.H. Dunlop*, Bp., 2010, p. 45, 443.

II. előadás

i. *felnőttkor és öregkor* — Az emberi életszakaszok hetességéről is beszélhetünk: 7 éves kor körül fogváltás, 14 éves kor táján nemi érés, 21 éves kor táján nagykorúvá válás, majd a lelki-szellemi fejlődés fokai az egyén tudatos, akaratlagos tevékenysége és karmikus „életrajza” szerint, átlagban a tizedik hetességig, a 70. életévig (ld. R. Steiner: Szellemtudományos embertan, Waldorfpedagógia). Ez a hetesség (vagy ötösség) kiegészül a pre- és poszt egzisztenciával, a születés előtti és halál utáni szellemi élettel, mely ugyancsak tagolt (vö. Jerem. 1,5, Ján. 11,25-26). A planéták is szerepet játszanak az emberi élet tagolásában, pl. a Jupiter-Szaturnusz együttállásainak 20 éves ismétlődése, vagy a felszálló holdcsomópontok visszatérése 18 évente és 7 havonta.

ii. *Ti. a népszellemé, keveredve a korszellemmel és a személyiség szellemével, ld. mennyei hierarchiák.*

iii. *foglalkozzunk vele* — Itt a magyarságra gondolt Harrison, esetleg a dunai bulgárookra is, akik eredetileg onogur-bolgárok voltak (fejedelmek Attila kisebbik fiától, Irniktől származtak), majd elszlávosodtak.

iv. *Ötödik Alkorszak* — Másképp kultúrkorszak, egy-egy emberi rassz, vagy rassz-csoport vezetésével, ld. a ford. 2. ábrája; az okkultizmusban régóta ismert korszakolás alapján az Atlantisz utáni 5. korszakról van szó, amikor a precessziós tavaszpont a Halak-jegyében tartózkodik, kb. AD 220-2380 k. között, s ez a Keresztény-Germán korszak, mely 1300 k. érte el virágkorát, zenitjét (± 100 -200 év), vö. RS GA 323, Asztronómiai kurzus, 1921. jan. 6, Stuttgart, a Platóni Nagy Évről, 25,920 éves teljes ciklusról (12 x 2160, *Timaiosz*, XI. 39d nyomán, ahol pontos időtartam nélkül szerepel, mivel misztériumi titok volt), és megfelelése az ember egy napi ki- és belégzése számával (18/60 másodperc, vö. Várkonyi Nándor: Az idő szívverése, *Galaktika* 50, 1983). Harrison viszont a hetességgel kapcsolatban nem említi a nagy titkot, hogy a Ján. Apok. 2-3. részében a „hét gyülekezet” az Atlantisz utáni hét kultúrkorszakot jelenti (ld. RS GA 104). Ha pedig Krisztus megtestesülésétől „új teremtéssel” számolunk, minden évszázad megfeleltethető az emberiség egy-egy „életévének”, így a 21. században „lettünk 21 esztendősek”, nagykorúak (ld. még RS GA 180/1, 1917. dec. 23, *Et incarnatus est*, Jézus életének 33 éves ritmusáról).

v. — Vö. *The Great War of 189---*, Rear-Admiral P. Colomb, Colonel J.F. Maurice, Captain F.N. Maude, Archibald Forbes, Charles Lowe, D. Christie Murray and F. Scudamore, London, 1895.

vi. *orosz nép élhessen* — Részünkről kérdezhetjük: „Az Osztrák-Magyar Monarchiának meg kellett halnia, hogy a magyar nép élhessen”? Harrison logikája önleplező, mert a Monarchia és a Német Birodalom valójában virágzott, amikor a provokált, gerjesztett háborúkkal és „békékkel” elsöpörte őket az angolszász nyugat, a nagyobb hatalom hosszú távú megszerzése érdekében. Sok múltot volna azon, ha az akkori vezetőink jobban elmélyednek abban, amit egyfelől a világlétesülés, emberi fejlődés megkövetelt (szociális kérdés), másfelől pedig, amit a nyugat önző módon akart, becsomagolva a „népek felszabadításának” frázisaiba, a „demokráciába”, mely mára a végletekig devalválódott. Ld. Rudolf Steiner előszava Karl Heise: *Die Entente-Freimaurerei und der Weltkrieg*, 1918. művéhez: „Egy olyan dolog, melynek az egész emberiséget kellene szolgálnia faji és érdekkülönbségek nélkül, jóból rosszra válik, ha egyes embercsoportok hatalmi törekvéseinek alapját képezi.”

vii. *Európában* — Harrisonból itt nyilvánvalóan az angolszász faji egoizmus beszél, mint a 3. előadása végén is, amikor az angolul beszélő népeket a jelenlegi Ötödik Korszak kizárólagos képviselőinek tekinti, noha korszakunk egy közép-európai, keresztény-germán vezetésre hivatott, melyet éppenséggel aláásott a nyugati machináció a két világháborúval és a „hasznos ördög” elvvel, hogy egy „Európai Egyesült Államokat” és a nyugat által irányított nemzetközi szervezeteket teremtsenek a világalom, „globalizáció” érdekében (ld. W.T. Stead: *The United States of Europe*, 1899, ismertetése Z.T.Cs.: Európa elrablása, *Országépítő*, 2004/1, angolul www.perseus.ch, English section, ld. még Z.T.Cs.: Beszélgetések Európáról, —: Szintetikus Európa, —: 1914 – a brit felelősség kérdése, *Országépítő*, 2003, 2004).

viii. *az atom oszthatósága* — Ang. fractionation; Harrison és az általa hivatkozott tudósok itt következő fejtegetéseit mára igazolni látszik a kvantumfizika, noha a materialisztikus képzetek sajnos mit sem változtak.

ix. A kaduceusz-bot érdekes formai analógiája a genetika által felfedezett DNS-spirál.

III. előadás

i. *negyedik periódust* — Görög-Római kultúrkorszak, mely kb. i.e. 800 és 600 között kulminált, inkább már a középső harmadának vége felé, és hatásai átnyúlnak az ötödik periódusba, amikor a materializmus lelki feltételei előtérbe kerülnek; a római-latin impulzust továbbmentette a római egyház, beoltva a germánságba és Európa más népeibe. Ld. a 4. nyíllal jelzett periódust.

ii. *visszatérésekor kezdődött* — A zsidók babiloni fogsága i.e. 597-538 között tartott.

iii. *végéhez* — Itt a korábbi Isten-eszme végéről, átalakulásáról van szó.

iv. *kataklizmát* — Az atlantiszi katasztrófát, „vízözönt” a jégkorszak végén.

v. *eljutottak Babilonig* — Ez valójában kétséges, és nagyobb a valószínűsége, hogy a zsidó papok felfogására a Babilonban többé-kevésbé megőrzött korábbi ősiráni korszak öröksége hatott, ld. az avesztai világmegváltó, Szaósjant alakja, keveredve a babiloni csillagismerettel, időszámítási elemekkel, etc.

vi. *...Jehova így akarja* — Ez hasonló az iszlámhoz, amely Allah „szokásairól” beszél, és az iszlám is elsősorban „hold-vallás”, Mohamed főleg Gábrielt, a Hold arkangyalát tekinti inspirátorának.

vii. *Harmadik Főkorszakig* — Lemúriai világkorszak, amikor lezajlott a „Kiűzetés a Paradicsomból”, vagyis elkezdődtek az érzékfeletti ember első földi megtestesülései. Ld. 6. előa.

viii. *Elohimod* — A magyar Biblia-fordításokban Jahve Elohim az „Úr Isten”, ill. Jahve a „Vagyok”, az „Én-vagyok” istene, a földi, természetes ego tükrözött, lunáris princípiuma, ld. 2.Móz. 3,6. Vö. RS GA 93a/23.

ix. *angolul beszélő népekkel azonosíthatjuk* — Szorosabban véve az angolszászok is a germán rasszhoz tartoznak, a Keresztény-Germán korszak jelenlegi periódusának egyik vezető népcsoportját alkotják, de bizonyos egyéb befolyásokra is túlhatják a materialisztikus sőt „természetalatti” és hatalmi elvet. Ld. a 7. kultúrkorszak lesz „amerikai”, a Bak-jegye alatt, kb. 4540-6700 között, melyet a „War of All Against All”, a Mindenki Háborúja zár le, amikor az önzés teljes káoszba dönti az emberiséget, majd egy nyugalmi periódus után folytatódik a fejlődés, ld. 2. előadás iv. jegyz., Ján. Apok. hét gyülekezete.

x. *a materializmus kiadta az erejét* — Ld. R. Steiner GA 178/7, 1917. nov. 18 (angolul GA 118. kötet 10-12. előadásaiban): „Vannak bizonyos okkult testvériségek, akik azt terjesztik, hogy a materializmus kora már majdnem végetért, hogy ez bizonyos módon már a múlté... Ezek az emberek többé-kevésbé azok szolgálatában állnak, akiknek érdekük azt mondani, ami nem igaz, hogy a materializmus 'romokban hever'. Ez nem igaz; ellenkezőleg, a materialisztikus gondolkodás növekedőben van. Ez akkor fog megerősödni legjobban, ha az emberek megtévesztik magukat a vélekedés által, hogy többé már nem materialisták. A materialista gondolkodásmód növekszik, és folytatja a növekedését még kb. 4-500 évig.” Ugyanitt a materializmus okkult folytatásáról: „Ezek a beavatottak azt szeretnék, hogy a lehető legtöbb lélek, aki a földön a születés és a halál között él, csupán materialisztikus fogalmakat vegyen fel. Ezáltal ezeket a lelkeket felkészítik, hogy a földi szférában maradjanak, bizonyos mértékig a földi szférához kötődjenek... Ezek a testvériségek felkészítenek bizonyos emberi lelkeket, úgy, hogy ezek haláluk után is az anyagi világban maradnak. Ha ezek a testvériségek úgy intézik – és ez teljesen lehetséges a hírhedt hatalmuk révén –, hogy ezek a lelkek a halál után a testvériségük hatalmi szférájába kerüljenek, akkor ez nagymértékben megnöveli a testvériség erejét... Előidézik, hogy a lelkek a halál után az anyagi világban maradjanak, azért, hogy az ilyen lelkeket felhasználják saját céljaikra... Ezek a

lelkek a maguk belső erőivel azután a legkülönbözőbb módon vezethetők, és ezáltal valaki különböző dolgokat érhet el, bizonyos hatalmi manipulációkat azokkal kapcsolatban, akik nincsenek beavatva ezekbe a dolgokba... Nincs más orvosság ezek ellen az igazán ártalmas testvériségek ellen, mint ennek a helyzetnek a megismerése. Ha tudunk erről, védve vagyunk. Ha valaki tudja, hogy a megismerésnek belső bizonyossággá kell válnia, igazi meggyőződéssé, akkor védve van... A Golgotai Misztérium a világ gyógyítója a lélek materializálódásával szemben.” Ld. még GA 254.

xi. *a tudományos szakramentalizmus élharcosa* — Korántsem lehetetlen, hogy Rudolf Steiner jövetelét éppúgy előre látták a páholyok magas fokú beavatottai, mint Blavatskyét; ld. még a 4. előadásban, Keely és Tolsztoj kapcsán szintén utalás történik egy közelgő „harmadik” nagy reformerre. Azonban az angolszász vezetésű páholyok, összhangban a római impulzussal, mindeztidáig nem akarják elismerni Steiner nagyságát, az antropozófiai szellemtudomány alapvető jelentőségét, hanem a maguk megmásított hatalmi, materialisztikus okkultizmusához ragaszkodnak.

IV. előadás

i. *teleologikus volt* — A fejlődésnek célt tulajdonító, gör. τέλος, τελέω, ’cél, teljes, befejezni’ szóból.

ii. *római katolikusok esetében* — Vö. R. Steiner, GA 184/6: „Ennek a rítusnak a középpontjában van valami igazán nagyszerű, igazán szent, mert azt a szentséget hordozza, amely az őseredeti időktől szövődött az emberiségbe — mindennek van nagy és erőteljes aspektusa, és nem csupán egyoldalúan fejlődik —, de csupán akkor viszonyulhatunk helyesen ehhez a középponthoz, a szentáldozáshoz, amely minden idők legmagasabb misztériumainak egyik képe, ha új életet viszünk abba, ami halott s amit az érzőlélek korának szántak. Az új életnek mindabból kell jönnie, amit a szellemtudománynak kell mondania modern korunkban a Golgotai Misztériumról. Mindezt, az emberi fejlődés normális menete szerint, újra feltárták a szellemtudomány kutatásai, mindezt bele lehet vinni az augustinus-i szándékba, amennyire ezt megőrizte a katolicizmus.” Vö. a Szent Kehely, a „Grál” előképe, Corp. Herm. IV. 4, ’kratér’, vegyítő edény, hasonlóképpen Platon: Timaios, XIV. 41 D.

iii. *Kabbala szefirotikus sorozata* — Ec-hajjim, „Életfa”, melyet a teremtetési fázisok szerinti három, egymás középpontját érintő kör jelképez, metszéspontjaikban 10 szefirával, „szférával”, és az összekötő „csatornákkal”, melyek az istenség és angyalainak tulajdonságait jelentik. Ez a kabbalisztikus geometria analóg Hermész-botjával, a kaduceusszal, mivel a zsidó ezoterikus hagyomány lényegében az egyiptomi és babiloni ezotériában gyökerezik (vö. Gershom Scholem műveit, ld. még a rózsakeresztes Mons Philosophorum „szerkezete”, Z.T.Cs., *Országépítő*, 1994/4).

iv. *Athén püspökévé* — Ap. Csel. 17,34; püspök: AD 58. Athén, 68-70. Arles, majd 70-119. Párizs (Saint Denis).

v. *birtokában volt* — A Dionysiusnak tulajdonított írások: A mennyei hierarchiáról, Az egyházi hierarchiáról, Az istennevekről, A misztikus teológiáról, Levelek; ld. The Works of Dionysius The Areopagite, Part I-II., Rev. John Parker, 1897, www.archive.org, latinul Sancti Dionysii Areopagite Opera Omnia Quae Extant, 1854, www.google.books.com. A középkorban Joannes Scotus Eriugena, Aquinói Tamás is behatóan foglalkoztak Dionysius tanításaival.

vi. „*Trimurti*” — Brahma, Visnu, Siva, az Istenség teremtő, fenntartó, ill. romboló és magasabb fokra emelő aspektusai. Vö. az ún. „33” fok a szabadkőművességben valójában $3 \times 3 = 9$ beavatási fokot jelent (RS GA 167/3), mely analóg a kilenc mennyei hierarchiával.

vii. *...az én napomat*” — Nem az égitestet, hanem Krisztus eljövételének idejét, korát.

viii. *Izrael Fejedelme* — Michael valójában korszellemként és Krisztus előhírnökeként volt egyúttal a zsidóság népszelleme is, kb. i.e. 600-245 között, ld. alább xiv. jegyz. az 1879. évről.

ix. *abszolút idejük* — Az idő által kondicionáltak.

x. — Vö. 1.Móz. 32,24-26, Jákob küzd egy angyallal és kényszeríti, hogy az áldja meg őt. Vö. Mt 11,12.

xi. *Belzebub, Mammon* — Harrison nem említi Ahrimánt, az óperzsák Angra Mainyu-ját, a „Sötét Aurát”, noha ennek a lényiségnek az ismerte is fennmaradt a titkos társaságokban, pl. gr. Széchenyi István is többször utal rá a haza és önnön sorsán tépelődve, Kossuth egyoldalú nacionalizmusával kapcsolatban, mintegy visszaemlékezve a páholyban hallottakra, Napló, 1842. okt. 3, 1848. júl. 27., ld. még alább xiv. jegyz.

xii. *Mennyei Életet* — *The Book of Enoch* (ford. R.H. Charles, 1912, www.archive.org), 40,9., 9,1., 20,6., egyéb angyalnevek, 69,2., magyarul Hamvas Béla, 1945. Nem kizárt, hogy az egyik „bukott”, alászálló angyal, *Turiel* neve, lénye összefügg a *turáni* népekkel, a turániak közös, egyedileg nem lehatárolt népszellemének tekinthető, ui. a név jelentése „Isten sziklája”, ami megfelel RS jellemzésének e népek egoitásbeli „állandóságára”, merevségére, mint „atlantiszi örökségre” vonatkozóan, melyhez egy ösztönös szellemiség társul bizonyos babonás-földies jelleggel (ld. RS GA 104/8, 105/6,10, és GA 171/3,5, Dzsingisz kánról; ld. még *The Secret Grimoire of Turiel*, a ceremoniális mágia egyik „kézikönyve”)

xiii. *...hajlamainak*” — A bűnösökről ld. *Book of Enoch*, 1,9, 38,3, 41,2, vö. 4.Móz. 32,14, Jób 5,12-13, és 1.Timóth. 1,9.

xiv. 1879. év — Ld. Trithemius 1515-ben megjelent műve, *De Septem Secundeis*, A Hét Másodlagos Okról (ford. Z.T.Cs. 2015, *Acta H.H.T.*, 2018/10; ld. 1. táblázat). Johannes Trithemius (1462-1516), bencés apát szerint hét vezető arkangyal egyenként 354 évig és 4 hónapig kormányozza a történelem korszakait, és 1879 táján kezdődött Michaelnek, a Nap-Krisztus angyalának újabb korszaka (ld. még *Corpus Hermeticum* I. 9., és többször a hét kormányzóról, ford. Hamvas E. Ádám, 2008, vö. *Arbatel de magia veterum*, Basel, 1575, amely más angyali korszakokat közöl, mintha „kontrázná” Trithemius-t; ez utóbbi művet egyesek Paracelsus, mások arab szerző munkájának tartják, ld. W. Schrödter: *A Rosicrucian Notebook*; egyébként az *Arbatel*-ben jelenik meg először az „Antroposophia”, mint „jó tudomány” említése). Vö. R. Steiner, GA 167/3, 1916. márc. 28, a 16-17. századi brit „okkult iskolákról”, melyekben az ősi bölcsesség tartalmait „bizonyos módon átalakították” az angol elképzeléseknek megfelelően; de már a 12. században megjelenik a „világuralom” álma, Geoffrey of Monmouth: *The History of the Kings of Britain* c. latin nyelvű krónikájának különös „Diana-jóslatában”, mely kétszer is említ „szigetet az óceánban”, mintha már ekkor utalna Amerika felfedezésére, ill. hogy Britannia egy „második Trójaként” meghódítja az egész földgolyót, noha ez leginkább egy „ösztönzésnek” tűnik, ahogy pl. a későbbi okkultisták a „Nagy Péter végrendeletével” is „terelni” akarták az oroszokat. Ld. még egy érdekes legenda az amerikai „misszióról”, David Adams: *The Ramapo Salamander* (ford. Z.T.Cs.), in *The Riddle of America*, 3. kiadás 2012, uitt Virginia Sease tanulmánya Amerika magasabb szelleméről, mely nem népszellem, hanem egy „arché,” korszellem, mely egyben „személyiség-generáló” szellem is; ezzel szemben állnak a földhözkött, elektromágneses erők, melyek különösen erősek Észak-Amerikában. Ld. még RS GA 193, 1919. okt. 27, „Ahriman ténylegesen inkarnálódni fog a nyugati emberek között... és az egyetlen kérdés az, hogy mennyire felkészült emberiséget talál? Előkészületei biztosítják-e számára, hogy az egész emberiség a követője legyen, vagy egy ellenálló emberiséget talál?” Vö. GA 181, 194, 196.

xv. *szocializmus a politikában* — Ezt a „kifinomultabb” szocializmust Harrison a Nyugat számára tartotta kíváncsúnak, szemben a „szocialista kísérlettel”, mely szerinte az orosz néplelek számára „alkalmas”.

xvi. *rövidesen egy harmadik fog megjelenni* — Ld. 3. előadás xii. jegyz., a harmadik megjövendőlt „reformer” Rudolf Steiner lehet, aki az antropológiával egy új és megalapozott megismeréstudomány, és ezzel egy jövőbeli korszak alapjait rakta le.

xvii. *ezer esztendőkre* — Ján. Jel. 12,12., 20,2; itt a 6 x 1000 esztendő említése nagyjából a Krisztus utáni 6000 évet jelenti, és a *második* 1000 évnél szerepel, hogy a Sátánt elengedik „egy kevés időre”. Vö. RS, GA 167/4, a 2000. év dátumáról, és az „önálló gondolkodás betiltásáról” egy amerikai törvény által, melyet mintegy kiprovokálnak; ez történt 9/11.-én és az azt követő „Patriot Act”-ek hullámaival világszerte (Z.T.Cs.: A kocka el van vetve? – üzenet a jövőnek egy amerikai emlékművön, *Acta H.H.T.*, 2019). A János Jelenések közlése a „Sárkány” letaszításáról egyezik a trithemius-i 1879. évvel, a Michael-korszak kezdetével, s érdekes módon a cionizmus is ekkor kezdett lábrakapni, miként Trithemius „megjósolta” (ld. még 6. előadás xi. jegyz.).

xviii. *a Zsoltárok 104,4. versének félrefordítása* — King James Version: „Who maketh his angels spirits; his ministers a flaming fire,” lat. „Qui facis angelos tuos spiritus et ministros tuos ignem urentem.” A helyes fordítás: „Aki a szeleket teszi követeivé, a lángoló tüzet szolgáláivá.” („Who

maketh the winds his messengers and flames of fire his servants”), így szerepel a Károli-bibliában is.

xix. *a Zsidókhöz írt levél szerzője* — A Septuagintában, Hetvened-fordításban: „ο ποιη των αγγελων αυτου πνευματα και τους λειτουργους αυτου πυρ φλεγον.”

xx. *gyanakvással szemlélné* — Szabellianizmus: Sabellius tanítása (AD 220 k.), aki az Atyát és a Fiút egyetlen személynek tekintette s a Szentháromságot az Egy-Isten három különböző megnyilvánulásának az emberiséggel kapcsolatban, mint teremtőt, megtestesült megváltót és megszentelőt, és úgy tartotta, hogy az Atya szenvedett a kereszten. Arianizmus: Arius (AD 256-326), alexandriai pap volt, aki azt tartotta, hogy az Ige vagy Fiú nem azonos az Atyával, hanem csak sokkal tökéletesebben megteremtett lény, mint más teremtmények; noha 325-ben elítélte a niceai zsinat, jelentősen elterjedt (ld. ariánus gótok az 5. században).

xxi. „*Ora pro nobis*” — „Imádkozzál érettünk”, az Üdvözlégy-ima szavai.

V. előadás

i. *nem volt kapcsolatban semelyikkel* — Ti. fizikailag.

ii. *fázisában* — Ang. Round, ném. Runde, életállapotok.

iii. „*glóbuszainak*” lehet nevezni — Ang. Globes, ném. Globe, Steiner formaállapotoknak is nevezi, ld. a fordító 2. ábrája.

iv. *di-teizmus teljesen használhatatlan* — Például a zoroasztrizmust is inkább a panteizmusból a monoteizmusba hajló vallásnak lehet nevezni, ahogy a belőle sarjadt, továbblépést jelentő szinkretikus keresztény manicheizmust is (ld. M. Tardieu: *Manichaeism*, 2008, ford. Z.T.Cs., 2017).

v. *Nyolcadik Szféra* — Ld. az egyiptomi „Thoth Könyve”, Corpus Hermeticum, XVI. 17: „A Nap körül forog a nyolc szféra, melyek tőle függenek. Egy az állócsillagok szférája, hat a bolygóké, egy pedig a Föld körülié [ti. a nyolcadik a hold-szféra, de ez nem ugyanaz, mint I. 25-nél]. Ezekről a szféráktól függnék a daimónok [jó és rossz szellemek], a daimónoktól pedig az emberek. Így függ minden és mindenki Istentől” (ford. Hamvas E. Ádám, 2008); vö. Mt 8,12., 22,13., 25,30., Ján. Jel. 17,11. A „Nyolcadik szféra” negatív jelentését tükrözheti a 8-as szám kettős addukciója, ami szintén nem „véletlen”: $1 + 2 + 3... + 8 = 36 = 1 + 2 + 3... + 36 = 666$, mely a „Fenevad” száma a János Apokalipszisben, Szorát, a nap-démon héb. nevének száma, de a Merkúr száma, jele is a nyolcas (ld. még Agrippa von Nettesheim: *De occulta Philosophia*).

vi. *Harmadik Körét* — 3. Round, életállapot a 3. „glóbuszban”, a Régi Holdon.

vii. *Jehova-Michael az emberi szaporodás istene* — Ez úgy tűnik egy szándékos torzítás, mivel Michael a Nap arkangyalaként vezette az óhébereket i.e. 6-3. század között, előkészítve Krisztus jövőbeli inkarnációját és étertesti újraeljövetelét a 20. század közepe tájától (ld. Dán. 10,13,21., 12,1, ld. még Józsué 5,13-14). A „szaporodás” angyalának Gábrielt tekintik, aki Jézus anyjának is megjelent a fogantatásakor (Angyali Üdvözlés).

viii. *tetragrammaton* — A „kimondhatatlan” Jahve, a „Vagyok” lét-ige négy betűje (2.Móz. 3,13-14). Harrison helyesen mondja, hogy Jahve nem atyaisten, hanem holdisten, aki a világteremtés egy meghatározott „pillanatában” társult a teremtő Elohákhhoz (héb. Elohim), és az együttesüket jelöli a Tórában a Jahve Elohim istennév, melyet magyarul „Úr Istennek” fordít a Biblia. Vö. a Jahve istennév J.H.V.H betűinek száma: $10 + 5 + 6 + 5 = 26 = 1 + 2 + 3 \dots + 26 = 351$, ami nagyjából a lunáris év napjainak száma, és $351 : 13 = 27$, a holdhónap napjainak száma -1 , ill. $3 + 5 + 1 = 9$, a Hold száma az ezoterizmusban.

ix. *fényhozó* — Lat. lucis ferus, gör. phosphoros, a Vénusz, Esthajnaleszillag neve is, vö. a Merkúr és a Vénusz „titkáról”, RS GA 104/3, magyar kiadás p. 74.

x. *a, b, c, d* — Régi Szaturnusz, Régi Nap, Régi Hold, fizikai Föld-megtestesülés nagy korszakai.

xi. *Adam Kadmon* — A Kezdet Embere vagy Ős-Ember.

xii. *óriásaival* — 1.Móz. 6,4, 'óriások', héb. nefilim = nefilek, bukottak (itt is hibás a bibliafordítás, mert 'óriások' héb. refaim), a kipusztult atlantiszi félemleri-félállati lények és fennmaradt szellemeik. Hozzá kell tenni, hogy Atlantisz egykori létezése nem „mítosz”, mint a mai ismeretterjesztés beállítja; a legrészletesebben Hénok Könyve és Platón ír róla (Timaios, Kritiasz), egyiptomi hagyomány alapján, de számos, egymástól távoli nép eredethagyományában megtalálható az elsüllyedt kontinens, a „vízözön” leírása Indiától, Mezopotámiától, az azték, maja népekig, és a modern geológiai kutatások is kimutatták a tengerszint drasztikus emelkedését a jégkorszak végi olvadást követően (ld. a tenger alá került őskori városok leletei a Cambay-öbölnél Indiában, a Fekete-tengernél, vagy a Cosquer-barlang Marseilles közelében, a tenger alatti bejárattal, őskori állatábrázolásokkal).

xiii. „*succubus*”-ok — „Vámpírok”, férfi és női „lidércek”.

VI. előadás

i. *reductio ad absurdum* — Egy eredeti állításból származó téves, képtelen következtetés.

ii. *imprimatur* — Lat. kinyomtatható, engedélyezve.

iii. *szakramentalizmusban* — Azaz, a szentségek értelmet nyernek.

iv. *ötödik „rundban”* — A szellemi „Jupiteren”, a jelenlegi Föld-ciklus utáni „Mennyei Városban.”

v. *a kozmosz hatodik princípiumába* — Vö. hindu terminussal a Manasz az ötödik, Buddhi a hatodik, Atma a hetedik fejlődési-kozmikus princípium (5, 6, 7. Főkorszakban). Ld. még a világekorszakok szimbolikus ábrázolását a Sanchi nagy sztúpa északi kapuján, 5 sztúpa az 5 főkorszak, 7 bódhi-fa a 7 alkorszak (www.photodharma.net). Vö. az emberiség három tudatfejlődési fokáról, RS: *Zeichen und Entwicklung der Drei Logoi in der Menschheit*, 1906, Heft 14., és Steiner három elnevezése e fejlődési fokokra: Érzőlélek (Empfindungsseele), Értelmi-kedélylélek (Verstandes- oder Gemütsseele), Tudati lélek (Bewußtseinsseele), melyek megfelelnek a misztériumbölcsesség, a filozófia (Kos-zenittől, i.e. 8-7. század), és a modern tudomány korszakának (Halak-zenittől, 13-15. század), majd újra kialakul az érzékfeletti látás a 19-20. század fordulójától, eleinte kevesknél, majd egyre többeknél.

vi. *Isteni Értelmet* — Logoszt, ld. még Máni himnusza a krisztusi magasabb én-hez, *We Would Fulfill: Mani's Hymn to Jesus, the King*, The Gnostic Library, www.gnosis.org

vii. *látencia passzív állapotába* — Szanszkrit 'pralaya', alvás, pihenés, elsötétülés.

viii. *megismétlődnek* — RS GA 93a, 23. előa., 1905. okt. 25.

ix. *monádokban inkarnálódva* — Vö. Jahvéról, mint „szobrászról”, R. Steiner, GA 93a/23.

x. *az emberi bölcsesség urai* — Vö. védikus, avesztai 'pitr' = atya, pl. Dyaus pitr, Istenatya, az indogerm.-lat. Deus és Iupiter szavak eredetije, s innen a bibliai Jáfet (hépb. J.P.T) név is, az árja népek érzékfeletti atya-princípiumának jelölésére.

xi. *az első materiális faj* — A Lemúriai kor e „rundjában”, a korszak közepe táján; Lemúria maradványa a délkelet-ázsiai szigetvilág.

xii. *az Isteni Szándék teljesülését* — Itt felsejlik a páholyok okkult munkájának nyoma, a szellemi hatalmakkal való együttműködés, a történelem „gyorsítása vagy lassítása” érdekében, vö. 4. előa., xi. jegyz., ld. még Mt 11,12, Efez. 6,12, 2.Thessz. 2,4.

xiii. *egy kötelék által* — Ti. a szexualitás (lat. seco, szétvág gyökből), szaporodás által.

A szerző függeléke az I. előadáshoz

i. *R.I.P.* — Ang. Rest in Peace = Nyugodjék Békében.

A fordító ábrái:

1. ábra: Trithemius arkangyali korszakai („zenitek” Z.T.Cs. nyomán)

2-3. ábra: 9 angyali rend, 7 Föld-korszak 7 világkorszak/főkorszak, 7 kultúrkorszak/alkorszak, 7 forma- és 7 életállapot

4. Az ún. „Nyolcadik Szféra” szemléltetése a Corpus Hermeticum és az Újszövetségi Szentírás fényében

C.G. Harrison művének eddigi említései a magyar nyelvű nyomtatott és elektronikus sajtóban:

Rudolf Steiner: Memorandum, 1917, *Országépítő*, 1996/2, Kálmán István bevezetője (www.orszagepito.hu)

Z. Tóth Csaba: „Halálfejesek” a világpolitikában, *Országépítő*, 2003/4., —: Angolszász geopolitika és „turanizmus”, *Mikes International*, 2010/1, —: Carl Bernstein: A szent szövetség (The Holy Alliance, *Time*, 1992, febr. 24, ford., bev., 2012, www.virtus.hu), valamint az *Acta Historica Hungarica Turiciensia*, a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület online periodikájában 2016-tól, pl. A századokon átívelő „új világrend” titkos építészete, történeti-politikai szöveggyűjtemény (ford., bev.), 2017/1 (www.orszagepito.net oldalon is), Trithemius: A Hét Másodlagos Okról (ford., bev.), 2018/10., és a helyes precessziós korszakszámításról a korai magyar történelem vonatkozásában (István vagy Koppány, III. Béla Szent Koronája).

Gerald Brei: Hogyan nyitottak utat a Harmadik Birodalomnak elit nyugati pénzügyi körök, *Szabad Gondolat*, 2009/4., p.19., 22. jegyzet (www.szabadgondolat.hu), ld. még Carroll Quigley: *The Anglo-American Establishment*, 1949 (de csak 1981-ben jelenhetett meg), és G.G. Preparata: *Conjuring Hitler*, 2005.

1. Arkangyali Korszakvezetések

Joannes Trithemius: *A Hét Másodlagos Okról* (De Septem Secundeis, 1515) c. műve nyomán összeállította, kiegészítette: Z.T.Cs. (arkangyali zenitek 177. évnél, ± 50 év, precessziós zenitek 1080. évnél, ± 100 -200 év)

I.

1. Orifiél/Szturnusz, a „világ teremtésétől” (i.e. 5205) 354 évig és 4 hónapig.

II., Ósiráni kultúrkorszak az Ikrek jegyében, i.e. 6260-4100 k., zenit 5180 k., Szmirna
(Trithemius „0.” éve az árja, „jáfetita” korszak zenitjére utal, amihez közel van a bizánci éra kezdő éve, i.e. 5509, míg a zsidó éra kezdete i.e. 3760, az Egyiptomi-Babiloni korra esik; ld. Ján. Jel. 2-3, a hét gyülekezet az Atlantisz utáni hét kultúrkorszakot jelenti).

2. Anaél/Vénusz, 354-/i.e. 4851-

3. Zachariél/Jupiter, 708-/i.e. 4497-

4. Rafaél/Merkúr, 1063-/i.e. 4142-

III., Egyiptomi-Babiloni korszak a Bika jegyében: i.e. 4100-1940 k., Pergamum

Bika-zenit: 3020 k.

5. Samaél/Mars, 1417-/i.e. 3788-

6. Gabriél/Hold, 1771-/i.e. 3434-

7. Michaél/Nap, 2126-/i.e. 3079-

II.

1. Orifiél/Szturnusz, 2480-/i.e. 2725-

2. Anaél/Vénusz, 2834-/i.e. 2371-

3. Zachariél/Jupiter, 3189-/i.e. 2016-

IV., Görög-Római korszak a Kos jegyében: i.e. 1940 – AD 220 k., Thiatira

4. Rafaél/Merkúr, 3543-/i.e. 1662- (zenit: 1485 k., árják Indiában).

5. Samaél/Mars, 3897-/i.e. 1308- (zenit: 1131 k., egyipt. újbir., AsszírIA első virágkora, „tengeri népek” támadásai, bronzkori összeomlás).

6. Gabriél/Hold, 4252-/i.e. 953- (zenit: 776 k., archaikus gör. városállamok, Róma 753).

Kos-zenit: 860 k.

7. Michaél/Nap, 4606-/i.e. 599- (zenit: 422 k., Perzsia, klasszikus görögség, zsidók babiloni fogsága 597-538, Gautama Buddha 560-480, N. Sándor 336-323).

III.

1. Orifiél/Szturnusz, 4960-/245- (zenit: i.e. 68 k., Spartacus-felk. 74-71), Róma alapításának 751. évében, Octavianus 42. évében (Augustus császár uralk. i.e. 40-i.u.14), Orifiél 245. évében született a názareti Jézus Szűz Máriától, a júdeai (vagy galileai) Bethlehembben (vö. a két Jézus-gyermekekről, RS GA 131).

2. Anaél/Vénusz, 5315-/AD 110- (zenit: 287 k., Diocletianus „istencsászársága”).

V., Keresztény-Germán korszak a Halak jegyében: AD 220-2380 k., Szárdisz

3. Zachariél/Jupiter, 5669-/AD 464- (zenit: 641 k., frankok, arabok, avarok).

4. Rafaél/Merkúr, 6023-/AD 818- (zenit: 995 k., III. Ottó, Vajk-István vs Koppány).

5. Samaél/Mars, 6378-/AD 1173- (zenit: 1350 k., pestisjárvány, 100 éves háború).

Halak-zenit: 1300 k.

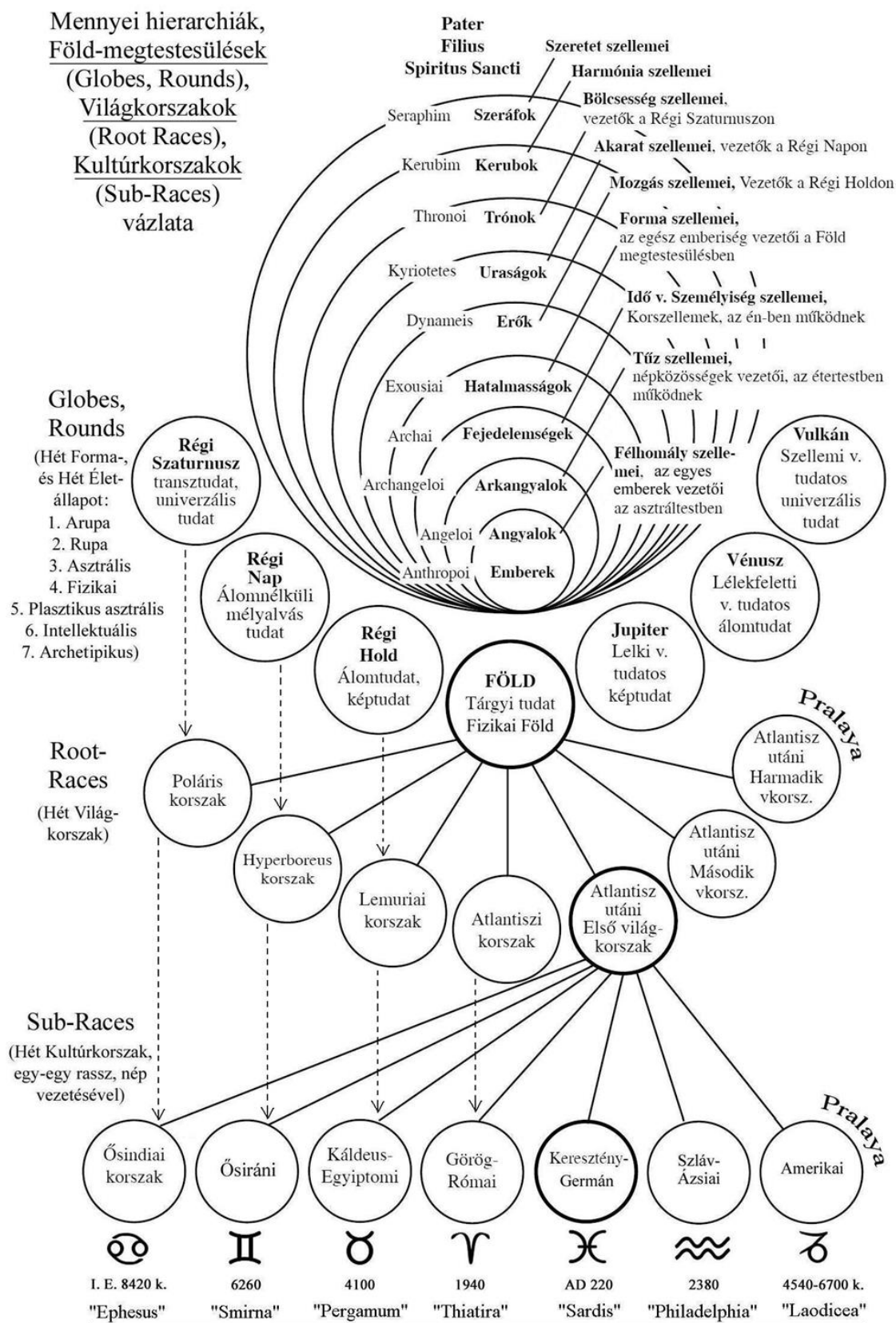
6. Gabriél/Hold, 6732-/AD 1527- (első felében a török félhod uralma; zenit: 1704 k., XIV. Lajos,

Nagy Péter, Rákóczi, spanyol örökösödési háború, 1713, Pragmatica Sanctio).

7. Michaél/Nap, 7086-7440/AD 1881-2236 (Ján. Jel. 12,7-12, zenit: 2058 k., a „szocialista kísérlet” elleni magyar szociális forradalom 100. évfordulója táján; Szt. Malakiás: De summis pontificibus, „utolsó” pápa a 21. században? In A. de Wyon: Lignum Vitae, 1595, II., p. 311).

VI., Szláv-Ázsiai korszak a Vízöntő jegyében: AD 2380-4540 k., Filadelfia

VII., Amerikai korszak a Bak jegyében: AD 4540-6700, Laodicea, Amen & Nova Initia

Z. T. Cs.

ÉLET- ÉS
FORMAÁLLAPOTOK
(RUNDE UND GLOBE)

7 RUNDE
7 GLOBE

Első Elemi Birodalom:
a. Arupa - Fölső Devachán
b. Rupa - Alsó Devachán
c. Asztrális szféra
d. Fizikai
e. Plasztikus asztrális
f. Intellektuális
g. Archetipikus szféra
(ez a tagolódás fokozatosan
alakult ki a Föld-
megtestesülések során
az egyes "birodalmakban")

Második Elemi Birodalom
Formateremtő lények világa

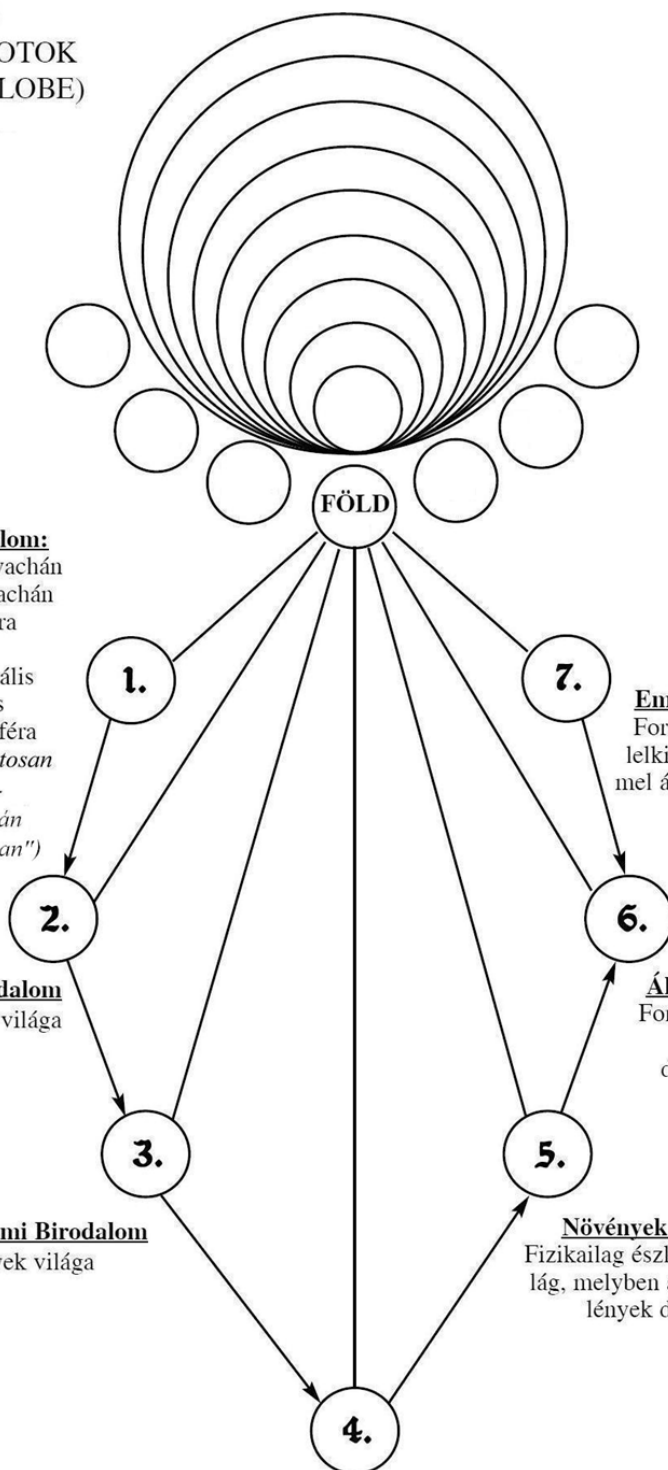
Harmadik Elemi Birodalom
Lelki lények világa

Ásványi Birodalom
Terepített formák világa

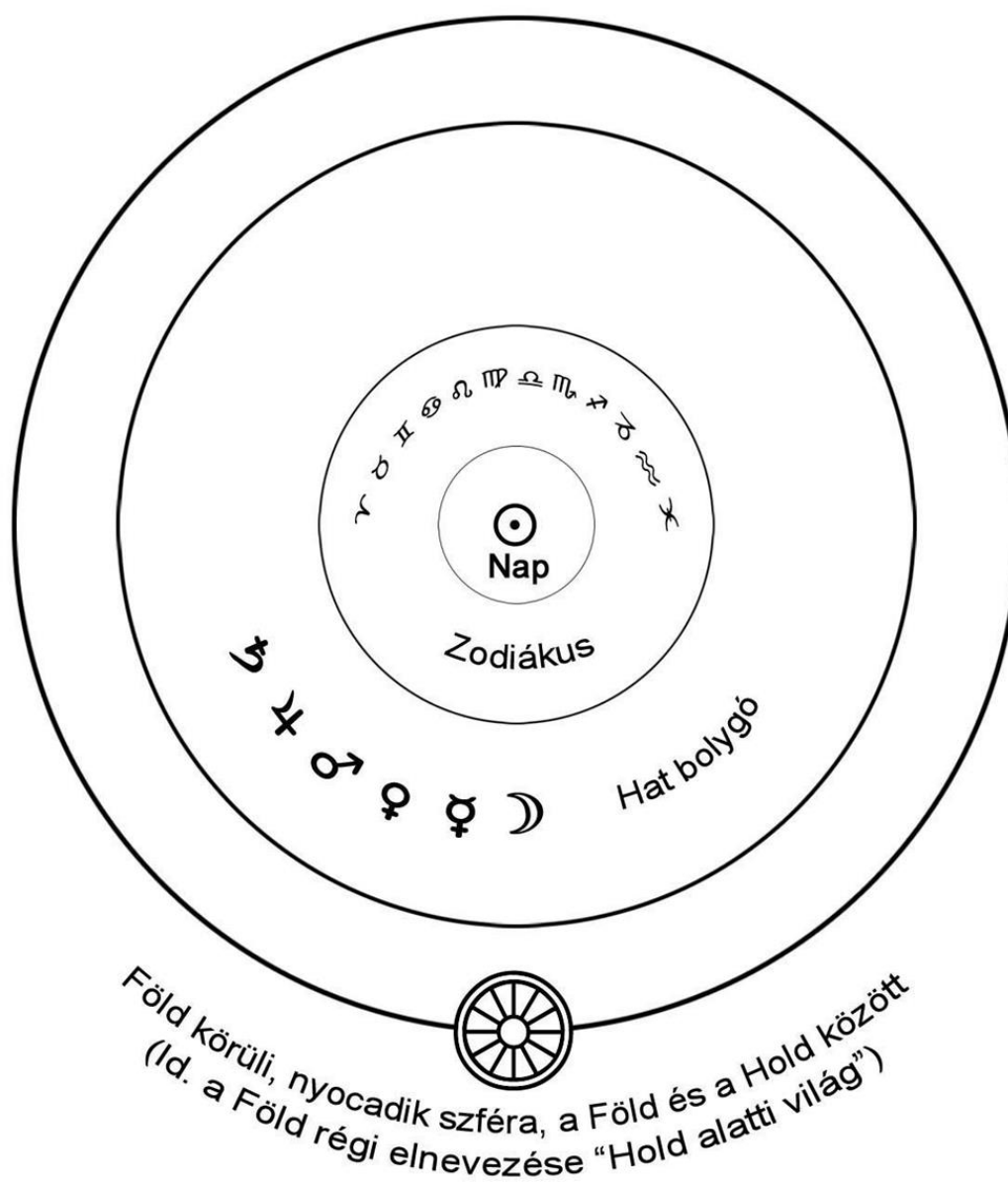
Emberek Birodalma
Formateremtő lények,
lelki lények és szellem-
mel áthatott tudat területe

Állatok Birodalma
Formateremtő lények
és lelki lények
dolgoznak benne

Növények Birodalma
Fizikailag észlelhető formavi-
lág, melyben a formateremtő
lények dolgoznak

4.

Corpus Hermeticum, XVI. 17., nyolc szféra a Nap körül: "A Nap körül forog a nyolc szféra, amelyek tőle függenek. Egy az állócsillagok szférája, hat a bolygóké, egy pedig a Föld körülié. Ezekről a szféráktól függenek a daimónok [jó és rossz szellemek], a daimónoktól pedig az emberek. Így függ minden és mindenki Istentől." (ford. Hamvas E. Á., 2008)
(vö. Mt. 8,12., 22,13., 25,30., Ján.Jel. 17,11.) (Z.T.Cs.)

Az életnek útja felfelé van az értelmes ember számára, hogy eltávozzék a pokoltól, mely aláfelé van. (Péld. 15,24.)

Függelék

Rudolf Steiner, Dr. Phil.: Az okkult mozgalom a 19. században és jelentősége¹⁶⁰

Részletek a GA 254. kötetből

IV. előadás

Dornach, 1915. okt. 17.

(...) Kialakult egy jellegzetes irány, nevezetesen a téves következtetések táplálása, mely valóban csupán a materializmus korában virágozhat, mondhatni az ahrimáni megtévesztés korában, mivel Lucifer ezt belülről segíti. Ahrimán beférkőzik a külső világról alkotott fogalmakba és megtéveszti az embert ezekkel kapcsolatban. Az ember keresztül láthatna ezeken a trükkökön, ha Lucifer nem lelkesítené őt azzal, hogy erőt kölcsönöz bizonyos materialisztikus tényeknek az ember világszemléletében. (...)

Ez volt a helyzet, amelybe az emberek belekeveredtek a 19. század folyamán, és azok, akik akarták, kihasználták ezt. Aki képes átlátni ezeket a dolgokat, megerősíthet bizonyos tendenciát, amely a „bal ösvény” felé hajlik.¹⁶¹ Ez nem lett volna olyan egyszerű dolog, ha a 19. században az emberek nem lettek volna abban a helyzetben, hogy könnyen félrevezetik őket Ahrimán és Lucifer összekeverésének eredményeként.

¹⁶⁰ Fordította: Z. Tóth Csaba.

Forrás: Rudolf Steiner: *The Occult Movement in the Nineteenth Century*, www.rsarchive.org, német nyelvű eredeti: *Die okkulte Bewegung im neunzehnten Jahrhundert und ihre Beziehung zur Weltkultur – Bedeutsames aus dem äußeren Geistesleben um die Mitte des neunzehnten Jahrhunderts*, www.anthrowiki.at, ld. még jegyzetek az eredetiben, és Rudolf Steiner összkiadás részletes mutatója a neten: [katalog_ga_2002.pdf](#).

¹⁶¹ Steiner ebben az előadásciklusában hosszabban foglalkozik C. G. Harrison, angol „ezoterikus” felvetéseivel, a forrás megnevezése nélkül (ld. *The Transcendental Universe, Six Lectures On Occult Science, Theosophy, and the Catholic Faith, delivered before the Berean Society*, London, 1893, németül *Das transzendente Weltenall*, 1897, ford. Carl Graf zu Leiningen-Billigheim). A „bal” oldalt itt okkult-ezoterikus értelemben kell tekinteni, mint a „bal kéz felőli ösvényt”, amelynek ismerete az ősi ezoterizmusból fakadt (ld. Qabbalah „életfája”, G. Scholem, 1978, „sitra ahra”), de lényegében erről az „oldalról” impulzálták a politikai baloldal létrehozását is az ún. „Bal Testvériségei”, mint „szocialista kísérletet” főleg az oroszok, németek, kínaiak ellen, s lényegében a Krisztus-impulzus és társadalmi megvalósulása ellen (vö. GA 178). C.G. Harrison szerint a „Bal Testvérei” (Brothers of the Left Hand Path) magasrangú jezsuiták és szabadkőművesek, akik egy „állam az államban” háttérszövetséget alkotnak azzal a céllal, hogy fenntartsák a régi Róma kísértetét, a „kevesek”, az „elit”, a pénzvilág uralmát, amit jelenleg „új világrendnek” neveznek, melynek kialakításához Churchill és mások szerint szükség van az egyesült Európára, ill. „jól működő ördögökre”, az ellenerőkként használható „jobb-bal” csoportokra és ideológiákra, „divatokra” (ld. *United Europe Meeting*, Royal Albert Hall, 1947. máj. 14., in *His Complete Speeches*, vol. 7, ed. Robert Rhodes James, Chelsee House Publishers, 1974, és W.T. Stead: *The United States of Europe*, N.Y., 1899, pp. 45-46), és ezeknek az ellenerőknek a forrása a ténylegesen létező szellemi hatalmak, régi kifejezéssel „Ahrimán” és „Lucifer”, a „megkeményítő, hideg”, és a „feloldó, forró” erőcentrumok a szellemi világban, akik ősrégi világkorszakokból „ittmaradt”, „bukott” istenségek, melyeknek szerepük van az emberi lelki-szellemi élet alakításában, és a titkos társaságokban tudatosan építenek a működésükre (nálunk gr. Széchenyi István is „referálta” a naplójában, amit a páholyban hallott Arimánról, „elméleti” szinten, mivel a magyar és német testvériségek kívülálltak a nyugati „gyakorlati” machinációkon). Hozzá kell tenni, hogy a „józanabb” emberek, legyenek „vallásosak” vagy sem, rendszerint nem szeretnek foglalkozni a megismerés szellemi „meghosszabbításával”, holott ez egyre inkább szükségessé válik a materializmus egyoldalúságainak, féligazságainak elégtelenségei miatt, melyeket „egyetemesség”, „kötelezővé” akarnak tenni, kizárva, nem-létezőnek tekintve az ember magasabb, lelki-szellemi lényét, bevezetve egy „gépkorszakot” és egy globális diktatúrát, a nyugat vezetése alatt. – A ford.

Így történhetett, hogy bizonyos egészen materialisztikus természetű emberekben elégséges luciferi elem volt ahhoz, hogy ne higgyenek a materializmusban, de megkíséreljék, hogy magában a materializmusban egy szellemi világmagyarázatot találjanak. Gondolják csak meg: a 19. században létrejöhetett egy embertípus, akinek a feje teljesen materialisztikus gondolkodást produkált, de a szíve a szellemiségre vágyakozott! Ebben a helyzetben az ember megpróbál szellemi találni magában a materialitásban, és megpróbál materialisztikus formát adni a szelleminek.

Mármost, ha egy ilyen típusú személy mögé bizonyos másik személyiség áll, aki érti ezeknek a dolgoknak a lényegét, az utóbbi nagyon könnyen játszhat egy játékot. Ha ez utóbbi személynek érdekében áll, akkor ösztönözhet egy ilyen típusú embert mások félrevezetésére, hogy szellemi lássanak az anyagi formában, és megtervezett módon hatást gyakorolhat másokra. Ez akkor a legeredményesebb, ha egy megfelelő helyen viszik véghez, ahol az igazságokat átadják az embereknek, és ajtó nyílik előttük azokra a dolgokra, melyekre vágyakoznak. Ílymódon bizonyos szellemi igazságokat adhatnak az emberiségnek, melyekkel egyoldalú tendenciát érvényesítenek egy bizonyos irányban; egyrészt számos igazságot közölnek – materialisztikus színezettel, de igazságokat –, másrészt pedig, egy bizonyos helyen, bevezetnek valamit, ami elkerülhetetlenül tévedést okoz, de nem könnyű tettenérni.

Ez történt Mr. Sinnett könyvével, az *Ezoterikus buddhizmus*-sal (első kiadás 1883). Ezt Sinnett írta, de mögötte volt az, akit ő az „inspirátorának” nevez, és akit egy mahatma-személyiség későbbi maszkjaként ismerünk. Sinnett újságíró volt, s ezért át volt itatva a 19. század materialisztikus tendenciáival; emellett az agya teljesen a materializmusra hajlott, de vágyott a szellemi világ után is. Ezért minden hajlama megvolt arra, hogy a szellemi világot egy materialisztikus formában keresse, s így könnyű volt a fent említett személynek, akinek érdekében állt a materializmus egy ilyen alkalmazása a saját meghatározott céljaira, hogy beépítsen Sinnett könyvébe egy látszólagos szellemi tanítást, amely azonban teljesen materialisztikus színezetű.

Mármost, önök mondhatják: „de Sinnett könyve biztosan nem tartalmaz materialista tanítást!” Tény, hogy ezt nem lehet észrevenni – és épp itt van az egész dolog lényege! Mindent megszépítettek és álruhába öltöztettek, és csak akkor lehet megérteni, ha valaki ismeri az előzményeket, melyekről beszéltem.

Természetesen a tanítások az ember lénytagjairól (fizikai test, étertest, asztrálest, én), a karma és reinkarnáció tana igazak. De mindezekbe az igazságokba beleszőtték a materializmust. Sinnett könyvében egy valóban spirituális szemléletet összekevertek egy elsőrendűen materialista tendenciával; olyan kombináció ez, amit nem könnyű észrevenni, mert ritka az olyan ember, aki felismerne valami teljesen materialisztikus, amit egy szellemi tanításba burkoltak, valamit, ami nem pusztán intellektuális értelemben materialista, hanem egyenesen szembenáll egy szellemi világszemlélettel. Ez pedig az, amit Sinnett könyve, az *Ezoterikus buddhizmus* az ún. „Nyolcadik Szféráról” mond.¹⁶²

Ebben vannak tanítások, melyek nagyon sokat tartalmaznak abból, ami helyes, de amelyekbe beleszőtték ezt a teljesen materialisztikus és félrevezető állítást a Nyolcadik Szféráról. Ez abban a kijelentésben csúcsosodik ki az *Ezoterikus buddhizmus*-ban, hogy a Nyolcadik Szféra a Hold. A szerző zsenialitása képességeinek és jó íráskészségének köszönhetően a könyv hatalmas vonzerőt gyakorolt és foglyul ejtett sokakat. Ezek az olvasók magukba szívták, nem az igazi tanítást a Nyolcadik Szférával kapcsolatban, hanem a különös állítást, hogy a Hold a Nyolcadik Szféra.

Ez volt a helyzet Sinnett *Ezoterikus buddhizmus*-ával. A könyv abban az időben íródott, amikor Blavatsky, azok után, ami történt vele, már bizonyos indiai okkultisták egyoldalú befolyása alá

¹⁶² A Nyolcadik Szféráról ld. még Corpus Hermeticum, XVI. 17. (Nock-Festugière): „A Nap körül forog a nyolc sféra, amelyek tőle függenek: egy az állócsillagok szférája, hat a bolygóké, egy pedig a Föld körülié. Ezekről a szféráktól függenek a daimónok, a daimónoktól pedig az emberek. Így függ minden és mindenki Istentől” (ford. Hamvas E. Ádám, 2008). Vö. uo. más összefüggésben, I. 26, XIII. 15., és a ford. ábrája CGH előadásai végén.

került, akik a balhoz tartoztak, és meghatározott céljaik voltak. Innen erednek a tanítások az ember felépítéséről, a reinkarnációról és karmáról az *Ezoterikus buddhizmus*-ban. Ez azokkal szemben íródott, akik engedni akarták, hogy a reinkarnációról szóló tudás eltűnjön. Ez azt is megmutatja, milyen heves konfliktus zajlott ebben az irányban.

Blavatsky kapcsolatban volt amerikai spiritualistákkal, akik engedni akarták, hogy a reinkarnáció tanítása eltűnjön. A médiumitás volt az eszközük ehhez, s ezt a módszert használták. Amikor Blavatsky fellázadt, elűzték, és ő egyre inkább az indiai okkultisták hatalmába került; a kezükbe hajtották őt. Ez egy konfliktushoz vezetett az okkultizmus szférájában az amerikai és indiai nézetek között. Egyik oldalon volt egy erős tendencia, hogy a reinkarnáció tanítását eltüntessék a színről, másrészt pedig, hogy mihamarabb bevezessék a világban, de egy olyan formában, ami félrevezeti a 19. század materialista hajlamait.

És lehetőség nyílt, hogy a Nyolcadik Szféráról szóló tanítás megjelenjen, ahogy Sinnett bemutatta ezt a könyvében, az *Ezoterikus buddhizmus*-ban. Vannak bizonyos számú egyéb tények is, melyeket talán elegendő jelezni, mivel nem sokkolni akarom önöket azzal, amit mondok, hanem megmagyarázni azt a szellemi elvet, melyen a mi álláspontunk nyugszik.

Két nehézség keletkezett annak eredményeképpen, ahogyan a Nyolcadik Szféra tanítását Sinnett könyve bemutatta. Az egyiket maga Blavatsky teremtette. Ő tudta, hogy amit Sinnett írt erről, az hamis, másrészt azonban azok kezében volt, akik azt akarták, hogy a hamis tanítás kerüljön az emberiség elé. Ezért Blavatsky próbálta kijavítani bizonyos módon a Nyolcadik Szférának ezt a felfogását, s az ezzel összefüggő dolgokat, mint olvashatják *Titkos tanítás* c. könyvében (1888). De ezt oly módon tette, ami zavart okozott. Innen ered egy bizonyos eltérés Sinnett *Ezoterikus buddhizmus*-a és Blavatsky *Titkos tanítás*-a között. Blavatsky úgy javított, hogy valójában megerősítette a baloldali indiai okkultisták egyoldalúságát. Egy nagyon meghatározott módon, mint látni fogjuk, próbált többet megvilágítani az igazságból, hogy beárnyékolja a tévedést. Ezért kénytelen volt egy ellensúlyt teremteni, mert az indiai okkultisták szempontjából nagyon veszélyes lett volna, ha az igazság kiderül ezen a módon.

Elhatározta tehát, hogy ezt az ellensúlyt létrehozza – hamarosan meg fogjuk ezt érteni – azáltal, hogy egy bizonyos pályát követ. Közelebb került a Nyolcadik Szféra igazságához, mint Sinnett, de azáltal teremtett ellensúlyt, hogy a *Titkos tanítás*-ában egész rágalomözönt zúdított a júdaizmusra és a kereszténységre, összekapcsolva ezt bizonyos tanításokkal Jehovah természetéről. Így, amire az egyik oldalon helyesen törekedett, próbálta kiegyensúlyozni a másikon, hogy ne érje túl sok baj az indiai okkultizmus áramlatát. Tudta, hogy ezek az igazságok nem maradnak elméletek vagy hatás nélküliek, mint más elméletek, melyek a fizikai síkra vonatkoznak. Az olyan teóriák, melyekről beszélünk, behatolnak a lelki életbe, és átszínezik az emberek észleléseit és érzéseit; ezeket valóban úgy tervezték meg, hogy a lelkeket egy bizonyos irányba fordítsák. Az egész úgy a megtévesztések kibogozhatatlan zűrzavara.

H. P. Blavatsky természetesen nem tudta, hogy a mindkét tendencia mögötti hajtóerőket egy meghatározott cél felé irányították, nevezetesen, hogy elősegítsék ezt a sajátos tévedést az igazság helyett, elősegítsék a tévedések egy típusát, ami hasznos a 19. század materializmusa számára, tévedéseket, melyek csak a materializmus tetőfokán lehetségesek. Ez a helyzet egyik oldala.

Másrészt Sinnett *Ezoterikus buddhizmus*-a, és bizonyos szempontból Blavatsky *Titkos tanítás*-a is, nagy benyomást keltett, különösen azokban, akik valóban törekedtek a szellemi világ felé, és ez természetesen ismét csak riadalmat keltett azokban, akik hajlamosak voltak riadalmat érezni a lehetőségtől, hogy egy ilyen keleti irányulású okkult mozgalom megjelenik.

Mármost, számos esztelen vitatkozó síkraszállt Blavatsky ellen, Sinnett ellen, a teozófiai mozgalom ellen, és így tovább. De a teozófiai mozgalommal szembeni támadások között idővel volt néhány, amely a jól informált, bár egyoldalú körökből jött.¹⁶³ Az anglikán szellemi élet

¹⁶³ Ld. C.G. Harrison, 1893.

tendenciája volt az, hogy a lehető legkevesebb keleti tanítást, az ismételt földi életekre vonatkozó lehető legkevesebb tanítást akarja a nyilvánosság tudomására hozni.

Nem kétséges, hogy azok között, akik, abból az álláspontból fakadóan, hogy veszély fenyegeti a kereszténységet Európában, szembenálltak a keleti tanításokkal, voltak olyanok, akiket „keresztény ezoterikusoknak” lehet nevezni. A keresztény ezoterikusok, akik kapcsolatban voltak a „High Church Party”-val, szembenálltak ezekkel a keleti tanításokkal. És ebből a körből elhangzottak kijelentések, melyekkel fékezni akarták a Blavatskytól és Sinnettől származó keleti gondolkodás áramlatát, másrészt pedig elősegíteni a külső világban egyfajta ezoterizmust, amely elfedi az ismételt földi életek igazságát. Vegyíteni akartak egy bizonyos gondolkodást a kereszténység szokásos formájával Európában – ez volt a célja ennek a csoportnak. Azt akarták, hogy az ismételt földi életek tanítását – amelyet fontos ismertté tenni – ne vegyék számításba az emberek. És egy hasonló módszert alkalmaztak, mint Sinnett esetében.

Ismét hangsúlyoznom kell, hogy azok, akik a megfelelő előkészületeket tették, valószínűleg nem voltak teljesen tudatában annak, hogy egy személyiség eszközei voltak, aki mögöttük állt. Ahogy Sinnett nem tudott semmit azok valódi törekvéséről, akik mögötte álltak, azok sem tudtak sokat arról, hogy mi húzódik az egész ügy mögött, akik a „High Church Party”-val voltak kapcsolatban. De azt felismerték, hogy amit tesznek, az nagy hatást gyakorol az okkultistákra, és arra vezeti őket, hogy megerősítsék azok törekvését, akik el akarják törölni az ismételt földi életek igazságát.

Ha mindezek ismeretében most rátérünk a Sinnett könyvében említett megtévesztésre, azt találjuk, hogy ez a tanítás a Nyolcadik Szférát a Holdra helyezi; hogy a Hold, a maga hatásaival és befolyásaival az emberre, ténylegesen a Nyolcadik Szféra. Ebben a formában kifejezve ez egy megtévesztés. Ez a lényeg. Ha a Hold befolyását kutatva Sinnett állításából indulnánk ki, belesétálnánk egy komoly tévedésbe, ami a materialisztikus gondolkodásból származik, és nem könnyen vennénk észre. Mire van szükség, ha az igazságot akarjuk előmozdítani? Szükséges rámutatni a dolgok valódi állására a Holddal kapcsolatban, ami szembenáll Sinnett *Ezoterikus buddhizmus*-ának téves állításával.

Olvassák el *A szellemtudomány körvonalai* c. könyvem 4. fejezetét. Itt megpróbáltam leírni, hogyan hagyta el a Hold a Földet. Nagy jelentőséget tulajdonítottam a ténynek, hogy a Hold kiválását a legnagyobb világossággal kell leírni. Fontos volt jelezni az igazságot, ami szembenáll a megtévesztéssel. Számolva az indiai befolyással, szükséges volt teljesen világosan leírni a Hold szerepét a Föld fejlődésében. Ez volt az egyik dolog, amit meg kellett tennem *A szellemtudomány körvonalai* c. könyvemben.

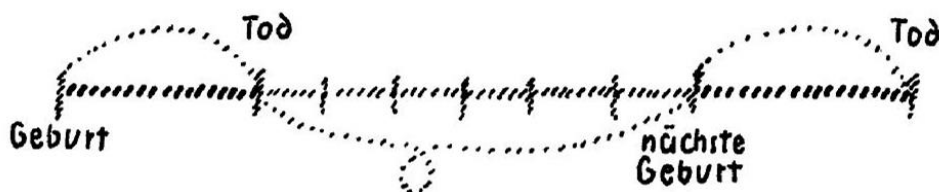
A másik dolog szükségessége világos lesz önöknek, ha azokra az emberekre gondolnak, akikről most beszéltem, akik bizonyos vezetés alatt voltak, és akik nem akarták, hogy az ismételt földi életek tanítása elterjedjen az emberek között, mint igazság, mert úgy tartották, hogy ez megmásítaná az Európában és Amerikában szokásos kereszténység formáját. Ezek dolgozni kezdtek egy bizonyos módon, ami világos lehet számunkra, ha elképzeljük, hogy ezek az okkultisták hogyan szegültek szembe Sinnett *Ezoterikus buddhizmus*-ával. Az okkultisták, akik kapcsolatban voltak a High Church Party-val, magukra vállalták, hogy megcáfolják Sinnett *Ezoterikus buddhizmus*-át és Blavatsky *Titkos tanítás*-át.

Valójában nagyon jó szolgálatot tettek Sinnett állításának a Nyolcadik Szféráról, mert a közlés hamisságát nagyon élesen hangsúlyozták erről az oldalról. De ugyanakkor ezt vegyítették egy másik tanítással. Azt állították ebből a körből, hogy az ember nem úgy kapcsolódott a Holdhoz, ahogy Sinnett leírja, hanem másképp. Igaz, hogy ez a „másképp” nem lett különösebben megmagyarázva, de észrevehető, hogy ezek az emberek felismertek valamit a Holdnak a Földtől való elválása folyamatából, ahogy bemutattam *A szellemtudomány körvonalai*-ban. De most nagy hangsúlyt fektettek a következőre. Azt mondták: - A Föld, és mindenekelőtt az ember, sosem volt kapcsolatban a naprendszer más bolygóival... ezért az ember sosem élt a Merkuron, Vénuszon,

Marson vagy a Jupiteren. Erről az oldalról tehát élesen hangsúlyozták, hogy nincs kapcsolat az ember és a naprendszer többi bolygója között.¹⁶⁴ De ez a legjobb út, hogy a másik megtévesztést csepegtessék a világba, és a lehető legnagyobb homályba burkolják a reinkarnáció tanítását.

A másik félrevezetés, Sinnetté, valóban támogatja a reinkarnáció tanítását egy bizonyos értelemben, de egy materialista formában. A félrevezetést, amely azt állítja, hogy földi fejlődése során az ember sosem volt semmilyen kapcsolatban a Merkúrral, Vénusszal, Marssal, Jupiterrel s így tovább – ezt a félrevezetést valójában nem azok terjesztették széles körben, akik nyilvánosságra hozták, hanem azok, akik mögöttük álltak. Ezek voltak azok, akik az emberi lelkeken oly módon dolgoztak, hogy ezek a lelkek sosem higgyenek komolyan a reinkarnációban. Amit ebből a körből erőteljesen hangsúlyoztak, az volt, hogy az ember sosem volt kapcsolatban semelyik más bolygóval, csak a földdel, és semmi köze sem volt a naprendszer többi bolygójához.¹⁶⁵

Ha az emberre gondolunk, a születése és halála között, láthatjuk, hogy fejlődése tekintetében a Formaszellemek működése alatt áll. Ezt is megtalálják *A szellemtudomány körvonalai*-ban. De ha azután a haláltól a következő születéséig terjedő életére gondolunk, figyelembe kell venni egy lényeges tény, nevezetesen, hogy ezeknek a Formaszellemeknek a működési szférája mintegy hét kategóriára tagolódik, melyeknek csupán egyike tartozik Jehovához, vagyis az, amelyik elsődlegesen a születés és halál közötti élettel van kapcsolatban. A Formaszellemek többi hat kategóriája a halál és egy újabb születés közötti életet vezeti. (4. ábra)

Ezt csak akkor lehet felfedezni, ha a halál és az újabb születés közötti életet kutatjuk. Mivel Jehovának a földhöz van köze, és áldozatot hozott a Holdra menetelével, hogy innen semlegesítsen bizonyos dolgokat a föld-fejlődésben, így a többi Formaszellemeknek más bolygókhoz van köze. De ezt a tényt el kell leplezni, titokban kell tartani, ha valaki azt akarja, hogy az ismételt földi életek igazságát elvonják az emberek elől; sőt, az eltitkolás valódi hatékonysága érdekében ezt oly módon kell tenni, hogy az embereket ne érdekelje ez a titok, melyről beszéltem. Mert ha eltérítették őket a halál és az újabb születés közötti élet igazi távlatától, akkor a figyelmük, e titok nélkül, csak

¹⁶⁴ Steiner itt konkrétan utal C. G. Harrison 5. előadására, aki azonban hozzáfűzi, hogy *fizikai* értelemben nem volt kapcsolat, tehát nem éltünk *fizikailag* a többi bolygón: „Először is, az egyetlen látható bolygó, amelyen az ember kialakult, a Föld. Az ember *sosem lakott* a Marson, vagy a Merkúron, vagy bármely más bolygón, s *nem volt kapcsolatban semelyikkel* (fizikailag, ld. alább. – a ford.), *kivéve a Holdat, mielőtt ez a Föld körül keringett*. Minden más planétát a naprendszerben a saját „korszak-angyala” vezet, és a természet alsóbb birodalmainak fejlődése (az állatvilág kivételével) rajtuk ment végbe (vagyis velük összefüggésben), különböző fokon, összhangban azzal a törvénnyel, amelyet úgy ismernek, hogy a gyorsítás és lassítás törvénye. (acceleration and retardation). Egy bolygó láthatóságának ténye csupán azt mutatja, hogy a negyedik, vagy ásványi birodalom a fejlődés negyedik fázisában van (ang. Round, ném. Runde, életállapot. – a ford.), ilyen vagy olyan távolságban a Naptól. De az ember, noha *ebben az értelemben* semmi köze a Marshoz vagy a Merkúrhoz, *a múltban kapcsolódott a másik három bolygóhoz, és a jövőben lakni fogja a többi hármat*, melyek a Földdel együtt hetet tesznek ki.” – A ford.

¹⁶⁵ Mint C. G. Harrisonnál láttuk, a félrevezetés mellé odatette a helyes álláspontot is, hogy ez a kapcsolat nem fizikai volt. Ld. még C. G. Harrison a bevezetőjében a karmával és reinkarnációval kapcsolatban elveti a merev előítéleteket és megerősítőleg idézi Origenészt, de egy bekezdéssel később már azt írja, hogy „a karma és reinkarnáció tanítása legfeljebb önző indítékot adhat a jó cselekedetekre, a legrosszabb hatása pedig az, hogy aláássa az egyéni erőfeszítést”; ez a megállapítás nyilvánvalóan az ellentmondás-elv tudatos, egyidejű, szándékosan zavaró alkalmazását jelenti Harrisonnál. Érdekes ugyanakkor, hogy Harrison és körei mintha előre látták volna Rudolf Steiner megjelenését, akire ráillik Harrison megjegyzése a „tudományos szakramentalizmus” előfutáráról (ld. CGH 3. előa. végén, és a 4. előa. végén egy „harmadik reformerről”, az amerikai Keely és az orosz Tolsztoj után). – A ford.

a születés és halál közötti élet felé fordul, és akkor engednek a médiumoknak, akik abba a hitbe ringatják őket, hogy a halál utáni élet egyszerűen a földi élet folytatása.

Mindezekben a dolgokban, amik e területen történnek, hatalmas mértékű ármánykodás folyik. Mert természetesen egy okkultista, aki ilyesmivel foglalkozik, tudja, hogy ha a balhoz tartozik, mely irányba fordítsa a gondolatokat úgy, hogy az érzéseket is sorba állítsa és elfordítsa az emberek figyelmét bizonyos titkoktól, hogy ezek ne kerüljenek napvilágra.

Ez ténylegesen megtörtént, olvashatják az idevágó irodalomban. Gyakran megtalálhatják a kijelentést, hogy az embernek semmi köze a naprendszerünk más bolygóihoz – de ez emögött lévő szándék ez: az embernek semmi köze a többi planéta vezető szellemeihez. Ezt élesen hangsúlyozzák, azért, hogy az emberek sose alakítsanak ki ilyen fogalmakat, ami oda vezetné őket, hogy hitelt adjanak a reinkarnáció tanításának. És most a másik feladat, hogy bemutassuk az igazságot, amely szembenáll a félrevezetéssel. Ha önök olvassák *A szellemtudomány körvonalai*-t, ismételten találkoznak annak a ténynek a hangsúlyozásával, hogy szükséges az emberek számára, hogy eltávolozzanak a földről, azért, hogy az életük egy részét más planétákon töltsék. *A szellemtudomány körvonalai* részletesen foglalkozik egyik oldalon az embernek a Holddal való viszonyával, a másikon pedig a bolygókkal való viszonyával.

Amit ezek az emberek el akarnak érni, azt röviden is kifejezhetjük: a kor materialisztikus szemléletét mozdítják elő. Ha valaki úgy mutatja be a dolgokat, ahogy tettem *A szellemtudomány körvonalai*-ban, akkor ábrázolja Földünk fejlődését a planétákkal való kapcsolatán keresztül. Más planéták is a Föld-fejlődéshez tartoznak. A materialista számára a planéták csupán keringő göröngyök az űrben. De ha valaki leírja a szerepüket az emberiség szellemi fejlődésében, vissza kell mennie a szellemi valóságukig, a planéták szellemi lényeiig.

Ebből láthatják, hogy a spirituális mozgalomba ténylegesen két irányban vertek éket, az egyikkel eltorzították a Holddal kapcsolatos igazságot, a másikkal pedig a planétákra vonatkozó igazságot. Ez volt a helyzet a 19. század végén. H. P. Blavatsky és Sinnett eltorzították az igazságot a Holdra vonatkozóan; mások pedig eltorzították az igazságot a Föld-fejlődés és a planéták kapcsolatára vonatkozóan. Ne gondolják, hogy könnyű dolog éket verni e két áramlat közé; mert itt *okkultizmussal* van dolgunk, és ahol az okkultizmus megjelenik, ott nagyobb erőre van szükség az igazságok megragadásához, mint a fizikai sík közönséges igazságainál. Következésképpen, itt a megtévesztésnek egy nagyobb ereje működik, amelyen fontos keresztüllátni. Ez nem könnyű, mert még nagyobb erőt kell kifejteni ellene. Egyik oldalon tehát a torzítással elfátyolozták az igazságot a Holddal kapcsolatban, a másikon pedig a planétákra vonatkozóan, és valaki ezzel éket vert két téveszme közé, melyek a materializmus érdekeit szolgálták. Először is számolni kell a materializmussal, amely a keleti oldalról áramlik, mely felelős a Holddal kapcsolatos téveszme előmozdításáért, hogy bevezesse a reinkarnáció keleti tanítását. A reinkarnáció tényének tanítása természetesen helyes, de hamar láthatjuk, hogy milyen nagy engedményeket tettek a materializmusnak az *Ezoterikus buddhizmus*-ban, ahogy nevezik a könyvet. Másfelől itt volt a vágy, hogy a katolikus ezoterizmust megvédjék az indiai befolyás rohamától, és itt, jobban, mint valaha, az a tendencia működött, hogy engedjenek minden szellemi valóságot, amely kapcsolódik a planetáris-rendszer egészének fejlődéséhez, alámerülni a materializmusba. A szellemtudomány küldetése volt, hogy éket verjen e két áramlat közé. Ez volt a helyzet, mellyel az ember szembekerült. Mindenütt nagy erők működtek, melyek az egyik vagy a másik befolyást akarták hatékonyra tenni.

És most meg kell mutatni, hogy milyen szempontból torzították el a Holdra vonatkozó tanítást a materializmus nagyon jellegzetes érdekei szerint, s hogyan „javította” ezt ki H.P. Blavatsky egy még rosszabb módon, mivel egyik oldalon, az okkultizmus iránti nagy érzékkel – mellyel Sinnett nem rendelkezett – helyesbítette az állításait, de másfelől bizonyos módszereket használt, mely által a tévedést még nagyobb biztonsággal lehetett fenntartani.

Az első lényeges dolog azt felismerni, hogy milyen nagymértékben téveszme Sinnett tanítása a Nyolcadik Szféráról. Itt határozott tudatában kell lenniök a Föld-fejlődés egész folyamatára vonatkozó tanításnak, nevezetesen, hogy a Föld-planéta keresztülment a fejlődés Régi Szaturnusz, Régi Nap, Régi Hold periódusain, mielőtt a jelenlegi fázisába érkezett. Emlékeznük kell, hogy a Régi Hold összetétele teljesen eltért a Földétől. Az ásványi birodalom elsőként a Föld-periódusban adódott a fejlődéshez, és ami a fizikai sík anyagi világát alkotja, az teljesen át volt hatva az ásványi elemmel. Mindaz, amit észlelnek a növényi, állati és emberi birodalmakban, az ásványi elem, ami beléjük ivódott. Az önök teste keresztül-kasul el van „ásványiasítva”. Az, ami nem ásványi – a Hold-természet és a Nap-természet – csupán okkult módon van jelen. Mi csupán az ásványit, a földit látjuk. Ezt határozottan észben kell tartani, ha abból indulunk ki, ami jelenleg az ember a Földön, és akkor megtaláljuk a választ a kérdésre: mi van az emberben, ami a Régi Hold öröksége?

Mint tudják, a jelenlegi kutatásaink előkészületei már régóta tartanak. – Az emberen belül, amilyen most, a Régi Hold embere jelen van, de egy olyan formában, amelyet úgy kell elképzelnünk, hogy nem tartalmaz semmilyen ásványit. Ha önök úgy tekintenek a földi emberre, hogy csak az ásványi összetevőit látják, képet alkothatnak a Hold-ember belsejéről (az előadó rajzol a táblára). De semmi ásványi nincs ebben a Hold-emberben, ezért nem lehet látni fizikai szemekkel, hanem csak szellemi látással. Egy Hold-alak képezi a fizikai ember bizonyos tagjainak alapját, ami bennük van, de csak tisztánlátó (fr. clairvoyance, ang. second sight) szemmel észlelhető. Szükségtelen mondani, hogy mi volt bensőleg jelen a Régi Holdon. De emlékeztetni kell, hogyan látták ezt a Régi Holdon. Ezt az imaginatív megismerés által látták, hullámzó, változó képekben. Ezek még ma is jelen vannak, de az észlelésükhöz, legalábbis abban az időben, még atavisztikus tisztánlátás volt szükséges. A Régi Hold embere csupán atavisztikus tisztánlátás révén észlelt, amely abban a korszakban egy normális látási képesség volt. Következésképpen mindent, ami kapcsolatban van ezzel a Régi Hold-fejlődéssel, csak imaginációkban lehet látni, az ősi, látnoki tisztánlátással. Nem szabad azt gondolni, hogy a Hold-ember az ásványi földből alakult ki; ő a Régi Hold szülötte volt, ahogy megjelenik az imaginatív tisztánlátásban. És így a Régi Holddal kapcsolatban azt a képet kell alkotni magunknak, hogy az egész környezet a Hold-emberek imaginatív tisztánlátása számára volt látható, épp úgy, ahogy a saját környezetünk, a növényekkel, folyókkal, hegyekkel a fizikai szemeknek látható.

Mármost, tudjuk, hogy a Régi Hold erői elkerülhetetlenül újra megjelennek a Föld-fejlődés folyamán, de ez a Föld-fejlődés, mint rámutattam *A szellemtudomány körvonalai*-ban, pusztulásra lett volna ítélve, ha ezek a Hold-erők azután nem haltak volna el. Nem maradhattak fenn a Föld-erőkön belül. És miért nem? Emlékezzenek rá, hogy az egész Föld-planétának magába kellett fogadnia az ásványi birodalmat, el kellett ásványosodnia, úgyszólván. Míg a Hold a Föld alkotórésze volt, a Hold-erők a Földön belül voltak. De ezek az erők kiüsztek, ezért magának a Holdnak el kellett különülnie a Földtől, mert nem létezhetett az ásványi Földön, különben az emberek nem fejlődhetek volna úgy, ahogy ténylegesen fejlődtek. Már beszéltem minderről *A szellemtudomány körvonalai*-ban. De most emlékezzenek pontosan, mit mondtam önöknek ma – hogy ezt a Holdat csak az imaginatív tisztánlátás révén lehet észlelni. Ezért, ha önök elképzelik, hogyan fejlődött az ember, mint földi ember, a fizikai érzékekkel ellátva, önök meg fogják érteni, hogy sosem észlelheti a Hold távozását. A Hold távozást és a helyzetét is, kint, a kozmoszban, csupán tisztánlátó módon lehet megragadni. Az embernek úgy kellett felépülnie, hogy a Hold egész kiválását csak tisztánlátó módon észlelhesse, és a Holdból kiinduló hatások egyedül a Régi Hold hatásai legyenek – olyan befolyások, melyek úgy hatottak az emberre, hogy más dolgok között az imaginatív tisztánlátás felébredjen benne.

Próbálják elképzelni a helyzetet az ősi időkben! A helyzet az volt, hogy az „ember” létrejöhett, hogy a lelkek lejöhettek a planétákról, és így tovább – de a Holdnak úgy kellett működnie, mint Holdnak, és oly módon, hogy az emberi lény erői, melyekkel alászállott,

ugyanazok az erők legyenek, melyek megjelentek a Régi Holdon, amely megelőzte a Földet. Senki más nem láthatja ezt a Holdat, csak az, aki látnoki tisztánlátással rendelkezik.

Azután, hogy a materiális jelenség társult a Hold-erők kiválásának ehhez a folyamatához, még valami jött. Már beszéltem önöknek arról, hogy milyen viszonyban van Jahve a Holddal. Az történt, hogy Jahve és a Hold kapcsolata révén a Hold is teljesen anyagi, ásványi lett, de egy sokkal sűrűbb anyagsággal, mint a Föld. Ezért az, amit ma fizikai Holdként látni lehet, és amiről feltételezhető, hogy a Hold ásványi elemet tartalmaz, ez visszavezethető Jahve tetteire, mely által bizonyos elemek hozzáadódtak a Régi Holdhoz.

Ezáltal azonban a Régi Hold-erők megbénultak, és most teljesen más módon működnek. Ha a Hold megmaradt volna nem-ásványinak, az erői oly módon működtek volna, hogy a sugarai mindig felébresztenék a régi, atavisztikus tisztánlátást az emberben, és a Hold hatásai az akaratra az embert a legjellegzetesebb formában alvajáróvá tennék. Ezt semlegesítette a Hold ásványosodása. A régi erők többé nem hathatnak ilyen módon.

Ez egy hatalmas jelentőségű igazság, mert most megérthetik, hogy a Hold ásványosodása szükséges volt, hogy ne működhessen a régi módon. És így, amikor a Holdról mint a Régi Hold visszatéréséről beszélünk, egy égitestről kell beszélnünk, amely nem látható fizikai szemekkel, amely a szellemi világgal van összefüggésben, noha csupán a tudatalatti szellemi világgal, ami a látnoki tisztánlátással észlelhető. Ezért valami *szellemiről* kell beszélnünk, ha a Régi Hold újramejelenéséről beszélünk; ami ásványi a jelenlegi Holdban, az hozzáadódott a szellemihez, és nem tartozik a régi értelemben vett Holdhoz.

Hogyan viaskodott ezzel a 19. századi materializmus? A követői biztosan nem hiszik, hogy az anyagi Hold mögött rejlik a régi, nem-ásványi Hold nagyon jelentős maradványa; ők sosem hinnének ilyesmi. Tehát egy engedményt tettek a materializmusnak azáltal, hogy csupán a fizikai, anyagi Holdról beszéltek. Így, amikor Sinnett a Holdról beszélt, elkerülte a szellemi. Az *Ezoterikus buddhizmus*-ban pusztán azt mondja, hogy a Hold anyagsága sokkal sűrűbb, mint a Földé. Ez így van, valóban így kell lennie, de az okkult valóságot, melyet jeleztem a tény mögött, teljesen elhagyja. Tett egy engedményt azzal, hogy csak a Hold anyagságáról beszélt. De a Hold mögötti szellemiséget nem vette figyelembe; ez lényegében nem tartozik a Földhöz, hanem sokkal szorosabb kapcsolatban van a Régi Holddal, mint a Földdel. Ezt a tényt teljesen elfátyolozta, és a következmény óriási jelentőségű volt; mert Sinnett ezáltal egy igaz tényt – vagyis azt, hogy a Holdnak valami köze van a Nyolcadik Szférához – teljesen hamis fényben tüntet föl, és nagyon ravaszul eltorzítja. Teljesen elmulasztja a Nyolcadik Szféra szellemi vonatkozásának említését, nevezetesen, hogy a Nyolcadik Szféra, melynek képviselője állítólag a Hold, az, ami a Hold *mögött* rejlik, és ő magának a Nyolcadik Szférának nevezi azt, ami valójában azért helyeződött ide, hogy semlegesítse azt, ellenálljon a Nyolcadik Szféra hatásainak. Mint hallhattuk a Hold anyagsága azért van itt, hogy semlegesítse a Nyolcadik Szférát, hogy hatástalanná tegye.

Az emberek nem ismerik fel, mi lenne a Nyolcadik Szféra hatása, ha az anyagságot elvonnák a Holdból. Az emberi lélek egész természete teljesen mássá válna a Földön, és az, hogy ez nem történt meg, annak a ténynek köszönhető, hogy egy nagyobb sűrűségű anyagság testesült Holddá. Azt hívja Sinnett Nyolcadik Szférának, ami a Nyolcadik Szférát ténylegesen hatástalanná teszi, vagyis az anyagságát, és ami ténylegesen a Nyolcadik Szféra, vagyis a Régi Hold-erők, ezt elrejtí. Az okkultizmusban gyakran használt trükk, hogy mondanak valamit, ami lényegében igaz, de oly módon adják elő, hogy teljesen hamis – bocsánat a paradoxonért! Hamis azt mondani, hogy az anyagi Hold a Nyolcadik Szféra, mert valójában ez a Nyolcadik Szféra semlegesítője. De teljesen helyes, hogy a „Hold” a Nyolcadik Szféra, mert a Nyolcadik Szféra a Holdban összpontosul, ténylegesen jelen van itt.

És most elértünk arra a pontra, ahol határozottabban elmondhatjuk, mint eddig lehetséges volt, hogy mi a Nyolcadik Szféra valójában. Ez olyan dolog, ami a legbensőségesebben kapcsolódik a fejlődés szellemi vonatkozásával a 19. században.

V. előadás

Dornach, 1915. okt. 18.

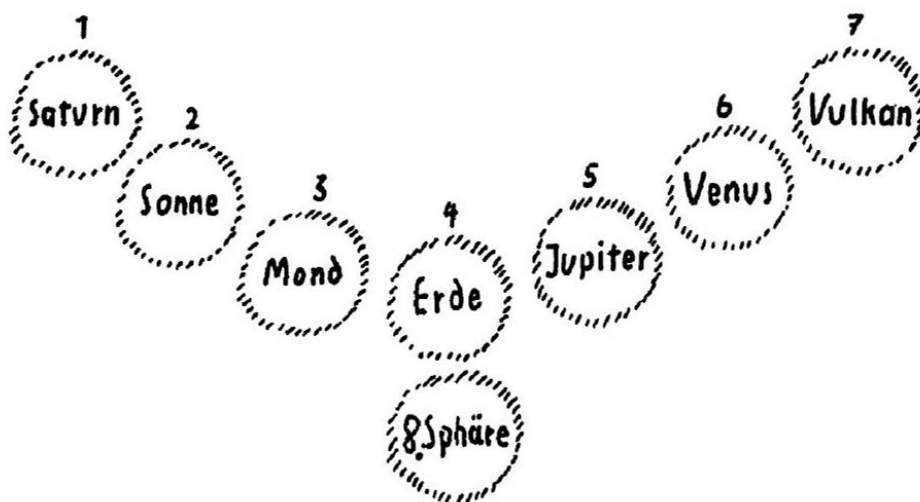
Valóban nagyon nehéz beszélni az ún. „Nyolcadik Szféráról”, amelyre elsőként Mr. Sinnett utalt nyíltan – mondhatni „információt” adott erről –, mert amit mondott, az egy téveszme. Bizonyosan felismerhették, miért nehéz beszélni erről a tárgyról, mivel ismételt hangsúlyozni kell, hogy a nyelvünk a külső, materiális világnak megfelelően alakult ki, és a Nyolcadik Szférát egy titkos dolognak tekintették, míg Sinnett meg nem említette.

Következésképpen nem esik túl sok szó a Nyolcadik Szféra jellemzéséről. A tényből, hogy oly régóta mindig kerültek az említését, megsejthetik, hogy mibe keveredik valaki, aki beszél erről. Ma néhány aforisztikus megjegyzést teszek, mint egyfajta bevezetést, bizonyos jelzéseket adok, melyek kezdetben csupán egy kisebb hozzájárulást jelentenek a témához. Remélem, lesz még alkalom, hogy később többet mondjak erről. Az utóbbi előadásban mondottak alapján, és bizonyos mértékig a korábbi előadásaim nyomán megpróbálom jellemezni azt, amit „Nyolcadik Szférának” neveznek, annak érdekében, hogy megalapozzuk a 19. századi és a 20. század eleji szellemi mozgalom kialakulásának leírását.

A tegnapi előadásból megismerhették, hogy a Nyolcadik Szféra nem lehet olyasmi, ami az anyagi világhoz tartozik, mert bemutattam önöknek, hogy a legnagyobb megtévesztés Sinnett állításában az, hogy a fizikai Hold közvetlenül kapcsolódik a Nyolcadik Szférához; megpróbáltam érthetővé tenni, hogy a tévedés konkrét alapja az a tény, hogy ez valami anyagira, fizikaira mutat.

Ebből gyaníthatják, bár nem teljesen érthetik, hogy amit Nyolcadik Szférának neveznek, annak közvetlenül semmilyen köze sincs bármihez az anyagi világon belül – vagyis azt mondhatjuk, hogy az, amit az emberi érzékszervekkel észlelni lehet, és az érzékszervi észlelésen alapuló gondolkodással elgondolható, nincs része a Nyolcadik Szférában. Így értelmetlen a Nyolcadik Szférát keresni bárhol az anyagi világban.

De vannak jelzések, melyek révén a gondolkodással megközelíthető a Nyolcadik Szféra fogalma. Már mondtam, hogy a Nyolcadik Szféra olyasvalami, aminek köze van a Régi Holdból és fejlődéséből visszamaradt dolgokhoz. Önök sok mindent összegyűjthetnek erről azokból a vizsgálódásokból, melyeket az idők során végeztünk. Próbáltam világossá tenni a tegnapi előadásban, hogy a Régi Holdon az ember természetes észlelésmódja látnoki és imaginatív jellegű volt, úgyhogy a Nyolcadik Szférával kapcsolatban bármilyen lényegi tartalom egy ilyen jellegű látással van összefüggésben. Azt mondhatjuk: fel kell tételezni kezdetben, hogy a Nyolcadik Szférát a látnoki imaginációk révén lehet megtalálni.

Hogyan került használatba a „Nyolcadik Szféra” kifejezés? Önök tudják, hogy az emberi fejlődés hét szférán (Föld-megtestesülésen) keresztül halad: Szaturnusz, Nap, Hold, Föld, Jupiter, Vénusz, Vulkan. Látni fogjuk, hogy ezen a hét szférán kívül van még valami, ami ezeken kívül fekszik, és valahogy mégis kapcsolódik a Földhöz. Van tehát itt egy szféra, mely csupán a látnoki-imaginatív tisztánlátással észlelhető, amely mint egy nyolcadik szféra áll a hét mellett és fölött, melyek az emberiség fejlődésének rendezett és szabályos területét alkotják. Természetesen minden ilyen leírás csupán vázlatos; kénytelenek vagyunk külön szférákat felvázolni, melyek csak egymásban figyelhetők meg. Bizonyosan megismerték már a vizsgálódásainkból, hogy amíg az ember az anyagi világon belül van, s az érzékszerveit és az intellektusát használja, addig a Negyedik Szférában, a Föld-szférában van. Ha eléggé kifejleszti a lelki képességeit, és képessé válik meglátni a Harmadik Szférát, a Hold-szférát, akkor messze szárnyal, bár nem fizikai értelemben. Nem egy másik helyről végzi a megfigyeléseit, hanem térbelileg, fizikailag ugyanarról a helyről. Ezt a hét szférát ezért valójában egymásban kellene ábrázolni. Ezek a fejlődés egymást követő fázisai és állapotai, és egy ilyen diagramnak alapjában véve nincs több értéke, mint ha azt mondanánk, hogy az ember a születésétől kezdve a hetedik évéig az első fázisban van, a hetedikétől a tizenegyedikig a második fázisban, és így tovább. A lényt, aki az első évtől a hetedikig fejlődik, nem lehet elválasztani attól a lénytől, aki a hetedikétől a tizenegyedik évig fejlődik. Ugyanígy nem helyes azt gondolni, hogy a Föld-fejlődés hét, egymást követő szférája vagy fázisa elkülönül egymástól.

Ebből megsejthetik, hogy a Nyolcadik Szférát a Föld-szférán belül lehet megfigyelni. Ezt nem helyes akár fölötté, akár alatta megrajzolni; ahhoz, hogy ábrázoljuk, a Föld-szférában kell föltüntetni. Gyakran felhoztam egy egyszerű példát, hogy kifejezzem, miről van itt szó. Épp úgy, ahogy fizikai levegő van körülöttünk, úgy van szellemi is; úgy tekintünk a szellemre, mint amin belül van ténylegesen a fizikai a környezetünkben. Ezért fel kell tételezni, hogy éppúgy, ahogy a szellemi van körülöttünk, úgy kell tekintenünk a Nyolcadik Szférára a környezetünkben. Ez azt jelenti, hogy az ember kifejleszthetne egy érzékszervet a Nyolcadik Szféra észlelésére, éppúgy, ahogy a fizikai érzékszervekkel képes észlelni az anyagi Földet. Azután teljesen tudatosan tapasztalhatná a Nyolcadik Szférát; de tudattalanul mindig ezen belül lenne, ahogy mindig a levegőn belül vagyunk, még akkor is, ha nem vagyunk tudatában. És ha kifejlesztünk egy érzékszervet a Nyolcadik Szféra tapasztalására, akkor ennek tudatára ébredünk körülöttünk. Így, ha a Nyolcadik Szférát leírjuk, nyilvánvalóan úgy kell leírnunk, mint egy területet, amelyben mindig benne élünk.

Mármost, mint mondtam, csupán bizonyos általános információt adhatok erről ezekben a bevezető vizsgálódásokban, a többi majd felmerül, amikor továbbmegyünk. Mindenekelőtt, önök megérthetik, hogy ami körülöttünk van, mint Nyolcadik Szféra, elérhető az imaginatív-látnoki

tisztánlátással. Lehetetlen kifejleszteni az imaginatív tisztánlátást anélkül, hogy valamit észlelnénk a Nyolcadik Szférából. Az ok, amiért oly nehéz beszélni az olyan dolgokról, mint a Nyolcadik Szféra, az, hogy csak nagyon kevesen rendelkeznek egy igazán világos és körvonalazott tisztánlátással. A Nyolcadik Szférában imaginációkkal van dolgunk, és ami a Föld-fejlődés lényegi természetét alkotja – vagyis a Negyedik Szférát –, az nincs jelen a Nyolcadik Szférában. A Negyedik Szféra lényegi természete, mint tegnap jeleztem, ennek a világ-testnek az ásványi imaginációjából áll. Az, hogy képesek vagyunk élni a Földön, ez annak a ténynek köszönhető, hogy ennek a Negyedik Szférának ásványivá kellett válnia; egy ásványi környezetben élünk; amit a fizikai érzékszerveinkkel észlelünk, azt az intellektusunkkal rendezzük el. De meg kell értenünk, hogy az ásványi elem teljesen hiányzik a Nyolcadik Szférából.

Amikor kiküszöböljük az ásványi elemet a gondolkodásban, csak az marad, ami a Régi Hold-fejlődés késői fázisa, ahonnan minden más eredt. De a fejlődés továbbhaladt; ami az imagináció, a látnoki tisztánlátás révén észlelhető, az semmi más, mint a Régi Hold maradványa, mely nem a Nyolcadik Szféra, hanem valami, ami visszamaradt a Harmadik Szférából.

Ahhoz, hogy valami sejtésünk legyen a Nyolcadik Szférára vonatkozó tényekről, figyelembe kell venni a következőket. A szabályos fejlődés során a Harmadik Szféra átalakult Negyedik Szférává; azt mondhatjuk, hogy lezajlott az átmenet a harmadik elemi birodalomból – így kell neveznünk – az ásványi birodalomba. Az ásványi elem hozzáadódott a fejlődéshez. Különbözik a Régi Holdat kellene úgy tekintenünk, mint a szubsztancialitás összességét, ami imaginatív észlelhető! Ezért el kell fogadnunk, hogy a szabályos fejlődés a Régi Holdból a Földre, a Harmadik Szférából a Negyedik Szférába, abban áll, hogy ami korábban csupán imaginatív volt észlelhető, az materiálisan észlelhetővé vált, vagyis ásványivá vált. A Nyolcadik Szféra itt maradt, a Régi Hold-elemmel együtt, de egy meghatározott esemény révén ez a Régi Hold-elem változáson ment át. Világosan leírtam *A szellemtudomány körvonalai* c. könyvemben, hogyan jött létre a Negyedik Szféra a Harmadikból; elmondtam, hogy a Mozgás Szellemeinek tevékenysége hozzáadódott a Formaszellemekéhez, akiknek vezetése alatt az egész átalakulási folyamat végbement. Ezért azt mondhatjuk, hogy a Negyedik Szféra azáltal jött létre a Harmadikból, hogy a Formaszellemek a tevékenységüket hozzáadták a Mozgás Szellemeinek a tevékenységéhez.

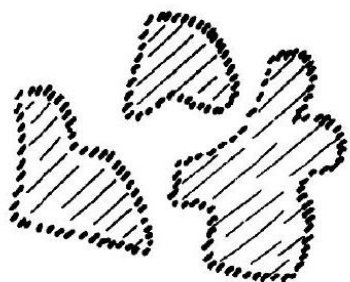
Amikor a Formaszellemek mindent elértek, amire saját természetük alapján vágytak, és amit képesek voltak elérni, amikor a Harmadik Szféra misszója befejeződött a kozmoszban, a Negyedik Szféra teljesen természetesen jött létre a Harmadikból. Ez nyilvánvaló. Azonban tudjuk, hogy a luciferi és ahrimáni szellemek működésben vannak – és ezek visszatartottak valamit maguknak a Régi Hold-szubsztanciából, mintegy elragadták ezt a Formaszellemtől. Az a tény, hogy Lucifer és Ahrimán így tettek, jelzi a lényegi természetüket. Így, mivel a Harmadik Szféra egy következő fázisba fejlődött, Lucifer és Ahrimán valamit elragadt a Formaszellemtől; ebbe az elszakított részbe Lucifer és Ahrimán hatolt be, a Formaszellemek helyett. Lucifer és Ahrimán tevékenysége hozzáadódott a Mozgás Szellemeinek tevékenységéhez, és ennek következtében jött létre a Harmadik Szférából a Nyolcadik.

Még valami kellett, nem csupán a Régi Hold, és ez a „valami” ugyanúgy jött létre, ahogy a Negyedik Szféra, azáltal, hogy amint az ásványi szubsztancia létrejött, elragadták a Negyedik Szféra születésének pillanatában. Így, amikor az ásványi létrejött az imaginatív szubsztanciából, elkapta Lucifer és Ahrimán, és imaginációvá tették. Ahelyett, hogy a Föld a fennmaradó Régi Hold-szubsztanciából keletkezett volna, egy kozmikus test öltött alakot, melynek születése annak a ténynek köszönhető, hogy a Földtől elragadt szubsztancia azzá vált, ami átkerült a Régi Holdról.

Emlékezzünk vissza arra, hogyan írtam le a Régi Holdhoz tartozó feltételeket *A szellemtudomány körvonalai*-ban. A Régi Holdon még nem volt semmi ásványi. Az ásványi szubsztanciának, a világ-testnek, egy Földnek kellett lennie, nem a Holdnak. A Negyedik Szféra az ásványi elem születése révén jött létre. Ezt megközelítette Lucifer és Ahrimán, kiszakították az

ásványi szubsztanciát a Negyedik Szférából, áttöltötték a Harmadik Szférába, s a Régi Holdat megismételték, de most a materialitással, ami normális körülmények között a Földhöz tartozik.

Jól figyeljék meg: a tiszta imaginációk helyett az imaginációkat besűrítette az ásványi elem átkerülése, amit elragadtak a Földtől. Így módon keletkeztek a besűrűsödött imaginációk. Ezért bekerültünk a sűrűvé vált imaginációk világába, melyek jellegükben nem lunárisak, mivel ezek besűrűsödtek az anyagság által, mely a Földhöz tartozik. Ezek a sűrű imaginációk szellemek, kísértetek, vagyis a világunk mögött van egy kísértetvilág, melyet Lucifer és Ahrimán teremtettek.

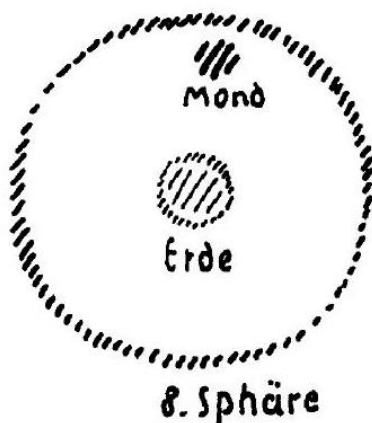

Vázlatosan a következőképp fejezném ezt ki: a Régi Holdon jelen voltak bizonyos képek. Ezeknek át kellett kerülniük a Földre, mint valaminek, ami mindenütt észlelhető. De Lucifer és Ahrimán visszatartották ezeket maguknak. Lucifer és Ahrimán elragadta a Föld bizonyos alkotórészeit, és imaginációkká tették őket, úgyhogy ezek a Föld-szubsztanciák nem földi formációk lettek, hanem hold-formációk. Ezért a mi Negyedik Szféránkba felszívódott egy szféra, amely valójában egy Hold-szféra, de megtelt földi szubsztanciával, s ezért egy fals alakulás lett az univerzumban. A hét szférához kapcsolódott egy nyolcadik, szemben állva az előrehaladó szellemekkel. Ennek logikus következménye, hogy a Formaszellemeknek harcolnia kell a Földön az ásványiságra hajlamos szubsztancia minden morzsájával, nehogy elragadja tőlük Lucifer és Ahrimán, és átvigyük a Nyolcadik Szférába.

Ezért, igazság szerint, a földünk, a Negyedik Szféra egyszerűen nem az, ami külsőleg megjelenik. Ha atomokból állónak tekintjük, minden atom át lenne itatva olyan formációkkal, melyek a Nyolcadik Szférához tartoznak – melyeket csak látnoki tisztánlátással lehet észlelni. Ezek a formációk mindenütt megjelennek; így a Nyolcadik Szféra kísértetszerű tartalma is, melyet ezért úgy lehet észlelni, ahogy tényleges kísérteteket. Minden földi lényt és létezőt érintett ez. Lucifer és Ahrimán szüntelenül arra törekszik, hogy a Föld-szubsztanciákból elkapjanak mindent, amit csak lehet, azért, hogy továbbépítsék a maguk Nyolcadik Szféráját, melyet azután, amikor ez eléggé előrehaladt, el lehet szakítani a Földtől, hogy külön úton menjen tovább Luciferrel és Ahrimánnal. Szükségtelen mondani, hogy ekkor a Föld úgy kerülne át a Jupiter-szférába, mint pusztá torzó. De az ember, mint önök felismerhetik, megalapozta helyét a Föld-fejlődés egészében, mert egyre inkább ásványivá vált. Áthatott bennünket az ásványosító folyamat, mely be lett vonva ebbe a harcba, így ennek a szubsztanciának a morzsáit folyamatosan el lehet ragadni ebből. Ezért mi magunk is részt veszünk a harcban. Lucifer és Ahrimán harcol a Formaszellemek ellen, azzal a céllal, hogy mindenütt elragadja az ásványi szubsztanciát tőlünk.

De a folyamat ereje különböző a szervezetünk más-más régióiban. Sokféleképp vagyunk felépítve; néhány szervünk tökéletesebb, mint a többi. A legtökéletesebb a gondolkodásunk szerve, az agy, és a koponya, és a harc, amiről beszéltem, a legvehemensebb az emberi fejben, az agyban; és ez azért van, mert a testünknek ezen a helyén ragadja el tőlünk az ásványi szubsztanciát legsikeresebben Lucifer és Ahrimán. A fizikai szubsztancia itt szellemibb, mint bárhol másutt. A koponyánk alakja annak a ténynek köszönhető, hogy itt van, amit leginkább elragadnának tőlünk. Pontosan ezért van, hogy a legnagyobb mértékben a fejünk révén függetleníthetjük magunkat a szervezetünkől. Szárnyalhatunk a gondolatokkal, megkülönböztethetjük a jót és a rosszat. És épp ezért Lucifer és Ahrimán itt a legsikeresebbek a szubsztancia elrablásában; az ember ún. legnemesebb szervében képesek elragadni az ásványosított szubsztancia legnagyobb részét. Ez az alkímia, mely által az ásványi szubsztancia átkerül a Nyolcadik Szférába, mindig lezajlik a létezésünk színpalái mögött. Most tehát csak egyszerű információkat adtam; a megerősítés a továbbiakban egyre tisztább lesz, ahogy folytatjuk a vizsgáldásainkat.

Ha Lucifernek és Ahrimánnak minden simán ment volna, ha mindenütt képesek lettek volna olyan sokat elragadni az ember fej-rendszeréből, amennyit csak lehet, a Föld-fejlődés hamar elért volna egy pontra, ahol Lucifer és Ahrimán sikeresen lerombolhatta volna Földünket, és a világok egész fejlődését átvezették volna a Nyolcadik Szférába, így a Föld-fejlődés egésze más irányt vett volna.

Ezért Lucifer arra vállalkozott, hogy a legnagyobb erejét azon a helyen fejtse ki, ahol az ember a legsebezhetőbb, vagyis a fejében. Az az erőrendszer, melyet Lucifer a legkönnyebben elfoglal, az emberi fej; és minden, ami hasonló a fejhez az ásványi elem megoszlása tekintetében, úgy, hogy ezt ugyanolyan módon lehet kivonni, hasonlóképpen ki van téve a veszélynek, hogy átkerül a Nyolcadik Szférába. Nem kisebb dolog fenyeget Lucifer és Ahrimán tevékenységének eredményeként, mint hogy az egész emberi fejlődés eltűnhet a Nyolcadik Szférában, úgyhogy ez a fejlődés egy más irányt vesz.

Láthatják, hogy Lucifer és Ahrimán szándéka a Föld-fejlődés kezdetétől az volt, hogy ez az egész fejlődés eltűnjön a Nyolcadik Szférában. Ezért szükséges volt, hogy ellensúlyt teremtsenek azok a szellemek, akik a Formaszellemek hierarchiájába tartoznak. A külső ellensúly, amit teremtettek, ebből áll: beillesztettek valamit a Nyolcadik Szféra „terébe”, ami a Nyolcadik Szféra ellenében működött. Ha ábrázolni akarjuk, akkor így tehetjük (ld. ábra). A Nyolcadik Szféra a fizikai Földünkhöz tartozik a jelzett értelemben. Mindenütt körül vagyunk véve az imagimációkkal, melyekbe folyamatosan behúzódik az ásványi anyagság. Ebben rejlik az oka Jahve, vagy Jehova áldozatának – a szubsztancia lecsapódásának, amely sokkal sűrűbb, mint más ásványi szubsztancia. Ezt Jehova hozta létre, mint Holdat, mint ellentétes tényezőt. Ez egy rendkívül sűrű szubsztancia volt – és ezt a sűrűséget írja le Sinnett sokkal sűrűbb fizikai-ásványi jellegű szubsztanciaként, mint ami létezik bárhol a Földön. Ezért Lucifer és Ahrimán ezt nem oldhatta fel az imaginációk világában. És így a Hold egy sűrű anyagi égitestként kering, szilárdan, lerombolhatatlanul. Ha elég figyelmesen olvasnak, megtalálják ezt még a fizikusoknak a Holdról szóló leírásaiban is. Minden, ami a Földön elérhető volt, kihelyeződött ide, hogy itt elég fizikai anyag legyen, amit nem lehet elragadni. Amikor a Holdra tekintünk, egy olyan szubsztanciát látunk az univerzumban, amely sokkal erősebben ásványiasult, fizikailag sokkal sűrűbb, mint ami bárhol létezik a Földön. Jahvét vagy Jehovát ezért úgy kell tekinteni, mint olyan lényt, aki a fizikai területen is biztosította, hogy Lucifer és Ahrimán ne vonjon el minden anyagságot. És azután, megfelelő időben, hasonló gondoskodás fog történni ugyanezen szellem által, hogy a Hold újra egyesüljön a Földdel, amikor a Föld elég erős lesz, hogy befogadja, amikor a veszély elmúlik a fejlődés által, ami időközben végbemegy.

Ez a külső, fizikai-ásványi síkra vonatkozik. De az emberi síkon is szükséges volt, hogy egy ellensúlyt teremtsenek az emberi fejre irányuló szándékkal szemben. Éppúgy, ahogy a külső világban a materialitást annyira meg kellett sűríteni, hogy Lucifer és Ahrimán ne oldják fel az alkímiájuk révén, úgy az emberi lényben is szembe kellett állítani valamit Lucifer és Ahrimán támadásával, mely a legsérülékenyebb szervünket, az agyunkat érte. Jahve gondoskodott erről, ahogy az ásványi síkon tette, hogy ne romboljon le mindent Lucifer és Ahrimán támadása.

Gondoskodás történt, hogy ami az emberben a fejből indul ki, ne essék teljesen áldozatul Lucifernek és Ahrimánnak; nem minden függ a fej tevékenységétől, és a kifelé forduló érzékszervek tevékenységétől, mert akkor Lucifer és Ahrimán győznének. Szükséges, hogy egy ellensúly jöjjön létre a földi élet birodalmában, kell legyen az emberi lényben valami, ami egészen független a fejtől. És ezt megvalósította a jó Formaszellemek munkája, akik elültették a szeretet princípiumát a földi átöröklés princípiumába. Azt mondhatjuk, hogy lett most egy működőképes valami az emberi fajban, ami független a fejtől, ami átmegy nemzedékről nemzedékre, és a legmélyebb alapjai vannak az ember fizikai természetében.

Mindaz, ami kapcsolatban van a szaporodással és az átörökléssel, mindaz, ami független az embertől abban az értelemben, hogy nem hatolhat át rajta a gondolkodásával, mindaz, ami a Hold adománya az égbolton – mindez az emberben a szeretet princípiumából ered, mely áthatja a szaporodás és átöröklés folyamatát. Ezért van a heves küzdelem, amely végighúzódik a történelmen, Lucifer és Ahrimán harca minden ellen, ami ebből a birodalomból jön. Lucifer és Ahrimán az emberre akarja kényszeríteni a fej kizárólagos uralmát, és támadásaikat a fej útján keresztül vezetik minden ellen, ami tisztán természeti vonzódás. Mert bármilyen átöröklési szubsztancia van a Földön, azt nem ragadhatják el. Ami a Hold az égen, az az átöröklés az emberben, lent a Földön. Minden, ami az átöröklésen alapszik, minden, amit nem lehet gondolkodással áthatni, ami bensőséges kapcsolatban van a fizikai természettel, az a Jahve-princípium. A Jahve-princípium ott fejtik ki legnagyobb aktivitását, ahol a természet mint természet működik; Jahve itt árasztotta ki legnagyobb mértékben a szeretetet, ami az ő természetes tulajdonsága, hogy megteremtse az ellensúlyát a szeretetlenségnek, Lucifer és Ahrimán pusztító bölcsességének.

Szükséges volna nagyon behatóan foglalkozni azokkal a dolgokkal, melyeket legutóbb teljesen más nézőpontból tárgyaltam, hogy megmutassuk, hogyan teremtettek a Formaszellemek védőfalakat a Holdon és az emberi átöröklés folyamatában Lucifer és Ahrimán ellen. Ha önök mélyebben elgondolkoznak ezekről a dolgokról, azt fogják találni, hogy valami mérhetetlenül jelentős van ezekben a jelzésekben.

Mármost ahhoz, hogy legalább bizonyos megértést elérjünk, a dolgot egy teljesen más oldalról is meg kell közelítenünk. Ha visszaemlékeznek, mi áll *A szellemtudomány körvonalai*-ban az emberi fejlődés Régi Szaturnusz, Régi Nap és Régi Hold szakaszairól, meg fogják érteni, hogy ezekben a fázisokban nem merülhetett fel a szabadság kérdése. Ezekben a fázisokban az embert a szükségszerűség hálója veszi körül. Annak érdekében, hogy éretté váljon a szabadságra, az ásványi természetet kellett elültetni benne; olyan lényvé kellett válnia, melyet áthat az ásványi elem. Ezért az embert csak a földi-anyagi világon belül lehetett szabadságra nevelni.

Ez önmagában jelzi a földi-anyagi világ hatalmas jelentőségét. Azt, amit az emberiségnek meg kellett szereznie – az akarat szabadságát – csak a Föld-fejlődés folyamán lehetett megszerezni. A Jupiter, Vénusz és Vulkán fázisokban az embereknek szüksége lesz erre az akaratszabadságra. Ezért, amikor a szabadság kérdésével foglalkozunk, egy nagy jelentőségű területen vagyunk; mert tudjuk, hogy a Föld pontosan azért a szabadság szülőatyja, mert ez a Föld az, ami áthatja az embert a fizikai-ásványi elemmel.

Ebből megérthetik, hogy ami a szabad akaratból ered, azt a Föld birodalmán belül kell megragadni. A Harmadik, Második és Első Szférákra lehetetlen alkalmazni bármit, ami a szabadság princípiumából ered. De Lucifer és Ahrimán vállalkozása az, hogy kivonják az ember szabad akaratát, és mindent, ami ebből ered, a Nyolcadik Szférába. Ez azt jelenti, hogy az ember folyamatosan ki van téve a veszélynek, hogy akaratát elrabolják tőle, Lucifer és Ahrimán kivonják a Nyolcadik Szférába.

Ez történik, ha a szabad akarat eleme átalakul például látnoki tisztánlátássá. Ebben az esetben az ember a Nyolcadik Szférába kerül. Ez az az eset, melyről az okkultisták oly vonakodva beszélnek, mert ez egy félelmetes, szörnyű igazság. Abban a pillanatban, amikor a szabad akarat átalakul látnoki tisztánlátássá, ami kiterjed az emberben, Lucifer és Ahrimán zsákmányává válik. Ezek azonnal elkapják, és ezáltal eltüntetik a Földről. Láthatják ebből, hogy a szabad akarat lebilincselése révén hogyan keletkeznek a Nyolcadik Szféra kísértetei. Lucifer és Ahrimán folyamatosan résztvesznek az emberi szabad akarat lebilincselésében, és mindenféle dolgokat varázsolnak az ember elé, hogy elszakítsák azt, amit az ember merít ebből, és hagyják, hogy eltűnjön a Nyolcadik Szférában.

Amikor a tisztánlátás a legkülönbébb formákban kialakul a naív, hiszékeny, babonás embereknél, akkor gyakran megtörténik, hogy a szabad akaratukat feláldozzák. Ekkor Lucifer

állandóan megragadja azt, és miközben ezek az emberek azt képzelik, hogy szert tettek a halhatatlanság élményére, az igazság az, hogy a vízióikban a lelkük egy részét, vagy produktumát látják, amelyet elragadtak és előkészítettek a Nyolcadik Szféra számára.

Önök elképzelhetik ebből, hogy milyen mélyen voltak érintve azok, akik elfogadták, hogy a médiumitás útján mindenféle igazságot közöltek nyilvánosan a szellemi világra vonatkozóan, majd a médiumok kijelentették, hogy a holtak beszéltek hozzájuk (ld. C. G. Harrison). De az okkultisták tudták, hogy az, ami történik a médiumok és az élő emberek között, a szabad akarat átáramlása a Nyolcadik Szférába. Ahelyett, hogy egy kapcsolat alakult volna ki az örökkévalósággal, a médiumok pontosan arról tettek bizonyosságot, ami folyamatosan eltűnt a Nyolcadik Szférába.

Ebből megérthetik, hogy Lucifer és Ahrimán mohón vágyakozik arra, hogy amilyen sokat csak lehet, átvigyen a Nyolcadik Szférába. Noha *Goethe* összekeverte egymással Lucifert és Ahrimánt, mindazonáltal helyesen írta le, hogyan ragadnak el egy lelket Mefisztó-Ahrimán karmai! A legnagyobb jutalom Lucifer és Ahrimán számára, ha egészen megragadhatnak egy lelket; ezáltal egy ilyen lélek eltűnne a Nyolcadik Szférába és elveszne a Föld-fejlődésből. A legnagyobb győzelem az lenne Lucifer és Ahrimán számára, ha egy napon elérnék, hogy számtalan elhunyt lelke menne át a Nyolcadik Szférába. Ez lenne a legnagyobb győzelmük. És van is erre lehetőségük. Lucifer és Ahrimán azt mondhatják: az emberi lények régóta tudnak valamit a halál és az új születés közötti életről. Ezért, ha azt mondjuk nekik, hogy megtudnak valamit a halottakról, elégedettek lesznek, és az érzéseik a birodalom felé irányulnak, ahonnan úgy vélik, mintha üzeneteket kapnának a halottaktól. Ezért, ha azt akarjuk, hogy az emberek szívét és értelmét a Nyolcadik Szféra felé vezessük, csak azt kell közölnünk velük: mondunk nektek valamit, ami a holtaktól jön. El fogjuk kapni az embereket azáltal, hogy azt állítjuk, hogy a halottak a mi birodalmunkban vannak.

Ezt az ördögi tervet – és itt valóban az ördögivel van dolgunk – hozta működésbe Lucifer és Ahrimán, amikor felmerült az okkultistáknak, hogy véghezvigyenek valamit a médiumitás révén. Lucifer és Ahrimán inspirálta a médiumokat, akik révén elrendezték az egész dolgot, hogy az embereket abba a birodalomba vezessék, ahonnan állítólag a halottak lelkei szóltak. Lucifer és Ahrimán ekkor megragadhatták a lelküket. Az okkultisták megijedtek, amikor látták, mi történt, és megtárgyalták maguk között, hogyan hozzák helyre a dolgot. Még a bal szárnyhoz tartozók is felismerték, mi történt, és azt mondták: mi valami mást fogunk csinálni! Azután egy alkalom adódott, egy figyelemreméltó személyiség, H. P. Blavatsky megjelenésével. Mármost, miután a terven átláttak, és az okkultisták a Földön többé nem nyújthattak kezet ehhez, Lucifer és Ahrimán kénytelenek voltak a céljukat más módon elérni.

A materializmus a Föld-fejlődés természetes folyamatában lépett színre. Ezért, hogy az ember találkozzon a fejlődés ásványi folyamatával, szükséges volt, hogy az emberek figyelme egészen a materiális dolgokra irányuljon. Ez a materializmus tiszta és egyszerű! Az okkultisták, akiknek megvolt a maguk meghatározott célja, azt mondták: rendben van, bízni fogunk a materializmusban. Ha azonban a materializmust a maga tisztán földi alakjában vesszük, akkor az ember egy napon elkerülhetetlenül felfedezi a gondolkodása révén, hogy atomok nem léteznek – így ez nem lesz túl termékeny talaj. De az emberi gondolkodást bizonyosan el lehet téríteni, ha a materializmust okkulttá teszik. A legjobb útja ennek az, hogy a Nyolcadik Szféraként mutatják be azt a szférát, amit ellensúlyként teremtettek a Nyolcadik Szférával szemben! Ha az emberekkel elhitetik, hogy a Nyolcadik Szférával szembeni ellensúlyként teremtett materialitás a Nyolcadik Szféra maga, ez túl fog szárnyalni minden elképzelhető földi materializmust! És a földi materializmust valóban túlszárnyalták a Sinnett által tett állítással. A materializmust importálták az okkultizmus birodalmába; az okkultizmus itt materializmussá vált. De az emberek előbb-utóbb felfedezi ezt. H. P. Blavatsky, akinek mély betekintése volt a Föld-fejlődésnek ebbe a fázisába, megsejtett valamit arról, ami történt, miután átlátott ennek a különös személynek a trükkjein, akiről beszéltem az utóbbi előadásokban, és azt mondta magának: ez nem mehet így tovább; ezen

változtatni kell! De ezt az indiai okkultisták hatása alatt mondta, akik a bal szárnyhoz tartoztak. Felismerte, hogy a dolgokon változtatni kell, de úgy, hogy ezt a valamit ne lehessen könnyen észrevenni. Annak érdekében, hogy saját maga létrehozzon valamit, ami túlszárnyalja Sinnett állítását, elfogadta az indiai okkultisták javaslatát, akik inspirálták őt. Ezeknek az okkultistáknak, a baloldali ösvény követőinek, nem más volt a céljuk, mint a saját meghatározott érdekeik előmozdítása, indiai érdekeké. Az lebegett a szemük előtt, hogy létrehozzanak az egész Földön egy bölcsesség-rendszert, melyből ki van zárva Krisztus, és Jahve is. Ezért beiktattak valamit, ami által Krisztust és Jahvét kirekesztették.

A következő módszert alkalmazták. Azt mondták: Lucifer igazság szerint az emberiség nagy jótevője (Ahrimánt nem említették; csak kevésbé ismerték, így egy nevet használtak mindkettőre). Lucifer ad az embernek mindent, amit a fej révén szerezhet meg; tudományt, művészetet, röviden az egész fejlődést. Ő a világosság igazi szelleme; őt kell az embereknek tisztelnie. És Jahve? Mit tett ő valójában? Ő hozta létre az emberben a fizikai átöröklés princípiumát! Ő a Hold-isten, aki bevezette azokat az elemeket, melyek a Holdhoz tartoznak. Innen ered Blavatsky állítása a *Titkos tanítás*-ban, hogy az embereknek nem szabad Jahvét tisztelni, mert ő csak az anyagság ura, minden alacsony, földi impulzusé, és az emberiség igazi jótevője Lucifer. Ez csillog át az egész *Titkos tanítás*-on, sőt világosan ki is mondja. Az okkult területen egy ilyen kijelentés pontosan ugyanazt jelenti, mint Sinnett állítása, hogy a Hold a Nyolcadik Szféra.

Egyedül a megismerés révén lehet közeledni ezekhez a dolgokhoz – valóban csak a megismerés által. Ezért, amikor elkezdtük a *Lucifer-Gnosis* kiadását (1903. jún., GA 34), az első cikk szükségképpen Luciferről szólt, azért, hogy helyesen értsük, azért, hogy felismerjék, hogy annyiban jótevője az emberiségnek, amennyiben a fej tevékenységét adja. De ellensúlynak is kell lennie: a szeretet kell legyen az ellensúly. Ezt mondtuk ki a folyóirat legelső cikkében, mert ezen a ponton lényeges volt beavatkozni.

Mint látják, a dolgok bonyolultak. Alapvetően azt akarták elérni H. P. Blavatsky által, hogy az embereket félrevezessék a Nyolcadik Szférában való hittel. A legkönnyebben félrevezethették őket ebben az irányban, azáltal, hogy valami fals dolgot mutattak be nekik Nyolcadik Szféraként. Természetesen az embereket a szellemi világ felé vezették, mert Blavatsky *Titkos tanítás*-ának ez a nagy érdeme, hogy ezáltal az emberek lelkét a szellemi világ felé irányították. De az ösvényt, amit követtek, meghatározott érdekek szerint alakították ki, nem az általános emberi fejlődés érdekei szerint. Mindezeket a dolgokat nagyon fontos figyelembevenni, ha teljesen világosak akarunk lenni az egészséges úttal kapcsolatban. Nem szabad elfogadni üres szavakat ellenőrzés nélkül, ha igazi okkultizmusra törekszünk; eltökéltnek kell lennünk, hogy a dolgokat világosan lássuk. Különösen a jelen időpontban a mozgalmunkban szükséges volt számomra, hogy bizonyos jelzéseket adjak ezekről a dolgokról, jelzéseket, melyeket más alkalommal ki lehet egészíteni még jelentősebb dolgokkal. Át kellett adnom ezeket a jelzéseket, mert, ha önök helyesen veszik fel a lelkükbe, látni fogják, hogyan vezetik a hajónkat a mozgalmunk kezdetétől – oly módon vezetik, hogy minden téves útról be kell számolni, melyek veszélyeztetik az emberiség szellemi fejlődését.

A szellemi világba vezető út jelzéseit nem szabad meggondolatlanul átadni, legfőképp nem egy túlbuzgó fanatizmus eredményeként. Ezért hangzik el újra és újra a figyelmeztetés önök között, kedves barátaim, mert sürgetően szükséges, hogy ne engedjék becsapni magukat azáltal, ami a Nyolcadik Szférába vezet. És ha újra és újra ezt mondjuk, hogy nagyobb óvatosság kell a látnoki tisztánlátás területén, ez különösen érvényes arra a tisztánlátásra, amely a magasabb világokba vezetve kizárja Lucifert és Ahrimánt – ekkor megértik, hogy mindent el kell utasítani, ami a lelket képes kapcsolatba hozni a Nyolcadik Szférával. Ha a szabad akarat megbéklyózásának és a látnoki tisztánlátás területén tartásának tendenciája időről-időre nyilvánvalóvá válik, ez egy jel, hogy ellenállás került a mozgalmunk tiszta erőfeszítései elé, köszönhetően a hajlamnak, hogy a szabad akaratot bilincsbe verje a látnoki tisztánlátás.

Milyen boldog lett volna néhány ember, ha megbilincseltek volna a szabad akaratot! Ez egy szimptómája volt annak, hogy az itt szóba került más mozgalmakban uralkodó milyen sok vonás

átkerült a mi mozgalmunkba. Nem Blavatskytól, s nem is kívülről, hanem a mi tagjainktól maguktól eredt, hogy folyamatosan meghasonlás keletkezett abban, hogy a céljainkat elérjük. Ezek a meghasonlások megtörténtek és megtörténnek, mert a látnoki tisztánlátók üzeneteit túlbuzgó csodálattal üdvözlük! Ez a Nyolcadik Szféra iránti elferdült szeretet kifejeződése. Amikor egyik vagy másik személy erősködik, hogy „Dr. Steiner azt mondta, hogy ezt vagy azt a dolgot kellene megtenni,” akkor ez azt jelenti, hogy az ilyen személyek ki akarják szolgáltatni a szabad akaratot az idegen befolyásnak, hogy ezt az akaratot ne önmaga határozza meg, hanem valaki más; valaki mást akar felelőssé tenni, becsepegtetve a fizikai világba egy akaratnélküliséget, engedve, hogy a szabad akaratot lebilincseljék. Valahányszor csak utat adnak az emberek a fatalizmusnak, ahelyett, hogy a saját ítélőerejük által hoznának döntéseket, ezzel azt mutatják, hogy hajlanak a Nyolcadik Szféra felé. És minden, ami ílymódon átmegy a Nyolcadik Szférába, eltűnik a Föld-fejlődésből, nem megy tovább a Föld-fejlődés helyes útján.

Eljutottunk arra pontra, ahol figyelmet kell fordítanunk ezekre a dolgokra – arra, hogy miért kellett ezeket elővenni. Eljutottunk arra a pontra, ahol figyelniünk kell a mérleg nyelvére, amely mindig az exoterikus és az ezoterikus között billeg. Az általunk megfigyelt elv az ezoterizmusban az, hogy alapjában véve az okkult életet a maga valóságában nem lehet a szavak eszközével kifejezni. A dolgokat néha ezoterikus, néha exoterikus formában mondjuk ki, és ezek olyanok, mint egy kimondhatatlan nyelv két eltérő dialektusa. És ha valaki önteltségében az exoterikussal akarja pótolni az ezoterikust, elfelejti, hogy ezek egy kimondhatatlan nyelv két dialektusa, s hogy minden attól függ, hogy valaki hogyan tart egyensúlyt a kettő között. De ami mindig a kettő között marad, azt úgy kell tekinteni, mint egy kimondhatatlan nyelvet – mindig van valami, amit nem lehet közvetlenül kifejezni.

Ha bizonyos exoterikus dolgok megjelennek, mint *A szellemtudomány körvonalai* c. könyvemben, gondoskodni kell róla, hogy egy ilyen publikációban mindent úgy vezessünk elő, hogy az érthető legyen a kortárs kultúra által, amely a nem-okkult, külső világban uralkodik. Amikor azt mondjuk, hogy valaminek ezoterikusnak kell maradnia, ez egyszerűen azt jelenti, hogy azoknak a körén belül kell maradnia, akik részesülnek mindenben, ami jelen van az ezoterizmus szférájában. Ha a dolgok rosszul mennek itt, az ezoterikust kiviszik az exoterikusba, és azután valaki mindig szembesül egy veszéllyel. Ez történik mindig, amikor bármit, amit egy korlátozott körben kellett volna tartani, kiviszik a világba, úgy, hogy nincs lehetőség ezzel lépést tartani. Az évek során, amikor a szellemtudományos vizsgálódásainkkal foglalkoztunk, arra vállalkoztam, hogy oly módon fejlesztem ki ezeket a dolgokat, hogy bárki számára világosak legyenek, aki valóban foglalkozik velük, hogy ezek érthetőek legyenek azelőtt, mielőtt valaki elérte volna a tisztánlátást. Kínosan ügyeltem rá, hogy semmit ne tegyek nyilvánossá, amit nem lehet megérteni önmagában. Ezért csak azok tehetnek bármilyen érvényes ellenvetést e szellemtudományos mozgalom ellen, akik szeretnék, hogy az emberek átkerüljenek a Nyolcadik Szférába. Amikor nyilvánosságra hoztam a legapróbb részleteket a két Jézus-gyermekekről (GA 15, GA 131), az ellenkezés egy olyan körből jött, amely egyáltalán semmit sem értett, és mégis hitt a médiumizmusban; miközben valaki, aki ma elég mélyen tanulmányozza a Bibliát, megértheti azokat a körülményeket, melyek megerősítik az állításokat a két Jézus-gyermekekről (Z.T.Cs., Országépítő, 1998/4, 57). Ezért azon az alapon kell állnunk, hogy figyelmesen kövessük, ami felszínre kerül, de ne engedjük meg, hogy valamit elfogadjunk a tekintélyben való hit alapján. Sosem szabadna olyan frázisokat hallani, hogy az igazságokat el kell fogadni csak azért, mert én mondtam! Megsértjük az igazságot, amikor ilyen dolgokat mondunk. Egyik vagy másik dolog alapulhat a bizalmon; de ezt nem lehet elvvé tenni. Valaki mondhatja, hogy talán jobb a kitaposott ösvény; de a szabály, amit minden embernek tisztelnie kell ez: ne fogadd el a dolgokat tekintélyi alapon, hanem vizsgálj meg őket.

A próba által lehet megerősítést találni. Bármikor használjuk a „bizalom” szót magunk között, ez egy vészjelző; ez azt jelenti, hogy beléptünk egy periódusba, amikor veszélyek fenyegetnek bennünket. A közöttünk eddig uralkodó magatartásnak meg kell szűnnie, mert a szellemtudomány nem a tekintélyen alapszik, hanem a megismerésen. Vége van annak az időnek, amikor

kényelmesen bemutattuk a szellemtudományt. Ellenségek állnak lesben mindenütt, és sokat fogunk harcolni; mindenki részt fog venni az ütközetben, és amikor zavaros lelkek úgy érzik, hogy a küzdelembe kell vetniük magukat, ez különösen lehetővé teszi, hogy kialakuljanak az erők, melyek a mi szellemtudományos mozgalmunk ellen működnek.

Ezeket a dolgokat úgy kell tekinteni, mint ami magának a tárgynak a természetéből fakad. El kell határoznunk, hogy mindent számításba veszünk. A meghatározott elfogultsággal rendelkező mozgalmak elfogadásra és követőkre találnak, egyszerűen azért, mert mindig vannak embercsoportok itt és ott, akiknek az érdekei hajlanak az egyoldalúságra. Az emberiség embercsoportokból áll. Ha mármost egy okkultista csatlakozik egy csoporthoz, ezt támogató eszköznek találja, lesz egy talpalatnyi helye, ahonnan elindulhat, mert ez a csoport segíti. Ezért mindenki, aki egy egyoldalú, elfogult szemléletből indul ki, bizonyos egyetértésre és jóakaratra számíthat. De ha valaki magából az igazságból indul ki, ezzel kezdi, akkor az egész emberiség ellene fordul. Az igazságnak teljes önzetlenséggel kell meghódítania a birodalmát. Ezért van az, alapjában véve, hogy semmit sem gyűlölnék jobban, mint az igazságot, a leplezetlen igazságot. És így számos követőt lehet találni itt és ott, akik ténylegesen mély gyűlöletet táplálnak magukban. Nem csoda, ha ez a gyűlölet néha átvágja a falat, amit elé építenek, átvágja, mert a gyűlölet nagyon régóta felgyült. Ez a gyűlölet sokkal elterjedtebb, mint sokan képzelik, és ez egy tényező, amivel számolni kell. Az igazság bárhol megpróbálja magát érvényrejuttatni, próbálkozások történnek, hogy átalakítsák és visszavessék olymódon, hogy az valahogy az ellenerőket szolgálja. És különböző próbálkozások bukkannak fel közöttünk jelenleg, melyeket erőfeszítéseknek kell tekintenünk, hogy eltorzítsák az igazságot, ahogy itt bemutatjuk, és egy más értelemben alkalmazzák. Ennek legravaszabb módja, ha kimondják: a tanítás maga jó, de a tanító értéktelen. A tanítást ellopják a tanítótól, és megpróbálják valamilyen más célra használni. Amit Lucifer és Ahrimán szeretnének tenni, az az, hogy az istenek bölcsességét mindenestül átvigyék a Nyolcadik Szférába.

Az imént említett próbálkozások arra irányulnak, hogy megváltoztassanak egy társaságot, melyben a szabadság uralkodik a szolgák társasága felett. Ez az a módszer, mely Ahrimánt szolgálhatja, mert ő az ilyen aktivitásokat akarja használni a maga számára. Ez a dolog legezoterikusabb oldala, melyet most át kellett tekintenünk a szükséges komolysággal az exoterikus oldalról is, a másik dialektusban.

Kérem önöket, ne veszítsék szem elől a tényt, hogy a szellemtudományunk fejlődésének döntő pontján állunk.